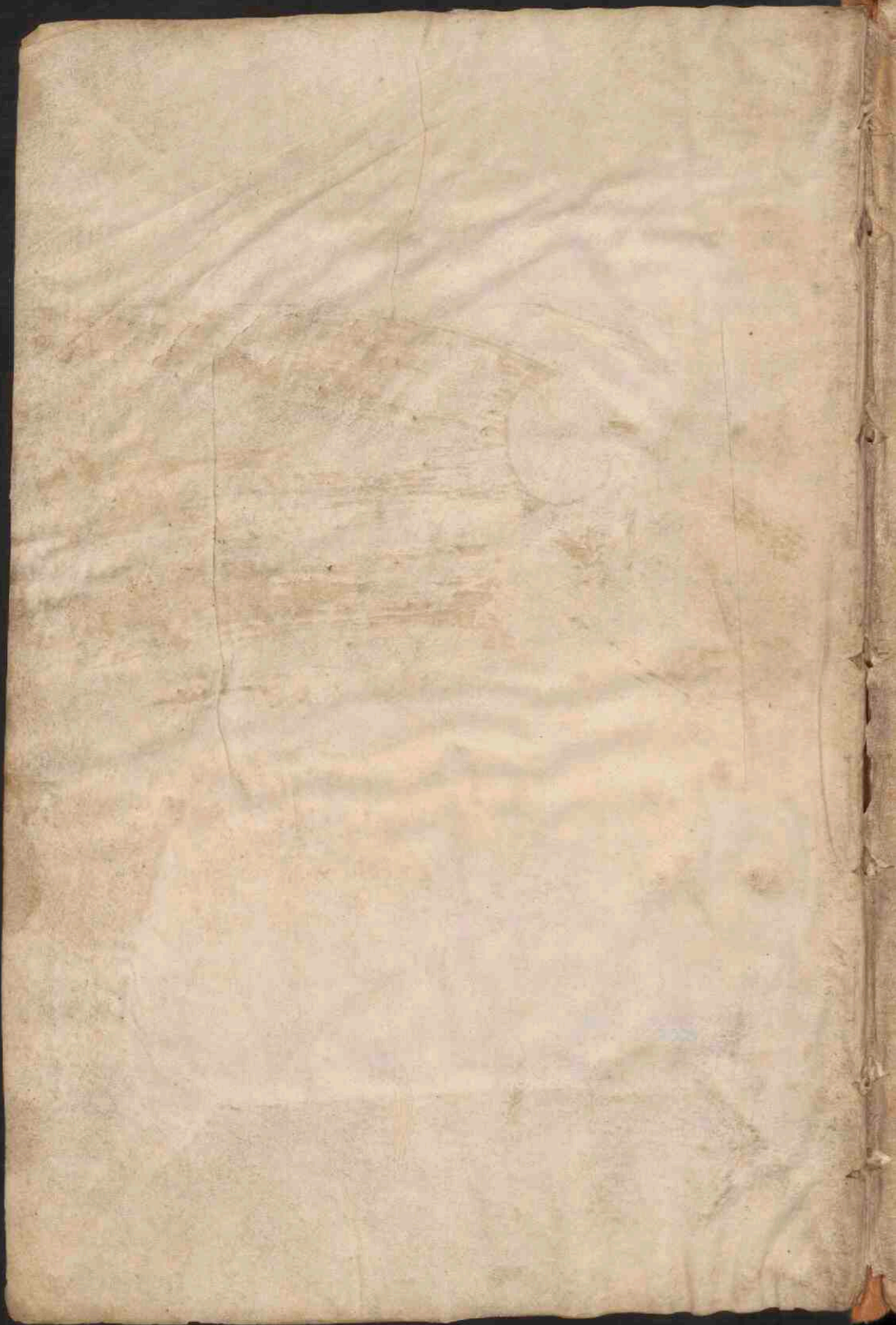

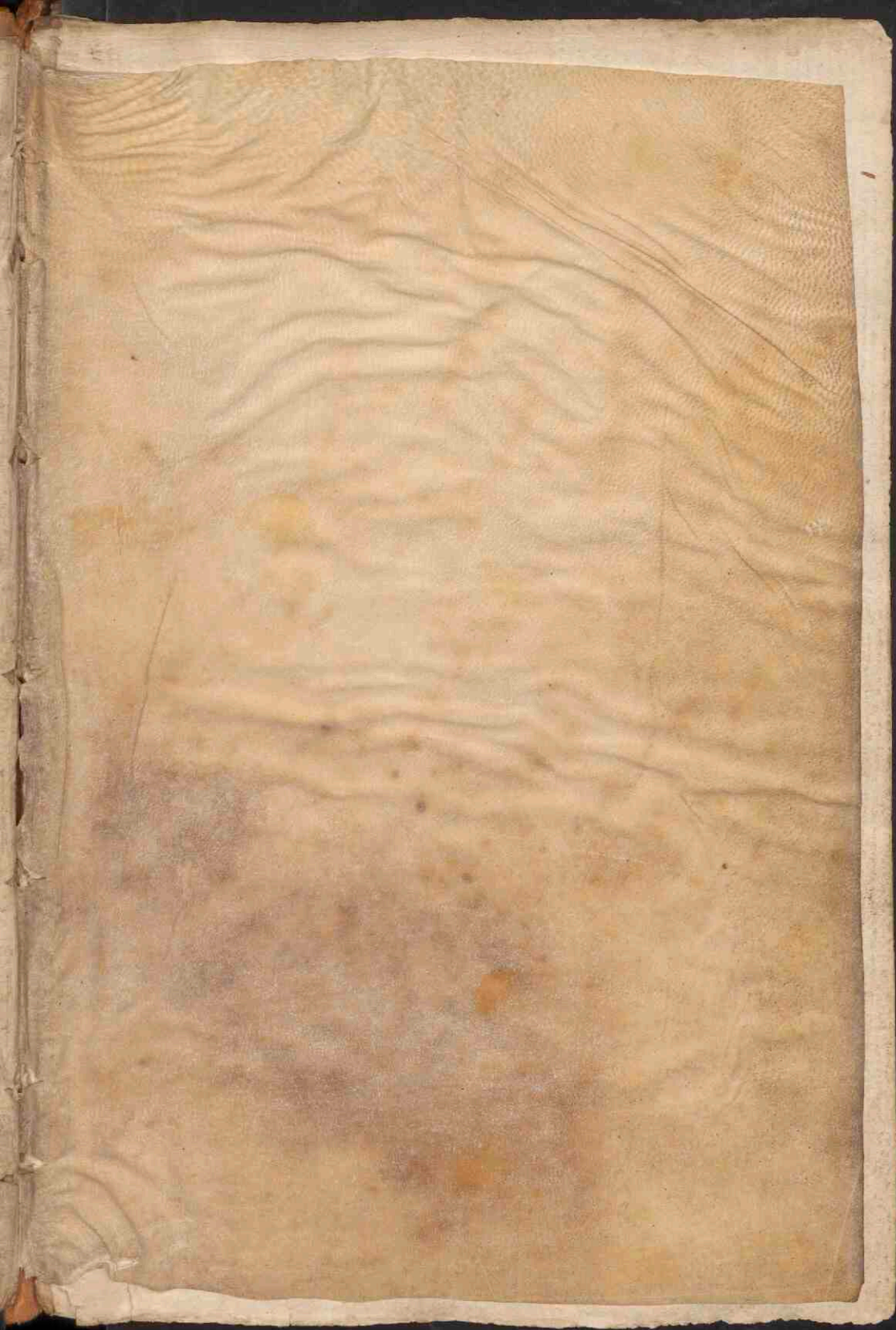

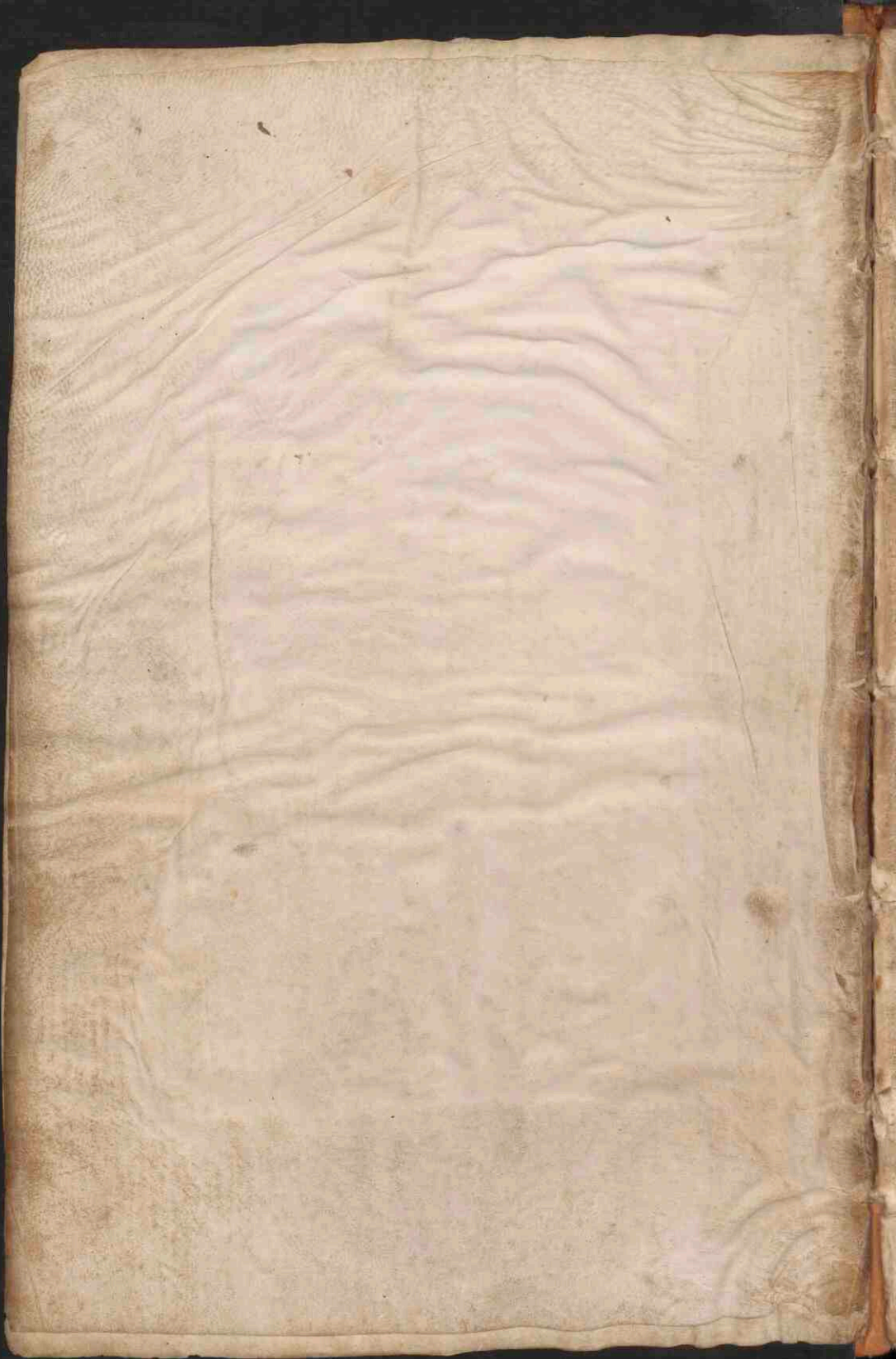
Die vijf boeken Salomons.

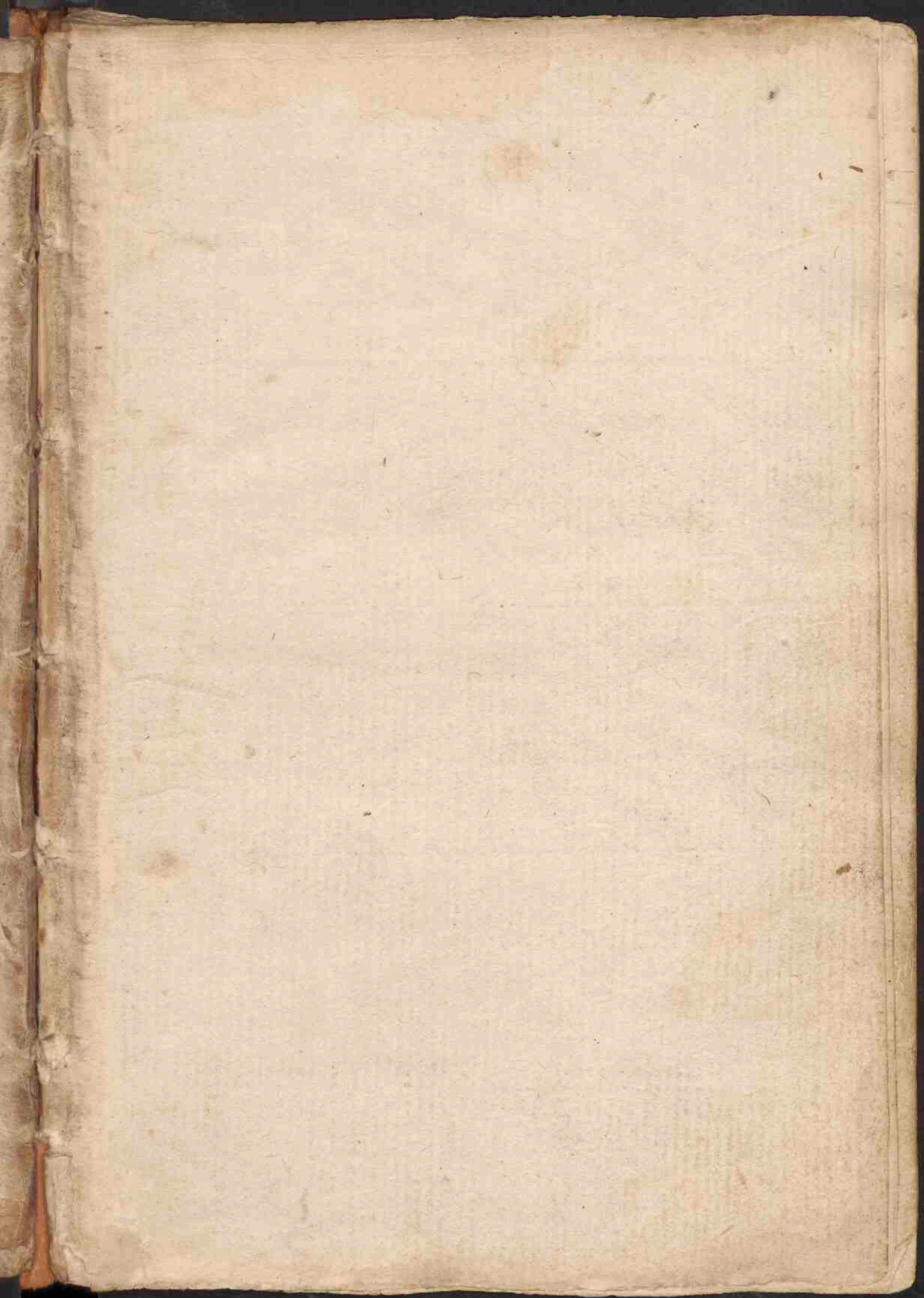
<https://hdl.handle.net/1874/337367>

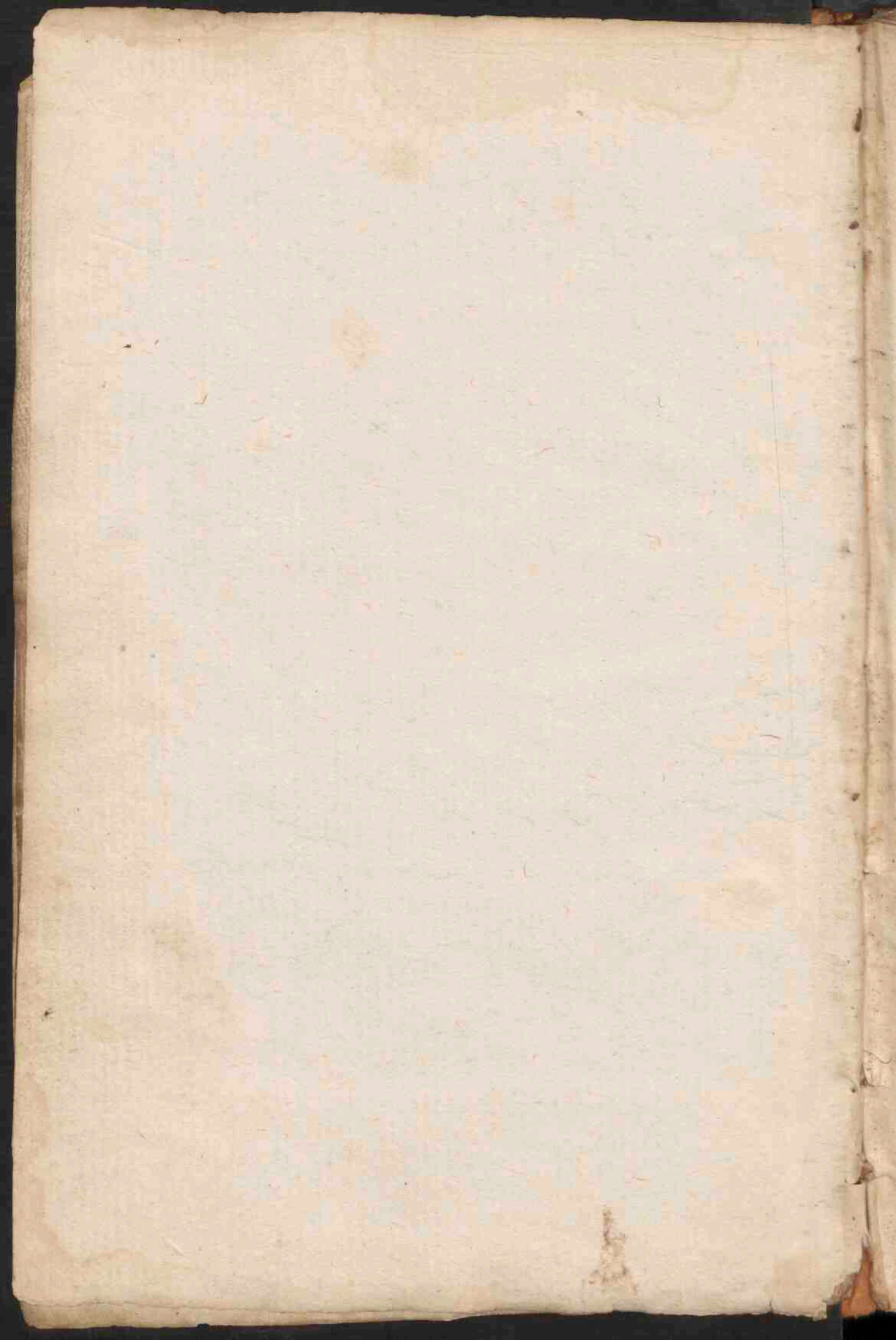

10. 508

№ 41.

№ 260. B.

**Dit is een prologe op
die vijf boeke salomons**

Izene en ghe
minde vrien
de ic mach
spreken dat
mve eenredighe be
gheerte en mve goe
de wille mi ghedwon
ghen hebben en ver
wonen. Want mys
willen en was niet
meer vander bibe
len te duitsche te
trecken vten latine
dan datter lopender
hystorien toe behoer
de. Welc werc mit
groter begheerten
en heilighe wille
ghi tott mver salic
heit seer eunstelic
vgadert hebt mit
anderen boeken die
ic daer toe te duut
sche ghetoghen heb
be ten profite me
ingher saligher zie
ken dier in lesen mo
ghen. Nochtan dinct
mi also ic vstaen
hebbe in mven brie

uen dicwile dat ghi
daer niet me ghe
cuyt en sint ghi en
hadt daer toe salo
mons boeke. dat
masloch den welckē
die ioden pabolen
hieten en doe lec
dien men in griec
hieten ecclesiasten.
dat beduut medelu
dere. en syrasimur
dat beduut na onse
toughe sanc d' san
ghe. en dat boec hiet
men ghemeeulic
thoec d' mnen en
na dese drie boeke
volghenre noch twee
diemen salomone
toe seit. nochtan
waren si langhe tijt
na hem ghemaeect.
dat eerste hiet dit boec
d' wysheit. daer vā
cristus passien vele
in voerselt is. en oec
figuren vanden
patriarken vter oud
wet. Die ioden seit
ghen dat dese ghe
maect was van ene

rode die hiet philo
Dat ander daer of
hietet men inder
heilighe kerke ee
clasticu mer die ro
den hietent oec pera
hibolen

Pabolē oft pūbren
laet also vele als bi
ghelikenisse spreke
De sen boec in
maecte
lomey en er getek in
des coninc van egy
pten tude een rode
hiet ihs sydrachs
sone die doe ter tyt
in egypten was en
langhe woende wt
e in ghen boeken die
hi daer in vant. En
om uwe eer radeghe
begheerte ende
nwen goeden wille
so heb ic u dese boe
ke te dantsche ghe
to ghen ighenoe
ghet diet mach
want ic des met
en twivel mi were
en mine pine sel
noch seer bekua
ghet worden van

hatie en sonnghe
en sellen hem daer
in met scamen ope
phaerlic te lachte
ren dit si nochtan
in hare heimelichs also
vaden en lesen en
houden. Mer also
ic altoes ghesere
nen hebbe so en me
me gheen dinc te
ghen gode noch
te ghen die heilighe
kerke te done. noch
mi vstaundenisse. Sa
minen arbeit so en
rade ic met te hou
den ic en begheere
en bidde. hebbe ic
daer in misserenen
mit myne donheit.
dat dat elc betere
dies vroek 16. Also
heue ghenude
vrent. mine tot
gods woerde is een
groot teken der
ewigher sakeheit.
also cristus seit in
ewangelien. die wt
gode is hoort gods
woert. En efter seit

hi soe wie in munt
hi sel in yu woert hou
den **O**p welke woer
de gregorius seit.
de merck of hi mit
ten oren sijnre ghe
dachten gods woert
outfaet. en thant
sel hi bekennen of
hi gode toe hoert.
mer men vinder in
de die gods woert
en die heilighe scrij
ture gheerne out
faen en vstaen om
hare ewighe salicheit
also voersent is. an
dere vintmen oec die
se outfaen en beghe
ren sonder vrucht.
om dat si te meer sal
len schuen wetende en
conende **E**n hier of
seit sinte pouwels
Die minne sticht mer
die cost vheffen wat
const sonder wer
is als een boom send
vrucht. en als een
scyp sonder roer
Sonderlinghe begheer
te dat ghi weet van

2
den boeke d' inmen.
dat het seer vreselic
is waer die lede die
men daer noemt der
brunt toebehoende.
dat mensche ter vleysche
liker begheerten of
ghenoechten trecke.
want die brudegom
en die brunt. dat is
xpus en die salighe
siele hebben haer le
den in een gheestelike
minne en gheswaken
werkende en voeden
de in ongheseggheli
ker gheesteliker oe
feninghe die men
beduyt en noemt
na die leden des he
lcaems **N**u bidde ic
u en elken die sijn
pfiht doet in minen
arbeit. dat hi voer
in sonder bidde. dat
ic na desen ellendighe
tijt mit hem moghe
comen in die ewighe
glorie ihne **A**mer
gact wt dat wologe.
ende hier na volgen die
eerste pabele salamos

Salmons per
abolen dauid
des conyn
sone van israhel
om te weten wysheit
en discipline. om te
vstande woerde der
vroetschap. en om te
ontfaen die wysen
der leringhe ghe
rechticheit en vromhe
se ende effenheit. dat
den deynen worde
ghegheuen behen
dicheit. en den woghe
linc conyn en vstan
denisse Die wise diet
hoert sels te wysen
sijn. en die vstand
sel die besterheten
besitten **I**n sel in si
nen sin merken die
gabolen. en die bedu
denisse der wysen wo
erden en hare gheuet
sels Des here vrese
is die beghin der wys
heit Die sotte von
waerden die wysheit
en die leringhe **A**n
soen hoer dyns va
ders discipline. en en

hals bant
laet niet dynre moe
der wet. dat an dyn
houet gracie worde
ghedaen. en een **broeke**
omtrent dinen hals
Done myn yst dat di
die sondaren smekē
en gheloeft hem niet.
yt dat si segghen. coet
mit ons. **S**nen wi
na bloet. **L**aet ons
heimelic berghen
stricken te vghheeffē
teghen den onscalke.
en vslinden wien
als die helle. leuen
de en gheheel. als
ene die neder gaet
in enen put. **W**i sel
len vinden alle pao
se goet. **W**i sellen on
se huse vollen van ro
ne. **w**orpt lot mit os.
en een boese si onser
alre. **D**one myn. en
ganc mit hem niet.
verbiede dinen voet
van haren paden. **w**at
haer voeten lopen
ten quade en si haef
ten hem om bloet wt
te sporen. **w**ant te

v'gheests worp't men
 dat not voer der
 ghenoghelder voghe
 len oghen. Si spien
 oec na haers selfs
 bloet. en pinen hem
 boesheden te doen te
 ghen hare zielen. **E**les
 gheriche weghe be
 gripen aldus d' ghe
 re sielen die goet be
 sietten. Die wysheit
 predict daer bueten
 inden straten gheuet
 si haer stemme. en roe
 pet mit hoest vande
 scaren. **S**i spreect haer
 woerden inden dorren
 vanden poorten. en
 seyt. **G**hi cleme hoe
 langhe mundi kynt
 schen. en hoe langhe
 sellen die sotte beghe
 ren dat hem hant
 he is en d'wyse die
 const haten. **W**ort be
 keert tot mine be
 rypen. siet ic sel w
 voert b'enghen mi
 nen gheest. en tone
 w myn woerde. **W**at
 ic riep en ghy verou

waerdet. **I**c stac myn
 hant voert. en me
 ment en was diet
 aensach. **G**hi v'smadet
 al minen raet en ver
 roekeloet myn beris
 pinghe. **H**ier om sel
 ic oec lachen in uwer
 v'derffensse. en ic sel
 uonwaerde als w aen
 comen sel dat ghy ont
 saghet. als in u valle
 sel haerehe w v'driest
 en w v'derffensse aen
 comen sel als een tom
 peest. als op w come
 sel tribulacie en vnoey
 dan sellen si mi aen
 roepen en ic en sel
 niet horen. **S**i sellen
 vroech op staen en mi
 niet vinden. om dat
 si in haten hadden
 discipline. en niet en
 ontfinghen des here
 vrese. noch hem niet
 en hielden aen mine
 raet. en om dat si
 lachten den alle myn
 berispen. **H**ier om
 sellen si eten die vrucht
 ten haers weghe. en

en wachtende d'heiligher
weghe. dan selstu verstaen
die gherechticheit

f
sellen worden ghesadet
van haren raden. Dat
ofkeren vanden dei
nen sel d'vreden. en
die voerspoet der
sotte sel d'bliesen.
mar so wie mi ho
ren sel hi sel onsovd.
aert rusten. en ghe
braken o'uloe die
heden. en die vrese
vanden quaden sel
hem of ghenome
worden. 4.

One mijn yf
dattu mijn woer
den ontfaest en du
mine gheboze ber
ghes bi di so dat dyn
ore hore die wysheit.
so helde dyn herte
neder om die vroet
scap te bekeme. want
ist dattu die wysheit
aenroepse. en du
dyn herte neder hel
des ter vroetscap. ist
dattuse soekes als
ghelt. en duse ont
granes als trefse.
dan selstu des heren
vrese vstaen. en gods

coust vanden want
die he gheest wiss
heit. en wa sine mon
de is coust en vroet
scap. In sel behoede
der gherechtigher
sachheit. en besce
men die ghene die
sinpelic wandren.
houdende die paden
der gherechticheit.
en dat fommele. en
die effenheit. en elke
goeden wech. En ist
datt die wysheit in
dyn herte coemt. en
coust dijne sielen
ghenoecht. soe sel
di die raet behoede.
en die vroetscap sel
di houden. so dattu
selste worden besce
met vanden glad
weghe. en vanden
menschen die vkeer
delic spreect. die late
den rechten wech
en wandren der
die doncker weghe.
die vbliden als si
quaect ghedagen heb
ben. en die vroech

neighe

den in alte quade din
ghen welker weghe
vkeert sijn en van
quader gherucht ha
re screden so dattu
moghes bescer mit
sijn vanden vreende
wme. en van eenre
van buten die haer
woerden soetelic spre
ket. en laet den belet
der haerre toghet
en vghet die beloes
te haers gods. wat
haer huns is ghedaelt
ter doot wert. en ha
re pade ter hellen
wt. Alle die tot haer
ingien en sellen niet
weder keren noch
begripen die paden
des leuens. dattu wan
dren moghes inde
goeden wech. en hoe
den der gherechtigher
pade. Want die ghe
rechtich sijn sellen
wonen mit lant. en
die simpele sellenre
in ghedueren. mer
die onghenadighe
sellén worden vloren

vanden land. en die
ongherechtelic doe
sellen wt worden
vdrunen **ij.**
Soue mijn en
vghet met
mijn wit. en dyn her
te behuede mijn ghe
bode. want si sellen
di gheuen lanchen
van daghen. en lare
des leuens en vrede
Ontfermherticheit
en die waerheit en
laten di niet. wantse
om dyn kele en be
scriftse inden tafele
dijne herten. en du
selste vanden gracie
en goede discipline
voer gode. en ten
menschen. Hebbe be
trouwen inden heer
nam al dijne herten.
en en vlate di niet
op dyn vroetscap.
Vense om hem in
alle dinen weggen.
en hi sel dyn ganghe
beleiden. en wes niet
wys voer di seluen.
ontsich den he ganc

toepaden

wech vande gude. Want
ghesoutheit sel sijn di
nen nallele. en vernier
schen dijne beewe.
Eer den he van dinen
goede. en ghyf den ar
men vanden besten va
al dinen vruchten. en
dine schueren sellen u
nult wden van sathede.
en die wympersen selle
oulopen van wine. Doe
myu en werpt des he
ren discipline met of
noch en ganc niet ton
der als du van hem be
ryst wordes. Want
so wien die he minen
dien berispt hi en hi
ghenooghheit hem als
die vader inden sone.
Salich is die mensche
vnder die die wysheit. en die
ouuloeyt van vroet
scappen. Want haer
belach is beter dan co
moscap van siluer en
van gonde. haer bynd
ten sijn die eerste en
die puerste. si is pres
ofer dan alle rjchede.
en al dat men begheert

en machmen teghen
haer niet met rekenē.
Vancheit eer daghen
is in haer rechter si
de. in haer laster sice
sijn rjchede en glorie
haer weghe sijn sone
weghe. en haer pade
sijn vredehe. Si is dat
houc des leuens. den
ghenen diese begri
pen en diese houden
is salich. die he sijn
deerde in die wysheit
die aerde. hi maecte
die hemele vast mit
vroetscap. mit sijnre
wysheit spronghen
dus gronde wt en die
wolken wolk wassen
metten douwe. Sone
myu en late dit niet
vallen van dinen oghē.
wachte die wet en oet
den raet. en leuen sel
sijn dijne zielen. en
gracie dijne kelen.
dan selstu ghetrouwe
like wanderen in dine
weghe. en dyn voet
en sel hem niet storen.
slaeypen sone so en sel

stu di niet ontzien. du
selste rusten en dyn sla
ep sel soet sijn. en ont
sich di niet van haesti
gher vresen. noch der
onghenadigher ma
chte die di aenualleu
waut. die he sel sijn in
dyn side. en behoeden
dyn voet. dattu niet ghenad
ghenad en wordes.
En wil hem niet ver
bieden die wel doen
mach. oft u vmoeghes
so doch oec wel. En
seg. dinen vrient niet
ganc en comt weder
en morgheu sel ict di
gheuen. alstu te hant
gheuen moeghes. En
pinc di dinen vrient
niet quaet te doen
als hi in di betrouwe
heuet. En stride teghe
gheen mensche te ver
gheef. als hi di niet
quaets ghedaen en
heuet. En volghe de
ongherechtighe men
sche niet na. noch en
volch sijn weghen niet.
Want des heren on

uerdicheit is de be
spotter. en sijn spreke
is mitten sympeleu.
Wanden he is armoe
de in des onghenadighs
hans. want der ghe
rechtigher wounghe
sellen worden ghebe
ndij. Die bespotters
sel hi bespotten. en de
sachtmoedighe sel hi
gracie gheuen. Die
wise sellen glorie be
sitten. der sotter bli
scap is scaude. **iii.**

Bijder hoek des
vaders disci
pline. en vstaet dat
ghi wysheit moeghet
weten. **weten**. Ic sel
v gheuen goede ghyste.
en laet myn wet niet.
want ic was oec myn
vaders soen teeder.
en een gheborene voer
mine moeder en si leer
de in en seide. Dyn
herte ontfan mine woer
de. wachtes mine ghe
bode en du selste leue.
Besitte die wysheit.
besitte die voroetscap.

en vghets met noch
en keer di met of va
den woerden myns
moncs. en laetse met
en si sel di behoeden
mijne en si sel di be
houden. Dat beghe
sel d' wysheit is besit
ten en in alle dine
besittinghe gheerighe
vroetschap. begryppe
en si sel di vheffen.
en als duse omhelles
so selstu van haer wor
den vheuen. Si sel din
dinen houede gheue
toe wassen van dinc
ke. en mit eene eer
liker cronen selse di
bescreuen. Done
mijn hore en ontfaet
mine woerde. dat
worden ghemouch
foudicht die iaren
dijns leuens. Ic sel
di toghen den wech
der wysheit. ic sel di
leuen der den wech
der gherechticheit.
en als du daer in ghe
creden sijte. so en sel
len dine screden met

worden ghenauwer
en lopende so en sel
stu niet hebben teghe
te ~~grop~~ sporen. Houde
discipline en en laet
se niet. behoetse want
si is v leuen. En heb
be gheen ghenuech
te inder onghenadi
gher pade. noch di
en gheuoeghe met
der quader wech. vhe
daer wt en en liden
niet dore. keer of
en laten want si en
slapen niet si en heb
ben quaet ghedaen
en die slaep wort he
ghenomen ten si dat
sien vplet hebben.
Si eten dat broog d'
onghenadicheit. en
dinken den wijn der
ongherechticheit.
mar der gherecht
gher pat gaet voort
als bleuckende licht.
en wasset totten vol
maecten daghe. der
onghenadigher wech
is doncker. si en we
ten niet waer si val

len sellen **J**one mijn.
hoer na mine reden.
en helde dine oren
neder tot mine spra-
ken. en laetse niet
wech gaen van dine
oghen. wachtse inde
middewaert. dijne
herten. want si syn
leuen den ghenen die
se vinden. en ghesont-
heit van allen vleysche
His alre hoeden wa-
chete din herte. wat
daer wt coemt dat
leuen. **D**oet van di
den quaden mont. en
quaet sprekende lippe
sellen verre van di
syn. **D**in oghe den
sien rechte dinghen.
en din wijnsaemwe-
sellen voer dine scer-
den gaen. beleide den
patt tot dinen voete.
en alle dine weghe
sellen vast worden.
En keer niet **o**fter
of ter rechter siden
noch ter luster siden.
keer of dinen voet
vanden quaden. want

die he bekennt die we-
ghe die ter rechter
siden syn. mer si syn
vkeert die ter luster
siden syn. want hi sel
recht maken uwe lo-
pe. en uwe weghe sel
hi in vreden gheleide

Sone **V.**
mijn vstaet ^{uwer}
mijn wijshet. en hel-
de dine oren tot mijn-
re vroetscap. dattu
behoeden mi ghes die
ghepense. en dat dine
lippen discipline mo-
ghen behouden. **E**n
vstant niet ter be-
drieghemissen vande
wine. want eens
kechts wines lippen
syn een drupende ro-
te. en haer kele is
blenckerder dan olie.
mer haer leste syn
bitter als alsen. en
haer tonghe is scerp
als een zwaert an
beiden siden sijnende.
haer voete gaen ne-
der inder doot. en haer
ganghen trecken ter

hellen waert. Dien
wanderen niet doer
den pat des leuens.
haer ganghen sijn
vluchtich en onbe
gripelic. Hier om
nijn soen hoer mi
nu. en en ganc niet
wech vanden woer
den mijns monts.
Doch van haer ver
re dinen wech. en
en nake niet den do
ren van haren huus.
en ghysden vreedde
dijn eer niet. noch
dijn iaren den wre
den. dat machs sien
niet en word uult
die van vton buten
mit dinen crachte.
en dat dijn arbeyde
dan sijn in een vriet
huus. en dattu dan
ten leston vsucht. als
als du selte hebben
vrecht. dijn vleysch
en dijn lichaem ende
dan segghes waer
dine hebbe ic ver
onwaert discipline.
en en outfinc mine

herte niet berispen
ghe. noch en hoerde
der gheonne stemme
niet die mi leerden
en en h neyghede mij
ore niet ten mee s
waert. want ic heb
be wel na gheweest
in allen quade. inde
mudawaert der ver
gaderinghe en der
synagogen. Drinc
dat water wt dijne
cysterne en die fon
tene dijns putten
Cisterne is pperlic
een putte daer water
in vgaert aldg ghe
maect. Inste den die
in die zeeden staen
of daer an so vast
dat hare water al sout
is. die pleghen putte
te maken of te met
selen. en op den gront
en en buten d' met sel
rien en binnen oec
so legghen si sant en
daer doer so lecket
dat sout water in
ten putte. en daer
of wdet suets. du v

veuege

heft sijn souh ~~Te rene~~
~~fen sijn deser putten~~
vele ~~Dine fonteyne~~
selen daer buten lo
pen en inden strate
so deele dyn waters
Du seltose allens heb
ben en die vreedme
en sellen dyns met
delachtich sijn. ~~Dyn~~
aerde sel sijn ghebe
nedyt. ende ~~blide~~
mitten wine dijne
roncheit. ~~Hi~~ is een
liene herttume en al
te bequame hindekij
haer borsten sellen di
in alre tijt / wollen
en hebbe eenpaerlike
ghenoechte in hare
tinnen. ~~Done~~ mijn
waer om wortstu
bleit van eene vrees
der en wordes be
quocht in eene an
der scoot. Die he den
scouwet des mensche
en hi merct alle sine
voertganghe. Den on
ghenadighen vaen
sijn quaetheden en
hi wort toe ghescre
weghe.

keti mitten banden
sijne souden hi sel
steruen want hi en
hadde gheen dyse
plue. en hi sel word
bedroghen metter
menedteu sijne
sotheit. **vi.**
Done mijn heb
stu beloefte ghe
dien voer dinen vri
ent so heefte dijn
hand ghehouden den
enen vreedmen. du bist
te onestrect mitten
woerden dyns moues.
en ghenaden mit dine
pperen reden. ~~Done~~
mijn hier om doch dat
ic di segghe. en vlosse
di seuen. want du
biste ghenallen in dyns
naesten hand. ~~Loep~~
al dine haeste di vee
wecke dinen vrent.
en en ghif ghenen
slaep dinen oghen
noch dinen wybrauen
wen en sijn met va
kerich. word vlost
als een kalf wter
hand. en als een va

ghel van eens voghe
laers stricken. **O**
traghe ganc ter
meren en merke
hare weghen ende
lere wysheit. want
al en heeft gheen
beleider noch ghele
der noch prince. si
v gadert inden somer
spise tot haeren be
hoef en bereidet in
den oest dat si eten
sel. **O** traghe hoe lan
ghe slaepstu. wannec
selstu opstaen van di
nen slaep. **D**u selst
luttel slapen. en lut
tel yakerich sijn. lut
tel selstu dijn hande
te gader v gaderen
om te slagen. en di
sel ghebreke aenco
men als een wech
gangher. en armoe
de als een ghewapet
man. **W**er yt dattu
met traghe en byt
so sel dijn oest come
als een fonteyne. en
ghebrek of armoe sel
v: vandi vhen. **E**en

mensche die een apo
staet. een onnutte ma
die wandert mit v
keerden monde. **E**en
apostaet is een vuo
ert mensche of v
meentsaemig of wie
sijn oerde of sijn ghe
loue laten. die wey
ket mitten oghen
en tredet mitten voet
en spoecht mitten v
gher. en vsiert quact
mit quader herten.
en alle tude saeyt hi
onvred. **D**esen sel
haestelic vlies anco
men. en haestelic
worden vtreden. en
voert an en sel hi
gheen medicame heb
ben. **D**es dinghen
sijn die die ha hatet.
en dat seuende ver
ouuert sijn ziel.
hoech draghende o
oghen. een loghe
nachtighe tonghe.
hande die onnosel
bloet wt storten.
een harte dat vsiert
altz quade ghepenye.

suelle noeten om te
 lopen ten quade. die
 lo ghen voert breu
 ghet en valsche ghe
 tughe. en hem die
 tusschen gheborede
 saeyt onurede. **Hoe**
in hiehoede die ghe
 bode dyns vaders.
 en en laet ~~mit~~ **mit** dyn
 re moeder ewe niet.
 vintse in dyn herte
 een saerlic. en win
 duse om dyn keel.
 alstu wanderste so sel
 len si mit di gaen. als
 du slaepste so sellen si
 di behoeden en als
 du ontruakes so spre
 ket mit hem want
 dat ghebot is een
 licht vat en die ewe
 licht. en berispen d'
 disciplinen is die wech
 des leuens. dat si di
 behoeden vanden qua
 den wine. en vander
 sachter tonghen eens
 vrensus wyse. **Dyn**
herte en begheer hier
 scoenheit niet. dattu
 niet en woeste ghe

weynke
 naen mit hare saftic
 het. **Want** eens lichte
 wyse loen is omme
 eens broets waert
Mar dat wyse vaet
 des mans presiose
 ziel. **En** mach een
 mensche niet ber
 ghen vuer in sinen
 boesem dat sy die
 dere niet en beruen
 of wandeyen op co
 len dat sy planten
 van sy voete niet
 en beruen. **Aldus** die
 rugaet tot syne naef
 tens wyse en sel niet
 suer wesen als huse
 beroert heuet. **Zet**
 en is niet van gro
 ter misdaet als een
 man ghestolen heeft.
 want hi steelt om
 sy hongherighe siel
 te u vollen. en als
 hi begrepen wort
 so sel hie zeuenioug
 weder gheuen. en
 hi sel al dat goet
 van sinen huse ghe
 gheuen en vlossen
 hem. **mar** die ouer

speelde is om die sijn
 re herten sel hi sijn sel
 vhesen **V**ulheit en
 lachter hi tot sijnre
 behoef. en sijn scan
 den en sel met worde
 of ghedaen. want des
 mans toern en gram
 scap en sel niet spa
 ren inden daghe der
 wraken noch hi en
 sel niet horen na re
 mens bede. noch hi
 en sel niet ontfacen
 vele ghyften om v
 lossenisse **vij.**

Doe my be
 hoede myn
 reden en legt mine
 ghebode hi di. **D**oe
 eer den he en du selstes
 vinyghen en sonder
 hem en ontfich ghe
 nen anderen. **H**oude
 myn ghebode en du
 selste leuen en houde
 mine wet als dat zien
 dijre oghen **D**ynste
 in dinen vinyghen.
 en scrifste in du ta
 felen dijre herten.
Degt der wysheit du

byte mine suster. en
 hiere der vroetscap
 dine vriendinne. dat
 si di behoede van ene
 wine van baren. en
 van eenre vanden
 die hoer woerden soet
 maket. want doer
 een veyster myn
 huus heb ic ghesien.
 en ic sach die dierne
 ic merete den domme
 tonghelme die doer
 die ~~pa~~straten lydet
 neuen den horme. en
 hi scrydt neuen den
 wech van haren huse
 in die donckerheit **vand**
nacht als die die dach
 onder gach. inder deens
 terheiden en der donc
 kerheit vander nacht. **vijf**
 en sich dat comt hem
 te ghemoete. als een
 licht wyf boert. en
 bereet om die zielen
 te vaen callachtich
 en ~~du~~ **du** ~~uyf~~ **uyf** onghe
 stadich onghedech
 saem van rusten. en
 en en mach mit ha
 ren voeten in huus

met bliuen. **Als** nu
daer buten nu inde
~~straten~~ straten nu uenen
die hornen in siet
si en si hegrypt de
ionghelinc en cuyt
en mit vriendelike
aensichte so smeect
si en seut. **Ic** was
sculdich offerhande
om salicheit. hude
heb ic mine gheloef
te ghegouden. **Hier**
om ben ic ghecome
in dyn ghemoet be
gherende dite sien
en ic hebbe di ghe
nonden. **Ic** hebbe
mijn bedde gheuen
mit woorden. ic heb
ghespreit mit voet
deer wt egypten
Ic hebbe mijn bed
de ghestroyt mire
en aloes en mit ca
neel soemt laet
ons ghesadet worde
vanden borsten en
laet ons ghebruke
die begheert van
omhelsinghe tot dat
die dach belaren sel.

9
want die man en is
in syn huus niet. wat
hi is alte vren wech
ghogaen hi heeft
mit hem ghedraghe
euen sac mit ghelde.
inden daghe der vol
re manen sel hi we
der keren in syn huus
Hi vint den ionghe
linc mit vele reden.
en si toechen voert
mit smekermen van
haren lippen. en chant
volghet hi haer als
een os offe diemen
ter doot wart ledet.
en als een weeldich
lam en onwetende.
en hi en weet niet
dat hi ten sotten ban
den wort ghetoghe
tot dat een scut dor
syn leuer ghescoten
wort. als een voghel
die hem tot den con
stricke waert haest.
en hi en weet niet
dat men doet die ve
se sijne zielen. **Hier**
omhe soen mijn. so
hoer mi. en vstant

die woerde myns
mouts. dat dyn ghe
dachte met en worde
of ghetoghen in haer
weghen. noch dattu
met en wordes be
droghen in haeren
paden. want si wer
per veel gheuont
daer neder. en sulc
ke die alte sterc wa
ren sijn van haer
ghedoot. **W**eghe d'
hellen is haer huns.
die doer gaen totten
binnensten der doot

En roepet **my**
die wysheit
met en en gheeft die
vroetscap hare stemme
niet. **S**i staet inden
oppersten en den hoe
chsten toppen bouen
den wech in midden
den paden. uenen die
poerten vanden ste
den. **I**nden doeren stree
ket si en seit. **O** ualhe
tot v roepe ic. en
mijn stemme is totter
menyghen kynder en
Ghi dene vstaet be

hendicheit. en ghi on
wys merket mit her
te. **H**oert want ic
sel spreken van gro
ten dinghen en mi
lippen sellen worde
outdaen om gherech
ticheden te voer set
ghen. **M**ine keel sel
die waerheit pen
sen. en mine lippen
sell en den oughena
dinghen vonwaerde
alle mine reden sijn
gherechtig. in dien
en is gheen quaet
noch vkeertheit.
Si sijn recht den ghe
nen diese vstaen en
effen den ghenen
die quast vanden.
Out fine mijn dya
plene en met ghelet
en vkiest meer leem
ghe dan gont. want
wysheit is beter dan
alle preciose ryche
den. en alle dat me
begheert en mach
men te ghen haer
met rekenen. **I**c
wysheit wander in

den rade en ic ben
ouder gheleerde ghe
pense Des heren vre
se hatet equade ho
ghedraghenheit ende
houer die en quaden
wech. ende moit
mit twee tonghen
lachter ic. **H**ij is
raet en gherechtich.
mine is die vroetscap
en mine is die cracht
Bi mi regneren die
coninghen. en die
ghene die die wet
maken onderschide
bi mi gherechticheit
Bi mi ghebieden die
princeen. en bi mi on
derschiden die mach
ticheit die gherechte
heit. **I**c mine die
ghene die mi mine.
en die vnech wake
tot mi die sel mi
vinden. **L**ijcheden
en glorie sijn mit
mi hoghe rijchede
en ~~hoge~~ gherech
ticheit. **H**ij vrucht
is beter gont en pre
ciose stenen. en mi

10
spruten sijn beter dan
ibit gheco:en siluer.
Ic wander inden
weghe der gherech
ticheit. in midden
den paden des vroms
sen. om vne te make
die mi minen. en om
haren scat te uvolle
Die he besat mi in
den beghinne sijne
weghe eer hi vet
maecte vanden be
ghinne **W**ander ewic
heit ben ic gheordi
neert. en vanden
ouden eer die eerde
ghemaket was. en
noch en waren die
afgronde niet. en
ic was te hant ont
faen. en noch en
waren niet wt ghe
spronghen die fon
teynen der wateren.
en noch en waren
die berghen mit swa
ren hopen niet. **V**oer
die honelen was ic
ghebarende. **R**och
en hadde hi die eer
de niet ghemaeet.

noch die riuieren en
die herren der ront
heit d'werelt. Doe
hi die hemele berei
de. so was ic daer me
de. doe hi mit sekere
wet en omeringhe
dusgronde omsette
de. doe hi die sterren
bonen vasti settede.
en woech die fontey
nen vanden watere.
doe hi om die zee
settede haren termijn.
en hi wt settede den
wateren dat si ouer
haren termijn niet
gaen en souden. doe
hi woech die founda
mente vander eerde
so was ic mit hem
alle dinc makende.
en ic hadde ghenoech
te elkes daghes spe
lende voer hem tot
alre tijt. spelende in
die ronthelt der we
relt. en myn ghe
noechten sijn te we
sen mitten kindere
der menschen. Nu hier
om myn kinderen

hoert mi si sijn sal
lich die hoeden unne
weghe. Hoert dis
cipline en weest wys.
en en wiltse niet of
werpen. Salich is die
mensche die mi hoert.
die daghelijc wakent
voer mijn doren. en
wacht die scilen va
nijnre doren. Die
mi vinden sel hi sel
dat leuen vanden en
scippen salicheit van
den heer. mer die
teghen mi sondighe
sel hi sel sijn siel quet
sen. alle die mi ha
ten minen die doot

Die ^{14.} wilsheit heuet
haer een huus ghe
bymert. si heuet
verhouren by colu
men si heuet hare
offerhande ghedodet.
ghemenghet dan my.
en heuet hare tafele
voer gheset. Si heuet
haerioncringhe ghe
seindet dat si ter borch
waert roepen soude.

en ter muere vand
 steden. Do wie cley
 is hi come tott m
 en den onwisen sprac
 si an. Coemt en etet
 myn broet en drinct
 den wijn die ic v ghe
 menghet hebbe. laet
 die kintscheit en le
 uet. en wandert in
 weghe der vroetscap.
 Die enen bespouter
 leert hi doet hem on
 recht. en die den ou
 ghenadighen berispt.
 tot hi beiaghet tott
 sinen behoef een suet
 te. En wil niet beris
 pen den bespouter
 dat hi di niet en hate
 berispe den wisen en
 hi sel di minen Ghif
 den wisen oersaec en
 die wijsheit sel hem
 ghemerret worden.
 Leer den gherechte
 ghen en hi sel hem
 haesten te ~~ghen~~ out
 faen. Dat beghin
 der wijsheit is die
 vrese des heren en der
 heiligher const is

vroetscap. want hi mi
 sellen dyn daghe ghe
 mengesondicht worden
 en iaren dyns leuens
 worden toe gheleit
 Bistu wijs so sel dyn
 di schiet sijn en dine
 naesten. in bistu een
 bespouter so selstu
 alleen dat quaet dia
 ghen. Een soet wijf
 en calachtich en vol
 onderheden en niet
 mendallen wetende.
 sat in die doren haers
 huus op enen stoel in
 een hoghe stat vand
 poert om te roepen
 die daer ghinghen
 al haren wech en
 die tiden haers we
 ghes. Die cley is
 hi com hier tott m
 en den iustosten sprac
 si an. Ofer stolen
 water is alre soette
 en dat vborghē broet
 suette. en hi en wiste
 niet dat daer gygan
 ten sijn en dat die
 mit haer werescapē
 sijn inden gront der

der hellen. Want so
wie tot haer wart
galt sel hi sel neder
wart gaen ter hellen.
Die van haer
gaet hi sel behouden
worden **x**

Een wise sone
vblidet den vad.
mer een sot kint is
droefheit sijnre moe-
der. Die scat d' on-
ghenadicheit en selke
niet vorderen. mer
die gherechticheit
vloft vander doot.
Die he en sel niet
quellen des gherch-
tighen mit hongher.
en der onghenadigher
brademisse sel hi om
me wopen. Een le-
dyghe hant werct
armoede. mer der
stercker hande berei-
det rycheden. Die
hem slaten op loghe-
nen hi re boedet die
wunde en dese selue
volghe den vlieghe
den voghelen. Die
vgaert inden oest

is een wise kint. mer
die slaep inden somer
is een kint des lach-
ters. Des heren bue-
dine is op des gherch-
tighen honet. mer der
onghenadigher mont
oudect die quaetheit.
Des gherechtichs ghe-
dencken is mit pijn
en der onghenadigher
name sel vullen. Die
wise is van herten sel
outfaen gheboet. die
sotte wort gheslaghe
mitten lippen. Die
sinneliche wandert hi
wandert betrouwe-
lic. mer die sijn we-
ghe vermaect hi sel
openbaer sijn. Die
wenet mitten dyghe
sel rouwe ghene. die
sotte sel worden ghe-
slaghen mitten lippe.
Die openbaerlic be-
russt hi maect vrede.
Des gherechtichs mont
oudect die quaetheit.
~~Hate maect die sijn-
te en der onghenadigher
mont oudect~~

is een ader des leuens. en d'
onghenadigher mont

ziele

~~Die quadenheit. Hattie~~
~~inwech die stride en~~
~~caritate onderdeet die~~
~~quadenheit. Hattie v~~
weech die stride en
caritate onderdeet alle
innsade. Die wysheit
sel worden ghenoude
in des wijen lippe. en
die roede op des ghes
vuggh Die ghebreec heuet
van herten Die wise
berghen die cony
mer des sots mont
is naest der scanden
Eens ryets mans goet
is die poerte sijnre
percheit. en der ar
mer auyt is haer
ghebreec Des gherich
tichs werc is ten le
uen. mar des des on
ghenadichs vroeths
is ter souden. Waech
des leuens is den ghe
nen die discipline
houder. mer die be
rissinghe laet hi
dwaelt. Loghenach
tighe lippen berghen
die hattie die lichte
voert bronghet hi

is sot. In veel spre
kens en sel die sonde
met ghe ghebreec
want die sijn lippe worden
ghemamert hi is
alte vroet. Des ghe
rechtighen lippen
leeren vele lude.
mer die onghelert
sijn sellen steruen
in armoede van
herten Des heren
benedicte maect ri
ke lude. en pijn en
sel mit hem mit hem
met v gaderen. Die
sotte weret quaet
heit als bynd mer indich.
wysheit is inden
vroeden man. Dat
die onghenadighe
ontsiet dat sel op
hem comen en ten
gherechtighen sel
haer begheerte ghe
ghenen worden. Als
een tempeert on
lidende so sel die on
ghenadighe met
sijn. mer die ghe
rechtighe sellen sijn
als ewe vasticheit

Ghelyc dat die edic
is den tanden ende
roec den oghen also
is die traghe den
ghenen dien inden
weghe ghesent
hebben. Des heren
vriese verlanghet
die daghe. en der
onghenadigher iare
sellen worden ghe
coyt. Der gherech
tigher outbeiden
is blyscap. mer der
onghenadigher ho
pe sel te niet gaen.
Eens simpels ster
heit is des heren wech
en auct den ghenē
die quaet doen. Die
gherechtighe en sel
niet worden be
roert. mer die on
ghenadighe en selle
niet wonnen op d'
eerden. Des gherech
tichs mont sel voert
vrienghen wyshen
en der quader con
ghe sel vgaen. Eens
gherechtiche lippen
merken ghenoech

meer

heden. en der quader
mont vkeertheit

En **xi.**
lose waghe
is een v. onwaerde
voer gode. en dat ghe
rechte ghewichte is
sijn wille. So waer
houer die is daer sel
oec wesen lachter.
mer so waer oet
moedicheit is daer
sel oec sijn wyshen.
Der gherechtigher
wyshen selse beleiden.
en der vkeerder gan
ghe sel die woesten.
Juden daghen der
iraken en sellen
rijcheden niet pfitē.
mer der gherechtichs
sel vlossen vander doot.
Eens simpels gherech
ticheit sel sinen wech
beleiden. en die onghe
nadighe sel vallen
in sijn onghenadie
heit. Der gherechti
gher gherechticheit
sel die vlossen. en die
ongherechtighe sel
len worden ghenuen

in haren vrademisse.
 Als die onghenadi
 ghe mensche doot
 is so en sel sijn voert
 meer gheen hope we
 sen. en der besorcher
 ontbeiden sel inare
 Die gherechtighe is
 vloft van pyuen en
 die onghedighe sel
 hem ouer gheleuert
 worden Die ghenem
 de mitten monde hi
 bedrieghet sinen
 vrient mer die ghe
 rechtighe sellen wor
 den vloft mit weten
 heden. Een stat sel v
 blieden inder gherech
 tigher goet. en in
 tferkes der onghen
 adigher sel wesen
 sijn lof. **M**itter ghe
 rechtigher benedic
 ten sel een stat vhe
 nen worden. en mit
 ter quader monde
 sel si daer neder ghe
 worpen worden. **D**ie
 sinen vrient vsmat
 dat hi heeft behoef
 ticheit van herten.

mer die wise man
 sel swighen. **D**ie boef
 sel wandert hi op
 baert die hemeliche
 den mer die ghetrou
 we heelt dat hem be
 nolen is. **D**aer ghe
 beleider en is sel dat
 volc vallen. mer daer
 is is salicheit daer
 veel rade sijn. **I**n sel
 ghecastich worden
 mit quade die ghe
 loeste doet voer ene
 vrenden mer die
 hem wachten vande
 stricken hi is seker
Een gracioes wyf
 sel glorie vgn den.
 en die vromen sellen
 rcheden hebben.
Die outferinghe
 man doet wel sijne
 zielen mer die sel
 is werpet sijn naeste
 van hem. **D**ie onghen
 adighe doet onghen
 stadighe werken.
 mer die ghenen die
 gherechticheit saeyt
 hi sel hebben ghetrou
 we loen. **G**oedertie

heit bereydet dat le
uen en dit na vol
ghen der quader be
reydet die doot.
Iquade herte is
een vrombaer den
den en syn wille
is inden ghenen
die simpelle wan
zelen. **H**ant in die
haut en sel die qua
de niet onschuldich
syn mer der ghe
rechtigher sacht sel
behouden worden
Een scoen wyf en
sot is als een gulden
rinc in ^{een} ^{soete} nose
locken. **D**er gherech
tigher begheerte
is alle goet mer
der onghenadigher
outbeiden is gram
scap. **S**onnghe dei
len haere selfs goet
en wordent te riker
en ander rouen dat
lyger niet en is en
syn altoes in ghebrek
Die ziel die wel spre
ket sel vet worden
en die droncken

maect sel oec dronc
ken ghemact wor
den. **D**ie dat coeren
berghet hi sel onder
esole ghemoecht wor
den mer benedyne
sel wesen op der gheen
re hoeft diet ver
copen. **V**roech staet
die ghene wel op die
goet soeket want
die ondersoeker van
den quaden is hi sel
re of spleet worden.
Die betrouwen heuet
in sinen ruycheden hi
sel vallen mer die ghe
rechtighe sellen gro
eyen als een groen
ende blat. **D**ie syn
huyt vstortet hi sel
wilt besitten en die
sot is hi sel den wi
sen deilen. **D**es ghe
rechtiche vrucht is
hout des leuens en
die die zielen out
faet hi is wys. **O**f
die gherechtighe
in die werelt out
faet hoe veel meer
dan den onghenadi

vij

ghe en ^{die} ~~sondere~~

Die ^{ry.} discipline mint
 hi mint hi mint we
 touchent. mer die be
 rispunghe hatet hi. is
 onwys Die goet is
 hi sel gracie scapen
 vanden lie. mer die be
 trouwen in sinen ghe
 peisen hi doe onghet
 nadelic. Een mensche
 en sel met sterre wor
 den van onghenadich.
 en der gherechtigher
 wortel en sel met
 worden vporret. Een
 eelstich wyf is een
 croen haren man.
 en vullheit is in haer
 ghebeeyte die te lach
 ten en sijn Der ghe
 rechtigher ghepense
 sijn bonnisse. en der
 quader rade sijn boos
 Der onghenadigher
 worden legghen la
 ghen. mer der ghe
 rechtigher mont
 selse vlossen. Keer
 ome die quade en si
 en sellen met sijn mer

der gherechtigher
 huns sel gheduerich
 wesen. In sijne leert
 ghe bekennent me
 den man. mer die
 ydel en sot is hi sel
 vsmactheit hebben
Peter is is een arm
 en die tot hem selue
 ghenoechhe is. dan een
 hoech dragghende die
 broots ghebreec heeft
 Die gherechtighe
 kent die sielen van
 sinen vye. mer der
 onghenadigher bin
 nenste sijn sel Die
 sijn lant bouwet hi
 sel worden ghesadet
 van brode. mer die
 bedicheit na volghet
 hi is alte sot. Die
 soet is in die ghema
 merthede van wine
 hi laet lachter in si
 nen vmaninghe Der
 onghedichs begheer
 te is dat quaetste
 telken. mer der ghe
 rechtigher wortel
 sel voertgans hebbe
 Om die sonden der

lippen so naket den
val den quaden mer
die gherechtighe sal
ontliken van vnoye
Vander vrucht sijne
mones sel ele worde
inollet van goede.
en hem sel worden ghe
gheuen naden wer
ken sijner hande. **E**s
dwafens wech is
recht in sinen oghe.
mer die wys is hort
die rade **E**en sot toent
telant sinen toern
mer die sijn onrecht
veruyt hi is scale **D**ie
spreect dat hi weet
hi is rechter der ghe
rechticheit. mer die
hegheit is een bo
se orconde. **E**uch is
die ghe looft en hi
wort ghenopt als
mitten swaerde der
consciencien. mer
der wijer tonghe is
ghesontheit. **D**ie
lippen der waerheit
sel ewelic vast wesen
mer die haespighe
orconde is sprecht mit

ter tonghen der lo
ghen en **B**oeshheit is
in der gheene herte
die quaet pensen mer
die aenguen die rade
van vrede hem vol
ghet blyscap. **D**en
ougherechtighe en
sel niet bedroenen
wat hem gheschiet.
mer die oughenadi
ghe sellen u vollet
worden van quade
Een v onwaerden is
den he lo ghenacht
ghe lippen mer die
ghetrouwelic doen
si ghenoege den he
Een scale mensche
heelt sijn const. en
der onwiser herte v
porret sothet. **D**er
sterker hant sel heer
scappie hebben mer
die beende is hi sel de
es yuse dienen **B**itter
heit **E**ens mans
herte is sellen voer
moedighen en hi sel
worden oblyt mit
goeder reden **D**ie
scale vroekeloeft om

den vrient hi is ghe
 rechtich. mer der on
 ghenadigher wech
 sel die bedrieghen.
 Die bosc en sel ghee
 ghen in ~~den~~ vanden
 en des menschen goet
 sel syn dat loen van
 gonde. **J**uden weghe
 der gherechticheit
 is dat leuen. mer
 die dwalende wech
 leidet ter doot waert

E en **xiij.**
 wise soen is d'
 vader leeringhe. mer
 die een bespoeter is
 hi en hoert des met
 als men berispt. **W**an
 der vrucht syus mots
 sel een mensche wer
 den uylt mit goede.
 mer der ouer dadi
 gher siele is onthe
 rechtich. Die wach
 tet sinen mont hi
 behoet syn ziel. mer
 die onmerkende is
 in te spreken sel quaet
 ghen desen. Die tra
 ghe wil en en wil
 niet. mer der gheen

re siele die werken
 sel vet worden. Die
 gherechtiche v on
 waerdet dat loghenach
 tigte woert. mer
 die onghenadighe
 bescaemt en hi sel
 worden bescaemt.
Gherechticheit be
 hoet des ongsels wech
 mer onghenadicheit
 ondertriedt den son
 deru. **E**nech is als of
 hi rike waer al en
 heeft hi niet. en som
 nich is als of hi arm
 waer al is hi in ved
 righeden. **V**erlossen
 eens mans ziel syn
 sine righeden. mer
 die arm is hi en ghe
 doecht niet beris
 pinghe. **D**er ghe
 rechtigher licht v
 blidet. mer der on
 ghenadigher licht
 sel worden gheblus
 schet. **T**usschen ho
 uerdighe syn aldoes
 stride. mer die alle
 dinc mit vade doet
 worden gheregiert mit

myshede Goet dat haef
telic aencouing sel
worden ghenuret
mer dat men alle yus
ken v'gadert mitter
hant sel worden ghe
menichfondicht. Die
hope die vleit wort
quellet die siel mer
comende begheerte
is houde des leuens
Die enich lachtert
hi verbrudet hem sel
nen daer na. mer die
dat g'ghebot ontset
hi sel in vreden wan
deran Enen bosen
kinde en sel niet
goet sijn. mer ene
wisen k. necht selle
sijn werken voer
spoedich sijn. en sijn
sel worden belidert.
Een wys mans
wet is fonteyne des
leuens dat hi of ke
re vander doot val
le Goede lertinghe
sal ghenen gracie.
inder v'naedure wech
is dolinghe Die be
hendighe doet alle

wech

alle dinc mit vade.
mer de die sot is hi
sel die soetheit opde
Eens oughenadichs
bode sel vallen in
quaet mer een ghe
trouwe legaet is
ghesothent. Irmoe
en scande sel hem
wesen die disciplin
laet mer die ghe
hoersaem is den ghe
nen dien berisyt hi
sel worden v'heuen
Een begheerte die
voldaen wort ver
blidert die siel mer
die sotte rouwaerde
die ghene die quaet
seuuen Die mieten
wisen wandert hi
sel wys. der sotte sijn
vriend sel hem ghe
lyc worden. Den
sondaren volghet
dat quaet na. en de
gherechtighen sel dat
goet ghehouden wor
den. Die goede sel la
ten eerfghenode si
nen kinderen. en si
nen. en den gherich
(neuen)

tighen wort des son
 ders goet ghehoude
 vele spijen sijn ind
 vadere unne lande
 en si worden ten an
 deren vga dert sond
 vonnisse **D**acie hier
 Die die noem d'va
 roede spaseren unne
 ret hi ha laude staet
 tet sijn in latin no
 kint. mer nalia. **R**ona
 diet unne ha is werlic
 hi leertet dat men vte
 neerste wilcen gro
 he Die ghe de wruet
 rechtighe so dat men
 eet en ver saept of ee
 mullet sijn lant dan ne
 sel. mer dat een iaer
 der onghesaept en dat
 nadighe ind iaer stil
 buuc is d'le laet leghe
 ghesadelic **iiii.**

Een wyf wyf
 sticht haer huus.
 mer dat onwyf wyf
 sel mitten handen
 haer huus dat ghe
 maect is breken.
 So wie in rechten
 weghe wandert

en gods outsiet hi
 worden vsmadede va
 dien die gaet alden
 scandeliken wech
 In eens sots mont
 is die roede van ho
 uerdicheden. mer
 der wyer lippen wach
 tense. Daer gheen
 offen en sijn daer is
 die crybbe ydel. mer
 daer veel coens
 is daer is openbaer
 der offen craft. Een
 ghetrouwe orconde
 en sel niet heghen
 mer die bose orcou
 de brenghet loghen
 voert. Die bespottet
 soet wyshheit en hi
 en vyntse niet. Der
 wyer leringhe is
 licht. Sans teghen
 enen sotten man en
 hi en weet niet die
 lippen der wyshheit
 Eens scales wyshheit
 is te vstaen sinen
 wech. en der sotten
 onwysheden is dolen
 de Die sotte bespog
 die soude. en en syhe

Die gherechtighe sel
gracie bliuen. Een
herte dat bekent die
bitterheit sijnre zie
len in sine blyscap en
sel moment van bu
ten menighen. Der
onghenadigher
huns sel worden of
ghedaen. mer der
gherechtigher wo
ninghen sellen groe
yen. Want het is
een wech die den
mensche recht ducht.
mer sijn leste leide
ter doot waert.
Dat lachen sel mit
rouwen ghemeghet
worden. en dat eyu
de der blyscap beco
ert gheueen. Die
sot sel worden ver
mollet van sinen
weghen. en bouen
hem sel wesen een
goet man. Die ou
wosel gheloeft elke
woorde mer die be
hendighe merket
sijn screuen. Die wi
se outsiet en keert

hem van dat quade.
die sote springhet
ouer en betrouwet.
Die onghedoeschae
sel werken sotheit.
en die sculcke man
sel te haten wesen.
Die cleine sellen die
sotheit besitten. en
die behendighe selle
outbeiden wetent
heit. Die quade selle
legghen voer die
goede. en die ongher
nadighe voer der
gherechtigher poe
ten. Die arme sel
oec ghehaet wesen
van sinen naeste.
mer der riker vrie
den sijn veel. Die
sinen naesten vsmact
hi sondicht. mer die
des armes outfermt
hi sel salich sijn. Die
inden he ghelouet
hi mint outfermic
heit. si dwalen die
quaet werken. Out
fermicheit en waer
heit bereiden goet.
In allen goeden wer

ken sel sijn ouermoe
 dichheit. mer daer
 veel woerden sijn
 daer is een paerlic
 ghebreec. Der wijser
 crownen sijn haer
 rijcheden die sothz
 der sotter is onwijs
 heit. Een ghetrouwe
 ghetughe blost die
 sielen. en die bedre
 gher brenghet lo
 ghen voert. In des
 heren vrese is betrou
 wen der stercheit.
 en sijnen sonen sel ho
 pe sijn. Des heren vre
 se is fonteyne des le
 uens. om of te kerē
 van den val der doot.
 In die menichte vā
 den volke is des co
 munes waer dichheit.
 en in luttel volc is
 des princen lachteit.
 Die ghedochsamis
 hi beleidet veel. In
 ghen mit wijsheden.
 mer die onghedoch
 samis is hi oheft sijn
 sothheit. Die ghesont
 heit des herten is

des vleyschs leuen
 en die vuellheit der
 beure is hatie. Die
 den maten ondaet
 doet hi v'ouwaert
 sijnen scapper. mer
 die eerden die eens
 armes ontfermt.
 Die onghenadighe
 sel wt ghestoten wor
 den in sijne quaet
 heit. mer die ghe
 rechtighe hoop
 in sijn doot. In eens
 vroets mans herte
 sel die wijsheit ruste
 en hi sel die onghē
 leerde leren. Die
 gherechticheit ver
 heft den maten. mer
 die soude maect die
 luden katuen. Een
 vstandel diene is
 den coninc bequaem.
 en die onnutte sel sijn
 gramscap ghedoghe
Soet xv.
 antwoerde bre
 ket gramscap. mer
 herde woerden ver
 wecken den toern
 Der wijser tonghe

beert die conft. mer
 der fottter mout wor
 pet fothent wt. In
 elke ftat merken
 des heres ogheugoe
 z en quade. **Een ghe**
uoghende tonghe
 is hout des leuens.
 mer die onghema
 merty is si sel den
 gheest verdeden.
Die fotte befpot
 fyns vaders dysci
 plyn. mer die behue
 det die berispinghe
 hi fels te behendi
 gher worden. **Een**
 oueruloeyende ghe
 rechticheit is alte
 groten duecht.
 mer der onghema
 digher ghepeyns
 felwa gheroden
 worden. **Des ghe**
 rechtiche huus is
 mit menichfoudi
 ghe stercheit. en des
 onghenadichs vruch
 te is vstoernisse.
Der wijer lippen
 sellen wetoncheit
 fupen. **der fottter**

herten hertes sel on
 ghelike fyn. **Der**
 onghenadigher
 offerhande fyn den
 he te voutwaerden.
 mer der gherechti
 gher beloesten fyn
 ghenoechlic. **Des**
 onghendichs wech
 is voutwaerden de
 he. die gherechtichs
 volghet. hi wort
 ghemint van hem.
Quade leringhe
 is den ghenen die
 den wech des leues
 laet. die berispinghe
 hatet sel ster
 nen. **Die helle** en
 tferhes fyn voer
 den here. en hoe ved
 meer dan der men
 schen kindere her
 ten. **Die oueradi**
 ghe en minnet den
 ghenen met dien
 berispet. noch hi
 en gaet ten wijen
 waert met. **Een**
 vblidende herte ver
 blidet dat aensichte
 in die droefheit

der ghedachten wt
 die gheest neder
 gheworpen. Des
 wises herte sel soe
 ken leringhe. ende
 der soeter mont
 wort gheuoedet
 mit onwetenlyede.
Al eens arms di
 ghen sijn quaet.
 die sekerere herte is
 als een stadighe
 werfscap. **B**eter is
 alluttel mit gods
 vresen dan grote
 tresore die oughe
 sadelic sijn. **H**et is
 beter te sijn ghenodet
 tot wermoes
 mit minen dan mit
 haten tot enen bet
 ten calne. **E**en vtoert
 man vwecket ghe
 schelt. die ghe doech
 saem is hi vstact ghe
 schelt dat gheporret
 is. **D**er ougheuadi
 gher wech is als een
 elku van doornen.
 der gherechtigher
 wech is sonder ston
 ne. **E**en wys king

vblint den vader. en
 een sot mensche ver
 smaect sijne moed.
Dotheit is bliscap
 ten sotten. en een
 vroet man sel belei
 den sine weghe. **D**ie
 ghepense worden
 ghesonden daer ghee
 raet en is. mer daer
 veel rade sijn daer
 worden si vast ghe
 maket. **E**en man
 vblint inder senten
 cien sijne monts.
 en tamelike redene
 is alte goet. **D**at pat
 des leuens is op ene
 gheleerden man. dat
 hi hem ofkeer van
 der diepster hellen.
Die he sel destrueren
 der houerdigher hws.
 en hi sel vast make
 der weduwen ter
 minne. **Q**uade ghepense
 se sijn des heren ver
 ontwaerden. en puer
 scone redene sel wor
 den vastghemact
 van hem. **H**i vstoort
 sijn huus die gheric

heit na volghet.
mer die die gauen
haet hi sel leuen. En
outfermicheden
en gheloue worden
die sonden ghepur
giert. en bi des herē
vrese keert hem elc
vann quade. Des ghe
rechtighen ghedach
te pepust wijheit.
Der onghenadigher
mont vloeyt oner
van quade. Die heer
is verve vanden qua
den. en hi sel horen
der gherechtigher
ghebet. Dat licht
vanden oghe ver
bliden die siele. goet
menare maect bet
die beure. Die oren
die hoert die beris
pinghe des leuens
si sel ghe dueren in
die undewaert van
den wijen. Die disa
pline of wort hi
vsmaden sine siele.
mer die den berispin
ghen ghehoorsam is
is een besitter sijnre

herten. Des herē vrese
se is discipline der
wijshen. en oetmoe
dichit gaet oner
voer eer. **xiii**

Die mensche be
hoert toli sine
ghedachte te berei
den. en den he die tou
ghe te bestueren. Al
der menschen weghe
sijn oprebaer sinen
oghen mer die heer
is weghe der ghees
ten. Outtecke den he
dijn werke. en dyn
ghepepuse sellen wo
den. **bet** gheregiert.
alle dinc heeft die
he ghemact om he
seluen. en den quade
sel hi bringhen tot
enen quaden daghe.
Elc hoghedraghen
te is des he veron
waerden. al ist oec
dat hi metter hant
an die hant si hi
en sel niet onsculdich
sijn. Dat beghin sel
van goeden weghe
is gherechticheit te

dan

te doen. **W**ant si is
voer gode outfanc
keliker offeren
de offerende. mit out
feruicheden en waer
heden wort wort
die ongherechtich
vloest. en in des here
viese keert men van
dat quade. **W**s den he
eene menschen we
ghe ghenoeghen. so
sel hi oec sine vande
bekerem te vrede. **B**et
is een luttel mit ghe
rechticheden dan veel
vruchten mit onghe
rechticheden. **D**es me
schen herte regiert
sinen wech. mer het
is des here te regie
ren sijn ganghe. **I**n sijn
des conincs lippen voer
wetenheit. inden von
nisse en sel sijn mont
niet dwalen. **D**ghe
wichte en die mate
waghe sijn des here
vonnissen. en sijn wer
te sijn alle die stene
der werelt. **D**ie onghe
nadelike doen sijn den

coninc te vonwaerde.
want mit gherech
ticheden wort sijn
vreden gheuesticht.
Der coninghe wille
sijn gherechte lippen.
die gherechtichheit
spreect hi sel worden
gheregert. **D**es co
ninc vonwaerden die
boden der doot. en die
wijde man sellen vrede.
in die bliscap van des
conincs aensichte is
dat leuen. en sijn goe
dertierenheit is als
die tidighe reghen.
Besitz die wijsheit
want si is beter dan
gont. en verighe vroe
scap want si is pro
cifer dan siluer. **D**er
gherechtigher stat
keert van dat quade.
die behoeder sijnre
zielen hout sinen wech.
Houer die coent
voer den rouwe. en
voer den val sel die
gheest ghenen wor
den. **H**et is beter
vnedert te worden

mitten sachmoedighe
dan roef te deelen mit
ten honaerdighen **Die**
gheloert sijn mitten
woerden hi sel goet
vinden. en die inden
he hopen is salich.
Die wys van herte
is. dien selmen vroet
hieten. en die soet
van sprac is hi sel
meerte dinghen vin
den. **Conteyen** des
leuens is die lern
ghe eens besitters.
der soeter lernighe is
soetheit. **Eens** wys
mans harte sel sine
mout leren. en het
sel gracie doen an
sine lippen. **Besette**
woerde sijn als ho
een homich roet. en
die soetichheit der sie
ken is der beure
ghesoutheit. **Een**
wech is die den me
selhen recht dunct.
en sijn ughsterste
Les leiden totter doot
Een ziele die arbeit
auwerdet hem selmen.

want sijn mout dwinc
ten daer toe. **Die** qua
de mensche granet
tynaet. en in sinen lip
pen onsteect mer
Een vkeert mensche
vauwet stridighe.
en een clapper vscel
det die princen. **Een**
ongherrechtich man
smeect mit sinen
vrient. en leeten doer
enen wech die niet
goet en is. **Die** mit
beschaemden oghen
quaet peinst. sijn lip
pen bitende voldoet
hij quaet. **Die** outz
is crone der waerdic
heit. die sel ghenont
worden in een weghe
der gherrechtichheit.
Een gheuech samich
man is beter dan een
sterc man. en die ouer
sinen moet macht
hene. dan een die ste
zen uwinnet. **Hen**
worpt die lotte mee
soet. mer si worden
vanden he ondersepa
den **xvii.**

Beter is een dro
 ghe broeke mit
 bliscapen dan een
 huus vol victimen mit
 gheschelde. Een wys
 knecht sel heerscap
 nie hebben bouen sōt
 to kinder. en hi sel
 derfachticheit zeilen
 tuschen ghebrueders.
 Also dat sijn ghe
 proeft wort mitten
 viere. en dat gouc
 inden ouen also proeft
 die he die herte. Die
 quade is ghehoersae
 der ongherechtigher
 tonghen. en die bōse
 hoert na lo ghenach
 tiche lippen Die den
 armen versmaet hi
 verwt sijn maker.
 en die vlygt in eens
 anders val en sel niet
 onghecasticht bliuen
 Der onder cronen
 sijn haerre kinder
 kinderen. en der kin
 derē glorie sijn haer
 vaders Den sotten
 en betamen niet be
 sette woerde. noch

laft

enen prince lieghende
 lippen. Altes bequame
 gemmen is doubeide
 eens onbeiders. sa
 werwt hi hem keert
 hi vstaet vroedlic
 Die die misdact heelt
 hi suect vrienstap.
 mer diet vset mit
 anderen redenen hi
 vshendet die te ga
 der ghesellen sijn
 heer weret een be
 rissen anden voo
 den dan hondert woer
 den an den sotten.
 Die quade suect al
 toes ghestrijdt mer
 een sel enghel sel te
 ghen hem ghesendet
 worden. Het is be
 ter te ghemoete te
 comen eenre beer
 minen die haer wel
 pene dat gheuden
 sijn dan enen sōt die
 betrouwen heuet
 houet in sijn sochert.
 Die gheldest quaet
 voer goet. quaet
 en sel van sijn huus
 niet Die twater

ganc

ladet hi is thoofst
van gheschelde. en
eer hi lachter ghe
doghet hi laket ofou
wyse. en die den qua
den gherechte wilt
maken en die den
gherichten voer
delc si syn beide te
vouwaderen voer
god. **Wat** vordert
den sotten dat hi rye
heden heeft als hi
wyshheit niet ope
en mach. **Die** syn
huus hoghe maect
hi soect den val. en
die seuen te leve
sel mit quade vallen.
Tot allen mint hi
die vrient is. en den
broeder wort ghe
proeft inden liden.
Een soti mensche
slaet die hande te
gader als hi beloef
te ghedaen heuet
voer sinen vrient.
Die peynset om on
ruste hi mint seeldin
ghe. en die sinen mot
hoghe heft hi soect

den val. **Die** van ver
keerder herten is
in en sel gheen goet
vinden. en die syn
tonghe keert hi sel
inden quaden vallen.
Die soti is gheboze
tot sinen scanden.
mer oec en sel die
vader inden soti niet
worden vblidet. **Een**
vblidende moet maect
een groeyende outf.
mer die droenghe
gheest v droghet
die beure. **Die** on
ghenadighe outfuet
die ghysten uten soect
om te vkeren die
weghe des vommisen.
In eens vroets me
schen aensichte heft
die wyshheit. der se
ter oghen syn inder
erden. **Des** vaders
gramscap is die sotte
soen en rouwe der
moeder dien droech.
Ten is niet goet de
gherechtighe an vren
ghen. noch den prince
te slaen die recht von

nest Die sijn woerde
maniert hi is gheleert
en vroet. en die ghe
leerde man is **plecto**
sen gheeste Die sot
yt dat hi singhet me
sellen voer wys honden.
en lunct hi sijn lippe
toe voer ustandel. **r.**

H soect **viij.**
hoersaec die of
gaen wil van sinen
vrient. en in alre tyt
sel hi sijn te lachtere
Die en outfaet niet
die werde der vroet
scapten si datne seit
dat hem mit herte wan
del. Die quade als hi
ghecomen is inden
groot vander soude.
hi vonwaerdet. mer
t in sel **amon** volghet
lachter en scande. Diep
water sijn woerde wt
eens mans moude.
en fonteyne der
wysheit is een ruue
re onuloeyende. ten
is niet goet contfac
inden vonnisse eens
onghenadichs psden

om di of te keren van
der waerheit des bon
nissen. Eens soets lippe
menghen hem in sel
dinghe en sijn moude
inwecket stridinghe.
Eens soets moude is
sijn vreden. en sijn
lippen sijn van sijnre
sielen. Die woerden
eens mit twee ton
ghen sijn als simpel
woerden en si gaen
totten binnesten van
den buke Die vrese
worpet den traghe
der neder. mer der
tedderre manen sie
len sellen hongher
hebben. Die tedder
en onghemamert
is in sinen werken
hi is broeder des ghees
die sijn werken schei
det. Des heres name
is t allen sterken toer
ne. daer toe lopet
die gherechtighen
hi sel worden vhenē
Eens ryce mans
goet is die poort
sijnre stercheit. ende

als een vafte miher dme
padet hem **E**en men
fchen hertz wort vhe
uen dert vtreden wort
en het wort vnedert
dert vheuen wort **D**ie
ser antwoerdet dan hi
hoert hi toent dat hi
een fott is en waer
dich van frauden **E**ens
mans gheest outhout
fijn onmachticheit
mer wie fel moghe
ghedogheul den gheest
die lichtche toermich
wort **E**en broech her
te fel besiten wetent
heit en der wifer oere
foet beruyghe **E**ens
mans ghyften vmdet
fmen wech en voer
den prince maect si
hem ghetwin **D**ie
gherechtighe is eerst
fyns selfs wroegher
fyn vrient coemt en
fellen onderfoken
Diot bedwinghet die
weder segghinghe en
het onderfchendet oec
tuffchen die meniche
te **E**en broeder die

vanden broeder ghehol
pen wort is als een
vafte stat en die von
niffen fijn als die gren
dele vander poort **V**a
cens mans mont
vrucht fel fijn bunc
vinkt worden en die
groeyede fure hi
pen sellen faden **D**ie
doot en dit leuen
fijn mzer tonghen
handen diese minen
fellen eten haer vruch
te **D**ie een goet wif
vint hi vint goet
en hi fel fceppen vro
licheit vanden heer
Die een goet wif
vbt fteket hi fteket
tgoet wa mer die
een ouer fpeelme
houdet hi is fott en
oatwys **D**ie ar me
fel fpreken mit be
dinghen en die rike
fel fcorpelic aufpie
ken **E**en minke ma
ter gheselstap hi fel
meer vrient fijn da
die broeder **B**
Beter is die ar

me die wandert in
 synre simpelheit. dan
 die rike die bitonde
 is syn lippen en on
 wys. **D**aer der ziele
 cost met en is dat
 en is niet goet. en
 die haestich is mitte
 voeten sel hem stocē.
Eens menschen sot
 heit onder tredet sine
 soreden. en toghens
 god is hi heet in sine
 moede. **R**ijcheden bie
 ghen veel vriende toe
 mer vanden armen
 worden oec die vrien
 den ghescheiden die
 hi hadde. **D**ie valsche
 o:conde en sel niet
 syn onghetapet. en
 die loghen spreken
 hi en sel niet ontake
 veel lude oefenen
 eens machtichs maes
 persoen. en si sien des
 gheens vrient die
 ghyften gheeft. **E**ens
 arms menschen broe
 der hatende. hier en
 bouen ghynghen sine
 vrienden verre wech

van hem. **D**ie allene
 worden volghet hi en
 sel niet hebben. mer
 die besitter **w** der ghe
 dichten is. hi mint syn
 ziel. en die behoeder
 der wysheit sal goet
 vinden. **D**ie valsche o:
 conde en sel niet syn
 onghetapet. en die
 loghen spreket hi sel
 vraden. **D**en sot en
 betaemt niet weeldic
 heden. nochenen dieht
 knecht heerscappe te
 hebben bouen den prin
 cen. **E**ens mans lern
 ghe bekentmen bider
 ghedoechsamheit. en
 syn glorie is onghete
 rechticheden ouerha
 den. **G**helte den ghe
 briesche des hebaerdes.
 also is des conuēt gram
 scap. en gheho den
 rouwe op dat gruit.
 also is syn vbliden.
Des vaders rouwe
 is een sotte soen en
 een scoldachtich wyf
 is als dat dat dat
 altoes doer reghent

Huus en ruycheden
worden ghegheuen
van vader en moe-
der. mer properhe
wordet vanden he-
ghegheuen een wys
wys. **T**raechheit sen-
det vaec in en die
onghemamerde siel
sel hongher hebben
Diet t'gheboeg houdt
hi behoedet sijn ziel.
mer die sijn weyge
brockeloet sel wor-
den ghedoot. **H**woekt
den he die des armes
ontfermt. en hi sel
hem sijn loen ghelde.
Veer dyn kint en en
wanhope niet. mer
en sette dyn ziel niet
~~toer~~ tot sijnre doot.
slach. **D**ie onghedoech-
saem is hi sel e scade
ghedoghen. en als hi
is begheroeft so sel
hier ander toe leg-
ghen. **H**ier. **H**oe
raet en ontfanc dis-
cipline dattu wys
mogheste sijn in dinc
achterste. **V**ele ghe-

peuse sijn in eens
mans herte. mer des
heren wille duert
ewelic. **D**ie mensche
die ghebreec houet hi
is ontfemich. en be-
ter is een arm men-
sche gherechtich dan
een loghenachtich ma-
n. **D**es heren vrese is
ten leuen. en hi sel ghe-
dueren in volheden
sonder eens quaets
vrentere. **D**ie traghe
vberghet sijnen hand
ouder sijnen arm. en
en stoecte tot sijnen
monde. **w**ort waert
niet. **A**ls een ouer-
dadighe gheslaghen
is wort. so sel een
sot te wisser sijn want
berispet du enen hi ^{wyten}
sel discipline vstaen.
Die quellet sijnen va-
der en vhet sijnre moe-
der hi sel vollichters
sijn en onsalich. **D**one
en laet niet te hore
lernighe. noch en wes
niet onwetende woer-
den der onsen. **D**ie

ongherechtighe oer
 conde bespott dit von
 mis. en der quader
 mont is swelghet on
 gherechticheit. Den
 bespottter sijn berat
 voutissen en slaende
 ha hamers der sotta
 lichaem **xx**

En onnuter dinc
 is die wijn en
 die onuloedighe dro
 nckenscap. Do wie
 hier in gheuoechte
 leuet hi en sel niet
 wys sijn. **S**helic den
 ghebriesches eens li
 baerds also is des co
 nte granscap. dien
 is porret hi sondicht
 teghen sijn siele. het is
 eens menschen eer die
 hem schidet van stri
 dinghe. mer alle sotte
 sellen ghemenghet wo
 ren inden scanden. **O**m
 die conde en won
 de die traghe niet ac
 keren. daer om sel hi
 inden somer armoede
 hebben. en men en sel
 hem niet ghenen. **S**he

lic diepe wateren al
 so is die raet in eens
 mans herte. mer die
 wise man sel dien wt
 scappen. **V**el mensche
 lieden onfermtich.
 mer wie sel vinden ene
 ghetrouwen man. **D**ie
 gherechtighe die wan
 ders in sijnre sumpel
 heit. hi sel salighe kin
 der afte laten hem
 laten. **E**n coninc
 die sattet op den stoel
 des voutissen hi sca
 det alle quact mit
 sinen aensien. **W**ie
 mach segghen mijn
 herte is sinner. **E** ben
 puer van sonden. **S**he
 lichte en ghemichte.
 mate en mate. beide
 is te bonwaerden
 voor gode. **H**en be
 kent een kin aen sijn
 eerusticheit. of sijn
 werken sijn sinner
 en recht. **D**ie hoende
 oren en die siende o
 ghen maecte die heer
 beide. **E**n wilt niet
 minen den slacp dit

In die ghebreke met
en vpletten. outdoch
dijn dyghen en worde
ghesadet van brode
Et die copet fent
het is quaet. het is
quaet. en als hi wech
ghegaen is dan sel hi
vbliden. **S**ouh en een
menichte van peerle
en een preciose wat
sijn lippen der wetent
heit. **D**oet wech sijn
cleet die eens vrens
borghe was. en voer
die ghen van buten
neemt enen punt van
hem. **D**at leget der
loghen is enē mensche
soet. en daer na selue
sinen mont vollen
mit steen. **S**hepen
so worden ghesteret
mit rade. en mit be
stermyghe moet me
stride beleiden. **M**it
ten ghenen die ver
holen dinghen on
decket en boeslyc
wandert. en sijn lip
pen breiden daer me
de en menghe met

Die sinen vader en
sijnre moeder vloect.
sijn claerheit sel wor
den gheblaschet in
midde der duyster
tussen **D**ie erfachtic
heit daer me to chaest
inden begynne. si sel
benedicnghe deruen
inden eynde. **E**n segt
met ic sel quaet voer
quaet ghelden. outba
de den heer en hi sel
di vlossenē. ghewich
te en ghewichte is
een bouwaerden voer
den he een bose wa
ghe en is met goet
Des mans ganghen
worden vanden heer
belot. mer wat men
sche much sinen wech
vstaen **E**n en val
is ten menschen die
heilighen mit belofte
en na die belofte
weder of trecken.
En voer comue
scheidet die quade en
hi ordmet enen seghe
boghe op hem **D**es
menschen adem is

An roepen.

des heren lichte vat.
 die onder soect alle
 die vborghene vande
 lichaem **O**utfermic
 heit en waerheit hoe
 den den coninc. ende
 mit sachtmoedichait
 wort sijn troen ghe
 steret **D**er toughe
 linghe vbliden is
 haer stercheit en
 der onder waerdich
 is die grauhet **D**ie
 quetsinghe vanden
 wonden sel dat quade
 of veyghen en die
 plaghe inden herme
 hesten steden vanden
 lichaem

Ghelijc scheidin
 ghe van wate
 ren also is des conincs
 hert in des heve hat
 so werwaert hi wil
 len sel so hi dat uey
 ghen **A** eens mans
 weghe duncken he
 seluen recht. mer
 die heer weghet die
 herten **O**utfermic
 en oerdel doen ghe
 noech meer dan vic

timen **I**ferheffen
 vanden oghen en
 dat wtbreiden van
 der herten en der bo
 ser claerheit is son
 der eens vrooms ghe
 pense sijn altoes
 in onuloedicheit. mer
 de traghe is altoes
 in ghebeken **D**ie
 scatte vgaert in t
 ter toughe der lo
 ghenen hi is ydel
 en inoet en hi sal
 warden gheuaen ten
 stricke vander doot.
 der quader roue selle
 se neder trecken.
 want si en woude
 gheen oerdel doen
 eens mans vkeert
 wech is vceende
 van gode. mer die
 sinner is hi doet ghe
 recht wech. **E**ter
 is te sieten in enen
 hoec vanden dake
 dan mit enen schel
 dachtighen wine en
 in een ghemeen
 huus **D**es indichs
 siele begheert quaet.

hi en sel niet ontfer
men syas naesten.
Die cleynē sel vroe
der sijn dan een ghe
doemt ondadighe. en
yt dat hi der vroet
scap volghet so sel
hi conyt nemen. Die
gherechtighe voer
peynyt van des quaets
hans om dat hi den
indeg van quade trec
ken sel. Die sijn oze
stoppe teghens des
arms menschen roep.
hi sel oec roepen en
men sellen niet ghe
horen. verborghene
ghysten les die gram
scap. en die ghyste
inden ~~ghysten~~ scoet
lesschet alte grote
ontwaerdicheit. Den
gherechtighen is bli
scap vromisse te doe
en den ghenen die
quaet doen. ~~en den~~
~~ghen~~ is vrese. Een
man die dwaelt van
den weghe der leer
inghe. hi sel woene
in die ver gader in

ghe vanden gigante.
Die die werfscapē
nunt hi sel in ghebre
ken sijn. Die die wer
den en vrees den
ghen nunt hi en sel
niet rike werden.
men sel den indighe
voer ~~vroet~~ den gherechten
ghenē. en voer de
gherechten den ou
gherechten. Het is
beter te wonen in
een woegh land dan
nunt enen seledenden
en toerughen wue.
Een begheerlike scap
en die is indes ghe
rechten woeninghe.
en den ouvroet man
hi scheidet dat. Die
der gherechticheit
en die ontfermich
volghet. hi sel vinden
dat leuen en glorie.
Die wise ghuic op
inder starker stat.
en hi destrueret die
stercheit haerre be
trouwenissen. Die
sinen mont en sijn
tonghe wacht hi hoe

ghet

des sijn ziele van quel
 linghe Die houaer
 dighe en die hooch
 draghende hiet en
 gheleert die in grā
 scappen houaer die
 heit werct. Die be
 gheerten dooende
 draghen want sijn
 handen en wonden
 niet werken Die
 quade begheert en
 wenschet al den
 dach mer die ghe
 rechtich is hi sel den
 len en niet op houde
 Der quader offer
 sijn te bouwaerde
 die worden gheof
 fert wt misdade. **En**
 lo ghenachtich ghe
 rughe sel vaaren **En**
 ghehoersaem man
 sel seghe spreken
 een indighe vhart
 scalckelic sijn aensicht
 mer die gherechtich
 is hi vbetert sijn
 wech **Gheen** vrost
 scap noch gheen wyl
 heit noch gheen vaect
 en is te ghen gode **Dat**

paert is bereet te
 ghen den dach van
 den stride mer die
 he sel die salicheit
 gheuen **Dat xij capitel**
Een goeden nāe
 is beter dan
 veel ruycheden goede
 gracie is boue goud
 en siluer. Die rike
 en die arme quamē
 onderlinghe te ghe
 moet die he is wer
 ker van beiden. Die
 behendighe sach dat
 quaet en hi ber ghe
 de hem. Die onosele
 leet ouer en wort
 ghequetset mit sca
 den **Dat** eynde vand
 ghemamerthut is
 des heren vrese rye
 heit en glorie en
 leuen **Mer** wapen
 en swaerde in eene
 vkeertē mensche
 wech mer die wach
 ter hare sielen sel
 verre wech gaen
 van hem **Hiet** is een
 spot enen ionghelinc
 neuen sijn wech

oec als hi ontwordt
sel syn en sel hier niet
gaen of. Die rike ghebiet
den armen. mer hi
die ontleent hi is des
woekenaers knecht.
Die quaetheit saet
hi sel quaet oesten
en hi sel worden ver
teert inder roede
sijne gramscap. Die
totter ontfermherte
heit bereet is hi sel
worden ghebenedyt.
want hi gaf den ar
men van sinen brode.
Die ghyften gheeft
hi sel verghen vic
torie en eer. mer hi
hi sel wech doen der
gheens zielen die se
onfaen. werp wt
den bespottet en die
twyfunghe sel mit
wt gaen. en die sake
en die lachteren selle
op houden. Die minet
die sinnerheit der her
ten om die gracie van
sinen lippen so sel hi
den coninc te vriende
hebben. Des heren

oghen wachten die
const. en des ongher
rechtichs woerden
worden onderbreeden
Die traghe seit. die
leu is daer. lute is
sel worden ghedoot
in midden der strate.
Eens vreemes wyf
mont is den diepe
gracht. so men dat die
he gram is hi sel in
haer vallen. Die so
heit is ghebouden in
eens kints herte. en
een roede der disciph
nen selle vughen. Die
den armen mensche
oncracht doet om
dat hi sin ruyheit wil
meerrē. hi selle ghe
uen en en enen rike
ren en sel selue ghe
brec hebben. Kint
mijn. neighe dyn ore
en hoer der vroeder
woerde en sette di
herte tot myne le
ringhe. die welke di
scone sel syn als duse
ghehouden hebste in
dyn herte. en si sel ou

vloeyen in dinen lippe.
 dat inden he si dyn
 betrouwen waer
 bi dat icse di hnden
 ghetoenig hebbe. **D**ich
 ic hebse di drienu
 delic besroue in den
 ghepenise en inder
 const. om dat ic di
 soude tonen die vastic
 heit en die sprake der
 waerheit. hier of
 te antwoerden den
 ghenen die di senden
En doet den arme
 gheen onrecht om
 dat si arm sijn. noch
 en vduwe den maten
 niet inden poerten.
want die he sel sijn
 saken verdelen. en
 hi sel die ghene doer
 staken die sijn ziel doer
 staken. en wilt ghes
 grams menschen
 vrent sijn. noch en
 wander mit ghenen
 in woeden man. die
 tu licht niet sine we
 ghe niet en kerste
 en scande neemste
 dyne zielen. wilt

niet wesen mitten
 ghenen die haer han
 de ontdecken. en die he
 seluen te punde offe
 ren voer seunde. wat
 oft u niet en hebste
 daer du of moghes
 ghelden. wat saken
 ist dat hi nemet dat
 oudesel van dine
 bedde. **S**anc die ou
 de terminie niet ou
 die dyn vaders ghe
 set hebben. **D**aech
 stu enen suellen ma
 in sijn werken hi sel
 staen voer die conu
 ghen en hi en sel voer
 sijn die onedele niet
 sijn. **xxij.**

Hstu sitten selste
 om dattu wilt
 enen prince eten sel
 ste so merke eruste
 he wat dinghen
 voer dyn aenschijn
 gheset is. en sette
 dit mes in dyn strote
Ist nochtan dattu
 dyn siele in dyn
 macht hebste begheer
 van sine spisen niet.

daer dit broot der
loghenen in is. wile
met sinen dattu ei
ke wordes. mer set
te manere dijne
wijshheit. **H**effe dine
oghen met op die
rycheden die du met
hebben en moghes
want si sellen ma
ken tot haerre be
hoef vloghelen ghe
lyc eens aerus. ende
si sellen vlieghen in
den hemel. **E**n met
mit enen indighen
menyche noch en be
gheer sine spise met.
Want inder ghehke
nisse eens waersa
ghere en eens ghe
raders. so waent hi
dies hi met en weert
Hi sel di segghen. **e**n
en dynet. en sijn her
te en is mit met.
Die spise die du ghe
gheten hebste selken
wt spinnen en du
selste dyn alte scone
redene vliessen. **I**nder
ontwyer oren en spre

ket met. want si selle
bouwaerden die le
ringhe dijne sprake.
En ghenake der cley
re ter minen met.
en en ganc inder we
sen acker met. **w**at
haer naeste is sterre.
en hi sel teghens di
haer saken oerdele.
Du herte moet in
ganc ter ler mythen.
en dine oren ten woer
den der const. **w**ilt
met die **d**isaphi
ne of trecken van
den kinde. **y**t datt mit
slaeste mitter roede
ten sel met sterre.
~~Du selste slaen mitter~~
~~roeden ten sel met~~
~~sterren~~ **D**u selste slae
mitter roeden en du
selste sijn ziel vlossen
vander hellew. **K** mit
my. **y**t dat dyn her
te sel vroet sijn. **i**o sel
mijn herte mit di ver
bliden. en mine mere
sellen verbliden als
dyn lippen gherechti
ghe dinghen sellen

spreken **D**ijn herte
 en volghe den son
 dars niet. mer wes
 al den dach in des he
 ren vrese. want du
 selste hope hebben
 inden vtersten en
 dyn onthelden en sel
 niet wech worden
 gheden **K**ijnt mijn
 hore en wes vroet.
 en beleide dinen moech
 inden wech. wilt niet
 sijn nider druckers
 werfchap. noch in ha
 re maeltiden die vlei
 sche gheuen tezen
 want si gheuen he
 ledichlic ten dranc
 ke. en haer ghele te
 gheuen. daer mede
 worden si vteret. en
 men sel dit slapen de
 een mit lakene. **H**oor
 dinen vader die di
 wan. en vsmact
 niet als din moeder
 out sel sijn ghewo
 den **H**ope waerheit
 en en wil niet ver
 copen die wijsheit.
 noch die leringhe.

noch die vstandnisse.
 eens gherechts vad
 vlijt mit bliscappe.
Die enen vroeden
 ghewonnen heeft hi
 selre in vbliden **D**ijn
 vader en din moeder
 moet vbliden. en die
 di wan moet vbliden
Kijnt mijn gheest
 in din herte. en dyn
 oghen moeten mijn
 weghe wachten. **W**at
 een licht is een die wif
 pe graft. en een vrom
 wif is een nauwe
 putte. si leit laghe
 inden wech als een
 moerdenaer. en die
 si vijnt onbehoet
 dien doot. **W**ien
 is wee. wies vader
 is wee. wien sijn die
 twistinghe. wies sijn
 die kubl. **W**ien wien
 sijn wonden sonder
 sake. wien is wegru
 minghe vanden oghen.
Ist der gheure niet
 die inden wijn wonen.
 en vrusticheit heb
 ben mitten mitten

scrypēt

nappen wt te drinc
 ken. Den conwen
 den wijn niet als hi
 bleec schijnt als si
 ne verwe bliet in die
 glase hi gaet soets
 lic in. mer inden les
 ten sel hi biten als ee
 slanghe. en hi sel ve
 wipen we storen als
 een ~~cocken~~ **Di**
 ne oghen sellen sien
 die wine van biten
 en dyn herte sel ver
 keerde dinghen spre
 ken en du selte sijn
 als een die slaep
 in midden der zee als
 een vakerachtich
 piereman als hi sine
 ancker vlozen heeft
 en du selte segghe
 si sloeghen mi mer
 ic en screeide niet.
 si coghen mi en ic en
 gheuoelde niet. **Wā**
 neer sel ic outwake
 en efter wijn van
 den **xxiii.**

Onade mannen
 en volghe niet
 noch en begheer niet

hem niet te sijn. wat
 haer ghedachte pei
 set rone. en haer
 lippen spreken boes
 heden. **H**it vroetscap
 pen selmen een huus
 stichten en mit wyl
 heden selmen sterc
 maken. Die kelpes
 sellen worden uult
 mit leeringhen. mit
 alrehande ~~pre~~ **pre**
 crosse en alte scole
 goede. **E**en vroet mā
 is sterc en een ghe
 leert man is crach
 tich en vinnoghende.
 want mit besethe
 den aengaetmen ene
 stryck. en salichheit
 sel sijn daer vele ra
 de sijn. **D**en sotten
 is die wijheit hoghe.
 hi en sel sijn ment
 niet op doen inder
 poorten. **D**ie peynst
 quade dinghen te doe
 men sellen soet herte.
En **E**ens soets ghe
 pens is sonde. en
 tsmenschen vromer
 den is een achter spre

ker **I**st dattu moe
 te mishopes so sel in
 een daghe dyns ver
 driets dinsten chert
 worden ghemintet
 verlosse die ghene
 die men ter doot
 wart leidet. houde
 niet op te vlossen
 die ghene die men
 trect ter vderfuis
 se waert. **I**st dattu
 segghes mine crach
 ten en vmooghens niet.
 die in siene is van
 der herten hi vstaectet.
 en bedrieghe niet
 den behonder dypre
 siele en hi sel den
 mensche gheliden na
 sine werke. **K**int
 myn etegh homich wat
 het is goet. en die
 homichrots is alte
 soet dypre kelew also
 moet oec syn die le
 ringhe der wysheit
 dypre sielen. **I**stu
 die gheuonden hebste.
 so selstu hebben in de
 lesten hope. en dyn
 hope en sel si varen

mich

En legt niet laghen
 noch en soecti ghee
 quaet in des gherech
 tighen huns. noch en
 woeste sine ruste niet.
want die gherechti
 ghe sel seuenwerue
 vallen en weder op
 staen. mer die quade
 sellen in quaet valle.
En vblide niet als
 dyn vrant ghenalle
 is. en dyn herte en
 vvroechde niet in si
 nen val. dattet die
 he licht niet en sie.
 en dattet hem missha
 ghe. en dat hi dan sin
 gramscap van hem
 doe. **S**chelde niet mit
 alte quaden mensche.
 noch en volghe den
 onghenadighen niet
 na mitten werken
 want die quade en
 hebben gheen hope
 van dien dat toeco
 mende is. en der in
 digher clacheit sel
 worden ghebluscht.
Kint myn ontie
 den he en den coninc

en mitten achter spre
kers en menſche di
met. want haers
ghes sel haestelic op
staen. en wie beken
des eens en des an
ders wille. Dese din
ghen behoren oec
den den broeden. en
te bekennen in to
den oerdel en is niet
goet. Die den quade
seig du bytze gherech
tich dat volke sellen
vloeken en die ghe
slachten sellen hem
lachten Die ghene
dese berispen sellen
hem worden ghepryft
en die benedycie sel
op hem comen hi sel
die lippen en den die
rechte woerde ant
woert. Bereide dyn
werc dier buten. en
serustelic oefene di
nen acker. en dier
na selstu dyn huus
stichten wes niet te
vghesst ghetuyge
te ghen dinen naeste.
noch en smeke niet

ment mit dinen lip
pen segt niet als hi
in heuen gheden al
so sel ic hem doen. ic
sel elken weder ghel
den na sijn werc. Ic
leet dore eens sots
mans wyngaert tra
ghen menschen ac
ker en door eens sots
mans wyngaert. en
sich netelen had den
al veruult. en die doo
nen hadden dat bone
ste dier of vrecht. en
die beheylichheit van
den stenen was te
broken. als ic al din
ghesten hadde. so
sette ic in mijn herte
en mit exemplen leer
de ic discipline. Tra
ghe hoe langhe slaep
stu. en staestu niet op
vanden slape Du sel
ste oec luttel slapen en
luttel vakeren. luttel
selstu die hande te ga
der vrouwen om te
rusten. en dyn ghe
brec sel comen als een
loper en armoede

manne

als een ghemapent
man **Dit sijn der salo
mons pabole die eze
chias hebbe ouergeset
ezechias des conincs van iuda**

Gods glorie **xxv.**
is twooert
te helen en

der coninghen glorie
is die redene te on
der soeken Die he
mel is bouen en die
eerde is beneden en
der coninghe herten
en machinen met
ouder soeken Doe
die roesticheit vande
sonden siluer so selre
alte puieren vati wt
comen Doe die wreet
heit van des conincs
den schyn en sijn troe
sel vast ghemaeet
worden mit gherich
tichheit En openbaer
di met glorioes voer
een coninc en en staet
met inder groter lude se
te staet want heg is
beter dat men di sent
coemt herwaert op
dan dattu wordes ver

nedert voer den prin
ce Dat dijn oghen
hebben ghesien en
brenghen met haeste
lic voert in scheldin
ghe dattu daer na met
en moghes verbe
ren gistu dinen vrent
selste hebben lachter
ghedaet dat alle dine
saken en dine vrient
en die vholenz dinc
en ondoeke moment
van luten dat hi di
met en uirt **men**
lichtelic als hys heeft
ghehoert en dat hi
met open honden di
te lachteren Die gra
cie en vrentcap ver
losten en dese honden
tot dinen behoef
dattu met en wordes
te belachteren Sul
den appelen in silue
ren bedden is die
dat woert spracet
in sinen tiden Het
is een gulden man
re en een blencke
de margarite die
berispet enen wi

dit sijn der salomons pabole die ezechias
hebbe ouergeset ezechias des conincs van iuda

sen en die ghehoer
samen oec. **S**elyc den
conden vanden suce
in den daghe des oef
tes also die ghetrou
we messelgier den
de ghenen dien ghe
sendet heeft. hi sel si
ne siel doen rusten
wolken en wynt en
gheen reghene daer
na volghende also is
een glorioes man die
sine belosten niet en
doet. of voldoet. **S**he
doechsamheit sel den
princen sachten en
een moerwe tonghe
vbreect herdicheit.
Du hebste homch ghe
wonden ~~et en dat di~~
ghenoecht dattet licht
en moetes. alstans
vsadet best lyte **T**rec
ke of duren voer va
dijns naesten huus
dat hi di lichte niet
en hatet als hys ghe
sadet is. **G**hescutte
en swaert en een
scerp souer is die men
sche die teghen sine

naesten spreect valsche
ghetuyghen **E**n wil
tant en een moede
voer is die ghene die
betrouwet op enen
onghetrouwen niet
daghen des v driers.
en hi vliest sinen ma
tel in midden dat con
de **E**die in miro is die
ghene die liederme
singhet mit eene
quader herten **G**he
Niet is **h**ye dat
eenhande die mat
maner va te den de
afsehen als de en die
meere edie worm de
in ghen so **h**onte
~~erlelet altes seer ti~~
also seert eene was
Zerichheit der herten
Ist dat dyn vian
honger heeft so
ghif hem teten. **I**st dat
hem dorst so ghif he
vorn te drincken. **W**at
du selte ons beruen
de colen v gader en
opsta hoeft. en die
he selte di weder ghel
den **D**ie wynt van

met wespallen

noorden scheidet die
reghen en die zee
een zierich aenschijn
scheidet een achter
sprekende tonghe
het is beter te sitte
in een horne van
enen wtlaet. dan
mit enen scheldach
tighen muue en in
een ghemmen huus.
Conden borne der sie
len die dorst en een
goet boze van vren
lande. en een fontey
ne ghestoert mit en
voeten en en ghescoer
de aerde is die ghe
rechtighen die valt
voer enen quaden
ghelike den ghenen
dat homich niet goet
en is dies te veel en
also sel die ghene wor
den vdoet vdonnen
vander glorie die on
der soet soeker is
vander maeyten. ghe
lyc eenre stapp die
openbaerhen sonder
dine ganc van muue
ren also is en man

die sinen gheest met
en mach bedwinghe
mit spreken **xxvi**
Also die suue is in
ten somer en die
reghen inden oost also
onbetaemt is enen
sotten glorie want
ghelike dat een voghel
onulieghet totten
hoghen en ghelike
dat die mossche alle
sin gaet also sel die
vloec op yement
gheboden te v gheefs
op hem comen en
ghesel ten paerde en
een helster ten esele
en een roede ter on
wiser rugghe. En
antwoerde en soj met
na sin soetheit dat
hem niet ghelike en
worste antwoerde
den soj na sin soetheit
dat hem seluen niet
en duncke dat hi
vroet is. hi is cro
pel mette voeten
en drinet quaetheit
die woerden sendet
bi enen sotten boze

Shelyc dat een cro
pel te vigh heeft scone
benen heeft. also on
betaemt is die pabe
le inder sotter mont
Shelyc enen die ene
steen worpet in ene
hoop van steen also
is die ghene die den
sotten eer gheeft. **S**he
lyc of een doer wie
se in eens dronkens
hant. also is die pabo
le inder sotter mont
Dat volmyse eyndet
die sake. en die den
sotten dat swighen
inset. hi sachet die
gramscap. **S**helyc
den hout die daer we
derkeert tot sinen
spuwen dat hi wt ghe
worpen heeft. also
is die onwise die syn
sothen weder doet
Heeftu ghesien ene
mensche die hem sel
nen vroet dunct. die
sotte sel meer hope
hebben dan hi **D**ie
traghe seit. die leu
is in een weghe. en die

leuynne in den strate
Shelyc dat die doere
keert in haer herre.
also wendet hem die
traghe in syn bedde.
Die traghe berghet
sine hande onder syn
oefele. en het is hem
pinc dat hys street
tot sinen moude waert
Die traghe dunct
hem seluen vroeder
dan seuen manen
die oer deel spreken
Shelyc den gheuen
die enen hout begri
pet mitten oren also
is die ghene die ouer
hiden en onghedooch
saem hem sel meughe
mit eens anders ghe
schelde. **S**helyc dat
misdadich is die ghee
die spieren en ghesaut
te schieten om te do
den. also is een man
die booslyc deret sine
vrient. en als hi be
gripen sel worden so
sel hi segghen ic de
zet in **f**impel hede. **A**lt
thout ghebreken sel so

dat vuer wtgaen
 Als die miir miracle
 ghedaen sel wesen
 so sellen die twyftin
 ghe gherusten. **G**he
 lyc dat die dode colē ^{vuer}
 ten brande en thout
 den viere. also inwect
 een toernich men
 sche twyftinghe. **E**ens
 achter **S**chekers
 woerde sijn als of si
 simpel waren en si
 comen totten binne
 sten vanden buke. **G**he
 lyc often woudeste
 ouertrecken een eer
 zen vat mit vilen
 siluer. opgehblippen se
 die gheuoecht sijn
 mit alle quader her
 ten. **E**en ^v **S**teet den
 want bi sinen lippe
 als hi quaetheit heeft
 ghepenyt in sijn her
 te. **W**anneer hi sijn
 stemme laet daen of
 sachtehe ueder spract
 so en gheloue hem
 niet. **W**ant in sijn
 herte sijn vy. quader
 heden. **D**ie boesthe die

fuct

halp sijn die

hatic omdect sijn quader
 heit sel worden ghe
 openbaert inden ra
 de. **D**ie ene gracht
 grauit hi selve in
 vallen. en die enen
 steen wentele hi sel
 weder tot hem ke
 ren. **E**en bedrieghe
 de tonghe en mint
 die waerheit niet.
 en een wil mont
 inwecket die valle

Oer **xxvii**.
Blide met teghe
 den moorghen alstu
 met en wete wat
 die toecomende dach
 voert brenghen sel
 een ander prijs di
 en met dinen mont.
 en van binnen ende
 met sijn lippen. **D**ie
 steen is swaer en dat
 sant lastich. **M**er
 eens soes gramscap
 is swaerre dan beide
Die gramscap en
 heeft gheen outferm
 herticheit. noch die
 webrekende toern
 wie mach ghedraghe

eenus guus gheeft be
drunsel **P**eter is ope
baer berispinghe dan
borghen minne be
ter sijn wonden van
enen die minn dan val
sche kussen des ghees
die haet. Die ghesade
siel troet op die homich
voten. mer der hon
gherigher sielen sel
oec bitter voer dit
soete nemen **G**helic
den voghel die ouer
ulieghet van sinen nes
te. also is die man die
sijn stat laet. **H**erte
heeft ghenoechte in
saluen en in meyngher
hande roke. en die ziel
wort isoet mit eenus
goets vrients rade. **D**i
nen vrient en dyn
vaders vrient en laet
met. en en ganc in
dyns broeders huus
met. meen daghe dyn
re quellinghe. **P**eter
is die ghebuer bi. dan
die broeder bre. **K**int
mijn hebbe ernst tot
ter vroetscap en ver

blize mijn herte dattu
moghes berispende
den uwater redene ant
woerden. als die wyse
tynade sach so barch
hi hem. die cleme ouer
lidende ghedogheden
vhes. **D**rach wech sijn
cleet die belo est heeft
voer enen van buten
en voer den vromden
neemt een pant. **D**ie
des nachts opstaet en
ghebenedyt sine naes
ten mit groter stemme.
hi is den ghenen ghe
lyc die vloet. **D**ie
drupende ^{dat} inden daghe
der conden en een schel
deude wyf men rekent
se te gader. diese hout
hi houte als die ghene
die den wijnt hout. en
si sel die olie sijns rech
terhant yden. **D**at yser
scerpt in en nutten
isere. en een mensche
scerpt sijns vrients acu
schijn. **D**ie enen vichte
voem hout hi sel sijn
vrucht eten. en die sijns
heren wachter is hi

worden vheuen. Ghe
 lye dat inden water w
 blicken der gheene
 aensichten die daer
 in scouwen. also sel de
 wyen openbaer sijn
 der menschen herten.
 Die helle en die vloren
 heit en sullen nymer
 meer smilt worden.
 Der menschen oghen
 sijn oec onladehe.
 Ghelyc dat men gulin
 proeft mit smelten
 en egout inden forn
 so. also proeft men de
 mensche mit des pri
 sers monde. **S**ens on
 gherechtiche herte
 ondersoect quaet. mer
 een gherechtich her
 te ondersoect conyt.
In waert dattu den
 soch stiet in enen mo
 tier als ghersten co
 ren mit enen stamp
 van bouen te stoten
 so en soude sine soch
 van hem niet worde
 ghedaen. **E**erstelijc
 bekenne dat aenschij
 van dinen quicke en

merke dyn endē wat
 du en selst met een
 paerlic macht hebbe.
 mer men sel die cro
 ne gheuen indē ghe
 slachte der gheslachte.
Die veldē worden out
 daen. en het openba
 ren groepende crude.
 en dat hoy wort ver
 gadergh vanden ber
 ghe. **D**ie lameren sijn
 tot dinen eledere. en
 die hoeke ten lone va
 den acker. laet dighe
 noeghen der ghaten
 mele tot dijne spisen
 en tot behoefden dijns
 huus. en tot dijne
 ioncwenen lustochg

Die **xxvij.**
 quade vliet al
 sen niemant en ia
 ghet. mer die gherch
 tighē sel betrouwe
 als een leeu en siond
 mit sijn. **O**m die
 sonden van den lande sijn
 haer princen ved
 en om der menschen
 wijsheit. en om die
 conyt der dinghen

diemen seit so sel als
hertoghen leuen te
langher sijn **E**n arm
man die armen lu
den ouer daet doet
hi is ghelyc groten
reghen daer die hou
gher in wort bereet
Die die wet laten
si prisen die quaden
diese wachten selle
worden verwermt
beghen hem **Q**uade
manen en pensen
gheen oerdel mer
die den he soeken mer
ken alle dinc **B**eter
is een arm man wa
derende in sijnre sijn
pelheit dan die rike
in quaden wegghen
Die die wet wacht
is een vroet kint
mer die leckers
voeder hi vdoent
sinen vader. **D**ie
rijchheit te gader ho
pet mit woeker en
mit vrier woeker
hi v gaderse mede ar
men **D**ie sijn ore ne
der heldet dat hi die

wet niet en hoort
sijn bedinghe sel sijn
te v omwachten **D**ie
die gherechtighe be
driecht inden quaden
woch hi sel in sijn v sel
naren vallen en die
sijnpele sellen sijn
goet besitten **E**n
ryc man dinct hem
seluen vroet mer
die wyse ar me selle
merken **V**ele glo
rien is inder gherech
tigheit ghesseu mer
als die quade regne
ren so sijn der men
schen vallen **D**ie sijn
in daet berghen hi
en sel niet worden
gheregert mer die
se belijt en diese laet
hi sel ontfermicheit
beraghen **S**alich is
die mensche die al
toes vreseude is mar
die van herder ghe
dachten is hi sel in
quaden vallen **E**n brief
schende leeu en een
hoengherich beer is
een indich prince boue

arm vole **Een** leij
 man dien wylheit
 ghebreect v d'w'et
 vele lude hi oncrach
 te in die vrechheit haet
 sine daghen sellen lanc
 worden **Een** mensche
 die ouer cracht doet
 cenre zielen n'emet
 en sel sijn bloet ghe
 doghen al vloegh hi
 te en kaill **Die**
 simpelic wandert sel
 behouden wesen mer
 die mit vkerden we
 ghen incoemt hi sel
 cenwerf vallen **Die**
 sijn lant bouwet hi
 sel worden ghesaet
 van broed **Die** ledic
 heit volghet hi sel
 worden n'wlt mit
 ghebreect **Men** loest
 seer enen ghetrouwe
 man mer die he haest
 rye te worden en sel
 niet onnosel wesen
Die in den oerdel
 een aenschijn bekent
 hi en doet niet wel
 want hi laet oec om
 een brocke broets die

waerheit **Een** man
 die haest rye te wor
 den en die ander bein
 wt hi en weet niet
 dat die armoetot he
 comen sel **Die** eenme
 sche berispt hi sel daer
 na gracie vinden voer
 hem meer dan die ghe
 ne dien bedriecht bi
 der sinekinghe vand
 tonghen **Die** yet
 soelt van sinen vud
 en van sique moed
 en seit dat dat ghe
 sonde en is hi is ma
 nacht zelachtich
Die hem beroemt en
 breet maect hi ruet
 twistinghe mer die
 men heer hoept hi
 sel worden ghesalicht
Die in sijn herte be
 trouwet hi is een sot
 mer die wysche wan
 dert hi sel worden
 behouden **Die** den
 armen gheeft hem
 en sel niet ghebreke
Die den bidende ver
 smaect hi sel ghebreec
 ghedoghe **Als** die qua

ze sellen opstaen so
sellen die menschen
worden bedrogheu.
en als die in aren
so sellen die gherech
tighe ghemensou
dicht worden **xxx.**

Op den man
die den ghene die
hem berispt mit het den
necke versmadet
sel comen haestich
den in aren. en ghe
southeit en sel hem
niet volghen. In der
menichfondicht van
den gherechte sel dat
vold vbliden. mer als
die indighe heerscap
sellen ontfuen so sel
dat vold suchten. **E**n
man die vroetscap mit
hi vblit sinen vader.
mer die lichte wine
voedt hi vhest syn
goet. **E**n gherechtich
comen vheffet dat
lant. die vracke ma
selt ontfuen. **E**n ma
sche die mit suchten
en mit ghemensou
reden sinen vrent toe

spreekt. hi spreit een
nette tot sine voet
stapen. **D**en indighe
man die sondicht sel
een stricke bewynde.
en gherechte sel
men lomen en vblit.
Die gherechtighe be
kent der armer sake.
mer die quade en weet
gheen const. **D**en
indighe menschen
den een stat. mer die
vroede keren die gra
scap of. **I**n dat een
wijs man scheldt en mit
sotten. weder hi wort
vtoert of lachtet
hi en sel gheen ruyt
vinden. **S**ondighe
manen haren die sun
pel. mer die gherech
tighe soeken syn ziel.
En so brenghet al
sinen gheest voert.
mer een vroede draech
tet oner en houten
teghen namacks. **E**n
prince die gheerne
hoert woerde der
loghenen hi kenet
al indighe dinghen.

Die arme en die
 loue en die men
 sculdich is si ghemoe
 ten den ~~der~~ anderen.
 Die lie us des eens
 en des ander vlichter.
 Een coninc die die
 arme oerdelg in waer
 heden sinen troen sel
 ewelic vast ghemaeckt
 worden Die roede
 en die berispinghe
~~en die roede~~ gheue
 vroetscap. mer een
 kint dat men laet vor
 sinen wille b der fessim
 moed In die menich
 fondichheit vanden
 quaden sellen die
 quaden ghemoe
 tich fondich worden
 en die gherichtighe
 sellen hare valle sien
 Jeer dyn kint en het
 sel di vedelen en het
 sel gheuen wælde
 dyne zielen. als die
 gheue ghebreken sel
 so sel tuole worden ghe
 scheiden. mer die die
 wet wacht hi set sa us
 hich. ayen mach ene

knecht mit woerden
 niet leren want hi
 en vstaet niet ~~mit~~
 daetn segghes en hi
 vsmact to antwoer
 den. Jaechstu enen
 mensche die suel was
 te spreken het is niet
 te hopen sothheit dan
 sin berispen Die sin
 knecht van sijne knet
 heit uer wenelic vbe
 det. hi sel te daer na
 ghenoecken houerdich
 Een vboerna man
 vporren seeldinghe
 en die licht is te ver
 belghen hi sel nederneighelic
 heldigher sin sin ter
 sonde Den houder
 dighen volghen ver
 nedertheit. en die oer
 moedighen van gheest
 die sel die glorie ont
 faen. Die deelachtich
 is mit enen dief hi
 haet sin ziel. hi hoert
 den ghenen die hem be
 sweert en en wyes
 niet Die den mensche
 onrecht hi sel haestelic
 vallen. en die inden he

hopen hi sel worden
verheue. **W**ele lude
besoeken des prin
cen aenschyn en el
ker ordel comt wt
vanden he. Die ghe
rechtighe vonwaer
den den indighen ma.
en die indighe von
waerden die ghene
die in den rechten
weghe sijn. **E**en kint
dat dat woert des
vaders wacht sal bu
ten vhesse sijn. Die
woorde eens die u
gadert sijn sonens
des wtspuens **xxx.**

Een bysoen dat
een mensche
sprac daer god met
en is en die ghesterct
was van god mit
hem wesende hi sei
de. **I**e ben die soet
ste vanden mannen
en der mensche vroe
scap en is mit mi
met. **I**e en hebbe
gheen vroetscap ghe
leert en ic beken
ne der heiligher co

ste. **W**ie clam op in
den hemel en quam
neder. **W**ie behielt
den gheest in sinen
handen. **W**ie bant
die wateren te gader
als in een cleet. **W**ie
vweect alle die ter
minne der eerden. **W**at
is sijn naem of wat
is sijn sonens name.
en weetstu niet alle
gods redene is waer
achtich. **H**et is een
schilt den ghene die
in hem hopen. **D**oe
met toe tot sinen
woerden dattu met
en wordes berispt
en loghenachtich
ghehouden. **T**wee
dinghen hebbe ic di
ghebeden dattu mi
niet en ontsegghes
eer ic sterue. ydelheit
en worden der lo
ghenen doet veer
van mi. en gheeft
mi gheen ghebrec
noch rijchheit. **G**heeft
allene mi die noet
tocht unyure linstocht.

dat ic licht niet en
 moech worden bley
 det om te vloechen
 als ic ghesadeti bin
 en dat ic dan moech
 segghen. wie is die
 he. of oimids ghe
 bree ghedwonghen
 dat ic moech stelen
 en vsworen mijns
 gods name. wie
 ghe den knecht
 voer sinen heer met
 dat hi di niet met
 en vloecte. en dat
 tu dan vallen moe
 tes. Dat gheslach
 te dat sinen vader
 vloect en dat sinre
 moeder niet en ghe
 benedict. dat ghe
 slachte dat hem sel
 nen sauer dinct en
 dat nochtan niet ghe
 dwonghen ens van is
 sinre onreynheit.
 dat gheslachte der
 ogghen dat hoghe
 draghende is en sin
 ogghen wunbruen
 niet inden hogghen
 wort ghesteken Dat

gheslachte dat voer
 die tande een swaert
 heeft. en te gader bi
 tet mit sinen kinne
 backen omme dattet
 eten sel die arme
 mate vanden lande.
 en die arme mate
 vanden lande. en die
 arme vanden men
 schen Der echelen
 sijn twee dochteren
 die segghen bringhet
 toe bringhet toe Drie
 dinghen sijn die
 niet ghesadeti en mo
 gheit worden en dat
 vierde dat myner
 meer en seit het is
 ghenoech. dat is te
 weten die helle. en
 die mont vanden
 wimen lede haere
 gheboerte. en die
 aerde die mit ghe
 nen water en wort
 ghesadeti. en fier
 en seit myner meer
 het is ghenoech Die
 ogghen die den vader
 beschermt bespoken
 sinre moed' dracht

vsinadeti. die ranene
vanden bloeden moe
tonse wt klyghen
en d' aerne kindere
moeten se eten. Die
dinghen duncken
mi swaer te weten
en dat vierde en weet
te met te maken met
Eens aerns wech
in die lucht en der
slanghen wech op
duen steen. en eens
seceps wech in mid
den der zee. en eens
mans wech in syn
re ioncheit. Dus
ghedaen is oec eens
wyfs wech eens ou
spelerissen. die eten
en veyhet haren
mout en selt. Ic
en hebbe gheen qu
aet gheschiedt. In
die dinghen wor
det dat laut be
roert en dat vier
de is dat met ghe
doghen en mach.
In enen kwecht als
hi regneert. bi ene
sot als hi ghesadet

is mit synen. bi ene
gheheten wine als
si ghenomen is te
hi welike. en bi een
re dermen als si ha
erren vrouwen erf
gheuoet is. in din
ghen syn die alre
clenyster vander eer
den en si syn broeder
dan die wise. die
mleren onstar. volc
die welke inden oep
tot hare behoef syn
se gheraden. een
hase omoghende
volc. dat indersteen
settet syn bedde. die
spelt hanc en heeft
ghenen coninc. en
comt al wt bi sine
fent scaren. Een stal
drillo is ee ho ghaet
eenrehande op die
serpent dat hande.
al ghespor. en moet
kelt is als ind' co
stere. mer inghen
ende dat hinc.
Drie dinghen syn
die wel priden. en
dat vierde gact sa

lichte voert die leen
 is die stercke van
 allen beesten hi en
 out siet gheens out
 moets. den hanc ghe
 scort mit sinen len
 zenen en die weder
 dat gheen coninc en
 is die hem weder
 faet. en die soth ope
 waert na dien dat
 hi vhenen is mit ho
 ghe. want waert
 dat hys vstaen had
 de. hi hadde sijn hant
 op sijn mouw gheleit.
 Die beste sterke kike
 duwet om die melc
 wt te trecken hi per
 set die boter wt en
 die alte anstelic wt
 duwet. hi trecket
 bloet wt wt. en die
 twyfunghe ruert
 hi brenghet tandra
 cht woert. **Dit sijn**
des conincs lammels
woerden dat xxvi
Des coninc
 lammels woer
 den en visoen dier
 hem sijn moeder mede

leerde. Wat ist my
 wt uoorn. wat ist
 wt uooren myns
 bines. wat ist wt
 uooren myns be
 gheerte. **Den winc**
 en gheeft dijn goet
 met. noch dijn ric
 heden. **Dine die con**
ghen of te doen. **S**
 lammel en wil den
 coninghen ghenen
 wijn ghenen. want
 gheen hemelicheit
 en is dier. dier droc
 kenscap regneert.
 dat si licht met en
 moeten drincken
 en vgheten der oz
 dele. en in wandele
 der armer kinder
 saken. **Gheeft den**
droeuyghen ghemasc
ten dranc. en wijn
 den ghenen die van
 bitteren moede sijn
 dat si drincken. dat
 si moghen vghete
 haer ghebreec. en
 dat si voert meer
 haer s romven mit
 en moeten gheene

wort
 dat gheen coninc en

ken. **O**utde den sto
men dinen mont en
tot alder kinder sake
die voer bi liden out
de dinen mont. **O**r
dele dat gherecht
is. en o erdel den ma
ten. en den armen
menschen. **A**ph
wie sel vanden een
een sterre wyf. haer
loen is van verren
en vanden lesten van
der vande eerde. **B**eth
haers mans herte
betrouwet in haer.
en si en sel niet behoe
uen van rouen. **S**unct
Di sel hem gheuen
goet en gheen quaet
alle die dinghe sijn
leuens. **D**elech. Di
sochte wolle en vlas.
en si vrochte mitten
rade haerre handen.
Aee. Di is ghemacht
als eens een comans
scep die van verre
sijn begot brenghet
van. Di stont op bi
nachte en si gaf hare
huns luden roof. en

spise haren ionctwint
Say. Di merete den ac
ker en costen. si plant
te enen wnggaert
vander vrucht haer
re handen. **E**th. Di gou
de haer lendenen mit
stercheden. en si htere
te haren arm. **T**ech.
Di smaecte en sach
dat die comescap goet
is. haer licht en sel
niet worden wt ghe
daen inder nacht. **J**oth.
Di stac haer hande tot
ten stercken dinghe
en haer vnghteren
begrepen die spille.
Laph. Di outde haer
~~den~~ **A**rm on hant de
maten. en si stac haer
palmen totten arm.
Amech. Di en sel niet
outen haer hwe voer
dat coude des sukses.
want al haer huns
luden sijn ghecleet
mit gheuoederden cle
deren. **H**ow. Di maec
te tot hare behoef
een strijpt cleet. bi
sijn en purper en is

haer an doen **Rim**
 Jnden poorten is haer
 man edel als hi sietet
~~ste~~ mitē senatoers
 vanden lande **Samoch**
 Si maecte een heinde
 en v'coftet en si leuer
 de cananeo een gov
 del **Am** Stertheit ende
 scoenheit is haer de
 dinghe en si sel lache
 in lepen daghe **Ph**
 Si ontdecke haren moer
 ter vroeschap en die
 wet der goedertieren
 heit is in haer toughte
Sad Si mercte den
 wech haers huns
 en si en at haer broet
 met ledich **Toch** Ha
 re kindere stonden
 op en pre dictense
 alte salich en haer
 man hi louede **zies**
 vele dochteren ver
 gaderden rycheiden
 Du biste bouen hem
 allen ghegaen **Si**
 Die gracie der scoen
 heit is ydel en bedriech
 lic een wyf die den
 he ontfiet selmen lo

nen **Thau** Gheeft
 haer vander vrucht
 haerre handen en
 haer werken sellen
 se louen inden poor
 ten **Hier gaet wt**
salomons pabolē
hier beghint ecclē
siastes .i.
Ecclesiastes
 woerde da
 uids soue
 des conincs
 van iherlm ydelheit
 der ydelheiden spreect
 ecclesiastes ydelheit
 d' ydelheiden en alle
 dinc sijn idelheit wat
 heuet den mensche
 meer van al sijnre
 pinen die hi pijng
 onder die sonne **Ighe**
 slachte hiet **ouer**
 voer ouer en tghē
 slachte coent toe
 mer die eerde staet
 ewelic **Die sonne**
 ghaet op en neder
 en keert weder tot
 haerre staet en dan
 verrijet si weder
 en si gaet dinc alle

die sunt sijn. en dacht
neder ten noerden
Die wijnt gaet al
le dinc sine en omme
of doruheghende
of suinerende. onder
soekende. en hi keert
weder in sijn ringhe.
alle vloeden gaen
in die zee. en die zee
en vloeyt met ouer
ter steden daer die
vloeden wt comen
so keren si weder om
dat si weder vloeren
sellen. Alle dinghen
sijn pynlic. een men
sche en machse niet
velaren mit reden
Die oghen en wor
den niet vsaet van
sien. noch dat oze
en wordet niet ver
milt van horen. wat
ijt dat was. dat sel
we dat toe te come
is. wat ijt dat ghe
maect is. dat selne
dat men maken sel
Onder die sonne en
is niet nuwe. noch
moment en machse g

ghen sich dits versch.
want te haut ijt voer
leden in die werelt
die voer ons ware.
der eerster gheden
ken en is niet. noch
oec van dien dinghe
die hier na toe te co
men sijn. en sel we
sen gheen gheden
ken mitten ghenen
die toe comende sijn
inden vtersten. Ic oc
desiaets was come
van isel in ihelw. en
ic voer sette in mine
moede te soeken. en
wische te besoecken
van allen dien din
ghen die onder der
sonnen gheschien.
Dese alre quaetster
onledicheit gaf god
der menschen kinde
ren. dat si hem daer
in sellen vonedighe.
Ic besach alle din
ghen die gheschien
ouder der sonnen
si sijn alle ydelheit
en quellinghe des
gheests. azen can die

bleerde met ghebe-
 teren. en een ouer-
 tellie ghetal is sot
 Ic sprac in mijn
 herte en seide. sich ic
 bin groot ghemaect.
 en ic bin bouen ghe-
 gaen in vroescappen
 alle den ghenen die
 voer mi waren in
 uylin en mijn ghe-
 dachte heeft vele du-
 ghen vroedhe ghe-
 penyt. en ic hebbe
 gheleert en ic gaf
 mijn herte om dat
 ic weten soude wijs-
 heit en leringhe.
 en dwalinghe en sot-
 heit. en ic bekenne
 de dat in desen is oec
 pine en quellinghe
 des gheests om dat
 in vele vroescappen
 vele onwaerdiche-
 ten is. en die daer
 conyt toe doet hi
 doet daer oec pine
 toe

Hier om seide
 ic in mijn her-
 te ic sel gaen en ou-

uloeyen mit weelde.
 en ghebruken groter
 dinghen en ic sach dat
 die oec ydelheit was.
 Dat lachen achte ic
 dwalinghe. en der
 bliffscap seide ic. wat
 wortstu te vghheefs
 bedroggen. Ic penf-
 de in mijn herte mij
 vleysch of te trecke
 vanden wine. om dat
 ic minen moet sou-
 de ondraghe ter vroe-
 scap. en dat ic die sot-
 heit soude sijn. tot
 dat ic sien soude wat
 der menschen kinder
 o:baerlic waer. **M**
 dat ghedaen is so is
 een were onder der
 somen inden ghetu-
 le van sijns leuens
 daghen. Ic maecte
 groet mijn werke.
 ic stichte tot mijnre
 behoef huse. ic plan-
 te wijngaerde. ic maec-
 te boemgaerde ende
 houe. en ic plantese
 mit bomen van alre
 hande gheslachten.

en ic maecte tot mij
re behoef piffinen
van wateren om
dat ic ~~ve~~ uerschen
soude den bosch van
den groeyenden hou
houten. Ic besat kne
chten en ioncwue
en ic hadde veel ghe
sundes. vye en grote
cudden van scapen
bouen al die ghene
die voer mi waren
in ihrlin. Ic v gader
de te hoope tot mij
re behoef siluer en
goulen en der conin
ghen goet en der
~~princen~~ pinnce. ic
maecte mi sanghers
en sanghersten sanc
stren. en der men
schen kinderen
weelde. nappen en
water potten in die
ste om wijn te scheit
ken. En ic ghinc te
bouen in ruyheden
alle die ghene die
voer mi waren in
ihrlin. Oec gheduer
de die voerscap mit

mi en alle die dinghe
die mijn oghen beghen
den en vboet ic hem
met. noch ic en vboet
mijn herte met. ten
soude alder weeldichs
ghebrucken en ghe
nochte hebben in die
dinghen die ic beriet
hadde. en ic achte
dit mijn deel wesen
de. waert dat ic ghe
bruncte mijnne pine.
en als ic mi gheboet
hadde tot alden wer
ken die mijn hande
ghemaect hadden
en ten pinen daer
ic te v gheefs in had
de gheswoet. so sach
ic in allen ydelheit
en quellinghe vande
ghedachten. en niet
bluende onder die
sonne. Ic leet ouer
om voerscap te be
scouwen. en die dwa
linghe en die sochert
wat ic segt ic die me
sche. dat hi den coninc
volghen mach den
coninc sine maker.

en ic sach dat dat die
 wijshheit also vele bo-
 nen die soetheit ghinc
 als dat licht scheelt
 vander dunster nussen.
 eens wns oghen sijn
 in sijn hoeft mer die
 sorte wandert in duss
 ternussen. Ic hebbe
 gheleert dat een ver-
 gaen soude sijn des
 eens en des anders.
 en ic seide in mijn her-
 te. of eens sots val
 en mijn val een sel sijn
 wat vordert in dan
 dat ic die meeste eern-
 schheit hebbe gheghe-
 uen ter wijshheit en
 ic sprac in mijnre
 herten en mer ocs
 dat die was ydelheit
 want in ~~der~~ ewichs
 en sel niet meer we-
 sen die ghedenckenis
 eens wns dan oec
 eens sots. en die toe-
 comende tude sellen
 alle dinc te gader ou-
 dencken mit vghetel-
 heden Die gheleerde
 sterft oec als die on-

gheleerde. en hier om
 vdroect in mijn leues.
 siende alle quaet we-
 sen onder der sonen
 en alle dinc siende ^{besende}
 ydelheit en quellinghe
 des gheestes. Efter ver-
 onwaerde ic alle mij-
 seruytichheit. daer ic
 mede hebbe ghepynit
 alre ernstelich onder
 die sone. om dat ic na
 mi hebben sel enen
 erfghenoect dien ic
 niet en kunne weder
 hi vroet of sijn sel we-
 sen. en hi sel regneren
 in mijnre pinen daer
 ic in hebbe ghesweet
 en sochoudich ghe-
 weest. en is enich
 dinc dus ydel. Waer
 bi dat ic hebbe op ghe-
 houden en mijn herte
 heeft op ghegheuen
 voert meer te pine
 onder die sone. wat
 als een ander pynt
 in vroetsappē en in
 leringhe en in soch-
 nondichede so laet
 hi enen ledighe men

sche dat hi veroghe
heeft. Dier om is
dier ydelheit en gro
groet quaet. want
wat vordere beia
ghet een mensche
van al sijnre pinen
en van des gheests
quellinghe daer
hi onder der sonne
me ghepin is. Alle
sijn dachten sijn vol
romven en quelling
ghe. noch hi en rust
met des nachts met
ter ghedachten. is
dit is oec ydelheit

En **Hoe** yt met beter
te steen en te drinc
ken en sijnre siele
goet te tonen van
sijnre pinen. Dits
oec van gods hant.
Wie sel also vlin
den en mit weelde
oüuloeyen als ic.
God gaf enen goe
den mensche in ha
sijn anscouwē vooet
scap. en conyt ende
vstandnisse. mer
hi gaf den sonder

quellinghe en oü
uloeyeghe sorghe.
om dat hi toe doen
sel en vgaedere en le
neren hem den ghe
uen die god ghe
noechden mer dit
is oec ydelheit en
ydel sochfondichheit
vander ghedachte

Alle ^{14.} dinc hebben
tyt en alle dinc hee
ouer onder den he
mel mit haren spa
cien. Het is tyt te
worden ghebooren
en tyt te steruen
tyt te planten tyt
wt te roden dit ghe
plant is. tyt te do
den tyt te ghenesen
tyt te stichten tyt te
destrueren. tyt
te wenen tyt te lac
hen. tyt te screyen
tyt te springhen. tyt
stene te stroeyen tyt
te vgaederen. tyt te
dinc helpen. tyt te
winnen tyt te vhejen
Tyt te wachten tyt

Alyt te wesen vander
helsinghe

of te werpen. tijt te
 scoeren tijt te gader
 te naeyen. Tijt te
 singhen tijt te spre
 ken. tijt te minnen tijt
 te haten. **Tijt van**
 vreden. **Wat heeft**
 een mensche meer
 van sijne pinen.
Ic sach die quellin
 ghe die god der men
 schen kinderen heeft
 ghegheuen om dat
 si daer in sellen wor
 den vonedicht. alle
 dinghen maecte hi
 goet in haren tide.
 en hi houet die we
 relt tot haerre proe
 uen om dat die me
 sche niet vunden en
 sel dat wero dat god
 ghemaect heeft
 vanden beghinne
 totten ende. en ic
 bekende dat niet be
 ter en was dan ver
 bidden en wel doen
 in sinen leuen wat
 ele mensche die et
 en drinck en goet
 niet van sijne pinen

ghegheuen

dat is gods ghyfte.
Ic hebbe gheleert
 dat alle die werke
 gods die god heeft
 ghemaect ghedue
 rich sijn eweliken
Wi en moghenre
 niet of doen noch
 toe doen van dien
 dinghen die god he
 uet ghemaect. om
 dat men sel out sien.
Dat ghemaect is
 dat blyft. die toe
 te comen sijn si heb
 ben te hant ghewoest.
 en god vinnwet dat
 niet ghegaen is.
 ic hebbe ghesien ou
 der der sonne in die
 stat vanden oerdal
 indicheit. en in die
 stat der gherechtic
 heit ongherechtic
 heit. en ic seide in ^{den}
 myn herte gherech
 tighen en den ind
 ghen sel god oerde
 len. dan sel die tijt
 sijn van alre ~~tijt~~
 dinc. **Ic** seide in my
 herte vander men

schen kinderen datse
god proenen soude.
en dat god hys soude
tonen den beesten
ghelyc te wesende
Mer om is der me
schen en der beeste
een vgaen en des
eens en des anders
wesen is ghelyc. **S**he
lyc dat een beest
mensche sterft also
steruen oec die bees
ten oec admen si
valle. en die mensche
en heeft niet meer
dan die beeste. **A**lle
dinc legghen ouer
die ydelheit. en si va
ren alle teure stat.
Di sijn ghemact vā
der eerden en te ga
der worden si ech
ter in die eerde ghe
keert. **W**ie weet of
die gheest van adams
kinderen opwaert
gaet. en of der bees
ten gheest neder
waert daelt. en ic
wort ghewaer dat
niet beter en is dan

dat een mensche wor
de vlyt in sijn werc.
en dat die sijn deel
is. want wie sellē
daer toe brenghen
dat hi na hem die
toecomende dinghe
sel moghen bekennē

Ic **iii.**
Keerde mi tot
anderen dinghen en
ic sach die ouer diet
diemen bedryst ou
der die sonne. en der
ouwoese tranen en
mementi en troestese
noch datmen niet
en mach haer ouer
cracht weder staen.
der gheure die ach
ter gheset sijn van
alre menschen hul
pen. en ic louede mer
die doode dan die le
uende. en van desen
tween so oerdeel ic
den ghenen saligher
die noch niet ghebo
ren en sijn en niet
en heeft ghesien die
quade **dinghen** datghe
die gheschyen onder

die sone **E**fter pei
sede ic alre mensche
pme en ic mercte
dat die ~~seem~~ ernstic
heden worden benideten
banden naesten. daer
om is dit oec ydel
heit en oueruloedi
ghe sorghe. Die sot
vondet sijn handen
te gader en etet sijn
vleysch en seit. **B**e
ter is een hantvol
mit rusten dan beide
die hande vol mit
pinen en mit quel
linghe der ghedach
ten. **A**l merkende
so vanc ic oec een
ander ydelheit onder
die sone. **E**en men
sche is die en heeft
gheen kint noch brae
der. nochtan en hou
t hi niet op te pinen.
sijn oghe en wort
niet ghesadet mit
rucheden. ~~niet~~ noch
hi en peynset niet
segghende. wien pi
ne is en beroune mij
ziel van goede. **H**ier.

41
in is oec ydelheit
en die alre quaet
ste quellunghe. **H**ier
om is beter datter
twee te gader is dan
een. want si hebbe
die hulpe haers ghe
selscaps. is dat die
een valt hi sel van
den anderen worden
oudersoert. **w**ee
den ghenen die alle
is. **w**ant als hi ghe
uallen is so en heeft
hi nyement dien op
heft. **E**n is dit si twe
slapen te gader so sel
leuse onderlinghe
worden uwermet.
hoe sel een moghen
uwermeten. is dat
yement in omme en
si twee wederstaene.
Een drievoudich koer
dekyn breectmen mit
pinen. **B**eter is een
arm wns kint dan
een out sot comen
die niet voersien
en can wat hem toe
comende is. dat ond
wilen een wt coemt

ten rike wi enen
kerker en wt ban
den en dat een and
die mit rye ghebo
ren is wort vseret
mit vdrict. Ic sach
alle die ghene die
leuen en die on der
die sonne wandere
mitten anderen ion
ghelinc die voer
hem op staen sel. on
uerteliken is dat
ghetal vanden volke
alder gheure die
voer hem waren
en dier na toe te
comen si en sellen
in hem niet worde
vblig. mer dat is oec
vdelheit en quellin
ghe des gheests. wach
te dinen voer alstu
in gods huns gdeste.
en ghenake dattu
moghes horen wat
vele beter is ghe
hoersamhag dan der
sotter offerhande
die niet en woten
wat quact si doen

Aprec v.

gheen dinc oildadhe
noch dyn herte en si
niet haestich reden
voert te kienghen
voer den heer. want
god is inden hemel.
en du byt opter aer
den. Hier om sellen
dyn reden luttel sijn.
Na drome volghen
vele sorghen en in
bele redenen selus
sotheit vanden. **O**ftu
god ver hebste ghe
loeft en beidet niet
dat te ghelden. want
hem is onbequaem
onghetrouwe en sot
te belouinghe. mer
so wattu beloeft heb
ste dat gheldest. wattu
veel beter is niet
te louen dan die ghe
loefde dinghen niet
te houden of te ghel
den na die beloeft
Gheeft dinen mont
niet dattu dyn vleysch
niet en doeste son
dinghen. noch en seg
ghet niet voer den
enghel en is gheen

voersienheit. dat
 licht god niet toer
 niet en worde om
 sijn reden. en schei
 de alle die werke va
 n sijn handen Daer
 veel drome sijn daer
 sijn vele ydelheden
 en onnutelike reden
 mer ontsie du gode.
 Jst dattu sieste der
 armer overcrachte
 en ondadighe oer
 dele. en inder pinn
 en dat oer de d' sine
 kerer in wonder di
 niet op desen dinghe.
 want bouen den ho
 ghen is een ander
 noch hogher. en bo
 nen desen sijn oec an
 dere hogher. en hier
 en bouen so gheleit
 die coninc van alle
 linden den ghenen
 die die ut Die ghe
 righe en sel niet ver
 uult worden mit
 ghelde. en die die ryc
 herden want hi en
 selre gheen vrucht
 of nemen. mer om

is die oec ydelheit
 Daer vele ruycheden
 sijn daer sijne vele
 diefe voren. en wat
 vordertet den besit
 ter. sonder dat hi die
 ruycheit aensiet mit
 sijnen oghen. Den
 ghenen die weret
 is die slaep soet wed
 hi luttel of veel etet.
 mer eens rycs mans
 sathet en laten niet
 slapen. Oec is een
 alte quade siecheit
 dat ic sach onder
 die soune **Ruychede**
 die men behouderreghens
 in haers here quaet.
 want si vgaen in
 die alre quaetste qual
 luyghe. want hi he
 niet enen soen ghe
 wouwen die in alre
 groter vdrict selwe
 sen. Also hi naech
 quam wt sijne moe
 der buuc. also sel hi
 weder keren. en hi
 en sel niet wech dra
 ghen van sijne pinne.
 Het is alte male een

captiuinghe siichheit
ghelijc dat hi quam al
so sel hi weder kerē
Hier omē wat vor
dert hem dat hi te
vghheefs pynde al die
daghe sijns leuens.
Hi at in dunster af
sen en in veel sorghe
en in armoeden en
in sericheden. Dus
so dochte in dit goet
dat elc etc en drinc
ke en ghebruke bli
scap van sijne pine
die hi ghepint he
net onder die sonne
inden ghetale van
sinen leefdaghen.
die hem god gaf.
en dit is sijn deel
en elcken mensche
dien god heeft ghe
gheuen rycheden
en goet. en heeft
hem oec macht
ghegheuen dat hi
daer of etc. en dat
hi ghebruke van
sinen deel. en dat hi
oblide van sijn pi
nen Dits gods ga

ue want hi en sel
met ghenoech ghe
dencken die daghe
sijns leuens. om dat
god vouledicht sijn
herte mit weelden

Oec **vi.**
is een ander
quaet dat ic ghesie
hebe onder der son
nen. en het is oec
gheduerich mitten
menschen. Een mā
die god heeft ghe
gheuen rycheden
goet en eer. en met
en ghebreect sijne
sielen van al dat hi
begheert. en god
en heeft hem gheeu
macht ghegheuen
dat hi daer of etc.
mer een mensche
van buten sel dit v
skonden. dit is ydel
heit en grote capti
uicheit waert dat
yemeng hondert kin
der wone en hi vele
varen leefde. en had
de hi vele daghen van
oncheden. en sijn siel

met en besorchde
 vanden goede sijne
 rycheit. en bleue
 hi onbegrauen va
 desen segghe ic dat
 wortys Wortys is
 beter is een dinc dat
 dan hi doet gheba
 want ren is eer tih
 u gheeft quam hi
 end vaert ter dinc
 steruissen waert en
 syn sel worden of ghe
 daen mit vghetelhe
 der hien sacht die sou
 ne met noch hi en
 bekende dat onder
 schet met tussche
 quaet en goet. waer
 oec dat hi twe du
 sent waer leefde en
 en ghebnoete hi des
 goets met hoe en
 vareuse met alle
 tot eene stati waert.
 Meens menschen
 pine is in sinen mot
 mer sine siele en
 sel met wden iuwle
 wat heeft die vroe
 de meer dan die sot
 te. en wat batet die

nae

arme sonder dat hi
 vaert dier dat leue
 is. **B**eter is te sien dat
 tu begheres dan te
 begheren dattu met
 en wetes. mer dits
 oec ydelheit en ouer
 dit vanden gheest
 Die toe te comende
 is te hant is syn
 naem gheheten en
 men weet dattet een
 mensche is is. en dat
 hi met en mach mit
 oerdel seelden teghe
 enen die stercker is
 dan hi. vele woerde
 syn en si hebben in
 der proenen veel ydel
 heden **by.**

Wat noze is ene
 mensche dat
 hi meere dinghe
 soect dan hem selue.
 als hi met en weet
 wat hi sel ghecrighe
 tot sijne behoef in
 sinen leuen. In den
 ghetale der dighen
 sijne pelgrimage
 en inden tids dien
 hi oillidet als die

baer is dat eynde vand
bedinghe dan dat beghin

scheem. of wie sel he
moghen segghen
wat nu hem toe te
comen is onder die
sonne. **Beter** is een
goede naem duer
baer salue. en die
dach der doot is be
ter dan die dach der
gheboorten. **Beter**
yt te gaen in een
huus der zericheit
dan in een huus des
werfscap. want in
dat huus so wort v
maent dat eynde
van allen mensche
en die leuende penyt
wat hi worden sel.
Die gramscap is be
ter dan dat lachen.
want bider sericheit
vanden menschen
so wort eens myda
dichs moed ghecaj
tiet. **Daer** der vroe
der herte is daer is
sericheit. en daer der
soeter herten is daer
is bliscap. **Beter** yt
te worden beruypt
van enen vreden.

dan worden dan wor
den bedrogghen metter
soeter smekinghe.
Want ghelyc den ghe
lude van beruenden
druuen onder enen
pot. also is des soets
lachen. mer dit is
oec ydelheit. **Die** on
bescheidenheit vpoert
den vreden. en si sel
vhesen die vroescheit
sine herten. **Beter**
is een ghedechsam
dan een ongheloeer
samghe. **W**es met
haestich om toerlich
te worden. want die
gramscap rust in des
soets soech. **De**gh met
wat saken yt. waen
stu dat die eerste tie
beter waren dan die
nu sijn. sulke vraghe
is so. **V**roescap is
oerblicker mit vne
heden. en si wort vor
derh meest den ghe
nen die die sonne sijn.
want ghelyc dat die
vroescap beschermet
also beschermet dat

ghelt. want die leuen
 ghe en die wysheit
 hebben dit meer dan
 si harou besitteren
 dat leuen gheuen
 herke gods werke
 dat moment en mach
 corrigen dien hie
 onwaerdig. In den
 goeden daghe so ghe
 brake dat goets en
 machte di vanden
 maeden daghe. want
 ghelike dat god desen
 maecte so maecte
 hi oec dien. dat die
 mensche gheen ghe
 rechte slagginghe
 teghen hem vunden
 en mach. dat sach
 ic oec inden daghe
 misse ydelheit. Die
 gherechtighe ver
 naert in sine gherech
 ticheit. en die nidi
 ghe leeft wel tyts
 in sijnre quaetheit
 En wilt niet te seer
 gherechtich sijn noch
 en smake niet meer
 dan orberlyc is. dattu
 niet en dwaelt. Doe

niet seer in die hie
 en en wilt niet we
 sen een soet. dattu niet
 en moets steruen
 in eer tijt. Het is
 di goet den gherech
 tighen te outhoude.
~~en en trecke~~ mer
 en trecke dijn hant
 van dien niet. want
 die gode ontset hi
 en verroekeloest niet
 Die vroescap sel den
 vroeden versterken.
 bouen tien princen
 van eenre stede. wat
 gheen mensche en is
 gherechtich in die
 aerde die goet doet
 en niet en sondicheit
 mer oec en gheue
 niet dijn herte tot
 allen reden diemen
 spreect. dattu licht
 diuen knecht di niet
 en moets horen
 vloeken. want dat
 consciencie weet
 dattu dicwile die an
 der heues gheuloe
 ket. Alle dinc heb
 ic gheproeft in vroec

scappen ic seide ic
sel vroet worden en
si ghinc te vorder
van mi vele meer
dan si was. en die
diepheit is hoghe
wie selfe vint. alle
dinc ondersochte
ic mit minen ghe
moede om dat ic
weten soude en mer
ken en seken die
vroescap en die ve
delicheit en om dat
ic bekennen soude
des soets indichheit
en der onwiser dwa
linghe. en ic vant
dat dat wyf betere
was dan die doot
welke is der iaghers
stricke en haer her
te is een nette. haer
hande sijn banden
Die gode ghenoecht
hi sel haer ontulic
mer die een sonder
is hi sel van haer
worden ghenuen
Sich dit hebbe ic
ghenonden selte ic
deciaster een en

dander om dat ic die
redelicheit vonden
sonde die noch mijn
siel soect. en ic en
hebse niet ghenode.
Van dusentich man
nen heb ic enen ghe
nonden. mer van al
den wimen en heb ic
ker gheen ghenode.
alle en heb ic dat ghe
nonden dat god den
mensche gherecht
maecte en hi men
ghede hem selue in
onghetelic vraghin
ghen. wie is sulc dat
hi vroet is. en wie
bekent die onelun
dinghe vanden woer
den **liij.**

Des menschen
vroetscap licht
in sijn aensichte. en
die alre machtichste
heeft dies aensichte
inwandelic ic behoude
des conincs mont en
die gheboede van gods
eete en haeste di niet
wech te gaen van si
nen aensichte. noch

en bliue niet in ghee
 quaet werc. want
 al dat hi sel willen
 sel hi doen. en syn
 reden is vol van mach
 te. noch moment en
 mach segghen waer
 om doestu also Die
 dat ghebot wacht
 hi en sel niet quaets
 ghenoden. Den tyt
 en die antwoerde
 staet eens vroet
 herte. **E**ken o:baer
 is tyt en tancheyt.
 en des menschen her
 quellinge is veel
 want hi en weet niet
 dat voer leden is.
 en dit toe te come
 is en mach hi niet
 ghenen bode weten
 En is in des men
 schen rycheit niet
 den gheeft te vrie
 den. noch noch hi en
 heeft gheen macht
 inden dighen der
 doot. noch men late
 niet rusten als ene
 stryck aen comt. noch
 die indicheit en sel

den indighen niet be
 houden. **A**lle dese din
 ghen hebbe ic ghe
 merct. en ic gaf my
 herte in alle den wer
 ken die gheschien
 onder die sonne. **O**n
 der wilen heeft een
 mensche heer scap
 bouen den mensche
 in syn quaet. **I**c
 sach die quade gra
 uen die welke als si
 noch leefden so ware
 si in die heilighe stat.
 en men prysde in
 die sted als van ghe
 rechtighe werken.
 mer dit is oec veel
 heit. want om dat
 men niet haestche
 teghen die quade en
 gheeft die sentencie.
Hiet om den der
 menschen kinder quaet
 sonder enighe vrese.
 daer om beiaeghen der
 menschen kinderen
 quade dinghen. noch
 tan al doet die sonder
 hondert weruen quaet.
 so ghe doecht men se

she

bi ghevechsamhede
 Ic bekenne dat goet
 sijn sel alle den ghe
 nen die gode ontghe
 die sijn aenschijn vre
 sen. Den indighe en
 sel gheen goet sijn.
 noch sijn dighen en
 sellen niet worden
 vlanghet. mer sijn
 len haestelic sullen
 als een scheem. Die
 gods aenschijn niet
 en ontsien. Oec is
 een ander ydelheit.
 die gheschiet bouen
 der aerden. Gherech
 tiche sijn dien vele
 quade dinghen aen
 comen. als of si der
 quader werke had
 den ghedien. Sulke
 indighe sijn die also
 seker sijn als of si
 der gherechtigher
 werken ghedien had
 den mer dit is oec
 ydelheit en alre yde
 len oerdel. Hier
 om loofde ic die blyscap
 dat den mensche niet
 goet en is onder der

sonnen. dit hi ete en
 drinke. en vblide.
 Dit sel hi alleen wech
 draghen van sijner
 pinen in den dighen
 sijn leuens die hem
 god heeft ghegheue
 onder der sonne. en ic
 setter mijn herte toe
 dat ic en en soude
 wysheit. en dat ic v
 staen soude die onder
 scheydenheit die ind
 aerden wanderen.
 Een mensche is die
 ghetnen slaep en
 nemet mit sinen oghe
 dach noch nacht. en
 ic vstout dat die me
 sche gheen reden en
 mach vinden van al
 die werken gods. va
 dien die gheschien on
 der der sonnen. en so
 hi meer pyn om te
 soeken so hise min vin
 den sel. Oec waert
 dat een vroede seide he
 bekennende hi en sel
 niet moghen vinden
 Alle dese dinghen heb
 ic vtoeghen in mijn her

te om dat ic neern
 seliker soude vstaē
Ghe **ix**
 rechtighe en
 vroede sijn en haer
 werken sijn in gods
 hande. nochtan en
 weet een mensche
 niet weder hi waer
 dich is der minen of
 der haten. mer alle
 dinghen worden den
 ouderonseker behou
 den tot in den toe co
 men den tide. om dat
 alle dinc effen ghehe
 gheschien den gherech
 tighen en den indighe.
 den goeden en den qua
 den. den suieren en de
 onsuieren. den ghenē
 die offerhande offert
 en den ghenen die die
 sacrificie bouwaerdet.
 gheelyc den goeden
 als is oec die sōdere.
 gheelyc den vsworen
 als is oec die ghene
 diebaer sweert. Dits
 dat alre quaetste onder
 allen dinghen die en
 der die sōme gheschie.

want eenghande dinc
 ghenalt hem allen. waer
 bi dat der mensche kin
 deren herten worden
 inuile mit quaetheit.
 en mit vsmaden in ha
 ren leuen en hier na
 sellen si worden ghe
 leit ter hellen. **N**iemēt
 en is die altoes sel le
 uen. en die in deser
 dinc mach hebben be
 trouwen. **B**eter is een
 leuende hant dan een
 doot leen. die leuen si
 weten dat si sterven
 sellen. mer die dode
 en weten niet meer.
 noch si en hebben voert
 meer gheen loen.
 want haer ghedenc
 ken is der vghetelich
 gheghenen. **O**ec selle
 te gader vnaeren die
 minen en die haten.
 en ~~den~~ die niet. noch
 si en hebben gheen
 deel in dese werelt
 noch inden wercke
 dat men onder die
 sōme doet. **D**aer om
 ganc en et dyn broet

in vroechden. en dinc
ke mit vroechden
dinen wijn. want
gode gheueghe
dinc werke. In al
len tiden so moete
dinc cledere blicken
de sijn. en die ohe
en moet niet ghe
broken van dinen
hoefde. **W**erde ghe
brukich inden leuen
mitten wiue die du
uines. alle die da
ghe vanden leuen
dijne onghesta die
heit. si sijn die di ghe
gheuen sijn onder die
sonne al den tijt dij
re ydelheit. want
dij is dijn deel in dij
leuen en in der pine
daerstu in pijnste ou
der der sonnen. **S**o
want dat dijn harte
mach doen weere
eruytlic. want noch
weere noch reden
noch conyt noch vroe
scap en sellen ter
hellen sijn der waent
dattu tides. **I**c keer

de nu tot anderen
dinghen. en ic sach
ouder der sonnen
dat der suelre den
loep niet en is. noch
die sterke den stryct.
noch den vroeden
dat broet. noch die
rychede der leraers.
noch die gracie der
werclude. mer tijt
en gheual in allen.
Een mensche en weet
sijn ~~ende~~ einde niet.
mer ghelyc dat die
vissche worde ghe
maen ~~niet~~ mitten
henghel. also men die
voghelen begripet
mitten stricke. also
worden die mensche
ghenaen in quaden
tides. als hi hem haest
lic op coemt. **D**ese
vroescap sach ic oec
ouder die sonne. en
ic proefte die al
re groeste. **E**en cley
stat en luttel man
daer in. en teghen
haer quam een groet
coninc. en ome settese

en stichte vskertheit
al dine. en die dine
legghinghe was vol
maect. en men vant
in die stat enen ar
men man. en vroet.
en hi vloste die stat
hi sijnre vroescap.
en boert meer en
ghe dochte moment.
dies arins mensche.
en ic seide dat die
vroescap beter was
dan die stercheit.

Waer om wort des
arins mans vroescap
vsmact. en waer om
en hoerde men sijn
woerden met. Der
woeder woerden
worden ghehoert
inden ghestille meer
dus eens princen
roepen onder sorten.
Beter is vroescap
dan rechtebke wape
nen en die in enen
soudicht hi sel veel
goets vhesen.

U heghen die ster
uen vhesen die
soetcheit der saluen

vroescap is vroescap
en dan tot enen tude
cleme sotheit. Eens
vroets herte is in
sijn rechter side. en eens
sots herte is in sijn
luster side. mer oec
daer een sot inden
weghe wandert. om
dat hi onvroet is. so
waent hi dat alle me
schen sot. Ist dat eens
gheeste macht comt
op di so en laet dine
stat met want sorghe
sel doen ophouden alre
grote sonden. **Een men**
quaet is dat ic ghe
sien hebbe onder die
sonne. dat wigtaet vā
des princen aensichte
als bi dolinghe. **Een**
sot is gheset in hogher
waerdicheit en die
rike neder sitende.
Ic sach knechte op
paerden en die princen
wanden den ghelyc
knechten op die aerde
Die een graf grauet
hi selve in vallen en die
enen tūm scheidet die

gloue

sijn

slanghen sellen bite
Die stene vudraghet
hi sel daer in worden
ghequellet. en die
hout suidet hi sel daer
of worden ghewout.
Ist dat een yser ploep
gheworden is. en het
met gheleyc en is alst
eerst was. mer dat
het ploep ghewor
den is. mit veel pinc
selment scorpel. en
na die crenscheyt
sel die wiffheit vol
ghen. **W**aert dat
een ser pent bete mit
heymelghe. met min
en heeft die ghene
die heymelic quilet
dichter rugghe spre
ket. **E**ene vroets mots
worden syn gracie
en eens onwys hup
sellen dinc werpen.
dat beghin van syn
woerden is sotheit.
en dat leste van sine
monde is alre quade
dolinghe. **E**n soe me
nichfondicht die woer
den een mensche en

weet niet wat voer
hem ghewoest heeft.
en dat na toecomende
is. **W**ie sel hem mo
ghen segghen. der sot
ter pine selse quelle
die in die stat niet
en come gaen. **W**ee
die lant wies come
een kint is. en wies
pincen vroech eten
Dalich is dat lant
wies come dat eed
is. en wies pincen
eten in hare tiden om
te wedermakē en niet
ter onwiffheit. **J**ude
trighen sel worden
ghenedert die vga
ringhe vanden spanen.
en in die cranchheit
vanden handen sel
dat hant doer drupe.
In lachen maken si
dat broot en den wyn
om dat si werseape
sellen al druckellē.
en alle dinc syn de
ghelder onder daen.
En lichter den co
mme met in dinc
ghepevise en in dat

heyne die dijne slaep
 camer. vloecke den
 riken niet. want die
 voghel des hemels
 sel sijn steme draghe
 en die voghele heeft
 hi sel die sentencie
 boescappe **A**

Leght dijn broet
 houen lopen
 de water. want na
 veel tyes selme vnde
 sheeft seuen deel in
 oer en acher. want
 en wetes niet wat
 quade toe te comen
 is bouen der eerden
 is dat die wolken
 uult worden so selle
 si reghen westeren
 bouen dat lant. **Ist**
 dat een hout valt
 ten suiden of ten noer
 ten toti wat stede het
 vallen sel dier selt sijn
 Die den wint behout
 hi en ~~st~~ saeyt niet
 en die die wolken
 meret nymer en
 sel hi oesten **Shelyc**
 dattu niet en wetes
 wale des gheestes wech

vult

me

is. en hi wat reden die
 beure worden ghe
 formeert in eone ghe
 barender buue. also en
 wetes tu gods werke
 niet. die maker van
 allen is **Sae**y broech
 dijn zaet en dijn hant
 en houde niet op des
 auonts. want du en
 wetes niet wale so
 meer wast so dit so dit
 of dattet beide te god
 beter sel sijn. **Dat** licht
 is soet en het is den
 oghen ghenoechlic die
 soume te sien. **Ist** dat
 een mensche vele ware
 gheleest heeft. en in
 allen desen vlyt heeft
 gheweest. so is hi oer
 sculdich te ghedencke
 des conckers tyts. en
 vele daghe die welke
 als si sellen comen. so
 sellen die voer leden
 dinghen worden beris
 pet van ydelheden. **dier**
 om vlyde ionghelinc
 in dijne ionghet. en
 dijn herte si in goet
 inden daghe dijne ion

ghet. en dñ herte si
in goet inden daghe
dijne ioghet. en wan
der inden weghe dijn
re herten. en in dat
anscomven van dine
oghen. en wete dat
voer alle dese god di
sol brenghen int oer
del. Doe wech die
gramscap van dijn
re herten. en doe of
die quaetheit van di
nen vleysche. want
ioncheit en weelde sijn
idel

xij-

Ghedene dijns
scappers inden
daghe dijne toecht.
eer die tijt coemt
dijne quellinghe. en
eer die iare naken
daer du of selste seg
ghen si en seghende
ghen mi niet. eer die
sonne vdonckert en
dat licht en die mane
en die sterren. en eer
die wolken weder
koren naden reghen
als die wachters van
den huus sellen wor

den berodet. en die al
re stereste manen he
sellen berghen. en die
malende sellen ledich
sijn verminuet van ghe
tale. en si sellen ver
donckert worden sien
de door die gaten en si
sellen ~~sdonckert~~ die
doren sluden in die stra
te inder nederheit der
gheure stime die
maelt. en si sellen op
staen tot den voghels
steme. en alle die doch
teren vanden sanghe
sellen singhen. Die
hoocher sellen outsien
en si sellen hem vresen
inden weghe. Die am
del boogsel bloeyen.
en die spelthane sel vet
worden. En die cappe
Caparis ren sellen
is amund worden ghe
schote vter scheiden. Wat
eerde comt die mensche
de mit doornsel gaen
en het massen int huus
int doesten sijnre ewe
lant seit bro heit. ende
si sellen inden straten

Sine gaen al weenen
 de eer dat selueren
 zeel sel worden ghe
 broken en eer die gul
 den huif weder loopt
~~en eer die canne sel~~
~~broken op die fontei~~
~~ne en eer die canne~~
~~sel broken op die font~~
~~eyne en eer dat wiel~~
~~sel werden te broken~~
~~op die cisterne en eer~~
~~die canne sel broken~~
~~op die fonteyne ende~~
~~eer dat wiel sel wor~~
~~den te broken op die~~
~~cisterne en eer dat~~
~~ghestubbe weder ke~~
~~ren sel in syn langwa~~
~~dien het was en eer~~
~~die gheest weder ke~~
~~ren sel tot gode die~~
~~gaf. Welheit d' ydel~~
~~heit seide ecklastes~~
~~en alle dine sin ydel~~
~~heit. En om dit eede~~
~~lastes die alre waer~~
~~te was so leerde hi~~
~~dat volc en vtelde dat~~
~~hi ghemacht hadde.~~
~~en onder soek ende so~~
~~maecte hi veel per~~

abolen hi sochte orber
 like woerd en hi screef
 alts ghe rechtighe
 reden en vol van waer
 heden. Der vrowder
 woerden syn garden
 en ghelike naghelen
 die in dat hoghe door
 naghelt syn. wele
 woerde gheghenen
 syn van her enen her
 de bider meester's ca
 de. **Lint** mijn soeke
 ymermeer dinghe
 dan dese. vele boeke
 te maken en is ghee
 ende en ceupaerlyc
 penjen is des vleysches
 quellighe. **Horen**
 wi alts gader dat ein
 de vanden spreken.
Outsiet gode en be
 hoet syn ghebode
 want dit is elc men
 sche sculdich en alle
 sine die gheschen
 die sel god toe bren
 ghen in oerdele voer
 alle menschen weder
 g dat goet of quaet
 is **Iner** gaer wt crastes
 en her beghint dat ploeg
 van canna cannen.

Ommine dat dit boec vander minnen welc oec heet die sanc der sanghen dat den waerliken heden ufer sel schine ludezde v nader vlei scheliker minen dan nu der gheesteliker minen ghehe als doct oec sulken dere ken om dat sulke lude sonden hier nu willen nemen sulke woerde en dier mit vleischelike minen willen maken dier dme dunct ons orber lye hier te setten sul ke ponten die den ghe nen gheschiet sijn die dit boec ter vleyche liker minen bedunct hebben want het en is gheen cleme sonde die heilighe scrift anders te beduden dan dier toe dat si ghemact was want salomon die dit boec maecte hi en maket met om die vleische

like mine al wast dat hys sinen wine pha rous docteer toe seide mer hi maket om die grote gheeste licheit die hi wylte dat daer in vlozghen was en inden figuren van den kerstenen ghelo ne en vander heili gher kerken die dit in dit boec vlozghen sijn want dit boec is wel dat hoechste boec dat inder heili gher kerken die in dit boec vlozghen sijn want dit boec is wel dat hoechste boec dat inder heili gher kerken is naest apocalypsi want me vant me so heilighe man die so seer ver licht was van gode dat hi dit boec vgron den mochte mit ex posieten **exepel.**

Ic hoerde enen man van onser oerden dit segghen den welken ic heelt

voer enen heylighen
 man. en van goeder
 consciencien dat hi
 was in sijnre woe-
 heit gheuenen om dat
 heilighe linc te besie-
 en in sijnre gheselschap
 was een ridder die
 so groten clere was
 dat hi was meester
 inder godheit. en had
 te vnn elker dinc ghe-
 antwoert. en si qu-
 men ten berijche van
 synay daer sinte kate-
 rina begrauen leit.
 en daer god moeytes
 die wet gaf. **A**si daer
 ghecomen waren so
 saen si daer op enen
 rijt ouer eten. en die
 ridderen wort aldus
 sprekende. **I**c en weet
 sprecht hi. salomō maec
 te een boec vander
 minen mer die clere
 ke toech ter gheeste-
 heit. mer het is
 sonder linc goet
 wme me te minen.
 wat gheschiede. corte
 tye daer na als si we-

A trecke

der keerden so liet
 god gheschien dat hi
 alte inmerlyc ghesla-
 ghen wort. **exempel**
Ooert wylt ic ene
 anderen dien ic naest
 gode best kende. die
 nam oec sulken woer-
 den wt desen boec en
 sendese in formen
 van minen enen wi-
 ne. mer cortelic dier
 na so lieten god valle
 in so groten sonden en
 scanden en pinen open-
 baerlyc. dat hi **heuer**
 dieke heuer hadde
 ghehad. hadt hem
 moghen gheschien dat
 hi sijn leuens gheest
 hadde op dat hi dies
 anders hadde moghe
 of wesen. **H**ier ome
 wachtes hem also men-
 sche dat hi dese scrift
 noch ander heilighe
 scriftneren niet en
 kere ter vdelre sochheit.
 want ic voer segghe
 elken so wie dat doet
 god en selt niet late
 onghewroken want

hi selt ghelden eens
sins of anders **Hier**
gaet wt dat plogus vā
den boec der minnen.

Din boec heet
sanghe der
sanghen want dese
sanghe sijn beter en
bonen alle die sanghe
die moyses of ma
ria in erod. of ysa
yas of abacuc. of die
ander profeten ghe
sungen of ghepro
feteret hebben want
alle dese voerghenoē
de onsteken in hare ghe
moede **g**hedachten hebben
gode lof gheseyt of
om die vlossinghe
haers volcs. of om
die bekeringhe haers
volcs. of om die re
zenen der godliker
wercke. Maer hier
in dit boec wort
ghehoort die stemme
xpi en der kerken.
singhende om dat hier
in die godlike dinghe
en die menschelike
dingen ver

sament of te gader
ghenoeghet worden
En hier omc sanghe
der sanghe dat also
vele te segghen als
die beter dinghen
worden ghenoecht
witten dinghen die
noch beter sijn **Hier**
is wt die ander prologe.
ende hier beghint anti
ca cancor te diuylche
die stemme d'kerke tot
xpm. of die bruyt tot
den brudegom. i. cap.

Ousse minne
ten custen
sins moues.
want du versten
sijn beter dan wij.
beti rukende dan die
alre beste salus **D**ijn
name is een wtghe
goten ohe. **d**ier omc
hebben di lief gheschadt
die ioncrouken **d**ie
~~stemme der kerken~~
tot xpm. **T**rect u na
di. en wt sellen lopen
inden roke der saluen
die bruyt **v**rect di
vanden brudegom **d**ie

come leide mi in si
 nen kelre. Die beunt
verret die totten von
ghelughen. Wi vho
ghen en worden ver
 blyt in di wi gheden
 ken dijne borsten bo
 nen den wine. die ghe
 rechts minen di Die
steme der smaytoghē.
 Ic ben swert mer
 graclic. gln. dichte
 ren van ihrlin alse
 die tabnakel van de
 der als salomons vel
 le. en wilt mi met mer
 ken dat ic swert ben
 want die somme heeft
 in ontuer wt Taber
naulen staet voer
woninghe of huse.
eder is een lantchap
 en het bediet eenre
 hand swerte varwe.
Die steme der smayt
ghen. dijne moeder
 lonen hebben ghestre
 den teghen mi. si setten
 te hoeden inden wijn
 gaert. minen wijn
 gaert. en heb ic met
 bewaert Die steme

mi

der kerken tot rijn.
Beghe mi du die mi
 ne siele mint waer
 du weides. en waer
 du legghes in den mid
 daghe. dat ic na die
 cudden dijne ghesel
 len met en beghe me
 te dolen Die steme
ryn totter kerken.
O schoenste onder alle
 wluen en bekend v
 met so gaet wt en ganc
 of ut die voetspappe
 dijne cudden. en voe
 de dijn huckennen en
 die tabnacle der her
 den Dijn oghen squ
als oghen der dunen.
 mine gheredenen in
 den waghnenen pha
 raons hebbe ic di ghe
 liet mijn vriendinne
Die steme totten maech
dekke. Dine wanghe
 sijn scoen als der cor
 teldunen dijn hals
 ghelyc den heescl. Vor
aandrii. Sulden ke
 tenen sellen wi di ma
 ken onder sneden mit
 siluer. Vor ecksie

ad rpin. Doe die coninc
was in syn ruyt doe
gaf myn narde hare
roke azyn lief is nu
Rardus is een een bon
speciose cruyt. De kyu
mit broescher van mir
wortelen. mer ren hi
si is swert en sel wo
hare blade is nen tus
dick e en die schen
stame van ha minen
ren bladeren. horst.
worden haer. Se dnu
hoofst helenwe ne va
oec wast si recht cypers
opale een riet is mi
so stroe. mijn lief inde
wyngaert van engadi
vor rpin ad ecclesiam.
Dich du byt se en
mine vrien dinn e sich
du byt se one. dyn o
ghen syn als oghen
der danen. vor ecklie
ad cristu. sich du byt
se en mijn lief en aier
lic onse bedde bloeyt
Die spannen van o
oufen husen syn van
cedre. onse carbele
van cypressen. vor

11.
rpin
Ic ben een bloem
des veldes. en een
lehe der dalen. Als die
lehe. onder die door
nen also is mine vrien
dinn e onder die dochte
ren. vor ecklie. Als die
mast onder die houte
der bosschen also is
mijn lief onder die so
nen. Ic sat onder die
scadune des gheens
die ic begheerde. en
syn vrucht was suete
mijne kelen. Die co
ninc leide mi in syn
wijn kelre. en hi ordi
neerde in mi caritate.
voert mi mit bloeme
en beset mi mit mast.
want ic stelle van
minen. Dyn luster
hant is onder mijn
hoefst. en syn rechter
hant sel mi omhelpen
vor rpin. Ic besweer
v dochten van ihesu
biden geyten. en bid
herten vanden veld
dat ghi met en wecket
nochen doet ontwake

mijn vriendinne voer
 die selue wil. nor
ecclē Die steme mijn
 ghemindes siet hi
 coemt springhende
 inden berghe over
 liden die houelen
 dyn lief is ghelijc
 der gheytē. en eenre
 handen der herten.
 Dich hi staet after
 onse want en siet
 doer die ~~valle~~ venste
 ren en doer die tra
 lien en mijn ghemin
 de spreect mi an nor
xpi Stant op com
 naerre mijn vriendin
 ne mijn dune. mijn sco
 ne en coemt. want
 te hant is die wijnt
 onghelēden die reghe
 is wech ghegaen.
 die bloemen openba
 ren in onsen lande.
 die tyt des snoeyens
 is ghecomen. Die ste
 me der corteldunen
 is ghehoert in onse
 lande. die vighboem
 heeft ghebrocht sijn
 eerste vrucht. die bloey

ende wijngaert heeft
 ghegheuen hare roke.
nor xpi Stant op mijn
 vriendinne mijn her
 de scone. en comt mij
 dune in die gaten van
 den stuen inden ho
 len vanden inneren
 coen in dyn aenschij.
 dyn steme liden in mi
 nen oren. want dyn
 steme is soet en dyn
 aenschijn is soet en.
nor aduersus hereses.
Wacht ons die cleyne
 vosselijns die welke
 den wijngaert vder
 nen. want onse wijn
 gaert heeft ghebloeyt
nor ecclē. dyn ghe
 mindē mi en ic hem
 die ghenoecht wort
 onder die lelyen tot
 dat die dach op gaet.
 en die scaduw en ond
 gaet. Keert weder
 en wes ghelac mijn
 gheminde der gheytē
 en der hynden der her
 ten opten berch van
 betel. nor ecclē elcē
de gentibus W.

Den welken die
mijn ziel minnet
sochte ic des nachtes
in minen bedde. Ic
sochte hem en ic en
vants niet. ic sel op
staen en omgaen die
staet der die weghe
en straten om te soe
ken den welken mijn
ziel minnet. ic sochte
en ic en vants niet.
Die wakers die die
staten haeden die von
del. Ecclia de yso diat
en hebdi niet ghesie
den welken mine ziel
minnet. Als ic al luttel
gheleden was so vants
ic hem den welken
mijn ziel minnet. Ic
hieten ic en sels niet
laten tog dat ic hem
gheleit sel hebben
in mijne moeder huos.
en in die slaepcamer
mijne wijster voor
eyt. Ic beswerē v
dochteren van ihesu
biden gheyten en bi
den heerten vanden
velden. dat ghi niet

en wrecket noch en
doet ontwaken die
ghemint voer. dat
si self wil in magoge
de ecclia diat. Wie
is dese die daer op
clinet bider waestme
als een roedekijn roet
van myre. en van wie
roke. en van alden
crude ghepuluereert
van ene crudenier.
voor ecclie. En dat bed
de salomons omē gae.
ly. sterke vanden al
ren stercken van isrl.
al haer swaerde hou
dende en ten stride wel
gheleert. Eens yghe
lucs swaert op sin die
die om die nacht vese.
Die conne salomou
maecte tot square be
hoef enen troen van
den houten van libano.
sine colūnen maecte
hi silueren. en die leon
gulden. den opgaue
purperen. dat middel
ste belet. hi mit cari
taten. om die dochterē
van ihesu voor ecclie de

ps Soemt wt en be
 siet dochter van syon
 en comme salomon
 in sijne crone diert
 en sijn moed mede croe
 de inden daghe sijne
 beulofken. en in dien
 daghe sijne herten bli
 scappen Ps ps ad
 eccliam uy

Doe seone bistu
 myn vriendinne
 hoe scoen bistu dyn
 oghe sijn als der du
 nen oghe. al sonder
 dat daer binnen ver
 boeghen is. Dijn haer
 als cudden van herten
 gheiten die op comen
 vanden berghe van
 galaad. Dijn tande sijn
 als cudden ghescoren
 der scapen die op come
 sellen vanden wassche.
 I sijn alle mit twee
 drachten. en onder he
 en is gheen ondrach
 tich. als een rode
 huyf sijn dyn lippen
 en dyn sprac is soet
 als een ghebroken ap
 pel van gheuaten also

sijn dyn wanghen. al
 sonder dat daer van
 binnen vborghē is. Dijn
 hals is als dauids
 toern die ghesticht
 is mit herkieeren. We
 hem hanghen desen
 tich scilde en alre han
 de wapene der sterker.
 Dijn twee borsten sijn
 als twee huldaken een
 re tweedrachtigher
 gheyten die daer ghe
 uoet worden onder
 die lehen tott dit die
 dach op gaet. en die
 scadunen gheneghet
 worden Sponsus de
ps. ps. ps. ps. ps. ps.
 Ik sel gaen ten
 berghe van murren.
 en ~~toemt~~ totten houe
 len des ueroets.
Sponsus ad sponsam
ps. ps. ps. ps. ps.
 Dicht Du bistu altemdel
 scoen myn vriendinne
 en gheen vleckē en is
 in di. Com van libano
 myn beuut. com van
 libano Com du selste
 ghecroent worden vā
 den hoefde van amano
 vanden toppe van sime

en hermo vander leu
wen enen vanden
berghen der lapaer
de Du heues Amama
ghewonen my sauer en
herte my my hermo
ter my my my pro
du heues ghe per na
wout my my me van
my my my sted die
brunt du he al d' wa
in een van di saur en
nen oghe en hermon
in enen hare my me
van dinen hal berghē
se. Hoe scōne my du
bo:sten my my brunt
dine bo:sten my scōne
re du my en die ro
ke du re saluen houē
alle specien en du
pente houch rote my
my du my brunt
houch en mele is ond
du tonghe en die ro
ke du re cler als
roke van wieroke.
Du bite een beslotē hof
my my my brunt
du bite een besloten
hof en een gheteken
de fonteyn. du my

sendinghe my en pa
radys van appelen
van ghermaten mit
ter appelen vruchte.
Super na do na du
en sofferacen. my ta
en caneele mit alle
den houde houde van
libano. Super na du
my ta my
en al es alle namen
mit al d' van die bars
eerster my re
sallen Der houen son
teyne my ten van
leuenden waterē die
mit bedeussche vloey
en uten libano wo
ecclie my do na thus
staut op noor du
my en com du zue
my en der waer
my en hof en die wel
rukende cruden selle
bloeyen. Ecclia de
xpo dict d.

Du ghemunde
come in sinen
hof dat hi ete die
vrucht van sinen ap
pelen Christus dict
ad eccliam. com in

minen hof mijn suster
 mijn bruyt. Jo hebbe
 ghemaeit mine mir-
 re mit mijne specie.
Je hebbe ghegheeten
 mijn houch mit mij
 melcke. scrytus adaf
aplos dicit. Eten mine
 vriende en druckten
 en wort droncken
 mijn alre liefste. For
ecclie. ic slape en myn
 herte waect. die stemme
 mijne ghenudes clopt
 mijn suster doe mi op
 mijn vriendinne mijn
^{mij} dine onghinette. walt
 mijn hooft is vol dou-
 wes en mijn vluyste
 vol droppele vanter
 nacht. huosa se men
ipam. Je hebbe mine
 roc wt ghedaen hoe
 selicher weder mede
 worden ghecleedt. Je
 hebbe mijn voeten ghe-
 wasschen. hoe selighe
 weder wuil maken.
Wor ecce de cryto.
 Ghyn gheminde liet
 sin hant doer een gat
 en mijn bunc vscodet

tot sinen tasten ic stot
 op dat ic op dede mi-
 nen gheminden. mine
 hande dropen van
 mirren en mine hant
 vngheven waren
 vol vander bester
 gheproefder mirre.
Je heb op ghedaen
 die clinc van ~~mijn~~
 mijne doren minen
 gheminden en hi was
 of ghekeert en ~~en~~
 ouerleden. mijn siel
 vsmelctes doe hi sprac
 ic sochte hem en ic
 en vants niet. ic rie-
 pen en hi en antwoer-
 de mi niet. die wach-
 ters vonden mi die
 ontrent die stat gae.
 si sloeghen en won-
 den mi. die wachters
 der mirren namen
 mi minen mantel.
Je beswerc v doch-
 teren van ihesu wt
 dat si vint minen
 gheminden dat ghi
 hem boetscap dat ic
 van minen quelle
Wor sina go ge. hoe

danch is dyn ghemu
de vanden ghemunden
Valre scoenste der
wunen. hoe ghedie
is dyn ghemunde van
den ghemunden wang
ghi ons aldus be
sworste **V**or ecce
De rpo dyn ghemu
de is wit blickende
en roet rosende wt
uercoren wt duse
tyghen. syn hoeft is
~~dat alre beste gont~~
syn haer is als dat
alre beste gont. syn
haer is als **D**ie onste
scoten vanden palma
boem. swart als die
ruen. syn oghen syn
als der duen op die
ruieren der waten
die ghedwoghen syn
mit melke. en die
sitten neuen alte vol
len ruieren. **D**ine
wanghen syn als een
effen tafele mit spe
cien die ghemaect
is van specherb. si
ne lippen syn leuen
die neder drupen

die eerste murre **D**i
ne handen syn gulde
ghedraeyt vol van
lacincte. syn linc
is ynozen. onder be
set mit **sph** saphiere
Dine beene syn mar
moren colūmē die ghe
fundert syn op gul
den voeten. sine ghe
daente is als libanus
wt horeen als die ce
dre. syn keel is alte
soet. **X**en alte mule
is hi begheerlic **D**us
danch is myn ghemu
de. en hi is myn vrient
dochtere van iherlm
Vor synagoge ad
eccliam. **W**er weert
is wech ghegaen dyn
ghemunde o du scoen
ste van wunen. mer
waert is neder ghe
gaen dyn ghemunde.
en mi sellen miti soe
ken **V**or ecce **vi.**
Dyn ghemunde is
neder ghegaen
in sinen hof. ter tafe
len went mitter spe
cien dat hi worde ghe

noedet inden houen
 en v gaderde lehen
Ic minen ghemind.
 en mij ghemind in
 die ghenoeidet wort
 onder die lehen vor
ip ad eccem. Du bij
 te scone mijn vrien
 diene suet en gheert
 it als iherlm vnaer
 lie als een gheordi
 neert heer vanden
 ghetelden. **Keert** of
 dyn oghe van mi
 want si hebben mi of
 doen vlieghe. **Dyn**
 haer sijn als een cude
 van gheuten die open
 baren van galaad.
Dyn tanden sijn als
 een cude der scapen
 die opcomen sijn vte
 bade. alle van dubbel
 der dracht en gheen
 ondrachtich en is in
 hem. **Ghelijc** der car
 len van enen gherma
 ten appelen. also sijn
 dyn wanghen al son
 der dat dier van bue
 vborghen is. **Ist** sijn
 sijn der coninghine

en tachtich. **Der**
 vriendinnen en der
 louefrouwen en is
 gheen ghetal. **En** is **En**
 mijn diene mine scone
 mijn volmaect. een
 is haerre moeder wt
 vcoren haerre moed
 diese wan. **Die** doch
 teren van syon saghen
 se en predietense. alre
 salichste. **die** coninghine
 en die vriendinnen
 loefdense. **Wie** is de
 se die voert coemte
 als die oprijnde dighe
 raet scone als die ma
 ne. wtcoren als die
 soune. vnaerlic als
 een gheordineert
 heer **vanden** **vor**
ecem ad sinagoga
Ic ghinc neder inde
 hof der noten dat ic
 saghe die appelen va
 der dalen. **en** te sien
 of die wijngaert ghe
 bloet was. en of die
 appelen van gar maten
 ghegroeyt waren.
vor sinagoga. **ic** en
 wist niet mijn siele

lytoerd in om am
madabs quadrighen
Enadriga **Wor**
is een kerre **solatoris**
of een waghē **et**
mit in paerē **Keer**
weder keer weder

ionefrouwe van su
na keer weder keer
weder die wi d mo
ghen anscouwen **Wor**
magots **by**

Wat seldi sien in
die sinaitz.
of inder dochter van
sina. of inder onden
drachtighen wine.
of inder sonder ster.
of inder vreunden
wine anders dan
v gaderinghe van
scaren. **Wor xpi ad**
ecclm **Hoe** scone
dijn dijn gangen
inden ghescoepte pr
een dochter. die ver
gaderinghe van uwe
dien is als een heesel
die ghesmedet sijn
vander hant eens
weranans **Dijn**
manel is als een ghe

draeit cop neimmermeer
ghebreec hebben de drac
~~ant~~ **Dijn** binnē is
als een hoep tarwen
ōme set mit lehen.
dijn twee borsten als
twe hundertyns eenre
geyten te gader ghe
draghen. **Dijn** hals
als een yuorien torne
dijn oghen als die
yiscmen in esebou.
die welke sijn in die
menichte poorte der
dochter vander menich
ten **Dijn** noese is als
die torne van liban.
die welke scone et
teghen dunnastē **dijn**
hoest is als carme
~~us~~ **us**. en die haren
dijns hoefers als eens
cormes purpur ghe
yoeghet mit ployen
Hoe scone bistu en
hoe oerlic alrecheite
in weeldicheden. **dijn**
lanctē is ghehēc der
palmen en **dijn** bor
sten den drumen. **Spon**
lus **de** **sa** **cruce** **diac**.
Je **sende** **te** **sel** **op** **dijn**

men opten palmbodi
 en begripen sine vrucht.
Sponsus de sponsa
sa dieit En dyn borsten
 sellen worden als
 drunen des wijn gaerts
 en die roke dijns mouts
 als der appele. dyn
 kele als die alre beste
 te wijn. Ecce de rpo
diat. Waer dich min
 ne gheminde te bren
 ghen en syn lippen en
 syn tanden te eder
 cambe. Sponsa de sponso
 Je minen gheminde
 en tot mi is syn beke
 ren. Ecce de rpo. Com
 mijn gheminde ga wi
 wt inden acker. lach
 ons ghedueck in den
 dorpen. Sta wi vroech
 op ten wintgarden
 ende besien mi of die
 wintgaert ghebloet
 is of die bloeme vrucht
 te brenghen. of die
 appele ghemate ghe
 bloeyt syn daer sel ic
 di gheuen mine borste.
 Die man dragoren
 hebben haer roke ghe

gheuen in onsen poer
 ten. dyn gheminde ic
 hebbe di ghehouden
 alle die appelen oude
 en die nuwe. Vox p[ro]ph[et]e
archan[ge]li de rpo viij.
Wie sel mi di ghe
 uen te sien minne
 broeder die sughende
 biste die borste mijne
 moeder. op dat ic bi
 di daer bueten allene
 vinden mach. en hi
 di cussen. en dat mi
 te hant moment en
 vsmade. Je sel di be
 gripen en leiden in
 mijne moed' huns.
 en in die slaepcane
 re mijne wintter.
 Daer seldi mi lere.
 en ic sel di drinc
 gheuen van ghematec
 ten wijn. en most
 mijne gar naet ap
 pelen. syn luster hat
 onder mijn hoeft.
 en syn rechter arm
 sel mi omhelzen.
Vox r[ati]o. Je beswee
 re v dochteru van
 iherlm dat ghi niet en weect

die gheminde noch en
doet ontvaken tot
datse selue wil vor
sinagoge de eccā. Wie
is dese die opnaert
vander woestinen
oivloeyende van
weeldicheden ghe
neight op haeren
gheminden vor spō
se ad sinagoga.
Ouder enen mast
boom ilweete ic di
daer is were dyn
re moeder ontsulert
daer is dyn gheluer
wimper besmet eccā
ad rym. Set mi als
een teyken op dyn
herte. als een teyke
op dinen arm. want
die minne is sterre als
die doot. hert als
die helle. De haer lam
pen sijn lampen vā
viere en van vlamme.
Wese wateren en sel
ten se met moghen
wet doen die minne.
noch die vloede en
selleuse met moghe
oude oken ill gheeft

gheeft een mensche
die substancie van si
nen hys om minne
hi selt vonden als
met. ypc ad sinago
gā de eccā diat. Dijse
suster is clem en en
heeft ghene borsten.
Want sellen mi dijse
suster doen in dien
daghe wapuer in en
haer aensprekende
is. Christus sibi ruden
Ist dat si is een muer
is strichten mi op haer
silueren herkiere
yt dat si een doer is
besuden wise mit ce
deren tafelen. Espe
seti eccā. Ic ben een
muur en minne borste
als een toern van
dien ic ben ghemaeft
voer hem als vrede
vindende. Sinagoge
ad eccā Sicut Den
vredsamē was een
wijngeert in haer.
die welke heneet vol.
Dit was die stat vā
iherlm. Hi leuerde he
hoederen. een brecht

dyns vrients

om syn vrecht dusent
silueren penne. Cris-
tus. dat. qm. tyn
gaert is vore voer
mi. dme. d. vreed
samen en. tweehondert
hem die syn vrecht
hoeden. Cristus ad eorum
diat. Die woues in
den hof hoer of die
wanderingen inden houe.
die vrienden horen
na di. doe mi horen
dme stemme. Wor ece
ad xpm. Wie myn ghe-
munde en worde ghe-
lyc der gheiten en der
herten hndekun op
den berghen van sie-
den

Prologe.

Die boec der
wysheit en is
nuttē ebrenschē
nēryghē. Sulke segghe
dat philo die wode dejen
boec der wysheit. om
dat daer claerlike in
ghecreuen is vā xps
to ecomyt en syn pas-
sie die gods des va-
ders wysheit is. **Hier**
gner dat wolegus wt

ende hier beghint dat boec d' wysheit.

Wisheit die
gherechte-
heit die dat
lant oerdelg. ghenoech
vanden he in goethe-
den en soecten inder
simpelheit der herten
want hi wort ghenou-
den vanden ghenen
dien met en becore.
en hi openbaert den
ghenen die in hem ghe-
louen. want vkeerde
ghepeyuse maken een
vscheiden van gode.
mer die gheproefde
doghet berispet die
onwys. want in een
quade willighe ziel en
sel die wysheit niet
comen. noch si en sel
niet wouen inden he-
laem dat den souden
ouder danck is. want
die heilighe gheest
vander disciplinen hi
sel den gheueiden du-
ghen ontfliet. en hi
sel hem of keren van
den ghepensen die
sonder vspannisse

maecte. daer om so lyet hi dat

sin. en hi sel berispen
vander opcomender
quaetheit. want die
gheest der wysheit is
goedertieren. en hi en
sel den vmalediden
met vlossen van sine
lippen. want god is
sijne meren ghetughe
en hi is ghewaelijc
een onder soeker van
sijne herten. en wacht
ter van sijne tonghe
want des heren ghe
est heeft wilt die
werelt. en dat alle
dinc behout heeft
die const der steme.
om dat en mach niet
vborghen sin den ghe
nen die ongherechte
dinghen sursect. noch
dat berispende von
nisse en sel dien niet
ouerlieden. want in
eens indichs ghepen
se sel een vrachte we
sen mar dat hore
van dies reden sel
tot gode comen. en
tot sijne berispinghe
want die ~~stone~~ dat

ore des hoies hoort
alle dinc. en tyge
ruchte vander mur
muracien en sel niet
worden vborghen.
Daer om wacht van
murmuracien die
niet en vordert. en
spaert der tonghen
van achter sprac
te spreken. want
duyster reden en sel
niet onydel gaen wat
die mont die heghet
doden die ziel. En wilt
niet minen die doot
inder dwalinghe
nues leuens. noch
en beiaghedat ver
lies niet inden wer
ken van vuren hande.
want god en maect
die doot. noch hi en
vbligt niet inder le
uender ghes. want
hi seep alle dinc om
dat hi si wesen sou
den. en hi woude dat
die gheslachten vand
eerden souden sin ghe
neselic. en in hem en
is gheen medicene der

Iederfemissen noch
 der hellen rike en is
 niet in die eerde. wat
 die gherechticheit
 is ~~we~~ ewich en ou
 sterfelijc. mer die
 ongherechticheit
 is dat beiaich der
 doot. mer die indighe
 he hebbense mit ha
 den comen mit woer
 den. en si achtense
 een vriendinne ende
 liepen tot haer. en
 si setten beloeften
 aen hare. want si
 sijn der doot wer dich
 die van hare pertie
 sijn

ij capit

Diet gherech
 ticheit pemsen
 de seiden die indighe
 tog hem seluen. die
 tijt ons leuens is
 cleyn. en mit ver
 driet. en gheen ver
 coelen en is in des
 menschen ende. en
 niemeng en is die
 men bekent dat hi
 weder ghekeert is
 vander hellen. want

van niet sijn in ghe
 boren. en hier na sel
 len in wesen also wi niet en
 waren. want rooc
 en gheblas is in onsen
 noeslocke. en die
 een redne der vou
 ken om onse herte te
 beroeren. want onse
 lichame sel sijn wt
 ghe dien asche. en
 die gheest sel worde
 wt ghestort als een
 weke lucht. en ou
 se leuen sel ouerhe
 als die voetstap een
 re wolken. en het
 sel worden onthou
 den als die uenel.
 die vraghet is ~~al~~ va
 der sonnen rayen. en
 die verswaert is mit hare herte
 en onse name sel
 ontfuen v'ghetelheit
 bi tide. en niemeng
 en sel onser werke
 ghedenckenisse heb
 ben. want onse tijt
 die oiltijt als die
 scaduwe en ons en
 den en is gheen we
 derkeren. want het

is ghereken en en we
ment en de coent
weder. daer om coet
en laet ons ghebruke
der goeder dinghen
die sijn en snellike laet
ons ghebruke der
creatuieren als in der
ioncheit. **V**ollen wi
ons mit preciosen
wine. en mit salte
en die bloeme vande
tude en lide ons niet
ouer. **E**rouen wi ons
mit rosen eer si vder
ren. en gheen bosch
en si daer onse on
cuusheit niet ouer
en ga. vduwen wi
den rechten armen.
en en sparen wi niet
der weduwen. noch
den ouden. noch en
eren wi niet die oue
heit van veel tiden
Niemant van ons
liden en si onghesel
lic onser oncuusheit
laten wi alle sijn
die toykouen der bli
scappen. want dit is
onse del en dit is

onse lot. mer onse
stercheit si die wet
der ongherechich.
want dat onster is
dat vintmen dinnit
Hier om laet ons
vgader en om trent
den gherechtighen.
want hi is ons on
mit. en hi is contra
ri onsen werken
en hi is vwin onse
die sonden vander
wet. en hi diffameert
te ghen ons die sonde.
onser disciplinen. **H**i
beloeft dat hi gods
const heeft. en hi
woont hem den goede
soen. **H**i is ons wot
gheworden een voert
brenghinghe van on
sen ghepeytsen. hi
is oec ons oec swaer
te sien want sijn
nen is den anderen
onghelic. en sijn we
ghe sijn in wandelt.
wi sijn van hem ghe
acht als lofthenach
tighe. en hi wachtet
hem van onse weghen

als van onsuuer he
 den. en hi setten der
 gherechtigher aften
 ste voer. en hi glori
 eert dat hi gods tot
 enen vader heeft.
Daer om besien wi
 of sijn reden waer
 sijn. en proeuen wi
 wat hem te ghesien
 is. en wi sellen wete
 welc sijn leste wesen
 sellen. want ist dat
 hi die gheuwighe
 gods soen is so sel hi
 outfaen en vlossen
 vanden handen sijner
 weder-saken. **V**raghe
 wi hem mit scanden
 en mit tormenten
 dat wi moghen we
 ten sijn waerdicheit.
 en dat wi moghen
 proeuen sijn ghedoch
 saemheit. laten ons
 o doemen nutter al
 re lechster doot.
 want dat dem con
 wen sel sijn wt sijn
 redene. **D**ese dinghe
 penjende en dwael
 den. want haer quaet

heit vbluysse. en si en
 wisten gods sacra
 menten niet. noch
 si en hoepden gheen
 loen vander gherech
 ticheit. noch si en oer
 delzen niet die eer
 vanden heilighe siele.
 want god sciep den
 mensche en maecte
 onsterffelic en maecte
 ten totten beelde sijn
 re ghelekenisse. mer
 onnids des diuels
 rudicheit so quam die
 doot in die werelt.
D'eer den. en die ghe
 ne die van sijner
 portien sijn volghen
 hem na inden werlt.
Der **iiij.**
O gherechtigher
 sielen setten sijn in
 gods hant. en die tor
 menten der doot en
 sel die niet roeren.
Si sien ghesien ster
 uende vander onwi
 ser oghen en men
 achtende haer wtganc
 quellanghe. en vande
 gherechten weghe

ghinghen si wech in
die doot en die wech
is van ons die wech
der doot mer si sijn
in vreden en ist dat
si tormentē ghedoghet
hebben voer den me
schen so is haer ho
pe vol ouster fluchede
In luttel sijn si ghe
quellē mer in uelen
sellen si worden wel
ghesatet want god
beoederde en vange
sijns waerdich ghe
we den gonde inden
fornoyse so proefde
hi die en hi onefme
se als een hostie van
holocausten en inden
tiden sel sijn haers
aenscomen Die ghe
rechtighē sellen blic
ken en si sellen loue
als vande die nietboē
de si sellen oerzelen die
gheslachten en heer
scapen hebben bone
den volke en haer god
sel leuen in ewichheit
Die in dien gheloue
sollen die waerheit

vstaen en sellen hem
mede rusten ghetrou
we inder wercken in
uen want het is ghif
te en vrede sinen eue
uicoren mer die qua
de sellen hebben beris
pen ~~van~~ na dat si ghe
docht hebben die den
gherechtighen broe
bloesten en ghinghe
wech vanden heer wat
die wylheit en die dij
cplme of worpet hi
is onsalich ende haer
hope is ydel en haer
pne sonder vrucht
en haer werken sijn
onnut en si sijn vande
rechten weggen med
ghegaen in die doot
haer wimen sijn dwaes
en haer kinderen sijn
ales quaet in aldyt
is haer creatuer wat
die ondrachtighē is
salich en die niet be
smet en is die welke
niet en wisten dat bed
te in myn dāden si sel
hebben vrucht inden
aenscomen der her

ghenuecte

ligher sielen en een
 die gheen quaet en
 heeft ghewrocht mit
 sinen handen. noch
 gheen alte quade din
 ghen en heeft ghepe
 nesen teghen gode. wat
 men sel dien gheuen
 die wtuerdoren ghyf
 ten vanden gheloue.
 en een alte bequaem
 lof in des heren tem
 pel. want van goede
 werken is die vrucht
 glorioes. en die wor
 tele der wijsheit die
 niet en ontult. want
 der onspeelres kinde
 ren sellen wesen in v
 derfemisse en vanden
 ongherechten bedde
 sel dat saet worden
 verster. al ist oec dat
 si van langhen leuen
 sellen wesen. si sellen
 te niet worden ghe
 rekenet. en haer leste
 ontheit sel sin sonder
 eer. en ist dat si haeste
 lie steruen so en selle
 se gheen hope hebbe
 noch noch toe spreken

ghe inden daghe der
 bekennisse. want die
 vderfemisse vanden on
 gherechtighen gheslach
 te is swaer **iii.**

O hoe soen is een
 suuer gheslach
 te mit karitaten. wat
 haer ghedencken is
 ousterfelic. want
 het is bekent voer
 gode en voer die men
 schen. alst teghen woer
 dich is so volghen si
 hem na en begherent
 alst haer wt ghebricht
 heeft en den seythe hou
 det ghecroent inden
 ewicken. Ist ghen
 niet den loen vanden
 onbesuerten stride.
 niet die veel ghewon
 nen menichte vande
 quaden en sel niet eer
 berlic wesen. en die
 basterdyghe scoten en
 sellen gheen hoghe wor
 telen gheuen. noch
 si en sellen gheen ghe
 stadighe vasticheit
 maken en ist dat si
 inden tellighen in eni

ghen tide groeyn. en
om dat si onnaste staē
so sellen si worden
~~want~~ ~~van~~ ~~dien~~ be
roert vanden wynde
en si sellen worden
ontwortelt vanden
ouerlast vanden wyn
de. want die onnol
maecte telgheren sel
len worden te broken.
en haer vruchte selle
wesen onnutte en bit
ter te eten en ver
ghent bequaem toe.
Want alle die kinde
ren die worden ghe
boren vanden onghē
rechtighen sijn ghetu
ghe vander quaetheit
teghen vader en moe
den in haer vrachten.
mer ist dat die ghe
rechtighe wort ver
ontedicht metter doot
so sel hi in vcoelinghe
sijn want die onthet
is eersaem met lan
gheduerende noch
gheede mit ghetale
van waren mer des me
schen sinnen sijn graen

en die tichheit vander
onthet is een onbe
smet leuen. Die gode
ghenoecte. hi is vco
ren ghemaeckt. en le
uende onder die sonda
ren is hi ouerghenoert.
en is ghenome om
dat hi die quaetheit
sijn vstande nyste met
en soude veruandele.
noch dat die quaetheit
der gheneyghheit si
ne siele oec met be
drighen en soude.
Want v gaderinghe
van lo ghenachtiche
den v dunkert dat goe
de. en die onghesta
dicheit vander begheer
ten vkeert den sijn sou
der quaetheit in corten
vol emdet. so volde
hi vele tiden. want
sijn ziel was gode be
quaem. daer die so
haeste hi dien wt te lei
den van midden den
quaetheden. mer dat
volc dat en sachē met
noch en vstons met
noch en leiden sulke

dinghen niet ontrent
 haere herten. dat gods
 gracie en sijn ontferm
 gerticheit is in sine
 heilighen en dat aen
 scouwen in sinen ver
 coornen. want die
 gherechtighe dode
 vdoemt die leuende
 quade. en die ionck
 die haestelic en den
 si vdoemt eens on
 gherechtighen langhe
 leuen. want si selle
 eens wijs eynde sie.
 en si en sellen niet
 vstaen wat god va
 dien heeft ghepeynt.
 en waer om ditten
 die he gheminder t he
 wet. want si sellen
 sien en vsmaden dier
 die heer sel die bespot
 ten en hier na sellen
 si sijn in scanden on
 der die doden. want
 hi sel bedernen sonder
 steme die houaer di
 ghe. en hi sel he verac
 ren vanden fund
 mente en tot boue
 sellen si worden be

droeft. en si sellen sich
 tende sijn suchtende.
 en haer ghedynckē
 sel vnaeren. Si selle
 comen al vnaert in
 den ghepeinse van
 haeren sonden. en haer
 quaetheit sellen die
 wroeghen vander
 weder paertien
Cot dier **v.**
 tist sellen die
 gherechtighe staen
 in groter gheduerich
 teghen die gheue
 die hem oücracht
 deden. en die haer
 pinē op namen die
 quade als sijn sellen
 sien so sellen si wer
 den ghestoert mit
 eueliker vresenēde
 si sellen v wonderen
 in haesticheit van
 dier ongheloepter
 salicheit al suchtende.
 om dat fernor van
 den gheest en si selle
 segghen hem seluen
 penitencie doud. Dit
 sijn si die wi sulken
 tijt hadden in spotte

A sellen si ned vallende sijn
 sonder eer en ewelic

en in eenghelikenis
se des lachters. wi
die vsoet waren achtē
haer leuen sotheit
en haer einde sonder
eer. siet hoe sijn si
ghetellet onder die
hailighen gods kinde
ren. en hoe is haer
lot onder die heilighē.
daer om hebben wi
ghedwaelt vanden
weghe der waerheit.
en dat licht der ghe
rechticheit en lichte
ons niet. en die son
ne der vstaenisse
en vrees ons niet.
Wl sijn moede ghe
worden inden weghe
der quaetheit en des
vles. en wi hebben
arbeidelike weghe
ghewandert want
wi en wisten des heere
wech niet. wat vor
derde ons die houer
die. of wat heuet
ons gheghouen die
hoghe moedicheit
van rycheden. alle
sijn si ongheleden een

als

scaduwe. en als een
bode die voer lopet.
en als een **scaduwe**
schip dat doortyt dat
vloepende water.
welc schepe wech
niet te vinden en is
alst onleden is. noch
den wech vanden bo
den en des scheeps in
den vloeden. of als
eens voghels wech
die vheghet in die
licht. men en vint
gheen kennisse sijn
weghes. maer alleen
is die lichte vanden
vloghelen die den lich
ten wint slaen. ende
sinden die lichte mitter
cracht vanden weghe.
en mitten roerenden
vloghelen so sel hi
wech vheghen. en hier
na en sijn en gheen
teyken vanden van
sinen weghe. **of** als
een ghesente dat ghe
schotzen is in die stat
daermene sendet. en
die lichte dat gheschut
gaderē in een stappans

ou dat men des ghe
 schuts olijft niet be
 kennen en sel. Aldus
 als wi ghebozen wa
 ren so heten wystay^{al}
 haus te wesen. en nu
 en consten oec gheen
 der doghet ghetonen
 want wi sijn vrezet
 in onser quaetheit Dus
 ghedaen dinghen sel
 den si inder hellen die
 ghesondicht hadden.
 want eens quarts ho
 pe is als een droghe
 dystel bloem. die van
 den wind wort wed
 ghenoevt. en als een
Buble dat graclyc
 sijn water **buble die**
blaze van eenre va
 ren wort ghespreit
 en als die roec die
 vanden wind ghescha
 sen wort. en als dat
 gheducken eens gasts
 van eenre macht die
 voer bi haet. Mar die
 gherechtighe sellen
 leuen inder ewicheit
 en mitten heer is haer
 loen. en haer ghepeis

is mitten alren hoech
 sten Daer om sellen
 si ontsaen dat rike d'
 scoenheit. en die cro
 ne der saerheit van
 des heren hant. want
 hi selse decken mit
 sijne rechter hant.
 en hi selse bescedden
 mit sinen armen.
 sijn toern sel wapene
 nemen. en hi sel die
 creatueren wapene
 tot wraken vanden
 vianden. hi sel voer
 dien halssberch yser
 der gherechticheit
 andoen. en hi sel neme
 voer du helu seker
 bouwisse. en hi sel ne
 men ~~voer du helu~~
 enen onwinkelen
 schilt der gherechtic
 heit. en hi sel serpe
 die wrede gramscap
 in enen spere. en die
 werelt vander eerde
 sel mit hem vechten
 teghen die uwoede.
 Die wtsendinghe va
 blhemmen die ghesent
 sellen wesen sellen

recht gaen. en si sellen
worden oerft ghelijc
breidelo rimen en als
die reghenboghe vā
den wolken ghecroon
met is. en si sellen in
vallen ter sekere stat.
en vander steenliker
gramscap so sellen vol
haghele worden ghe
sent. **D**at water van
der see sel teghenhe
op lopen. en die vlo
de sellen hertelijc te
gader lopen. **T**eghen
hem sel staen die gheest
der cracht. en hi sel se
delen als een bedruisch
van wijnde. en hi sel
al dat lant haer quaet
heit brenghen ter
woestnen. en die
quaetheit sel der me
nichten setelen sine
werpen. **D**eter is
die wysheit dan crach
te en een vroeg mā
meer dan een sterre

Ouighe **vi.**
hoert hier om
en vstaet. leert ghi
rechtens vanden ende

der eerden. gheeft
die oren ghi die die
men ghe onthouet. en
die v bequaem sijn
inden scharen vanden
gheslachte. **W**ant v
luden is die macht ghe
gheue vanden heer
en die cracht vanden
alren hoecht. die
welke v werken sel
vraghen en v ghepeyn
se ondersoeken. **W**ant
als ghi die dinghen be
waert van sine rike
so en oerdele ghi men
gherechtelijc. noch en
wachter die wet der
gherechticheit. noch
en wandert na gods
wille. **v**uerlic en haet
telic sel hi v openba
ren. **w**ant alre her
den v omste sel ghesche
inden ghenen die bo
nen sijn. **w**ant den ew
nen die vleentmen
die onfermherticheit
mer die machtighe
sellen machtighe tor
menten dghen. **w**ant
die he en sel nyement

pēsoen wt nemen. die
 alre dinc heer is noch
 die he hi en sel nyemets
 groetheit ontsien. wāt
 hi heuet die clepue en
 die grote ghemact.
 en van allen is hem
 die so: ghe ghelijc. wāt
 den ~~minnen~~ sterchste
 so naect die sterchste
 comeng. **D**aer om
 sijn dese nūn reden
 tot v cominghen om
 dat ghi selt leren vroe
 scap. en dat ghi niet
 en moet outuallen.
 want die ghene die
 die gherrechtichheit heb
 ben ghewacht si sellē
 gherrechtelic worden
 gheoerdelt. en die ghe
 rechtighe dinghen heb
 ben gheleert si sellen
 vanden wat si antwoer
 den sellen. **H**ier om
 begheert mine reden
 minne en ghi sel disci
 pline hebben. die vrecht
 scap is daer. die minne
 meer en vdeluwt.
 en si wort lichtelic
 ghesien vanden ghene

diese minne. en si wort
 gheuonden vanden
 ghenen diese soeken.
 si vōule dichy te vore
 die ghene die haer
 begheren om dat si
 haer hem luden eerst
 sel ~~comen~~ tonen. die
 vanden lichte tot haer
 wert wāt sel. hi en
 sel niet pinen. want
 hi selse vinden sietende
 voer spure doren. **D**aer
 om ist een goet sin tot
 haer waert te dencke.
 en die om haer waert
 hi sel haestelic seker
 wesen. want si om
 gaet soekende die ghene
 die haer waer dichy
 sijn. en in haer we
 ghe so toest haer den
 ghenen blidelic. en in
 alre voersienichheit so
 loopte hem te ghemoe
 te. **W**ant haer begheer
 is die alre vlichtste be
 gheerte van disciplinē.
Hier om is die minne
 die so: ghe van disci
 nen. en die minne is die
 wachter vander disci

plinen gheboden mer
die wachtinghe van
den gheboden is dat
enid sonder ghebrec
licheit. en sonder ghe
breke wesende doet
gode maect sijn. en
die begheertz van
wysheiden leidet aldus
ten ewighen rike.
Hier om ghi wint
ghen des volcs ist
dat ghi ghenoesche
hebt inden eerliken
setelen en inden rike
en inden voerbare
heden. so wint die wys
heit dat ghi ewelic
moghet regneren.
wint dat licht van
der wysheit ghi alle
die bouen dat volc
sijt. want wat die wys
heit is en hoe si ghe
maect was selic seg
ghen. en ic en sel ic
met berghen gods
sacramenten. mer ic
sel ouden soeken na
beghinne der gheboer
ten. en ic sel haer
cuyt setten in licht.

en ic sel die waerheit
met ouer liden. noch
ic en sel ghenen wech
hebben nutter in die
heit. want sulke mis
schen en sel der wys
heit in edelachtich
sijn. want die menich
te vanden wisen is die
ghesonthet der we
rest. En en wys co
munc is des volcs
vayheit. hier om
outfaet discipline
bi minen redhe. en
sijel v vorderen **vi**

Ic ben oec
een sterflic
meniche allen men
schen ghelic. en van
aertfchen gheslachte
des gheens die voer
gheformert is. En
ic was vlesch ghe
coformert inder moe
der linc. den tijt va
r. maenden so word
ic te gader v gader
inden bloede van eens
mans sad. en vander
ghenoeschten des slaeps
die betaemde. En als

ic ghebozen was so
 ontfinc ic die ghemoet
 lucht en viel oec ned
 in die ghemaecte eer
 de en ic liet wt die
 eerste steme ghelijc
 alle menschen al we
 nende en ic wort ghe
 noedet en in doeken
 ghewonden en ic
 wort voert ghebrocht
 mit groter sorghe
 want niemant vande
 coninghen en hadde
 ander beghin der ghe
 boerten. Hier omme
 is alle menschen een
 medemen totten leue
 en enen gheliken wt
 ganc om dit so wen
 schede ic en mi wort
 sin ghegheue en ic
 aentref en in mi qua
 die gheest der wysheit
 en ic voersette se boue
 den rike en den setele
 en ic seide dat die ryc
 heden niet en waren
 teghen haer te reke
 nen noch ic en prijs
 de haer ghenen pre
 ciosen steen ghelijc.

want alle gont teghe
 haer te rekenen is een
 cleyn sandekijn en me
 sel dat siluer achten
 ghelijc modder in ha
 ren aensconwen. So
 uen salicheit en ghe
 daente so minde ic die
 wysheit en ic sette
 voert die te hebben
 voer dat licht want
 haer licht is onblus
 schelijc want mi qua
 oec alle goede te gader
 mit haer en onirellijc
 eersamheit bi haeren
 handen en ic bin vblit
 in allen want dese
 wysheit ghinc voer
 mi en ic en wylte niet
 dat si moeder is van
 allen goeden en ic leer
 se sonder gheuenstijc
 en sonder hatie so del
 ic me van haeren goede
 en haer eersamheit
 en oberch ic niet wath
 sin een ongheliker sad
 den menschen en so
 wie vanden sacre
 orberen die wort
 delachtich ghemaect

vanden scatte orber en
 die worden deelach
 sich ghemaect van
 gods vrienſcap. ghe
 leent om die ghyfte
 vander dyſciplinē
 want god gaf mi te
 ſegghen wt ſentencie
 en met te vemen van
 dien waerdighen din
 ghen vanden ghene
 die mi worden ghe
 ghenen want hi is
 die beleider vander
 wiſſheit en vbetere
 vanden ~~woorden~~ wat
 in ſijn hant ſijn in oec
 en onſe redene. Alle
 wiſſheit en diſcipline
 vanden werken der
 wetentheit. want hi
 heeft mi gheghenen
 ghevarighe conſt
 van dien dinghen die
 ſijn om dat ic ſel wete
 die ordinantie vander
 werelt rontheit. en
 die crachte vanden
 elemente dat beghin
 en dat ende en dat mid
 del vanden tiden die
 ſuwandelinghe.

en dat en
 de der tieren die ſuwan
 dlinghe vanden ſeden
 en die ghedeeltheit van
 ten tiden die loep van
 ten uren en die ordi
 nantie vanden ſterre.
 die natuere vanden
 dieren en die gram
 ſcap vanden beeyen
 die cracht vanden beey
 ten die craft vanden
 wynden en der menſche
 ghepenſe. die ouder
 ſcheidenheit vanden
 bomen en die cracht
 vanden wortelen. en
 also dat die vbo: ghen
 ſijn en ongheten hebbe
 ic gheleert. want die
 werker van allen din
 ghen heeft mi gheleert
 wiſſheit. want in die
 wiſſheit is die gheest
 der vſtandemſſen he
 lich en ych menichou
 dich. ſubtyl beroerende
 welſprekende. ombe
 ſuete. ſeker. ſuete goet
 minnende ſarpe die met
 en vbetet wel te doen
 menſchelic. goeder

tieren ghestadich ghe
warich seker hebben
te alle doecht alle dinc
voersiente. en alle v
standlike gheeste ont
faet. sūner subtyl. wāt
die wijsheit is beroe
liker dan alle betoer
like dinghen. Want
si ghenaket alle sūns
om haer sūnerheit.
want si is die hetten
van gods cracht. en
si is een oūloedichheit
van des almachtighe
gods claerheit. Si is
sūner. daer om en coet
niet besmet in haer
want si is dat blicke
vanden enighen lich
te. een spieghel van
gods moghentheit
sonder smette. en dat
beelde sūner goetheit.
en al is si een. si v mach
alle dinc. en si draghet
haer ouer daer die
gheslachten in die
heilighe sielen. Si set
oec gods vrienden en
die appheten. want god
en minnet niemant

en in haer selue bliuende so
dinnwet si al dinc

sonder dien die miter
wijsheit is. duerbaer
re dan die sonne. en
si is bouen al die ordi
nancie vanden steris
teghen dat licht ghe
presen so vutmens
ierst. want vanden
lichte volghet die
nacht. mar die wijs
heit awint die quaet
heit.

Vij.

Aldus ghenaket
die wijsheit van
den einde totten einde.
sterckelic en besaet
alle dinc suetelic. Dese
minne en sochtse van
minne roghet. en ic
sochtse tot eene bren
te minne behoef te
nemen. en ic wort
een minne haer maec
sels. Si glorificeret
sine edele gheslachte
gods gheslachten
gods gheselschap heb
bende. mar oec so heeft
se die he van allen
dinghen ghemint.
want si is meesterse
van sinen wercken

gods discipulen en we
vriester van sinen wer
ken. En of meniche
den begheert int leuen.
Wat is riker dan die
wysheit die alle dinc
werct. en of sin wer
ket wie is die meer
re werken vanden
dinghen die sijn dan
die wysheit. En ist
dat yement die ghe
rechticheit mint die
pinen van desen heb
ben grote dogheden.
want si leert sober
heit en wysheit en
gherechticheit en do
ghet. en niet en is de
leuen dan die dinghe.
Ist dat yeman begheert
meniche van consten.
so weet si die vordel
voorleden dinghen.
en waent die toeco
mend. si weet die
salicheden vanden re
den. en die oughe
manerheden vande
scheldinghe. en si
weet die tekenen
en die vnaerlicheit

mensche ozberliker inden

der dinghen eer si ghe
schen. en die ghesche
nyssen vanden tiden
en vanden werelden
Hier omme settic waert
die wysheit tot mit te
brenghen om mit mi
te leuen. wetende dat
si niet in desen sel
vanden goede. en si
sel toesprekinghe sijn
minne ghespen en wijs
vdrict. Ic sel om
haer hebben claerheit
ten scaren waert en
eer voer den onderf.
Ic sel worden ghenou
den in g' oer del ionc en
scep en wonderlyc.
en ic sel want min
lyc sijn inder macher
gher aenscomen en
der princen aensichte
sellen mi wonderen.
si sellen mi outheiden
swighende. en si sellen
mi sprekende aenscom
wen. En als ic vele
sprekere sel so sellense
die hant op haren mont
legghen Daer om sel
ic bi deser hebben out

sterflicheit. en bidde
 ser sel ic oec laten
 ewelike ghedencken
 een ghenen die na mi
 to ete comen sijn. Ic
 sel dat volc betrecke
 en die gheslachten sel
 len mi onderdanich
 sijn. Der waerhede comen
 ghen sellen hem ont
 sien als si mi horen.
 Inder menichheit sel ic
 goet worden ghesien
 en inden stride sterf.
 In mijn huus gaende
 sel ic mit haer ruste.
 want haer wandern
 ghe en heeft gheen
 bitterheit. noch mit
 haer te leuen en is
 gheen verdriet mer
 blyscap en boechde.
 en ic penses dat bi
 mi ghedacht
 in mijn herte. dat die
 wysheit onsterfelike
 is inden ghepense en
 dat in haer vrientscap
 goede ghenoechte is.
 en dat inden werke
 haerre handen is eer
 saunheit sonder ghebreec

en dat inden stride van
 haerre spraken voet
 scap is en clareheit in
 der ghemeeensaenheit
 van haren redenen en
 ic ghinc al dine soeke
 de om dat ic se toh mit
 re behoef ghekenen
 soude. mer ic was een
 kint van ghoeden sime.
 en ic ghetreoch mit
 desen een goede ziel en
 als ic meer goet was.
 quam ic toh enen du
 besmetten lichaem en
 als ic wylt dat ic an
 ders niet en soude mo
 ghen bliuen sinner va
 lichaem ten waer dat
 god dat gane en dit
 selue was der wysheit
 weten wies dese gane
 was. so ghinc ic totte
 heer en bat hem en
 dit seide ic wt alle
 mynre herten. **Ic**
Mijnre vaderen
 god en heer der
 ontfenichheit die
 alle dine hebste ghe
 maect mit dinen
 woerde. en die bi dyn

re wijsheit settes den
mensche om dat hi
heerscappe sonde boue
al den creatueren die
van di ghemaect sijn
om dat hi sel betrac
ken die routheit van
der werelt in effen
heit en in gherechtic
heit en om dat hi sel
ordelen dat oerdeel
in gherechticheden
en inder beleidinghe
van herten ghyf mi
die wijsheit die hi
staende is dine setel
en wil mi niet ver
sken van dinen kin
deren want ic ben
dijn knecht en een
soen dijner deure.
En Een cranc men
sche en van cleuen
tijde en te ionc van
vstandemissen van den
vonnissen en vande
wetten en so wie
volmaect al sonder
sel sijn onder der men
schen souen ist dat
hem ghebrech dine
wijsheit hi sel te meq

worden gheacht Du
hens mi gheco:en den
coninc van dinen vol
ke en rechter van di
nen sonen en van dine
dochteren en du seiste
mi te stichten en en
tempel in dinen heil
ghen berch en en en
outaer inder stat dyn
re woninghe die ghe
likemisse dyns heilichs
tabernakels dattu voer
bereet hebbes van de
beghinne en mit di is
die wijsheit die dyn
werre bekennt die wel
ke datter oec doe mede
was alstu makes den
dinerinc der werelt
en wistet dat bequaem
was in dinen oghen
en wat recht was in
dinen ghebodem sende
die van dinen heilighen
hemelen en sentje
vanden setele dijner
grootheit dat si mit
mi si en mit mi arbe
de dat ic weten mach
wat di bequaem is
voer di want si weet

en vstaect alle dinc
 en si sel mi soberlic
 leiden in minen wer
 ken. en si sel mi wach
 ten in haerre macht.
 en myn werke selle
 bequaem sijn en ic sel
 myn volc gherecht
 heit setten en ic sel
 waerdich sijn myns
 vaders setel. want
 wat meniche mach
 weten gods ruet of
 wie mach pemyen wat
 god wil. want der
 ster flker ghepemyen
 sijn vresende en onse
 voersienicheden sijn
 onseker. Die lichame
 die te broken wort be
 swaert die ziele. ende
 die eer dichtighe in
 woninghe vduwet de
 sin die veel dinghen
 pemyt. en wi beken
 nen mit pinen die
 dinghen die in die
 aerde sijn. en die in
 dat aencomen sijn
 vanden wi mit pine.
 mer wie sel dan ver
 stonden die dinghen

die dinghen die inden
 hemel sijn. want wie
 sel dinen sin weten te
 si dattu gheue es wysheit.
 en dattu sendes dinen
 heilighen gheest van
 den hoechsten. en aldus
 sijn ghebetert der ghe
 re weghe die inder
 eerden sijn. en die me
 schen hebben gheleert
 die dinghen die di be
 quaem sijn

Want hi wysheden
 sijn ghesont ghe
 worden alle die ghene
 die behaechden heer
 van beghinne. Dese
 wysheit behoede den
 ghenen die eerst ghe
 formeert was van gode
 den vader des ~~vres~~ vres
 der werelt. als hi alle
 was gheschepen behoe
 der. en si leide den
 wt van sijnre wysdact.
 en leiden wt vanden
 hime der aerden en si
 gaf hem crucht alle
 dinc te onthouden. Alse
 dese ongherechtighe
 wech ghinc in sijnre
 gramscap so vnoer die brooder
 lich kinder

grauscay der manflach
ticheit. Sinden welke
als dat water clant ver
derfde so ghemus die
wysheit efter den ghe
rechtighen bestierende
ouer mids euen vsmā
zelen houte. Dese
wysheit als hem den
gheslachten in volghen
ghe der honerdien had
den ghegheuen in con
sente van quaetheit.
so wiste si den gherech
ten ende behielten gods
sonder claghe. en die
oufermicheit behoed
den sterre inden souen
Die wysheit vloste de
gherechtighen en vande
quaden. die verderft
worden dier dat vier
neder quam in pentu
poli den welken in ghe
tughe der quaetheit dat
woeste lant roscich
tich blyft. wyf steden
en die bo waren soda
me hebben ma gomor
ghebracht ru en die
to sekeren dier toelso
tide vrucht zen die god

vliende

en in ghe bbad mybra
dencken hams daghe
der oughe als in ghe
louende si staet
sielen staet een hoep
souts. want die ghe
ue die die wysheit
ouerglynghen si en
vieleu in dit alle en
met dat si die goede
dinghen niet en wiste
mer si hebben oec
den menschen ghela
ten dat ghedencken
van haerre soetheit.
so dat si niet en hadden
moghen sin vborghē
in dien dinghen dier
si in sondicheit want
die wysheit die die
ghene van pinen ver
loste die haer behoude
Dese wysheit beleide
den gherechtighe die
vluchtich was om des
broeders grauscay
door gherechtighe we
ghe. en si toende hem
gods rike. en si gaf
hem die coust vanden
heiligghen. si maecte
dien eer siem inder pi

nen en si wulde sine
 pine. inder gheenre
 quaetheit dien dme
 ghinghen was si bi
 hem en si maecten
 eersaem. si wachte
 dien vanden verleiders.
 en si maecten seker
 vanden vleiters. ende
 si gaf hem enen sterc
 ken stryck om dat hi
 dwinnen soude. en dat
 hi weten soude dat
 die wijsheit machet
 gher is dan al dit. Dese
 wijsheit liet den ghe
 rechtighen met vcope
 mer si slosten vanden
 sonders. en si ghinc mit
 hem neder in die
 cule. en si en lieten inde
 banden niet voer dat
 si hem toebrochte die
 heerlicheit vanden ri
 ke. en macht teghen
 die gheue dien vrof
 ten. ende si toense lo
 ghenachtich die ghe
 ne dien besmetten en
 si gaf hem die ewighe
 claerheit. Dese wijshe
 sloste dat gherechtighen

volc. en staet dit soud
 beclaghen was vanden
 gheslachte diese vdroe
 kede en si ghinc in gods
 knechts siele. en hi stont
 teghen veruuerlyke co
 nninghen in wonder en
 in wonde teykenen. en
 si gont den gherrechtighen
 den loon van haren pi
 nen en si lede die wt
 in wonderliken wech.
 en si was hem in beder
 sel des daghes en des
 nachtes in licht der strar
 ren. En si droech die doer
 die rode zee en lede se
 doer veel nuters. mer
 haer vunde vdroctese
 in die see. en vander hooe
 heit der hellen lede sije
 wt. Daer dme namen
 die gherechtighen der qua
 der roof. en si songhen
 dinen heilighen heer en
 die inwimerse dyn hant
 loofden si te gader. Want
 die wijsheit ondede der
 stouer mont. en der kin
 der tonghen makede se
 wys. **A**gyptopolis is een
 name van enen conerlike

die v. 23. g. 10.

bi arabien en bi palestijne
ghesicht en het liet also
vanden vyf steden d' quader
menschen die mitten hemel
schen vier verest worden
dat is te weten sodomus en
gomorra adama sehoim
en kala Dit land was wel
meer alte drachtich en
wuchpbaer mer nu ist ver
berut en woest want om
des volcs sonden van die
lande die si deden teghen
natuer. die manne mitz
vramē so quam vier van
den hemel en vbenedese
mitten lande en maket al
tot asschen also men in ge
nesi leest. Noch siet men
in dien lande en in dien
bomen daer die ghelike
nisse des vramē en die
vroucken des viers opte
bomen wassen daer oec
appelen also groeyende
schen inden ghediente.
dat si lust ghenen om te
eten en si worden ghe
moeselt in asschen en si
blasen roec wt ghelyc of
si noch beruden. **ii.**
En sibelende der gheen

re werke in des heil
lichs ppheten handen
si maecte u een wech
daer die woestinen
daer men niet in en
woende en si setten
huyten in woesten ste
den si stonden teghen die
vramē en wraken hem
ouer die vramē. **ii.**
had den doest en si den
kriepen di here en wort
hem wort gheghenen
water wt alte hoghe
stene en ruste vanden
doeste van en en her
den stene. **Want** bi
dien daer vramē pine
me ghedoochden van
ghelike haers dancs
als die kinder van
yhel daer in oinloey
den so vbliden se bi de
sen dinghen die haren
vramē ghebraken
so wort mit desen wel
ghedien want voer
die fonteyne der ewi
gher vloet so heesten
den ongherechtighen
gheghenen menschelic
bloet om dat si niet
en

en souden worden ghe
mureet inden doortrec
kinghe vanden ghed
den kinderen so gane
stu hem oüuloeych
water der ongheloep
ter salicheit. en toes
biden dorste die doe
was in hoetangher
wys du die dyn vhef
fen soughe. en haer
wederjaken toden. Want
als si becoert waren
en si oec disciplijn ont
fanghen mit ontfen
menissen so wyten si
in hoetangher wys
dat die quade die mit
granscap gheoerdelt
waren torments do
ghen souden want du
proefues dese als een
vmanende vader. mer
du boerdelste. onder
waghende als een
wrenn coninc. want
die ghene die daer
teghenwoerdich wa
ren en die daer niet
en waren worden ghe
lic ghepint. Want
dubbel vdrict had

69
dese ghenonden. ende
dat suchten mitte ghe
dencken van dien din
ghen die ghelezen wa
ren. want als si hoor
den bi haren torment
datmen wel mit hem
dede. so ghedochten si
des heren. en inwonder
den int eynde vande we
ganghe. want den ghe
nen dien si wt ghestekē
bespotteden in quader
wetsinghe. dese dorst
hele. ende inwonderden
int eynde vander diet
ghehkeho. en dede hi
den gherechtighen met.
mer om die sotte ghe
penise haerre quaetheit.
om dat somghe dwaels
de oefenden stome ser
penten en ydel beesten.
so seudestu in hem om die
wrake een menichts va
stomen dierzen. om dat
si weten souden dat elc
wort ghequellet bi die
dinghen daer hi mede
sondicht. Want dyn
almachtighe hant was en
niet onmoghende die

die werelt sciep van
onsienliker materien.
in hem te seiden een
menichte van beren
of stoute leeuwē of e
manche mythe van w
wen maefel vol gra
scappen. en onbekende
beesten of beeste die
blasen hietē van vier.
of die roke van stanc
voert brochten. of die
vderflike voncken
scoten wt haren oghe
welker quetsinghe die
mensche niet alleen en
soud moghen vderue.
mer dit aensien mo
chte oec doden van
anste. Mer oec sonder
dese so hadden si moghe
worden ghedodet mit
enen windē. vdrict ghe
doghende van haere
selues werken. en si
hadden moghen wor
den ghestroeft biden
gheest dyaue macht.
mer du hebste alle dinc
gheordineert in ma
ten en in ghetael. en
in ghewichte. want

veel te v moghen was
di alleen altoes boue.
En wie sal moghen we
derstaen die cracht van
dinen armen. ghelyc
die tonghe van eenre
waghe. also is voer di
die rinc der werelt
En ghelyc enen dropel
douwes voer den lich
te die neder coemt in
die aerde. mer du ont
fermes alre dinc. wat
du v moghes alle dinc.
du verynste der men
schen sonden om die pe
nitencie. want du ni
geste alle dinc die syn.
en niet en haetstai van
dien dattu ghemact
hebste. want mit hantē
en setestū gheen dinc
noch en maket. want
hoe soude enich dinc
moghen ghedueren
ten waer oftint had
ste ghewilt. of hoe sou
de enich dinc moghen
worden onthouwen
dat van di niet ghe
roepen en waer. wat
du spaerste alle dinghe.

Want si sijn dijn heer
die die zielen minste

O hoe Ry.
goet en hoe
soet is heer dijn gheest
in ons. hier omme so
begreepstu mit deelen
die ghene die dwale.
en du vmaentste
van dien dier si me
de sondichden. en du
spreefste hem toe dat
si die quaetheit latz.
en ghelouen in dihe.
want die oude lude
die woonden in dijn
heiliche lant die wel
ke du vonwaertes. wat
si deden werken die
du hates bi ongherech
tiche medicinen ende
van sacrificien. en die
doders waren van ha
van kinderen sonder
ontfermhicheit. en
die arten der mensche
binnenste. en die dat
bloet vslinden van
midden dinen sacramē
ten. en meerreste vad
en moed vanden on
gheloupen zielen die

wouestu vderuen bi
onser vadere handen.
om dat si nemen soude
die worden pelgrima
gien van gods kinde
welc lant di bequamer
is dan alle lands. her
oec spaerstu desen ghe
lic menschen. en du
sendes voer ganghers
dijns heers vespen
Wespa is een cleyne
vlieghende beeste veugn
achtich inden voeten en
het wast van vrotten
eselon vleysche als die
wenels doen van brotze
perde vleysche. Om dat
si die alleynsten vder
uen souden. met om dat
en onachtich waersta
die quade den goeden
ouder tedene in stride.
of den wreeden beesten
of mit enen herden woer
de te gader te vderuen.
mer bi deelen ordelen
de so gapestu stat van
penitencien. niet onbe
kennende dat haer ghe
slachte ongherecht was
en haer quaetheit na

of wie sel staen teghe dyn oerdel

tuerlyc. en dat nymer
meer haer ghespeyns en
mochte worden u wandelt
want het was vnaledyt
Daer vanden beghinne.
noch nyement outfien
de ghaestu ghenade hare
sonden. **W**ant wie sel
di segghen wat heestu
ghedaen. of wie sel co
men in dyn aenscouwen
rechtar vanden onghere
rechtighen menschen. of
wie sel di oplegghe ist
dat die gheslachten ver
uaren die du mak es. wat
gheen ander god en is
din da du. den w. die soe
ghe is van allen dinghe.
om dat selte tonen dat
tu niet ongherechtehe
en oerdelste dat formis
se. come noch tervan
en sellen niet ondersoe
ken in dyn aenscouwen.
Daer dine om dat tu ghe
rechtich byt so regier
ste alle dine gherechte
he. **V**ader du vdoemes
oec den ghenen die niet
niet sculdich en is te pi
nen. en du achste vreem
van dien die du vlozen hebste

want hi ist tond' dattu wistte te
vmoeghen

De van dijne cracht.
want dyn cracht is be
ghin van gherechtiche
den. En om dattu alle
dinghen heer byt so
doestu di alle dinghen
sparen. want du tones
dyn cracht en du wor
des gheloest. noch ghee
emde hebbende in dyn
re cracht. en die ghe
ne die di niet en weet
leuerstu ouer in sou
heit. want du heere
der cracht du oerdelste
mit ghestadicheden. en
mit groter waerdic
heit regierste ons.
Want du leerste dyn
volc in sulken werke
dat moet gherecht
wesen en menschehe.
en du mak es dine kin
deren van goeder ho
pen. want al wreken
de so ghet ghaestu
inden sonden stat van
penitencie. **W**ant of
stu dijne knechte in
and en die der der
doet sculdich waren
mit sulker vstaenisse

tormentes en vlostes.
 tyt en stat gheues daer
 si bi mochten worden
 bekeert vander quaet
 heit. mit hoe groter
 eerusticheit vomeestu
 dan din kyndere wel
 ker vaderen du ganes
 eede en vorwaerde van
 goeden gheloesten. Daer
 omme alstu ons discipu
 ne gheues so gheessel
 stu menichfondelic ou
 se vrede. om dat wi al
 oordelende sellen peyn
 sen dine goetheit. en
 als men van ons oer
 delg so sellen wi hopen
 dine onfermhertich.
 waer bi dattu den ghe
 nen die in haer leue
 sortelic en ongherech
 telic leefden bi dien
 dinghen die si oefende
 so ghaesttu d alre meest
 tormentes. want si
 dwaelden oec langher
 inden weyge der dwa
 linghe om dat si die
 goet achten die inden
 beesten dinstte sijn en
 om dat si leefden in

den sede van sotten kin
 deren. om dit so gane
 stu hem oec dat vome
 se in spotts ghelijc sot
 ten kinderren. Want die
 niet besmet en sijn mit
 bespotten en mit beris
 pinghen. si hebben gods
 gheuarich vomeisse on
 deruonden. want in die
 dinghen welke si ghe
 dogheden v droeghen
 si zwaerlic. Want in
 dien dinghen te ghedo
 ghen hadden si ontwaer
 dicheit. doe si bi dien
 die si gode achten in he
 worden v dreuen siende
 die den ghenen dien si
 weluer lochenden te ken
 nen. so beken den si
 den gheuarighen god.
 om dit sel oec dat ey
 de van haerre v drome
 misse op hem comen

Alle sijn.
 menschen daer
 gods const niet en is
 sijn idel en van dien
 die goet schinen so moch
 tuse niet vstaen hem
 die is. noch als die

werke mercken so en
bekenden si niet wie
die maker was. Het
of dat vier of den
wynst of die bernen
de lucht. of den dine
rinc vanden sterren
of dat grote water
of die sonne of die
maan. die regierers
der ronder werelt
achten si gode. En of
si in die ghediente van
desen dinghen also ghe
noechte hadden dat
sijse gode waenden. so
mochten si hebben ghe
weten hoe vele meer
prioser is die lye van
desen. want die sceppe
vanden ghedienten
maecte alle die dinghe.
en oft si haer cracht
en haer werke ver
wonderen. so vstaen
oec van dien dat die
ghene die dese dinghe
maecte sterker is dat
si. want an der groet
heit der ghedienten
en der creaturen so
machuen bekentlic

sien den sceppe van
desen mer nochtan is
die meeste beclaghen
in desen. want hi auen
tueren dese dwaken
oec gode soekende en
willen hem vinden. wilt
oec als si in sinen wer
ken wandren so onder
soeken si en hebben
raet. dat het goede
dinghen sijn die men
siet. en echter en selue
desen hier dine niet
vghenen. want of
si so vele weten moch
ten dat si die werelt
mochten micken hoe
en vonden den heer
vander werelt niet
lichteliker. Si sijn
onsalich en haer hoep
is onder den den doo
den. die hietan die wer
ken van menschen
handen gode. goud of
siluer die vindinghe
vander const en die
ghelkenisse van beeste.
of enen duntten steen
eene onder hant wer.
want of enich wer

man een tynerman
 vanden bossche een
 rechte hout houwede
 en des gheleerde hant
 die daer of alle den hant of dede
 blide. en dat hi beze
 ghende sijn conyn eern
 stels daer of make
 een ochaerlyc vat in
 een bezeghen vanden
 leuen. mer dat hi die
 spaours vanden wer
 ke bezeghe inder be
 reidnghe van spijen
 en dander hier of dat
 hi teghen behoefden
 en doet een crom hout
 en vol weere. cruste
 he dat vfrude mit sijn
 re idelheit. en hi dat
 scheyt matter conyn sijn
 ambochts. en dat hi
 dat ghelike maken oes
 menschen beelde of na
 emghe beeste dat ghe
 lye maect. en hi hi dan
 besaluet rubiken of formeloen
 en hi mit verwen root
 maect sine ghedaente
 en hi mit orden besal
 uet al die smetten die
 daer in sijn. en hi hem

maken ene werdighe
 woninghe en hi dat
 setten in enen wech.
 en hi hem des te vorē
 besiet dat hgt vaste
 maken staende mit yfere
 dat bi anenturen met
 en valle. want hi weet
 dat hem seluen met hel
 pen en mach. want
~~hi weet~~ een beelde is
 dat helpe behoener.
 en hi doet belofte va smē gode en va
 sinen kinderen en van
 brulochten. en vraghet
 dien beelde. hi en scaemt
 hem niet te spreken
 mittien dat sonder siel
 is. en hi bidt oec den
 z omachtighen om ghe
 sontheit. en hi bidt den
 do den om dat leuen en
 den d. onnuten so aen
 roept hi in hulpen. en
 hi bidt den ghenen om
 den wech die niet wan
 deren en mach. en van
 te beiraghen. en van
 te werken. en vander
 gheschente van alre
 dinc. so bidt hi den ghe
 uen die in allen dinghe

onnutte is ¹¹¹¹ **xiij**
Een ander die
peinst eſter mit
ſcepe te varen. als hi
beghint den wech te
doen doer die wrede
vloede. ſo aen oeyt hi
een veel broeſſcher hout
dan dat hout datten den
gheet. want dat voer
peinſete die begheerte
van ghewene en die
weroman maket mit
ſure wiſſheit. mer
du vader beſtierſt alle
dinc mit werſienche
den want du heues
ghegheuen wech in die
Zee. en alte ſterke wa
deringhe tuſſchen den
vloeden. want du to
nes dattu machtich
lyſte van allen te ghe
neſen al waert oec
dat ſonder ſchip ye
menſ ter zee ghynghe.
mer om dat die wer
ken durre wiſſheit
met ydel weſen en
ſonde daer om ſo ghe
louen die menſchen
enen cleyaen hout

van haren zielen en
on deſe lidende mit
enen ſcepe worden
ſi vloſt. mer oec van
den begheerte als die
~~behouder~~ houdighe
gigantē vnoeren. ſo
vloech die hoep vanden
ronder werelt tot ene
ſcepe. en ſende der we
relt weder ſact der ghe
boerten. welke ſcip
was beſtierd in dyn
hant. want dat hout
is ghebenedyt daer
gherechticheit in ghe
ſiet. daer die god die
viden handen wort
ghemaket is vmale
dyt. die afgode ſelue
en die ghene dien maer
te. want die ghene
heeft een ghevrocht.
mer dat beelde dat
broeſch was om dat
wort ghetoenacmt
god. en oec ſyn ſi gode
in hate die quade en
ſyn quaetheit. want
datter ghemaect is ſel
torments doghen met
ten gheuen en diet maecte

om dit so en sel ghee
 anscouwen wesen de
 afgoden vanden ghe
 slachten want si sijn
 gods creatueren in
 haren woorden en in
 haren becoringhen
 vander menschen sie
 len en in stricke der
 onniser voeten want
 dat heghin sel vander
 onsiuheit dat vsoeken
 vanden afgoden en dat
 vanden van hem is be
 smetheit van leuen
 noch si en hebben niet
 gheueest van beghin
 ne noch si en sellen niet
 ewelike wesen want
 grote ydelheit vande
 menschen vant den af
 god inder werelt. Hier
 om is haer ende cort
 ghehouden want een
 vader serighende mit
 bitter weeninghe so
 maecte hi haestelic
 sijn kints beelde dat
 hem ghenomen was
 en dien die doot was
 als een mensche. desen
 begonste hi te oefene

doe

als een god. en hi beset
 te onder sijn knechte
 heilighe oefeninghe en
 sacrificien. Hier na
 als die tijt ouer leet
 so wort wassende dit
 onrecht ghepene en
 dese dwalinghe heeft
 men ghewacht als een
 wet en oimds dies
 tieranen ghebode so
 oefende men ghemac
 te beelden en die ghe
 ne die die menschen
 niet openbaerlic en
 mochten eren om dat
 si verre waren. so dede
 si van verre brenghen
 haer gheleke miffe en
 maecten des conincs
 gheleke beelde dien si
 wonden eren om dat
 si mit haren consen
 te den ghenen oefene
 souden die daer niet
 en was als of hi te
 ghentwoerdich ghe
 weest hadde. En die
 grote eerusticheit van
 den wereman die broch
 te ter oefeninghe va
 desen beelde die ghene

die onwys waren wat
om dat die weremā
meer woude behaghe
den ghenen dien out
honden hadden. dier
om v'pynde hi mit sy
re const dat hi die ghe
like misse bet sonde ma
ken. mer die menich
te vanden menschen
w'et verleidet v'zen
ghedienten van desen
werke. en hem die
voer den tyt gheert
hadde gheweest als een
mensche si waenden
in god wesende. Dit
was die bedrieghinghe
vanden menscheiken
lenen. Want als den
menschen der ~~wonijche~~
vriendscapen of den
dinnighen dienende.
so settense enen steen
of een hont enen ou
u'wandaliken name
en en ghendoecken he
met dat si ghedwael
hadden in gods wetent
heit lenende. Dus dan
ghe en dus grote qua
de hertense vre. of si

mer oec inden ^{sten} stude d' onwetent

sacrificere haer kind.
of si doen duncker sa
crificien. of si hebbe
wakinghe vol sothede.
noch cleuen noch die
hulike en wachense
te hant met siner. mer
die een doot den ande
ren bi hant. of ouer
spul doende so bedroeft
hien. En alle dinc sijn
ouder menigheit bloet
manslachte dieste en
gheuenigheit onemis
sheit onghetrouwic
heit storminghe ver
sieren. dat gherech
te van goeden v'ghe
telheit vanden he. be
smechheit vanden siele.
die vanderinghe vā
der gheboorten. die
onghestadicheit van
den hulike. die ongh
manertheit vanden
ouerspul en vander
onsmechheit. Want
der onsprekender af
gods oefeninghe is die
sake van allen quade.
en beghin en einde. of
si u'woeden als si ver

bliden. of si voerseghen
 ghen valsche dinghe. of si
 leuen ougherechtelic of si
 osweren haestelic. want als
 si betrompen inden afgoden
 die sonder ziel sijn qualic
 swerende. so en wanen se hem
 seluen niet deren. Daerom
 gheschiede gherechtelic hem
 beiden want si ghenouelden
 qualic van gode. mercken
 de aen die afgode. en si
 sweren ougherechtelic in
 quaetheden die gherechticheit
 verouwaerdeude. want ten
 is gheen dogheten gheue die
 sweren mer der gheue sine
 die sondighen doer wandert
 altoes der ougherechtigher
 ouer diet

xv

Mar onse god du
 byt en ghetwarch ghe
 doechsaem en alle dinc
 setstu in ontfermicheden
 want al ist dat wi sondighen

wi sijn dine wetende
 dyn grootheit. en ist dat
 wi niet en sonde ghen so
 weten wi dat wi bi di
 gherekent sijn want di te
 kennen is volmaecte gherech
 ticheit. en te weten dine
 gherechticheit en dyn
 waerheit is die wortel der
 outerflicheit. Want dit
 voerpen sen vanden menschen
 quader const en brocht
 te ons in gheen dwalighe
 noch die scheme vanden
 beelden sinen sonder
 vrucht ghegraneert mit
 menigher hande verwen
 welc den sinnen enen sot
 ten gheest begheert. en hi
 mint een ghelike misse
 eeuwe doer beelden sonder
 siele. Die in dus ghe
 dinen hope hebben si sijn
 waerdich der doot die
 minnes vanden quaden
 en die se maken en
 diese minnen en diese
 oefenen. Her oec een
 pottema

26

soet

ker schiept mit jinen
marwe erde durbende
alrehande vate tot ou
ser behoefte en vand
seluer eerden maect hi
vaten te besighen die
siner sijn en oec die
desen contrarie sijn.
En van desen vaten
tot so wat behoefte
si sijn is die pottema
ker oer delae. en hi
maect mit ydeltre in
uen enen afgod van
der seluer eerden. die
ghene die luttel daer
woer vander aerden
ghemaect is. en daer
na een luttel so leidet
hem weder daer of
dag hi ghenomen was.
als men hem eyschet
die scout vander sie
len die hi hadde. mer
hem is sorghe niet om
dat hi arbeiden sel. noch
om dat hem dat leue
cort is. mer hi stridet
mitten gouesmeden
en mitten siluersmede
mer oec so volghet hi
na mit werke ten co

per werkers. en hi
heuet glorie dat hi ma
ket alze idel dinghen.
sijn heerte is affche. en
sijn hope is alze ydel
erde. en sijn leuen is
vulre dan modder. wat
hi en weet niet wie
hem ghemaect heeft.
en wie hem die siel in
bhes die werct. en wie
hem den leuenden gheeft
in bhes. mer si achten
onse leuen spel. en dat
die wandringhe van
den leuen ghemaect
was te gheuime. en
datmen alle sint oec
dat niet mit quade be
laghen moet. want
ese weet dat hi bouen
al misdoet die vander
eerden materien bede
sche vate en ghegro
uerde afgode maect.
want alle onwize en
onsalighe bouen mate
der sielen houerdich
sijn dyns volcs vande
en hem ghebiedende.
want si achten gode
wesende alder gheslach

ten afgade. den welke
 gheen behoef en is
 vanden ogthen om te
 sien. noch noes locke
 souden gheest te ver
 nemen. noch oren om
 te horen. noch vinghe
 ren vanden handen o
 te tasten. mer oec sijn
 haer voeten traghe
 om te wanderen. wat
 die mensche heeft
 ghemact. en die den
 gheest ontleent heeft
 hi makese. Want ghee
 mensche en set moghe
 maken enen god hem
 ghelijc. om dat hi sterfe
 lyc is so maket hi ene dode
 mit ongherechtighe
 linden. want hi beten
 is dan die dinghen die
 hi oefent. want hie
 noes oec al was hi sterf
 selge. mer die en leef
 de nye. mer oec oefe
 nense alle caytunghe
 beesten. want als me
 ghelikeit die onghere
 noelike dinghen en
 dese dinghen so sijn si
 argher dan dese. mer

noch du gheen van de
 sen dit beesten en mach
 mittzen aencomben goe
 de dinghen bescomben
 want si hebbe wigheloot
 gods loue en sijn bue
 dirie **W**

Om dit en deser
 ghelike so ghe
 doghendense werdi
 ghe torment. en si
 sijn vderst mit menich
 ten van beesten voer
 welke tormentz du dnu
 volc hebste regiert.
 den welken du hebste
 ghegheuen die begheer
 te haerre ghenoecht.
 nuwen smaec hem sijn
 se beriden velchoentz.
 om dat si alle spise
 begheerden. om die din
 ghen die hem ghetogent
 en ghefent waren sou
 den oec worden of
 ghekeert van notorf
 tighen begheerten.
 Mer dese die in cor
 ter tijt arm waren
 ghew orren smaectz
 mit se spise. want sou
 der onscout moete sien

op comen die vderf
nisse die ghene die
wreethen wrochten
mer alleen mostue
desen togghen hoe ghe
diene wys men ha
re vande vderfde.
Want als op hem
quam wreede gram
scap vanden beesten
so worden vdrone
mit vkeerden slan
ghen beten **D**ine
gramscap en bleef niet
ewelic mer si wor
den in coeter tyt ver
stoert om berisping
ghe en si hadden een
teyken der salicheit
te ghedencken des ghe
~~dencken~~ bodes van
dijne wt **W**ant die
ghen die bekeerden
en wort niet ghesout
bi dien dat hi sach mer
bi di alle dine behouder
En oec in die toeystu
ouwen vanden ditte
lyte die vloft van
allen quade want die
beten vanden speltu
nen en vanden vlieghe

doeden die ghene en
men en want gheen
ghesonde togghere
sien want si ware
waerdich te worden
vdrunen mit dusdam
ghen dinghe mer die
tanden vanden ghene
nynden draken en v
wonen dyn kinder
mer mer dine ontfen
micheit die toe quade
ghenas die want si
worden gheproeft in
dit ghedencken van di
nen redene en behoude
om dat si niet vallen
en souden in die diepe
vghetelheit en si dan
niet en souden ghebru
ken dijne hulpen **E**n
oec en ghenasse gheen
crunt noch pleyster in
dijn reden heer die alle
dine gheneeste **H**e du
lyte die des leuens en
der doot macht hebste
en du leides ter poerte
vander doot en vringhe
ste weder mer een
mensche doot oec bi
quatheden squziel en

als die gheest wt is ghe
 daen so en sel hi niet we
 der keren noch hi en sel
 die ziel niet weder roe
 pen die ontfaen is. mer
 dyn haer te ontulien
 is onmoghelijc. Die
 quade lochenden dite
 kennen. si sijn gheghe
 selt vider stercheit dyns
 arins. si ghedoecheden
 quellanghe van uwen
 wateren en van haghel
 stenen en van reghen
 en mitten vier worden
 si vderft. want dat
 wonderlic was in dat
 water dat alle dinc
 lesschet so vmochte dat
 vier meest. want die
 werelt is der ghered
 tygher wrake. want
 tot ghenen tiden so en
 stilled dat vier om dat
 die beesten niet en son
 den worden overut die
 ghesemt waren tot d
 indighen. Men om dat
 si siende souden wete
 dat si mit gods oer
 dele ghedoghen quellin
 ghe. en sulken tyt so

beruede dat fier mit
 water alle sins bonen
 cracht om dat het sou
 de vdrinen dat onghe
 rechtighe gheslachte d'
 erden. voer die welke
 du dyn volc voedes
 nutter enghelē sijnse.
 en dat berede broet
 vloeytu hem vanden
 hemel sonder pine dat
 alle ghenoechheit in
 hem hadde. en die soe
 ticheit van allen smaet.
 want dyn goetheit en
 dyn soetcheit die du
 inden kinderen hadste
 so toeytu en het dien
 de tot eenighen wille.
 en so waer toe dat hi
 woude daer toe keret.
 want sues en is ghe
 doechden die craft va
 den vier. en en smelte
 niet om dat si weten
 souden dat der vande
 vrucht dat vier ver
 derft beruede inden
 haghel en blysmende
 reghene. en daer om
 vgat dat vier oec
 efter sijn cracht. om

dat die gherechtighe
sonden worden ghenoe
dyt want die creatuer
dient sinen scpper en
onstrecht inden coninc
te teghen die onghe
rechtighe en het wort
lichter om den ghene
wel te doen die di betrou
wen. Om dit so wan
dese doe oec in alle
dinc en dienden alle
der dinghen voester
moeder dijne graci
en tog hier dinghen
wille diemen van di
begheerde om dat he
dijn kindere sonden we
ten die du minnes. dat
der gheborten vruchte
den mensche niet en
voeden dier dijne ve
zen behouit die ghene
die in di ghelouen. wat
dat bidu vier niet en
mocht worden vderft
staphans smelte alst
inveruide vander son
nen vierker ruyen
om dat allen mensche
kenlic soude wesen
dat men voer die son

ne moet comen tot
hier benedieren en ten
oesten waert vanden
lichte di aenbeden. wat
zeus ontdinches hope
vsmeltet als herft he.
en si sel vgaen als on
nucte water. **Rby.**

Hier dyn oer
dele sijn groet
en dinc woerden on
wespreekelic. om dit so
dwaelden die onghe
manerde zielen. wat
als die ongherechti
ghe wamen hebben
dat si mochten heer
sappne hebbe bouen die
heilighe gheboorte
sijn si inden banden
sonden der duysteris
se en der langher nacht
an die voets ghespan
nen en besloten ouer
den dake en vluchtich
der ewigher voerste
wicheit en als si wane
dat sijn in den don
keren sonden so sijn si
ouder den duysteren
ouerdoefele van vghetel
hede vreselic ontfende

en vstoert mit grote
 liuwonden want die haer
 ghedochtes dese behecht
 si en wachtense oec
 niet sonder vrese. Want
 een gheluum die neder
 quam vstoerde die en
 droenghe personen
 openbaerden en gane
 hem vrese. en gheen
 cracht vanden vier
 en mochten hem oec
 licht gheuen noch die
 blickende vlame vande
 sterren en mochten dien
 yselken nacht niet
 vlichten want hem
 openbaerde haestelic
 vier vol vresen ende
 mit vresen gheslaghe
 van dies aensichtes
 des men niet en sach
 so achtense schoone te
 wesen die dinghen die
 men niet en sach. en bi
 gokenen const ware
 der bespotters toe ghe
 set. ende die berispen
 der wijsheit glorie mit
 sonnen want saem
 ten want die ghene
 die beloefden dat si sou

den vdrinen die vrese
 der stormghe vander
 zielen die quelden dese
 quelden vol vresen mit
 spott. want al wagt
 dat si gheen vande
 onghieren dinghen en
 vstoerde so vuoren
 si ghestoert. en beuen
 de mitten ouerhiden
 vanden dieren en mit
 ter serpenten blasen.
 En si lochenden dat
 si saghen die lucht die
 niemant ontinnen en
 mach mit ghenen re
 denen want compaer
 lic valedigheit dat
 alre quaeste mitder
 wroeghender consci
 encien. Want om dat
 die quaetheit haer ont
 siende is so gheeft si
 ghetruich der vdoeme
 nissen. Want altoes
 doet ouerdiet die wre
 de ghestoerde consci
 encie. want die vrese
 en is mit niet ^{mit}
 dan hulpe vander ouer
 diet. en der ghepenye
 wroeghinghe vander

hulpen en also van bin
nen die ontbeidinghe
nurre is so rekentje
meerre consciencie
van sijnre saken dier
hi den tormenten of v
leent. Mer die gheue
die quamen ghetwaer
lyc inden vmoeghente
nachts en vanden neder
sten vander diepster
hellen opcomende sla
pende dien seluen slaep
die op hem quam si wor
den sulken tijt vstoten
vanden ongheten vreedē
dinghen en sulken tijt
so ghebraken die siele
van onmacht mit ghe
wroeghe want op
hem was ghecomen
haestighe vrese entie
mit ghewaent en
was hier na wast dat
yement van hem liden
neder was ghenallen
so wachtemen in en en
kerker ghesloten sōd
yfer want wast dat
yement een dorper
was of een herde of
een ackerman en die

weroman van desen din
ghen onledicht was
so ghedoghed hi on
verlaghelike noet. wat
si waren alle te gader
ghebonden mit eenre
ketenen van duyster
nissen weder dattet
een blasende gheest was
of tusschen dicke tel
gheren van bomen
soet ghelint van voghe
len. of cracht van wa
ter dat seer liep of groet
ghelint van neder
worpen stenen of on
ghesentio loep van
spelenden beesten. of
stemen die blude van
den hoechste berch. de
se dinghen deden die ghe
breken van vresen. wat
alle die routheit der
werelt wort vlicht
mit blenckenden lichte
en hi en tot hielit niet
op mit onledichten
werken. mer op die
alleen was die swaer
nacht gheset een bed
de der duyster nisse die
op hem comen souden

om dat si waerlic wiste wan
eede dat si gheloefde

Daar omc waren si hem
selnen swaerre dan die
duytermissen **ruy.**

Mer dinen heylighe
was dat alre maef
te lichter en die viande
hoerden dese stemme mer
sien saghen gheen maef
sel en om dat dine heil
gheu liden selnen pinne
met ghepinne en wordē
so loefdense di en die
voer ghequest waren
om dat si niet en wor
den ghequestet so danc
ten si di en baden dat
die onderscheit der ghif
ten soude sijn om dit so
had duse tot enen leide
niden onbekenden wech
een bernende calupnie
vrees en du vlenes he
die sone sonder quetsin
ghe der goeder herber
ghen oec waren die
gheue werdich des lich
tes te derven en te ghe
doghen den kerker van
duytermissen die dine
kindere wachten beslo
ten liden welken be
goupte te worden ghe

gheuen der werelt dat
onbesmette licht van
der wet als si peisde
der gherechtigher kin
dere te doden en als een
kint wt gheset was en
vloest in hare vder sem
sen so leidstu wech die
menichte vanden kin
deren en du vloerste die
ghene te gader in een
groot water. Want
die nacht was voer
bekent onsen vaders
om dat ihs te ghestadi
gher van sieleu soude
sonden sijn. Oec here
so wort outfaen van
dinen volke der ghe
rechtigher ghesontheit
en ter ongherechtigher
vder semisse want ghe
lyc dattu onsen weder
saken quetsos also ver
hiesstu ons oec en gro
tes want die kinder
der goeder die gherech
tich waren si sacrificer
den vborghentlic en si
besetten in een drachtic
heit die wet der ghe
rechtichheit. Des ghe

lyc die gherechtighe
die goet en quaet ont
faen sonden die son
ghen vaderlike loue.
Want die onbetaem
de steine vande weder
huden en men hoerde
een weenhijc ghescrey
vanden beweenden kin
deren. want die he wort
mitten knecht mit ghe
liken pinen ghequellert.
en een ghemeen men
sche wort ghepynt ghe
liken enen coninc. Daer
om hadden se oec alle in
enen name der doot on
nertelike dode. want
der leuender en was niet
ghenoech om te grane
die dode. **W**ant in een
re wilen wort vdyft
dat schoenste gheslach
te van hem luden. want
om dat si van allen din
ghen niet en gheloefde
om die weldade die alse
die eerste verderfense
was vanden eersten
ghebozen so beloefden
hem gods volc te sine.
Want als alle dinc ruf

teude gheswoych hielden
en die nacht den middel
ghegaen hadde in sine
loep. **H**ere dine almach
tighe reden quam vande
hemel wt. en vanden
coninclichen sitten viel
neder een herti uechter
in midden dat lang der
vderfense een scerp
swaert draghende di
onghenemse ghebod.
en staende heeft hi ver
nollet alle dinc metter
doot. en het gherecht
te totten hemel staen
de op die eerde als dat
van quaden dromen
die quade vstoerde. en
alse op hem quamen
die vesen die si niet
en waenden. en als
die een derwaert ghe
worpen was half le
uende so vtoende hi die
sake der doot waer om
hi sterf. **W**ant die vi
sioene die die ghen en
vstoerden vmaendense
van desen dinghen. om
dat si niet en sonden
vnaeren sonder weten

waerom si dat quaet
 ghedachten. En oec
 so ghesaecte doe die ghe
 rechtighe die becom
 ghe der doot. en der me
 nichten beroeringhe
 wort ghemaect in
 woestinen mer die gra
 scap en bleef niet lan
 ghe. Want het hep
 een iudische sonder
 beclaghinghe bidten
 voer dat volc dat hi
 voert brochte die be
 dinghe. den schilt sijn
 dienste. en mit wicroke
 te overnen so sende hi
 die bedinghe mede en we
 derstont die gramscap
 en der noot maecte hi
 een eynde toeneude dat
 hi disse knecht is. Want
 hi en vran die scap en
 niet mit des lichaems
 cracht noch mit wa
 penen der macht. mer
 hi dede dien zonder mit
 ene woerde die hem
 quelleden. en hi ghedoch
 te der vaderen zeten en
 des testaments want
 als si te hant ~~ghes~~

ghehoepit waren ghe
 hoepit waren ghen alle
 den op den anderen
 doot. so stont hi tussche
 en snoet dat bedruisch
 of. en hi scheide dien
 wech die ten leuen wart
 leide. want in een priet
 terlyc cleet dat hi hadde
 so was alder werelt
 rontheyt. en der vade
 ren grote dinghen wa
 ren ghegroneert in
 vier ordiancien van
 steuen. en dine groot
 heit was ghescreuen
 inder cronen sijn hoof
 des. Desen dyn dinghe
 wyden of ruten die ghe
 ne diese doot sloeghe.
 en desen dinghen out
 sach hi want het was
 allene een becominghe
 ghenoeghende der
 gramscap **ix**

Dar op die quade
 quade quamen
 die gramscap tot in de
 ende sonder outferm
 hertichs. want hi wis
 te oec wat dien toe te
 comen was. want als

si hadden ghelaten dat
si souden verleden. en
si die voer hadden
gheseyt mit groter
sorchsamheit so volghe
den hem die werken
van penitencien. wat
doen si noch dat ghe
wesen onder handu
handen hadden en si
beweenden der doder
graf so namen si tot
haren behoef tot een
ander ghepens der
onwetenschap. en die
si biddende inworpen
hadden dese wechden
si ghelijc vluclerich. wat
waerdighe nootsake
ledens tot desen ende.
en si verloren dat ghe
dencken van dien ding
ghen die gheschiet wa
ren om dat die dinghe
die ghebraken dat cas
tien vanden tormenten
souden voldoen. en om
dat dyn volc oec won
derlyc omliden soude. in
dat die ghene een nime
doet vinden souden. wat
do creator wort ghe

tebant tot haven ghe
slachte vanden beghinne
dienende dinen ghebo
den om dat dyn kinders
souden worden ghehoe
det onghequetpet. Want
een volc overdeet haer
ghetelde. en daer te vo
ren wt den water open
baerde droghe eerde en
een wech sonder belet
ten vter roder zee en
een velt groeyende va
groter diephent. doer
dat welke alle dat ghe
slachte doer leet wort
bedekt mit dijne hant.
en si saghen wonder
en onghesien dinghen
want si hadden ghedes
trueret die spye als
perde. en si verbliden
als lameren in louen
de he want du vloste
se. want si waren noch
ghedenckende der din
ghen die ghedaen wa
ren mit laut hare vrede
hout. hoe die eerde vhe
ghen wt brachte voer
dat gheslachte van beest
ten. en hoe die vloet

wt cridelde een menich
 te van vorscheu. ~~en ten~~
 voer viffche. en ten
 lesten faghen si een nu
 we creatuere van vo.
 ghelen doen si vloet vā
 begheerte eyffcheden
 fuisse der werfchap. want
 inder toefprekinghe van
 der begheerte fo quam
 hem op vander see vele
 hoene. en ~~open~~ open opte
 fonderf quamen quel
 linghe. met fonder die
 proemunghe die voer
 gheschiet waren bider
 cracht vanden bloeden.
 Want gherechteliche ghe
 dogheden si na hare
 quaetheden. want si fet
 ten oec dit gaste te
 herberghē te nouwaer
 den was. want fulke
 en outfinghen met on
 bekende toecomelinghe.
 en fulke dwonghen te
 dieufte goede gaste. mer
 dit met alleen. mer oec
 fo was hem een ander
 aufcouwen. want noz
 outfinghen si die van
 buten. mer die ghene

diese outfinghen mit
 vreechden die fulke ghe
 rechticheden ghedaen
 hadden si queldense mit
 ter alre wreestter pine.
 want si worden ghe
 flayghen mit blanchede
 ghelyc den ghenen ^{in d'ant} in d'ant
 ghefchtighen doren als
 si ouerdoet waren mit
 haefstighen dunster miffen
~~elc~~ locher den oulyc
 van fhuere doren. want
 als die elementz in hem
 bekeren fo wort dit
 ghelwt in wandelt ghelyc
 in een orghel. en si wach
 ten alle hare ghelung.
 Waer bi dat is te want
 en wt ghetwarighen
 sien te bekennen. want
 die weelde. want die
 weelde dier vberden
 inden waterachtighen.
 en alle dinc die zwenen
 de waren ghinghen
 ouer in die eerde. dit
 vie vmochte bouen
 fqu cracht mit dit wa
 ter. en dit water vgar
 der bluyfender natuer.
 wederkeert fo en quel

Da die wāne meti efflesch
vanden dootliken dierē
die mit hem wandere
noch si en scerden die
goede spise meti die li
chtes wortē ghescoort
ghelijc den yse. **He** in
in allen makestu dyn
vole groot en eerst en
en vsmades meti hem
bi te staen in allen tijt
en in allen steden. **Al**

**hier gaet nu die boec
der wijsheit. prologe**

In sydracs soens
boec diemen
noemt ecclesiasticus
om dat hi is ghescre
uen inder bibelen mit
ten boeken die vand'
wijsheit spreken. daer
om willen wi oec wt
trecken tot siuwe stede
als het behoert in dunt
scher spruken. Dese
boec spreedt van alre
scenen dinghen die den
heiligheuen leue toe be
horen en oec vanden
goeden en vanden qua
den en van ghetrouwe
en onghetrouwe. waer

in en waer bi den onder
dunder onderkenninghe
mach openbare mer
ghelijc dat die heilighe
kerke. **Judich thobiam**
machabeoy leest noch
tan dat sise meti outfaen
en heeft onder den ghees
telken scriften die haer
toe behoren. als leest
si oec dese boeke die
vander wijsheit spreken
om die seone vocabilen
en leringhe die die daer
in sijn bescreuen meti
dat bi desen boeken tijhe
loue vander heiligher
kerken worde ghescreet.
Hier om ist dat venet
in onse translacte vū
dat iet daer hi sijn pro
fyt en sijn salichheit
in doen mach en hem
dunct dat wi na rech
ter letteren van latine
in duntche ghetoghe
helbe sonder mussen so
danck daer of den ghe
uer van allen gracen
gode den vader en ihu
xpm sinen sone en den
heiligheuen gheest. die

welke drie een sijn
 inder godheit en drie
 nouwich in een persoe
 mer ist dat daer ye
 ment in vindet daer
 hem dunck dat wi daer
 in ghempt hebben hi
 wite dat onser kin
 scheit en onser onghet
 seertheit en hi bidde
 voer ons den gherech
 ten oerdelaer die ont
 fermhertich is dat hi
 ons die misdaet vghet
 ne. Want onse vleit
 die ons niet rusten en
 laet ten si dat wise
 hem leueren in ghel
 ker talen al wt. mer
 nochtan weten wi
 want het is ons w
 kenlic datter veel sel
 len sijn die dit woer
 meer sellen achter
 spreken omuds harte
 dan van doechdon pra
 sen. En sellen voer
 plompe lude sulke oser
 woerde valsche wil
 len maken daer si
 nochtan selue niet of
 en souden weten wa

ren si voer die ghe
 ne diet vstonden. wa
 desen luden seide wel
 duud die whete di
 scherpt haer tou
 ghen als serpenteu
 der aspiden venijn
 is onder haer lippen

*Iner beghiner ihs li dracs
 loens boer. datme hier
 ecclesiasticus. dat eerste cap.*

Oanden heer
 gods is alle
 wysheit en
 si was mit
 hem altoes en is voer
 den beghine. dat sanct
 vander see en die
 dropelen vanden re
 ghen en die daghe
 der werelt wie heeft
 se ghetellet. Die hoe
 heit vanden hemel.
 Die breetheit der aer
 den die diepheit van
 den afgronde wie he
 net dat ghemeten.
 Gods wysheit die
 voer alle dine gaet
 wie heeftse ghegron
 det. Die wysheit wort
 eer ghescrepen dan alle

duc. en die vstaude
nisse der vroscap van
den beghinne. **D**ie
fonteyne van wyshe
den is gods woert
inden hoghesten. en
haer inganc sijn ewi
ghe gheboed. **W**ien is
gheopenbaert die wo
tel vander wysheit
en wie bekende haer
behoudicheit. **D**iscaph
ne der wysheit wien
is si vtoent en gheope
baert wie bekende
die menichte haers
ingancs. **E**n is is die
alre hoechste scapper
al v moghende en een
seer macherich coninc
en seer te oncsien en
hi sit opter wysheit
troen en hi regneert
god. hi schepse in si
nen gheest. hi heeftse
ghesien en ghetallen
en ghemeten. hi heeft
se wyghestort op alle
sijn werken en op alle
vleisch na sijn gauen.
en hi heuet die gheshe
nen die hem nimen

Des heren vrese is glo
rie en blijdinghe en bli
scap en een croen der
vroechden. **D**es heren
vrese sel der herten ghe
noechte gheuen. en si
sel bliscap en vroechde
gheuen in lanchet der
daghen. **D**ie den he out
sien hem sel wel wesen
inden lesten. en hi sel
worden ghebenedijt
inden daghe sijner doot.
Gods minlicheit is eer
same wysheit. so wie
datse openbaert in sien
si minense in visioene
en inder bekennighe
van haren groothed.
Dat beghin van wys
heit is des heren vrese.
en si wort gheboeren
mitten ghetrouwen
in der moeder lit van
gheboerten. en si sel
gaen mitten voren
wien en si sel worde
bekent mitten gheroch
tighen en mitte ghe
trouwen. **D**es heren
vrese is die const der
religiosheiten en religi

oofheit sel dat herte
 wachten en gherechtich
 maken en si sel oec
 ghenen bliscap en vroch
 te Die gode outfiet
 hem sel wel wesen en
 inden daghe sijne be
 mindinghe sel hi wor
 den ghebenedijt Die
 volheit van wysheden
 is gode te outfiet en
 die volheit van haren
 vruchten si sel al sijn
 huus vnollen van ghe
 sichten en die outhou
 dende vate van haren
 scatte Der wyshheit cro
 ne is dat here vrese
 nillende den vrede en
 die vrucht der salicheit
 en hi sachte telde want
 beide sijn si gods ghyfte
 Die wyshheit sel behou
 den te del conyn en ver
 standnisse der uroescap
 en si ~~houet~~ vheffet der
 gheene glorie die haer
 nemen Die wortele
 van wysheden is gode
 te outfiet want der
 vresen telghere sijn
 lauchicheit In der

wyshheit tresore is ver
 standnisse en gheeste
 licheit der conyn mer
 den sonder is die conyn
 een von waerden Der
 heren vrese vraghen
 die sonden want die
 sonder vrese is hi en
 mach niet gherechtich
 worden want die conyn
 sijne onnoedicheit
 is sijn outverpinghe
 Die ghedoechsame sel
 ghedoghen tot inder
 tuer en daer na sel sijn
 die weder gheldinghe
 der bliscap een goet
 sijn sel overghen sine
 woerde totter tijt en
 veel der menschen lip
 pen sellen sijn sijn
 stellen In der wysh
 tresore is die beteke
 inghe d' disciplinen
 mer den sonder is gods
 oefeninghe een von
 waerden. ~~Want~~ myn al
 begherende die wyshheit
 so behoude die gherech
 ticheit en god sel di die
 ghenen want die wysh
 heit en die disciplin

syn des heren vrese.
en dat der vresen ghe
noechlyc is dats ghe
loue en sachem oedic
heit en die alle syn tre
sore n vollen en wes
met ongheleuich des
heren vresen en en
ganc tot hem met
mit dubbelder herten.
en wes gheen ypoaryt
inden menschen an
sconwen en du en sel
ste niet worden ghe
scandiliseret in dine
lippen. vstant in dine
lippen dattu bi aneume
ren niet en valste en
settes dijne zielen ee
scacume. en dattu di
toe brenghe onser
licheit en dat god di
heymelicheit ontdec
ke. en dat hi di vstote
in midden der sinigo
ghen om dattu qualic
totten he ghynghens.
en dyn hte is vol quaet
heden en bedrieghinghe

R meij .ij.
mijn alstu tot
gods dienste gaeste so

stant in vresen en in
gherechteden en in
vresen en bereide dyn
siel tot becoringhe.
vnder dyn herte en
ouerbide. heldt neder
dine ore en ontfanc
die woerden van ver
staandisse. en en haest
niet inden tize der we
der segghinghe. Ont
beide gods onthoudin
ghe. worde tot gode
ghenoeghet en antbe
de dat in de vresen
dyn leuen wassen moet.
al dat di toe ghebrocht
wort ontfanc en ghe
doghe in rouwen. en
hebbe ghededsamheit
in dijne oetmoedich.
want inden vier proeft
men dat goud en dat
siluer. mer die ontfanc
he mensche inden fo
noyse der vnderchede.
gheloue gode en hi
sel di vmaken en be
stueren dinen wech.
en hope in houde dijne
syn vrese en voude
dier in Die gode ont

niet ontbeit sijn ont
 fermicheit. en ney
 ghet van hem niet dat
 ghi niet en moet valle
 Die den he outfiet ghe
 looft hem. en vloen
 en sel niet worden ver
 reelt. die den he outfiet
 hoep in hem. en in
 ghenoechten sel v ont
 fermicheit comen.
 die den heer outfien
 ufhiet hem en v herte
 sellen worden vlicht
 kinder bescomvet
 dat gheslachte vande
 menschen. en weet dat
 moment inden heer
 en hoopte en confans
 wort en in sijn ghe
 boete dat hi wort ghe
 laten. Wie aenrepen
 den he dat hien vsmā
 zee. want god is gde
 derrepen en ontferm
 hertich. en inden tīde ^{ve}
 des vnoeys sel hi die
 sonden vghenen. en
 hi is besormer van
 al den ghenen die n
 vsoeken in waerhe
 den. Wee enen man

van dubbelder herten
 en van quaden lippen
 en den handen die quact
 doen en den sonder die
 dat lant in comt mit
 twee wegghen. Wee
 den onghemamerde
 van herten die gode
 niet en ghelouen. die
 ome en sellense niet
 worden van hem be
 schermt. Wee den ghe
 nen die vloren hebben
 dat ghedoghen en die
 gherechte weghe ghe
 laten hebben. en of
 ghekeert sijn in qua
 den weghe. en wat
 sellense doen alset
 god beghint te onder
 soeken Die gode ont
 sien si en sellen sijnre
 woerde niet onghe
 louich sijn en dien
 minen sellen sinen
 wech houden Die den
 he outfien si sellen on
 dersoeken die dinghe
 die hem ghenoechlic
 sijn. en die hem minne
 sellen worden uvlit
 mit sijnre mit Die

in blifst

A si selle haer herte bereide

den he outfien si sellen
haer sielen heilighe
in syn aenscomwen.
Die den he outfien en
behoeden sine ghebode.
en si sellen ghedoechsam
heit hebben tot sinen
aenscomwen en si selle
segghen yt dat wi ghee
penitencie en doen so
sellen wi in gods han
den vallen en niet in
des menschen handen.
want na syn grootz
also is oec syn outferm
herticheit mit he **ij.**

Bijnder der wijs
heit syn vgade
ringhe van gherech
ticheden en deser ghe
slachte is ghehoer
heit en minne. Ghe
de kinder hoert des va
ders oerdel en doet al
so dat ghi behouden
moghet worden. Want
god heeft den vader
gheert inden kindere.
en der moeder oerdel
onderzoekende heeft
hi vast ghemaect in
kinderen Die gode mit

hi sel bidden voer die son
den en hi sech hem of
wachten en hi sel wor
den ghehoert inden be
dinghen vanden daghe
en ghelyc den ghenen
die scat vgaert also
is die ghene oec die
synne synre moeder
eert die ~~synre moeder~~
synen vader eert sel
worden vlyt in kinde
ren en hi sel worden
ghehoert inden daghe
synre bedinghe. Die si
nen vader eert hi sel
ta langher leuen. en
die den vader ghehoer
samich is hi sel die mo
der voelen Die den
he outfiet eert vader
en moeder. en ghelyc
heren sel hi die ghene
dienen dien hebben
ghewonnen in wer
ke. en in redane en in
alle ghedoechsamheit
Eer dinen vader dat
die benedynie blyft in
den vtersten Des va
ders benedynie maect
vast der kinder huse

A van gode op di moet come
en syn benedynie

84
nder moeder bloec
onwortelet die funda
mente. vblide di niet
in dyns vaders scaem
te. want ten is di ghez
glorie mer conynse.
Want eens menschen
glorie is van syns va
ders eren. en die vad
sonder eer is der kind
scande. **K**int myn ont
fane dyns vaders ont
heit en en bespotten
niet in syn leuen. yst
dat hi ghebreect va
sime so ghif ghenade
en en vsmade niet in
dine macht. want des
vaders aelmisse en sel
in vghetelhedden niet
wesen. want voer der
moeder soude schuen
di goet weder ghene.
en het sel di worden
ghesticht in gherechte
heit. en men sel dyns
ghedencken inden di
ghe des vnoeyts. ende
dine sonden sellen wo
den onthonden ghehe
den yse in heten weder.
Van hoe quaden ghe

ruchte is hi die den va
der laet. en hi is vma
ledyn van gode die syn
moeder vromwaerdet.
Kint myn volde dine
werke in sachtmoedic
heit. en du selste wor
den ghenint bouender
menschen glorie. also
alstu groter best so ver
oetmoedighe di in alle
en du selste gracte vin
den voer gode. want
die grote macht is gods
allene. en hi wort ghe
dert vanden oetmoe
dighen **B**oeke en ghee
hogher dinghen dan
du byt. niet en onder
minde gheen sterker
dinghen dan du byt.
mer om dat di god ghe
boden heeft penise
altoes. en in sine vele
werke en wes niet soch
hertich want di en is
niet noot die dinghe
te sien mit dinen oghe
die vborghen syn. **I**n
ontallighen dinghen en
~~to sien mit dinen oghe~~
wil niet onder soeke

menschfoudehe. Du
en selste niet sochmon
dich sijn in vele sijn
werken. want veel
dinghen sijn di ghetoeet
bouen der menschen
sin. want die wann
ghe van dien dinghe
heeft vele hede **ghe**
ouertreden en behielt
haer sume in ydelheit.
Een hert herte sel quaet
hebben inden vtersten
en die vreselike daer
want hi sel daer in ver
naren. Een herte dat
twee weghen ingaet
en sel gheen ruste **ghe**
hebben en die van qua
der herten is hi sel re
in worden ghescheit.
Een quaet herte sel wo
den verswaert in rou
wen en een sonder sel
der toedpen te sondighe.
Der houdighe sijn
goghen en is gheen
ghesoutheit. want die
plante der souden sel
in hem worden ontwor
tele en men sels niet
vstaen. **Een** wys her

te vstaen en inder wys
heit. en een goet oer
sel die wysheit horen
mit alre begheerten.
Een wys herte en v
standich sel hem wacht
ten van souden en het
sel voert ganghe heb
ben inden wken der
gherechtheit. **Dat**
water blusche dat ber
nende vier. en die ael
nisse wederstaet die
souden en god is die
anscomber die den
dinc wederghenen
sel. en hi ghedenct in
dat na comen sel. en
inden tude sijn valse
sel hi een vast herte vande

Mijn **ijc**
kint en vinnest
niet eens arms men
schen aelmisse. en en
keer dyn oghe niet
ome vanden armen.
En vsmade die houghe
rige siel niet. en en
vontwaerde den ar
me niet in sijnre
armoede. **En** quelle
eens anders herte niet.

en en vlanghe met
 die gane een die in do
 ghen is. en in worpe
 met die bede eens die
 in vnoy is keer dyn
 aenschyn met vande
 maten keer met of
 dine oghe der gram
 scap en laet met
 die ghene die di ach
 ter soeken te vloeken
 want die di vloeken
 de syn sel dies bedinghe
 sel worden ghehoert
 in die bitterheit sijner
 sielen want die ghe
die ne/ dien maecte hi sel
 len ghehoer. **W**es
 goet toe sprekende der
 vgaedinghe vanden
 armen. en voetmoe
 dighe den priester dyn
 siel. en den voerbarighe
 veroetmoedighe dyn
 hoeft. **R**eighe neder
 dyn oer tot den arme
 sonder sericheit en
 ghelde dyn scouw. en
 antwoerde vredelike
 dinghen in sachtmoe
 dicheit. vlosse den ghe
 nen die onrecht ghe

doghet van eens honaer
 dichs hant. en en dra
 ghes met swaertiken
 in dyn ziel **I**n o erdele
 wes den wesen outferm
 hertich. als die vader
 en hare moed' voer
 enen man en du selste
 syn ghehoersaem als
 des alren hoechsten
 kint. en hi sel di meer
 outfermen dan dyn
 moeder **D**ie wysheit
 blaset haren kinders
 dat leuen in en si ont
 faet die ghene die haer
 vsoeken. en si sel voer
 gaen inden weghe der
 gherechticheit **D**ie wys
 heit mint hi mint dat
 lauen. en die tot haer
 wart waken si sellen
 omen aen haer ghe
 nochlicheit. en diese
 houden sellen dat leue
 tot erflicheit hebben
 en waer dat si in sel gae
 daer sel god ghebe
 nedien. **D**ie der wys
 heit dienen si sellen
 nauolghende syn den
 heilighen. en god mint

die gheue die die wyf
heit minen die haer
hoort hi oerdel die
heidene. en diese aen
scouwet hi sel betrou
wende bliuen yt dat
hi haer gheloest so sel
hise ter erflycheit heb
ben. en der gheene
creatueren sellen syn
in vaftheden. Want
si wandert mit hem
inder becoringhe. en
inden eersten vrees
sien. vrees en duecht
en proeinghe sel hi
op hem brenghen. en
si sellen tormentē indē
vnoey haer leringhe
totter wilen dat sien
becoert henet in sine
ghepeynsen. en tott dat
sijn sijnre zielen ghe
loest. en si sellen vast
maken. en si sel tott hē
bringhen den rechten
wech. en si sellen ver
bliden. en si sel hem out
decken haer vborghē.
en si sel op hem vga
ren const en vstande
nisse der gherichheit.

mer yt dat hi vduael
so sel sien laten en leue
ren in sijns vantes han
de. **K**int mijn behoude
den tyt en wachte di
van quade. om dyn ziel
en scaem di met waer
te segghen. want een
scaemte is die sonde toe
brenghet. en een scaem
te is die glorie en gra
cie toe brenghet. **O**ut
fanghet gheen aensicht
teghen dyn aensicht.
noch die loghen teghē
dyn siel. en eer dinen
naesten met in sinen val.
noch en behoude dat
woert met inden tide
der salcheit. **E**n verber
ghe dyn wyfheit met
in haerre scoenheit.
want men bekent die
wyfheit in die tonghe
en die sin en die const
en die leringhe sijn in
eens vrees woerde.
en die stercheit inden
werken der gherich
tichheit. **I**n gheene
manieren en weder
spreke die waerheit

en scaem di vander lo
 ghenen dnyre onygh
 leertheit scame di met
 dine sonden te belieu
 en om die sonden en
 doe ghenen mensche
 di seluen tonder En
 wille met weder sta
 tegheng een mensche
 aenschyn noch en pi
 ne met teghen den
 slach vander vloet.
 Om die gherechtich
 stride voer di ziele
 en stride om die ghe
 rechticheit tottar
 doot en god sel voer
 di dyn vande vnech
 ten wilt met haestich
 wesen in dyn conygh
 noch duntte noch tra
 ghe in dinen werke.
 En wilt met wesen
 in dyn huus als een
 leen omkerende dyn
 huus luden en v dinnen
 de die onder di sijn
 Dyn haet en si met
 voert ghestaken om
 te nemen en an di
 ghehaelt om di te ghe
 nen

V. impl

On onghe
 tighē besletu
 ghe en wilt met mer
 ken en segt met dat
 lenen is mi ghenoech
 want ten sel met vor
 deren inden tye der
 wraken en der donc
 kerheden En volghe
 met in dnyre macht
 die begheerte dnyre
 herten en en segt met
 hoe mocht ic of wie
 sel mi tonder doen om
 minn werke want
 wrekende selt god
 wreken. Segt met
 ic hebbe ghesondicht
 wat is mi quaets ghe
 schiet want die alre
 hoechste is een ghe
 doechsaem wederghel
 der vander ghenadel
 ker sonden wilt met
 wesen sonder vrese noch
 en doe gheen sonde
 toe ouer die sonde
 en segghe met gods
 ontfermherticheit is
 groot hi sel ontferme
 die menichfoudicheit
 van minen sonden.

want die ontferme
heit en die gramscap
naect haestelic van
hem en sijn gramscap
scouwet teghen den
sonders **B**ertraghe
met te keren totten
he en draghes met
ouer van daghe tot
daghe want sijn gra
scap sel haestelic co
men en hi sel di verd
nen inden tide der
wraken **E**n wilt niet
alte gherich wesen
in ongherechtighen
rijcheden want si en
sellen di niet vordere
inden daghe der doot
en der wraken **E**n
wilde di niet in alle
wint noch en ganc
niet in elken wech wat
also proeft men den
sonder in die dubbelde
tonghe **D**us vast in
gods wech en dijn sin
en in dijn const si in
waerheit en dat woert
des vreden en der ghe
rechticheit volghet di
wes sachtmoedich om

gods woert te horen
dattu moghes istaen
en het sel ghetwarich
antwoerde voertbreu
ghen mit wysshedenyt
dattet di is in istaende
nisse so antwoerde di
nen naestem mer ist in
di niet so si dijn hant
op dinen mont dattu
niet en moetes worde
ghedaen in een onghet
manert woert **I**n
eens wys reden is oer
en glorie eens omvins
tonghe is in sijn om
werpinghe **D**u en sel
ste niet hieten een ru
ner in dinen leuen en
du en selste niet worde
ghedaen mit dyre
tonghen en bescaut
want opten dief is con
fess en penitencie
en alte quaden istin
den is op enen mit
tvoen tonghen ende
den rinaeren is hatic
en ouerwint cap en lach
ter **B**erdel den clerus
en den groten ghelyc
En rinaer of ~~tufter~~

veseler mach lieten
een die mit ruinghe
al heymelso die lude
braden **vj.**

Om dyns vrients
wille en wilt
dys naesten mant
met worden want die
quade sel te erue hebbe
scande en lichter. en
elo sonder is beinden
de en mit twee ton
ghen en vheffe di met
inden ghepeuse dijne
sielen ghelyc enen ster
dat hi auentueren di
ne cracht met en moet
worden ghestoten hi
sotheden en si sel dine
bladere eten en du sel
ste dine vrucht vhesen
en du selste worden ghe
laten als een droech
hout inder woestinen
want die ghene die
een valsche siel heuet
hi sel hem seluen vhe
sen en si gheeft dien
des vrients blyscap en
laten inder quader lot
Dat soete woert me
nichfoudicht die vrien

den en vnuortet die
vande. en een wel be
sette graciose tonghe
sel ouerilloeyen in ene
goeden mensche. veel
menschen sellen di vre
delijc sijn. wt duseuich
sel di een radende sijn
Ist dattu enen vrient
besites so besiken ind
becoringhe en met
lichtelic en ghelofte
hem van di seluen. wat
een is vrient na sme
tyt. en hi enymet bli
uen inden daghe des
vnoys. en een is vriet
die wt gaet ten viane
scap. en een is vrient
die die hadie en tgh
schelt en die misdact
sel ondecken. en een
is vrient en gheselle
ter tafelen. en hi en
blyftan met inden da
ghe der notorft. een
vrient is. ist dat hi
gheduert vast so sel hi
sijn als di ghelyc. en
hi sel ghetrouwehe
den in dinen huns lu
den. Ist dat hi hem v

oetmoedicheit teghen
di en hi hem overghet
van dinen aensichte
so selstu een drachtel
ke goede vrienſcap
hebben. wordē vſchei
den van dinen viande
en wachte di van dine
vrienden. **E**n ghetrou
we vrient is een ~~ſaker~~
ſtercke beſer menſ
ſe. want die dien vint
hi vint ene ſat. **T**e
ghe enen ghetrouwe
vrient en is niet te pri
ſen en gheen ghe
wicht van goud en
van ſiluer en is waer
dich teghen die goet
heit van ſijne trou
wen. **E**n ghetrouwe
vrient is een mede
ne des leuens en der
onſterflichit. en die
den he ontſien ſellen
vinden. **D**ie gode ont
ſiet hi ſel ghehe heb
ben goede vrienſcap
want na dat hi is ſel
ſijn vrient weſen. **K**int
nijn ontſanc van
dijne woghet lernighe

en totter gramwer
outheit ſelstu wiſſheit
vinden. **g**anc totter
wiſſheit als die ghe
ne die ackert en ſaet
en ontbeiden haer
goede vruchte. want
du ſelste luttel pinen
in haer were en du
ſelste haestelic van
haer vruchte eten.
Hoe ſeer hert is die
wiſſheit den ongheloor
den menſchen. en een
ongheloor herte en
ſel in haer niet blauē.
die proemighe ſel in
hem luden weſen als
die cracht eens ſteens.
en ſi en ſellen niet v
merren die wech te
werpen. want die
lernighe der wiſſheit
is na haren naem. en
ſi en is niet veel luden
openbaer. mer den
gheuen die ſi bekent
is bliſt tot gods aen
ſconwinghe. **K**int mij
hoer en ontſaect raet
der vſtandwiſſe. en en
viverpe minen raet

met **H**ere dyn voeten
 inder wijsheit boeyen
 en dinen hals in haren
 ringhe. helde **A** neder
 dine scoude en draech
 se en en worde niet
 v drietich van haren
 banden **I**n alle dyn
 ghedachten ganc tot
 haer. en honds haer
 wegghen in alle dine
 crachten. ondersoese
 en si sel di worden ghe
 openbaert. en alstu bis
 te ghe worden suuer
 so en laetse niet. want
 inden vterste selstu rust
 vinden in haer. en si
 sel di worden in wan
 delt in ghenoechte. en
 haer boeyen sellen di
 syn in bescer mensse
 der stercheit en voets
 der cracht. en haer
 rme sel di wesen een
 stole der glorie. want
 die scoenheit des leues
 is in haer. en haer ban
 den syn een salighe toe
 bedwinginghe. du sel
 dese cleden een stole
 der glorie en du selre

op di setten een croen
 der bequamheheit.
Lint mijn ist dattu
 mi v staeste so selstu
 leren ist dattu dinen
 moet daer toe gheuen
 so selstu wijs worden
 yt dattu dyn ore hel
 des so selstu leringhe
 ontfaen. yt dattu se
 naste te horen so selstu
 wijs wesen **I**n een
 menicheit van wisen
 papen so stant en wor
 de gheuoeghet tot haer
 re wijsheit van herte.
 dattu mogheste hore
 alle gods vtellinghe
 en die woerden des
 loofs en moeten van
 di niet vlien **I**st dattu
 sieste enen wisen so ont
 wakte tot hem. en dyn
 voet vtrede die trap
 pen van sinen huus
Hebbe dyn ghedachte
 in gods gheboede en
 in dat hi benolen henet
 wes alre ernstich en
 hi sel di therte ghenen.
 en die begheerte van
 wijseden sel di worde

|| mit

ghegheuen . **vij.**

Quade dinghen
en wilt niet
doen. en si en sellen di
niet begripen. Sans
wech vanden onghe
rechtighen en die qua
de dinghen sellen van
di ghebreken. en saer
gheen quade dinghe
inden ongherechtighe
weghe. en du en selste
niet seuenoudich we
der oesten. en wilt niet
soeken gheleide van
enen man mensche.
noch van enen coninc
den setel der eren. En
oerdel di niet gherech
tich wer gods want
hi is die bekender van
der herten. En wilt
niet schinen voerde
coninc wys. en wilt
niet schinen voer
den coninc soeken
te worden rechter
ten si dattu vmoeghes
doer te breken die
quaetheit mit cracht.
dattu di hi auenture
niet en moetes ontsie

dies machrichs aenrich
te. en dattu du setten
moetes een scande in
dijne lichtheit. En
soudighe niet inder
meniche vander pede
noch en worpe di niet
mit volc. noch du en
selste niet dubbelde
sonden toe binden
want du en selste niet
oubesmet sin in een
sonde. En wilt niet
weemoedich sin in dyn
ziel. en vombuerde niet
te beden en aehnussen
te doen. En segt niet in
der meniche van mine
ghisten sel god aenrou
wen. en als ic den hoch
sten god sel offeren
so sel hi mine ghisten
ontfaen. Despoete ghe
nen mensche in die bit
terheit van sijne zie
len. want god die al
ome bescomet hi ist
die vnedert en vheft.
wilt die loghen niet
mine teghen din en
broeder. noch en doe
se oec niet teghen

den vrient. wille ghee
 loghen heghen want
 haer conpaerlychheit
 en is niet goet. wilt
 niet clappende syn in
 eere menicheit van
 slapen. en vander dat
 woert niet in dijne
 bedinghe. En hatet niet
 populike werke en die
 ruicheit die vanden al
 ren hoeschten ghesche
 pen is. En achtet di niet
 inder menicheit vande
 onghemamerde. **Ghe**
dencke der grauscap.
 want si en sel niet mer
 ren. Soetmoedighe seer
 dinen gheest. want die
 wrake van eens quets
 blafche is niet en worm
 En wilt gheen ouer
 diet doe segghen den
 vrient. die tyhet ouer
 draghet. noch en vma
 de den alten lieuen broe
 der niet mit goud. en
 wilt niet wech gaen
 van enen wisen ende
 enen goeden wime die
 du ghecreghen hebste
 in gods vrees. want

die gracie van haerre
 scaemten is bouen gont
En quets den knecht
 niet die weret in waer
 heden. noch den huer
 enape die syn ziel ghe
 uet. **En** vroet knecht
 si di ghemint als dyn ziel
 en ontrect hem syn vri
 heit niet noch en laet
 hem niet arin. **Heb** stu
 vye aemmeret die en
 ist dat si orberlyc syn
 so laetse bi di bliuen
heb stu kinder **laetse**
blin leertse. en breke
 di van haer en knitsche
 den. heb stu dochteren
 hoede haer lichaem.
 en dyn blide aenschyn
 en doen hem niet. **Ghe**
 dyn dochteren en du
 hebste een groot werc
 ghedaen en gheestse
 enen wisen man. ist dat
 di dyn wijf is na dyn
 ziel so en uwoyffe niet.
 en enen hatighen wi
 ue en gheloue niet in
 al dijne herte. **En**
 dinen vader. en ver
 ghet dijne moeder

suchten niet. want ghe
dencke dattu niet ghe
weest en hadde en hadt
bi dien niet gheweest
en gheldest dien weder
als si di hebben ghegon
den. **O**nsie gode in al
dijne zielen en heili
ghe sijn papen in al
dijne macht. mine
den ghenen die di maec
te ende en laet sijn
dieninghe niet. **E**ert
gode wt al dijne zie
len en eert die prieste
ren. en purgier di mit
dinen armen. ghif he
deel van pinnaen en
van sueringhe also
di gheboden is. en su
ner di niet luttelen
van roekeloesheden.
die gane van dinen ar
men en sacrifice der
heilichheit selstu den he
offeren. en te beghin
ne vanden heilighen
totten armen steet di
hang voert dat die
goedertierenheit moet
worden voldaan. en di
benedyctie en die gorie

der gauen is inden aen
scouwen elc die leeft.
en den doden en vrie
de die gracie niet. **G**he
briec den wenen den
niet in die troestinghe
en wandert mitten
scryvenden. **B**ertra
ghe di niet den sieke
te visiteren want
daer of seldi worden
vast ghemaecht inder
minen. **I**n alle dijn
werken ghedencke
dijn leste. en wymer
meer en souste son
dighen. **Vij.**

En stride niet
mit enen mach
tighen mensche dat
tu licht niet en valle
ste in sinen handen.
en schelde niet mit
enen riken man. dat
di daer of niet weder
en come enen stryft
van weder pertien.
dat gont en dat siluer
heeft veel luden ver
loren. en heeft hem
ghesicket totter co
ninghen herten. en

keertet **Omē** **Stride**
 met mit enen callen
 den mensche. en en v
 gader gheen hout in
 sijn vier. en menghe
 met mit enen onghē
 leerden mensche. dat
 hi met quaet en spre
 ke van omē gheslach
 te. en vsuade met ene
 mensche die hem of
 keert vanden sonden
 noch en wuytse hem
 met. mer ghedenc
 dat wi alle in ghebre
 kē sijn en vsuade ene
 mensche met in sijn
 outheit met. want
 van ons vonden **En**
 wilt met vbliden van
 den doot duns vants.
 en weet dat wi alle
 moeten steruen. en
 wi willen in die bli
 scap comen **En** vsua
 de met der woeder
 priesteren vtellinghe.
 en wandert in haer
 woerden. want van
 hem selstu lere wysheit
 en die leringhe der
 vstandnisse. en den

voerbarighe diene son
 der claghen **Der** ond'
 vtellinghe en lide di
 met ouer. want si heb
 bent gheleert van ha
 ren vaders. want va
 hem selstu leren vstan
 denisse. on du selte ant
 woerde ghen en in der
 noetsaken. **En** ontre
 des sonderen colen met
 hem berispende dattu
 met en wortē ont
 steken mittor vlamē
 viers haerre sonden
En stant met teghens
 dat aensicht des ghees
 die daer lastert. op dat
 hi met en moet ~~ste~~
~~als den laghe leggher~~
~~omē moudē~~ ~~met~~ ~~lute~~
 als een laghe leggher di
 nen monde. ~~als~~ **En**
 wilt met te woeker
 len en enen sterkerē
 mensche dan du byst.
 yt dattu hem te woeker
 lenste so hebtes als
 vloren **Shelone** met
 bonen dijn macht yt
 dattu beloues so peinst
 als dat te betalen. du

en selte met oordele
teghen den rechter na
na dat recht is oerdele
hi mitten stonten en
ganc inden wech met
dat hi licht sijn quaet
heit met en vjwaer
teghen di want hi gaet
na sinen wille en di
selpe te gad' vnaeren
mit sijnre soetheit en
make gheen gheschelt
mit een toermyghen
mit enen stonten en
ganc inder woestinen
met want dat bloet
is voer hem ghercket
als met want daer
gheen hulpe en is daer
sel hi di ter neder sto
ten. huten sotten en
hebbe ghenen riet
want si en moghen
met minen dan dat
hem ghenoecht voer
enen van buten en
make ghenen raet
want du en wetes
met wat hi mensel
eken en openbaer
dijn hefte met dat hi di
licht gheen valsche

gancie in en brenghe
en di dan inwite **17**
Die wyf dyns
soens en benide
met dat si op di met
en toen die quaetheit
der scalker leernighe
Ghyf den wine met
die macht van dynre
zielen dat si in dijn
cracht met en come
en dattu dan wortte
besaemt en deuscon
we gheen wyf van
vele willen dattu licht
met en valte in haer
stricke. En wes met
stadeken mit eenre
spruyghester noch en
hoertse met dattu licht
met en vgaep in haer
were En besconwe
met een maghet dat
tu licht met en wort
ste ghenaden in haer
schoenheit. En ghyf
in ghenen dmyghen
den ghenen die onkuyf
ghet selelic leuen di
siele dattu di seluen
met en vlieste en dyn
erfachticheit en wilt

met omme sien die we
 ghe vander stede. dit
 en met en swaelste
 in haren straten. **Keer**
 of dyn aenschyn van
 ene behagheiken
 wine. en en omfich
 gheen vreemde scoen
 heit. want vels lude
 syn vuarou om die ghe
 dente vanden wine.
 en hier wt onstrect
 die begheerte als een
 vier. **En** sitte ymer
 met mit enen vream
 den wine. noch en legt
 mit haer met op een
 bedde. en strids mit
 haer met **op een bed**
 inden want dat lich
 te dyn herte in haer
 met neighen en moet
 en dattu mit dinen
 bloede moches valle
 in vhesse. elc wyf die
 onspelnne is si sel
 worden vertreden
 van al den ghenen die
 in haer liden sellen.
 als eens menschen
 vubicheit inden wech
Velo menschen die

vrouderdu die ghe
 dente van enen vream
 den wine si worden
 achter ghesteken en
 ghelachtert. want haer
 sprake onstrect als
 een vier. **Laet** den oude
 vrent mit want een
 wine en sel hem met
 ghehje syn wine wyf
 een wine vrent hi
 worde out en du sel
 ten mit soeticheden
 drucken. **En** wine
 met eens sou diers
 glorie en syn rychede.
 want du en wetes
 met syn toecomende
 omme worpinghe. **Der**
 ongherechter onrecht
 en ghenoech di met.
 en weet dat die qua
 de met ghenoeghen
 en sel totter hellen.
Wes verre van ene
 mensche die macht
 henet te doden en met
 te inwerken. en du
 en selte tuet duchte
 die vrese der doot.
Ist dattu tot hem gaeste
 so en wil gheen dinc

doen dat hi licha dyn
lijf niet en neme. we
te die ghemenscap
vander doot. ~~Hi ditten~~
~~toch hem gaete~~. Want
du selte ingaen in mid
denaert van stricken
en opter rouwigher
wapen selstu wandere.
Na dyn macht wachte
di van dinen naesten.
en mitten wisen en mit
ten vroeden tractere.
Eherechtighe mannen
sellen di sijn werjsape
en inden vresen gods
selten glozeren. en iude
sin sel sijn gods ghesem
se. en al dyn vcellinghe
in des alren hoechsten
gheboden. Men sel dat
were prisen inder were
lude hande. en des volcs
prince inder wysheit
sijnre reden. mer dat
worden der onder lude
in den sin. Een clappen
de mensche is in aar
lic in sine stede. en een
on dadyghe in sinen woer
de is te haren. **R.**

Een wys rechter

sel sijn volc oerdeleu en
een wys heerscap sel
ghestadich sijn. naden
rechter vanden volke
also sijn oec sijn denre.
en also ghedaen die re
gierre vander stat is
alsinc sijn oec die ghe
ne die daer in wonen.
een onwys coninc
sel sijn volc vhesen
en men sel in steden
wonen onnids der
vroeder sin. In gods
hant is die macht
vanden lande. en alder
lude quaetheit is te
vonnwerden. en hi sel
vwecken inder tyt
bouen die stat enen de
berliken regierre. Der
menschen macht is
in gods hant. en op
eens scriben aensichte
sel hi sijn eer setten.
En ghedene gheens
onreches dyns naeste.
en en doe niet in den
werken des onreches.
Die houerde is te
haten gode en voer
die menschen en alre

lude quaetheit is vōn
 waerdet. Dat rye sel
 ouer worden ghedra
 ghen vanden heidenē
 inden heidenen om die
 ongherechtich en
 om die oudaten en
 om die scanden en om
 die menigherhande
 quaetheit. Riēt en is
 quder dan die vreeke.
 want wat vhouaer
 dieht haer die eerde
 en die affche. Riēt
 en is ongherechter
 dan dat ghelt te min
 ne. want dese heeft
 sijn siele te cope. want
 hi henet sijn binnen
 ste inworpen in sijn
 leuen alle v moghen
 is cort leuen. die lau
 ghe quale vs waert
 den meester en corte
 quale cort of die m
 sikere. Also is een co
 mine hnden en morghe
 sterft hi. want als
 een mensche sel ster
 nen so sel hi te erue
 ontsuen serpente bes
 ten en wor men. Dat

beghin

van eens menschen
 houerdie is van gode
 inworpen want sijn
 herte is vanden ghe
 nen ghegaen dien
 maecte. want dat be
 ghin van alder soude
 is die houerdie. Die
 die houerdie houdt
 hi sel in vlt worden
 mit maledyrien en si
 sellen auerrecht wer
 pen mit eynde. hier om
 heeft die heer nouwaert
 die v gadringhe der
 quader en hi selfe des
 trueren tot mit einde.

Sod heeft ghedestru
 certy der honaer digher
 leit mank setele. en
 hi dede die goedertie
 ren sitten bouen hem.
 Sod heeft v droghet
 die wortele der honer
 digher lude. en hi he
 net die oetmoedighe
 gheplant van dien
 liden. Der heyden laut
 heeft die he ome ghe
 worpen en hi heeft se
 v doruen totten founda
 mente. Hi v droechd

van hem en te sneyde
 se en hi heuet doen
 ophouden haer ghe
 dencken vanden lande.
 God heeft der houer
 digher ghedencken v
 loren. en hi heeft der
 oetmoedigher van sine
 ghedencken ghelaten
 Die hondie en was
 den mensche niet ghe
 scheyden noch die grā
 scap den gheslachten
 vanden wulen vander
 menschen zaden sel wor
 den gheert dat den
 he outsiet. mer dat vā
 des menschen zaden des
 here gheboden ouer
 gaet wort gheouert.
 In midden den broede
 ren so sel die regierre
 van dien in eren sijn
 en die den he outsiet
 sellen in sine oghen
 sijn. Het is glorie der
 riker gheerde lude
 en der armer is gods
 vrese. En wille niet
 vsmeden ene armen
 gherechtighe mensche
 en en vheffe niet ene

riken man ene sonder.
 Die rechter is groet
 en machtich van ere
 en moment en is meer
 re dan die gods outsiet.
 Enen trisen knecht
 dienen die vrie. en een
 wys man ghestadich
 he en sel niet marmur
 eren als hi berispt is.
 en douwetende en sel
 niet inden gheert.
 en wil di niet vheffen
 in dyn werken en en
 wil niet letten of twi
 uelen inden tids der
 quellighe. beter is die
 ghene die werken en
 oueruloeyt in allen
 dinghen dan die hem
 vheffet en broets der
 wet. Want mijn houde
 dyn ziel in ghestadich
 en ghif haer eer nu
 haren loen. Die sou
 dicht in sijn ziel wie
 sellen gherecht oer
 delen. en wie sellen ere
 die sijn ziel ontdeert.
 die arme vblig bi dij
 ciphuen en bi sijnre
 vrese en salken men

sche ist die men eert
van syn goet. mer
die vbligt in armoede
hoe veel meer in goet.
en die vbligt in goet
hi ontfiet armoede

Des **ii**
Doetmoedighen.

wysheit sel syn hoeft
vheffen en sellen doe
sitten in midden den
voerbarighe en prise
den man niet in synre
ghedaenten noch en
vsmade enen mensche
niet in synen aensien.
die bye is cort in den
vlieghen en haer vrucht
heeft in dat beghin
van soetichet. glorie
is wimmermeer in de
clederen noch en ver
heffe di niet in den di
ghe der arey want
des alven onsten wer
ke syn alleen wonder
lyc en syn werken syn
glorios en vborghen
en ontfienlyc. Vele
tyer anen saten in de
troon en een onwan
de droech die crone.

Wel machtighe heb
ben bedruct ghewoest
en die gloriose waren
ghelenuert inder ander
hande. **E**r du vraghes
so en lachter niemant
en alstu hebste gheura
ghet so berispe gherich
telijc. **E**r du hoerste
so en antwoerde ghee
woert. en mit midde
den onderen en di niet
spreken. om die du
ghen die di niet en
vswaert en stride mit
niet. en en stant niet
inder sonderen oerdel

doe

Kint mit in vele din
ghen en sellen dyn wer
ken niet wesen en ist
dattu rike byt so en
selstu niet onbesmet
wesen van misdaden.
want al ist dattu na
volghes so en selstu niet
begripen en du en sel
ste niet ontfien alieu
al ist dattu voerlopes
Eurehande mensche
is pinende en haesten
de en droeuende quaet
en hien vloes niet also

veel te meer ouer. en
een mensche is uuel
keti die daer berught
ghe derft en ghebreet
noch meer van macht
en hi vloyet ouer van
armoeden en gods
oghe bestaunede die
in goede. en hi vlyef
dien in sijnre uederlyc.
en hi vlyef sijn hoeft
en veel lude u wonder
den in dien en si eerde
goede en quade. dat
leuen en die doot ar
moede en eersaemheit
sijn van gode. wysheit
en disciplyn en conyt
der wet is voer gode.
minne en der goeder
weghe sijn voer hem.
dwalinghe en douker
heden sijn mitten son
daren gheschepen mer
die vbliden in quade
worden ontreyut in
quade. **G**ods ganc blyft
den gherechtighen en
sijn gfits sellen voert
ganc hebben ewelic.
En die ryc wort spaer
lic dende. en dit is

dati des sijnus loeus in
dien dati hi seit. ic heb
be tott mynre behoef
ruyte ghenonden en nu
sel ic alleen eten van
minnen goede. en hi en
weet niet dat die tyt
ouer liden sel. en dati hiet
al ander luden laten sel
Stant in dyn testament
en spreect mit hem.
en veroude in die wer
ken van dinen ghebo
den. en blyft inder son
ders werke niet mer
betrouwe in gode en
blyft in dine stat. wat
het is licha in gods
oghen haestelic den ar
men te eren. **D**es here
benedicte haest haer
in des gherechtighen
loen. en in haestigher
eren so maecte si vruch
telic sijn voertganghe
En segt niet wat is mi
noet en wat goede sel
len mi van desen sijn
En segt niet ic heb ghe
noech en wat sel ic
hier of worden ghean
ghert. **I**nder goeder

van

daghe en wes met ver
 ghedel der quader. en in
 quader daghe en wes
 met vghedel der goeder.
 Want het is licht voer
 gode weder te ghelden
 inden daghe der doot en
 vgheliken na sine weghe
Iquade eene vren maect
 vghetelheit van groter
 onghelikeit. en in eens
 menschen eynde so is
 dat ondecken van sine
 werken. Voer die doot
 en prijs gheen mensche.
 want een man wort
 bekent bin sinen souen
 en leidet elken mensche
 in dyn huus met. wat
 eens quaden vradnisse
 sijn veel. want ghelyc
 die durspinghe der
 vunder herten stricke.
 en also die suppe wort
 ghebrocht in ene pan
 en also men diere vren
 ghel. inden stricken also
 is oec der houaerdigher
 herte. en also is die toe
 scouwer als hi siet sijn
 naesten val. want hi
 leit laghe om die gode

dinghen in quiet te v
 kerren. en inden weidcor
 ne siet hi sinette. want
 van eene vouchē sel co
 men een vuer en van
 ene hosen sel dat bloet
 wassen. want een men
 sche een sonder leit la
 ghen na bloet. **W**achte
 di van enen ondadighe
 want hi sinedet dat qua
 de. dat hi licht op di niet
 en bringhe ewighe ver
 woetheit. **O**ntfanc tot
 di enen vrenman en hi
 sel di omē werpen inde
 bedruassche. en hi sel di
 vurende van dinen
 properen weghe. **Rij**

Ist dattu wel sel
 ste doen so weeg
 wien du wel doeste. en
 veel gracie sel sijn in
 dyn goet. **D**oet den ghe
 rechtighen wel en du
 selte grote wederghel
 dinghe vinden. en yt
 dactijē van hem nomē
 so seltyē vanden heer
 seker vinden. want he
 en is met wel die een
 paertijē is inden quade

A en wachense mede daghe der wrake

mer in syn serichen en in syn
quaetheit so wt die vromelike

en die gheen aelmussen
en gheuet. want die
alre hoechste heeft die
sondaren in hate en hi
ouffermet der gheen
re die penitencie doen
Ghyf den ouffermher
tighen en en oufpanct
den sondaer niet. en
hi sel ghelden den wdi
ghen ende den sondaers
wrake. **G**hyf den goe
den en en oufpanc den
sondar niet. doct den
oetmoedighen wel en
en ghyf den wdyghen
niet. vbiede hem broet
te gheuen dat hi in die
niet machtigher en
moet wesen dan du.
want dubbelt quaet
selstu vinden in alle
goet in hem. want
die alre hoechste heeft
die sonders in hate. en
hi sel den wdyghen wra
ke weder gheuen. den
vriant en selinen niet
bekenen in goeden din
ghen en die vrant en
sel niet worden vbor
ghen in quaden dinghe

In eens mans goede
syn sine viande bekent
en ghelone dinen vrant
nymermeer want syn
quaetheit vroest als
een yser. en is dat hi
voetmoedicht crou
gact. so werpe dinen
moet of en wachte di
van hem. en setten niet
uenen di. noch hi en sel
niet sitten tot dyne
rechtter hant. dat hi he
niet omme en keer en
sta in dyn stat. dat hi
licht dinen setel niet
en moet soeken als hi
omme ghekeert is in di
stat. en dattu dan in den
vtersten moetes beke
nen nijn woerdan. ende
dattu moeste worden
ghesterket in minen
reden. **W**ie sel den go
kelaer gheuesen die
van enen serpente ghe
steken is. en hem alle
die den beesten gheue
ken also sel die gheue
die gheue ghesellet
is mit enen wdyghen
man. en die bewonden

wort in dies sonden
 hi sel mit di blinē een
 vre mer yt dattu hēdes
 hi en sel niet vdraghe
 helpen. die want vsoe
 tet in sinen lippen ende
 leit laghen in sijn herte.
 om dat hi di omē weu
 pen sel in die graft.
 Die want sal woene
 in sinen oghen en yt
 dat hi hi tyt sel vnde
 so en sel hi niet worde
 ghesader van bloede.
 yt dat die quade din
 ghen aen come so sel
 euen daer ten eersten
 vnden. In sinen oghe
 sel die want wenen.
 als of hi di holpe en
 hi sel sine planten omē
 frauen hi sel sijn hoest
 rueren en mitten han
 den te gader slaen en
 vele dinghen rimende
 sel hi sijn aenspichti vee
 wandelen **xiii.**

So wie dat per
 an tacht hi selre
 besmet of worden
 en die mit enē houaer
 dighen wandert ende

menghet hi sel ghecleet
 worden mit houerdien
 hi neemt ene bordene
 op hem die mit eenē
 eer samigher menghet
 dan hi. en wes gheen
 gheselle enē riker is
 dan du wat sel die ketel
 menghen teghen den
 pot. wannec si te ga
 der stoken so sel die ke
 tel breken. Die rike
 heest mit ourechtē ghe
 bree en hi sel grōmen
 mer die arme sel singhe
 als hi ghequeter is.
 yt dattu hem gheues
 so sel hi di outfaen en
 yt dattu niet en heues
 so sel hi di laten en yt
 dattu niet heues so sel hi
 niet wercappen en
 hi sel di vdele en hi
 en sel niet bedroeven
 ouer di en al bespot
 tende sel hi di hope ghe
 nen en sel di goede din
 ghen vertellen en seg
 ghen. wat is di noet
 en hi sel di bedrieghe
 in sinen spijen tot dat
 hi di sel vdele. twe

weruen en drie wane.
en te lesten sel hi di be
spotten. dier na als hi
siet dattu met en heues
so sel hi di laten en hi sel
sijn hoeft roeren totti
waert mer worde gode
voetmoedich en out
beide sijn hande. wach
te di dattu met en wor
des vnedert vleit in
sotheden en wilt meti
oetmoedich wesen in
dijn wysheit dattu in sot
heden met vpdelt noch
ghenedert en moete
worden alstu byt ghe
roepen tott enen mach
tighen so ganc wech.
want hier na sel hi di
te meer roepen en wes
met onvroline dattu
met en wortste ghesto
ten en wes met verbe
van hem dattu met en
gaeste in vghetelheide.
en houwen di meti ghe
lyc mit hem te spreke.
noch en gheloef sine
veel woerden met wat
wt vele spreken sel hi
di becoeren en al lachen

do sel hi di vraghen va
dinen heymelicheden.
hi sel in sinen moede sen
den van dine vborgheue
en hi sel dine woerde be
houden en hi en sel met
sparen van quaetheiden
en van banden wachte
di en vstaet eerustelhe
tott dinen horen want
du wanderste mit dijns
vrautes vmaninghe.
mer alen die hoeres so
sich als in enen droem
en du selts ontwaken
In al dyn leuen minne
gode en auroepen in
dijn salicheit. **Elo** dier
minnet dit hem ghelyc
is. also sel ic mensche
minen sinen naesten. **ic**
vleysel wort ghemacht
tott sinen gheliken en
elo mensche ghesellec
hem mit sinen ghelike.
Ghelyc als demighen
tijt die wolf metten lam
me menghet also sel die
sonder metten gheroch
tighen. wat menghin
ghe is den heilighen
mensche metten hout

wat goeder deel sel sijn
 den riken totten armen.
 Des leens wilt vanc is
 die wilt esel inder woe-
 stinen also sijn die ar-
 me der riker voetsel
Ghelyc dat den houaer
 dighen die oetmoedi-
 heit een vonwaerden
 is also is die arme eens
 ryck vonwaerden als
 die rike bergert wort
 so wort hi vsekert
 van vrienden mar als
 die oetmoedighe is
 ghenallen so sel hi wor-
 den vstoten vanden ghe-
 nen dien kenden **E**ne
 riken man die bedro-
 ghen is sijn vele verhael-
 res hi sprac houaer di
 ghe woerde en se oer-
 zelden gherecht **D**ie
 oetmoedighe is bedro-
 ghen en hier en boue
 verispomen hi spreect
 wyselic en men gaf
 hem gheen scat **D**ie
 rike spreect en si sun-
 ghen alle en si sellen
 alle sijn woert voert
 brenghen totte volke

Die arme spreect en
 si segghen wie is dese
 yt dat hi misdoet so sel
 leu sien in verpen dat
 goet is goet daer ghee
 soude of en is inder con-
 sciencien en dat armoe-
 de is alre quaet in eens
 mdichs mont **E**ns
 menschen herte in van
 deli sijn aenschijn weder-
 het is in goeds of in
 quade die voetsap eens
 goets herten en een
 goet aenschijn selstu swaer-
 lye vjnden en mit pine

Salich **XIIII**

Is die man die
 niet ghenallen en is mit
 inden woerden van si-
 nen monde en die niet
 ghepreket en is in se-
 richeit der misdaet sa-
 lich is die niet en heuet
 ghehadet sericheit sijn
 woets en die niet ghe-
 vallen en is van spure
 hopen **E**nen ghierighe
 man en enen vracken
 is dat goet sonder re-
 den wat helpt en en
 vracke man dat gout

die te gader hoepit wt
sinen moede ongherich
telke. Hi uigadert den
anderen en en ander
sel onchuntheit drine
in syn gont goet. die
hem seluen quaet is
wien sel hi anders goet
syn en hi en sel niet
vbliden in dyn goet
Die hem seluen bemidet
niet en is quader. en
dit is die wederghel
dinghe haerre quaeth
ist dat hi wel ghedine
kenet so dede hi omwe
tende en sonder sinen
wille. en inden vterste
sel hi syn quaetheit ope
baren. eens gherichs
oghe is quaet en hi
keert syn aensicht au
recht en vsmadet sine
ziel. eens gherichs
oghe is onfadelic inde
deel der quaetheit. hi
en sel niet worden ghe
sadet voer dat hi vdro
ghende syn sel sel
hebben vcoert. dat qua
de oghe is ten quade
en si en sel niet worde

ghesadet van brode. en
sericheit sel wesen op
syn tafel. Want myn
ist datmen hebte so doe
wel niet. en offerre go
de werdighe offerhan
de. en ws ghedenkende
dat die doot niet en mer
ret. die doot en dat tes
tament vander hellen
dat di ghetont is. wat
dit testament van dese
wereld sel die doot ster
uen. voer die doot doet
dinen vrient wel. en
na dyn macht so ghif
den armen. en worde
niet ghehoent vanden
goeden daghen. een deel
vanden goeden daghe en
lide di niet ouer. en
selten den anderen niet
laten dyn droefheit en
dyn pijn. Inder delin
ghe vanden lotz ghene
en ontfanc en make
dyn ziel gherechtich.
en werke gherechtic
heit want ter hellen
en vintmen gheen spa
se. alle vlesch wort ont
als hov en ghelyc ene

voer dyn doot doch gherech
tichheit

blade dat vrucht maect
 in enen groenen bome
 sulke groeyen sulke
 vallen also is dat ghe
 slachte vanden vleysche
 en vanden bloede. die
 een neemt een eynde
 die ander wort ghebo
 ren alle vgancthe wer
 sel mit eynde ghebreke
 en die dat werct sel mit
 hem gaen en al dat
 vercoren wort sel wor
 den gherechtich ghe
 maect. en die dat wer
 ket sel daer in worden
 ghecert. Salich is die
 man die inder wysheit
 bliuen sel. en die in die
 gherechticheit peynsen
 sel. en die inden sin sel
 peynsen om gods be
 scouwinghe. die gods
 weghe voer peynset
 in syn herte. sicut in
 sinen hemelken ver
 staet. die na hem gaet
 als een ondersoeker
 en die gheduert in si
 nen weghe. die siet
 der sijn veruieren en
 die in sinen dorren hoert.

die scouwt neuen sijn
 huus en die enen staet
 steet in sijn want hi
 sel sijn huus setten tot
 synthant. en in sijn huus
 sellen goede dinghen
 rusten ewelic. hi sel kin
 der setten onder sine
 deeselen en si sellen wone
 onder sine telgheren.
 hi sel onder sine deese
 le worden bedect van
 hetten en hi sel rusten
 in sijn glorie. **xv.**

Die gode ontsciet
 hi sel wel doen.
 en die onthoude is
 den gherechtichse selse
 begripen. en si sel hem
 te ghemoot comen als
 een gheerde moeder.
 en si sellen ontfaren
 ghelike enen wine va
 maghedome. en si sel
 dien spisen mitten bro
 de des leuens en der li
 standnisse. en si selle
 drincke mitten ^{of lauen} wa
 ter der saligher wysheit.
 en si sel worden in hem
 vast ghemact. en hi
 en sel niet worden ghe

broken. en si sellen out
houden en hi en sel niet
worden bescaemt. en
si sellen vheffen bi sine
naesten. ell in midden
der vgaedinghe sel si
sinen mont op doen.
en si sellen vnullen mit
ten gheest der wysheit
en der vstandnisse.
en si sellen cleden mit
der stouen der glorie.
si sel op hem vgaedere
vroechede en bliscap en
si sellen erfachtich ma
ken mit enen ewelike
name Die sorte men
schen en sellen die wys
heit niet begripen.
en die wise menschen
sellense ontmoeten.
die sorte menschen en
sellense niet sien. want
si is verre van houer
dien en van quetheid.
loghenachtighe manen
en sellen haers niet
ghedenckich sijn. en
ghewarighe manen sel
len worden ghenoude
in haer. en si sellen voert
ganc hebben tot gods

denstompen Die lof
en is niet pries in
eens sonder en mont
want hi en is van gode
niet ghesent. want van
gode is die volmaecte
wysheit. want bi gods
wysheit sel die lof staen
en hi sel oimloey en in
eens ghetrouwen mont.
en god die regnerre
sel hem den lof ghenen
en segt niet bi gode
si is die wysheit wech
want dat en doet niet
dat hi hatet. en segt
niet si heeft in in dwa
linghe ghebrocht. want
quade menschen en sijn
hem niet noetorft al
le onwaerdicheit der
dwalunghe haet god.
en het en sel niet mulic
wesen den ghenen die
hem ontsien. Wanten
beghinne heeft god
den mensche gheset.
en heesten ghelaten in
der hant sijns raets. en
hi deder toe sine ghebo
die hi beuolen heeft. Ith
dattu wilt die ghebo

honden so sellen si die
 houden en ewelic ghe
 noeghelic trouwe doe
 hi henet di vier en wa
 ter voergheset. ^{wt} ste. d'yn
 hant tot dien dictuon
 ste. woer den mensche
 is dit leuen en die doet.
 goet en quaet. dit hem
 ghenoeghet dat selue
 hem ghenen. want gods
 wysheit is veel en hi is
 sterck in machten. en hi
 siet alle menschen souden
 vlatunghe. gods oghe
 sin totten ghenen die
 hem outsien en hi bekent
 al des menschen nern
 sicheit. hi en heuet me
 ment gheboden indich
 lic te doen en hi en
 heeft niemant ter min
 gheghenen te sondighe.
 want hi en begheert
 niet die menschen va
 onghetrouwen en on
 nutten kinderen. **III**
Su vblide niet
 in quaden kin
 derensalij. dit gods
 vrese mit hem niet en
 is en gheloue haer
 al ist dat si wordē ghemerichou
 dicheit en hebt gheen ghenoechtē he

leuen niet. en en an
 seoube in haer ymen
 niet. want betel is een
 die gods outsiet dan
 ay. indighe kindere te
 laten van enen wisen
 man selmen mit laut
 woenen en heb sel wor
 den ghelaten. **III**
 hi v. ungu oghe heeft
 ghesien vele dusghe
 daen dinghen ende ster
 ker dan dese heeft mi
 ore ghehoert. **I**nder
 souden en synagoghe
 sel vier beruē en grā
 scap sel outsteken in on
 ghelouighe lude. die
 oude gygante en hadē
 mot voer haer souden
 die welke destruerde
 hopende in haer cracht. ^{haer}
 hi en spaerde pelgri
 magt niet. mer hi sloech
 se en hi v. ontwaer dese
 om die houer die van
 haren woerden. hi en
 outfermdē niet at al
 ofolc vderuende. die
 hem vhienen in hare
 souden. en ghelico. s.
 dusent māne te voete

die v'gaderen sijn in die
herdicheit haers her
ten. en offer een ho
uaerdich hadde ghe
weest so waert wou
der **h** hadde hi onbe
suet gheweest want
outfermicheit en gra
scap is mit hem mach
tich bedinghe en wt
stortende gramscap
na sijnre outfermh
ticheit. dus is sijn beris
pen den mensche oer
delende na sine werke
Die sondaer en sel niet
outulien inden roue.
en dat v'draghe den
ghenen die outfermh
ticheit doet en sel niet
merren. alle outferm
hertich sel elken stat
maken na die v'diente
sijnre werken. en nad
standnisse sijnre pel
grimagien en segt niet
ic sel van gode worde
v'borghe. en wie sel
wijn gheducken va
den hoechsten. **I**c en
sel niet worden bekent
in een groot volc. want

wat is mijn ziel in dus
outallike creatueren sich
die hemel en die hemele
der hemelen. die afgroen
en al dat laet en datter
in is sellen worden be
roert in sijn aenstaen.
die berghe te gader en
die houelen en die fon
damente der aerden als
god dese dinghen sel be
scouwen so sellen si mit
vresen worden ghesto
ten. en in al desen so is
dat herte v'son. en de
hete wort van hem v'
staen. en wie v'staet si
ne weghe en die golue
die oec me des men
schen oghe en sach. wat
vele sijnre werken sijn
di in der v'borgheheit.
mer wie sel voerboet
scappen die werken der
gherechtheit. of wie
selse ghedoghen. want
testament is v're van
sulken. en die vraghu
ghe van allen is in een
eynde. die v'mindert
wort van herten hi
penst sotheit. en een

onwys man en die
 doelt denct soete din
 ghen. **K**int mijn hoer
 in en leer die disciplij
 des sins. en vtract in
 dyn herte in minen
 woerden. en ic sel in
 effenheit disciplijn
 segghen en ic sel ond
 soeken te vstellen waf
 heit. en in minen woer
 den vstant in dyn her
 te. en segghe inder ef
 fenheit des gheestes
 doechde. die gode ghe
 seti heeft in syn wer
 ke van beghinen in
 waerheden so bootschap
 ic syn const. en in gods
 oerdele syn werke va
 beghinne en van dier
 tyt dat si menschen
 gheset waren so ond
 scheyt hi haer deel. en
 haer beghinne in sine
 luden. hi heeft ewelike
 haer werke vfaert.
 noch si en hebben ghee
 hongher ghehad. noch
 ghepint. en si en lette
 niet van haeren werke.
 Een yghelike en sel sine

naesten niet quellen
 tot in den ewelike. en
 wes niet onghelouich
 sinen woerden. **H**ier
 na sach god in die aer
 de. en hi vvolledese mit
 sinen goede. die siele
 van elken lenende heeft
 gheboetscap voer syn
 aenschijn. en si is ef
 ter der gheure weder
 kerunghe. **xviij.**

God schep den
 mensche vander
 eerden. en na sinen beel
 de maecte hem en efter
 heeft hi en ter eerden
 ghekeert. en na hem
 seluen dedede hem mit
 doechden. dat ghetal
 vanden daghen gaf hi
 hem en tyt. en hi gaf
 hem macht van dien
 dinghen die opter aer
 den syn. hi serdede des
 menschen vrese boue
 alle vleysch. en hi heeft
 heerscappe bouen die
 beesten. en den voghele.
 hi sciep vten mensche
 een hulpe hem ghelike.
 hi gaf hem raet en con

ghe. oghe en oren en
hi gaf hem dat herte
te voer pensen en hi
involde die mit disa
plinen der vstandnisse.
hi schep hem des gheestes
const. en mit sinen
involde hi haer herten
en goet en quaet toen
de hi hem hi sette haer
oghe bonen haer her
te hi toende hem die
grootheid van sinen
werken om dat sij sel
len louen den name
der heilichheit. en die
glorie in sinen wonde
ren om dat si sellen v
tellen die grootheid
van sinen werken.
hi deed hem disciplin
toe. en hi make dese
erfachtich in die wet
des leuens. Een ewich
testament sette hi mit
hem en sijn gherech
tichheit en sijn oerdel
toende hi hem. en die
grootheid sijne ewen
saghen haer oghe en
die eer der stemen hoer
de haer oren en hi sade

hem wachte di van alle
ouwechtes en hi gheboet
hem elken van sinen naef
ten sinen wech te d hoe
den haer weghe sijn voer
hem altoes. si en sijn niet
vborghe van sinen o
ghe. In een yghelike
van hem inden sette hi
suen regierre. en gods
pan isrls deel is open
baer ghemaecht. en
al haer werken sijn
in sinen aenscomwen
ghelike der sonnen. en
sijn oghe aenscomwe
souders oflaten in hare
weghe. die testament
te en sijn niet vborghe
bi haren quaet. en al
haer quaetheten sijn
in gods aenscomwen
eens minne aeluisse is
als een sac mit hem
en al des menschen gri
cie behoude als die
sijn. en daer na sel hi op
staen en sel hem weder
ghelden den loen. een
yghelike in haer hoest.
en hi sel wederkeren
inden wedersten delen

delen vanden lande en
 den ghenen die penitē
 cie doen hemet hi ghe
 ghenen den wech der
 gherechticheit. en hi
 sterket tott liden die
 ghebrekende. en hi
 hante hemet hem ghe
 sent dat lot der waer
 heit. worde bekeert
 totte u he. en late dyn
 sonden. bidde voer gods
 aensichte. en miuders die
 vbelghinghe. bekeer tot
 den he. en worde be
 keert van dynre onghē
 rechticheit. en hatet
 alre seer onwaerdich.
 en bekeme gods ghe
 rechticheit en syn oer
 del en sta inden lots der
 versettinghe en der
 bedinghe. des alleen
 ouersten gods. ganc
 inden deele der heiligher
 werelt mitten leuenden
 die gode belien ghenen
 Du en selste niet ghe
 dueren inder dwalinghe
 vanden quaden. Vnaert
 die biechte als met. du
 selste leuende biechten
 biecht voer die doot want na
 die doot

leuende en ghesont sel
 stu biechten en gode lo
 uen. en du selste vblide
 in syn ontfermicheit
 Hoos groet is gods
 ontfermherticheit en
 syn goe dertierentent
 totten ghenen die tot
 hem bekeren want al
 le dinc en moghen niet
 inden mensche syn.
 Want des menschen
 kinck en is niet onsterf
 ligh en si ghenoechden
 inder ydelheit van quaet
 hoden wat is claerre
 dan die sonne en si sel
 ghebreken. of wat is
 quader dan dat vleysch
 en bloet heest ghepen
 set. en dat sel worden
 berispet. hi besconnet
 die macht van des he
 mels hocheit. en alle
 menschen syn eerde
 en asche. **xviii.**
Die in ewichheit
 leeft hi schep
 alle dinc te gader. god
 sel alleen worden ghe
 rechtich ghehelpet en
 hi bliuet een onwouen

coninc in ewichheit. wie
mach ghenoechē te v
tellen sine werken. wat
wie heuet sijn groet
heden ondersocht. wie
sel vtellen die mach
sijne groetheit. en wie
seure toe doen te vtelle
sijn ontfermherticheit.
ten is niet te minnen
noch eos te doen. noch
te minnen gods groet
heden als die mensche
voldien sel hebbe so
sel hi beghinne. en als
hi gherust sel hebben
sel hi werken. wat is
die mensche en wlo is
sijn graec en wat is sijn
groet. of wat is sijn
scalcheit. dat ghetal
vander menschen da
ghen also vele hondert
iare. si sijn gheacht als
een dropel waters te
ghen der zee. en als ee
ghescheiden steen in
vanden sande. also dei
ne sijn die iaren te ghe
likenen teghen dien
eweliken dach. om dit
is god ghedochsaem

in hem luden. en hi sel
op hem wt starten sijn
ontfermhertichheit. en heeft
ghesien die onduet van
haerre hēen dat si quaet
is. en hi bekent haer
omwerpinghe dat si
scale is. daer omc heeft
sine goedertierenheit
in hem luden voldien.
en hi heeft hem ghe
toent den wech der ghe
rechticheit. Des sinen
schen ontfermen is on
trent sinen naesten
mer des herē ontfer
hertichheit is bouen alle
vlesch. die ontfermhertich
heeft hi ghewijst ende
gheleert als een heere
sinen cude. hi sel ont
fermen ontfacende die
leringhe der ontfer
mhertichheit. en den ghenē
die haest in sinen oer
del. **Psalmus** mijn in goe
den dinghen en selstu
gheen claghen gheue.
en in ghenen gaue en
selstu niet gheuen se
rlicheit van enen qua
den woerde hoe en sel

die du die herten met
 scoelen also sel oec
 een woert bet dan die
 ghyste **S**ich en is dat
 woert met bouen die
 goede gaue. en den en
 dander is mit ene ghe
 rechtighen mensche.
 die soctz sel sterckelicheit
 in witen en eens onghen
 manerts menschen
 gaue dat die oghen
 besamen voer dat
 oerdel onder soeke die
 gherechtichit. en der
 du sprekens lere voer
 die quale doe mediane
 daer toe. en voer dat
 oerdel vraghe di selue.
 en du selste goedertie
 rouheit vinden in gods
 aenscomen voer die
 quale soetmoedighe
 di en inden tize der siec
 heit tone dine wande
 linghe en worde met
 vboeten gherecht te
 worden totter doot.
 want gods loen bliuet
 ewelic voer die bedin
 ghe bereide dine siek
 en wile met wesen
 en worde met belet ^{alsoe} te bringhen

als een mensche die
 gode becoert. **G**hedenc
 ke der ginstap inden
 daghe des mens en
 du selste inder wande
 linghe maken tijt der
 wedergheldinghe. **G**he
 dencke der armoeden
 inden daghe der oinloef
 dicheit en der noet. der
 armoeden in den daghe
 der rycheden **W**an des
 morgheus tot den
 auont sel die tijt wor
 den in wandelt. en alle
 dese dinghen sijn vast
 in gods oghen. een
 wys mensche outsiet
 hem in allen dinghen
 en inden daghen der
 misdact sel hi hem wach
 ten van traechoden **E**c
 vroeds bekent die wys
 heit en diese vint si
 sel hem behen gheuen
 die wise inden woerde
 si deden wijche. en si
 vstonden die waerheit
 en die gherechtichheit
 en si onderuonden die
 woerden en vommissen
Ra dine begheerten en

ganc met en van dinen
wille so kere ist dattu
dyure sielen hare begheer
te verlenes so selse di
maken inder vande
bliscap en wille niet
vuroechden in vele wer
scapen dattu ghene ghe
breke en henes haers
ghenes en worde niet
ar in ghyften doende
van ontceenden en heb
be gheen onghenoesch
te inden scaren noch
inden luttelen want
haer sondighen is een
paerlyc en wes niet
vandelbaer inder seel
dinghe van woekenaers
en niet en is di niet
in die werelt want du
selste syn indich dous
leuens **vs.**

En drouckenach
tich arbeider
en sel niet ryc worde
en die cleme dinghen
is maet hi sel al leyng
ken neder vallen die
wijn en die wine doe
die wise aftenwaert staet of dwale
en si sellen die woede

166
berispen en die hem niet
ten onsinen en voe
ghen si sellen scale we
sen wlichheit en wor
me die te erue out fac
en si sellen worden ver
heuen in meere gran
pel en siel sel worden
ghenomen vanden ghe
tate die haestelic ghe
loeft hi is van heere
herten en hi sel worde
ghemuret En die mis
doet teghen sine siele
hier ouer selmen hebbe
die ome die quaetheit
vbllyt men sellen mer
ken en die berispen
haet syn leuen sel wor
den ghemindert en die
clappinghe haet hi doet
wt die quaetheit die
in syn ziele sondicht hi
sel penitencie doen en
die vbllyt in quaetheit
men sellen merken en
vandere niet een scale
woert en hart en du
en selste niet worden
ghemuret vrient
en den mant en wildu
syn niet vstellen en ist

dat di misdaen is so en
 wils niet ontdekken
 want hi sel di horen en
 wachten als of hi die
 sonde bedecte. en sel di
 haten. en so sel hi di al
 to es aenhanghe. heef
 sta ghehoert een woert
 teghen dinen naesten
 so laet dat steruen in
 di en hoep dattet niet
 wt breken en sel wan
 des woerts aensicht ghe
 baort die sorte ghe
 hie den suchten van
 eens kincs dracht.
 en ghehij den ghesent
 te dit strect mit vleysch
 vander die also is dit
 woert in des sots mot
 berispe den vrient
 of hys licht niet en
 heeft vstaen. en dat hi
 dan segghe is en heb
 niet ghedaen of is
 dat hys heeft ghedaen
 dat hi daer echeer niet
 toe en doe berispe den
 naesten dat hys lichte
 niet en segghe. ende
 heeft hys ghesent dat
 hys licht niet en vander.

berispe dinen vrient
 want dit vdieneu
 gheschiet dicwile En
 en gheloest elk en woer
 de niet. sulc is die val
 mit sijns tonghe mar
 niet van woede. want
 wie is die niet en heeft
 misdaen in sijn tonghe
 berispe dinen naesten
 der du en dreighes. en
 ghif stat des alren hoec
 sten vresen want alle
 wysheit is gods vrese
 en in die wysheit is gode
 te ontfien en in alle wys
 heit is die beleidinghe
 der wet. en die wysheit
 der quaetheit en is
 gheen dysciplin en die
 vroetscap en is des son
 ders ghepems niet het
 is vroetscappicalheit der
 en daer is duwaer die
 heit. en een ontwise is
 die ghemindert wort
 van wysheden. beter
 is den mensche die ghe
 nuntet wort van wys
 heden en die des sines
 ghebreect inder vres
 sen gods dan die oner

uloeyt van sinne. en
des alre ho'schste wet
ougaet. **E**ne seker
belhendicheit is. en
si is ongherechtig. en
sulc is die een waer
woert wt sein en ver
telt die waerheit.
Sulc is die hem scald
lyc voetmoedich
en sine binneste syn
vol quaetheit. sulc
gherechtig is die he
alre sere tonder woerpt
van vels oetmoedic
haden. sulc gherechtig
is die syn aenschyn
neder heldet en vensh
hem met te sien hem
seluen op dat hi niet
en wordt gheueten
en dier hi niet bekent
en is hi sel voer di
gaen en yt dat hem
wort vboden te sonde
ghen vander onmacht
sijne crachten op dat
hi niet den tyt van
quaet doen. **V**and
sien bekent men te
man. en vanden te
ghenmet. ghemoete

Hi sel quaet doen

des aensichts so bekent
men enen wijen **D**ie
onreghenheit van
den lichaem en dat lac
hen vanden tanden. en
den inganc vanden
mensche si ghetughe
van hem. **E**en loghen
achtich berispinghe
is in eens ondadichs
gramscap. en een oer
del is datment proest
met goet wesen.
en sulc is siughende
en hi is wys **xx.**

Hoe goet yt te
berispen dante
worden vtoering. en
die beliet in bedinghe
met te vbieden **D**ie
begheerte eens ghe
maecten mans ont
maghedoude een ion
ghe ioncfrouwe. also
doet die ghene die hi
crachte een ongherech
tich vonnisse doet. **H**oe
goet yt den ghene die
berispen is te openba
ren die penitencie.
want also selten die
willighe souden ont

uken. sulc is swighen
 de en men vinten wys.
 hi is te haten die haef
 tich is te spreken. ajer
 een is swighende en
 en heeft den sin van
 spreken niet. en een
 is swighende en weet
 den eyt van bequame
 tice. Een wys mensche
 sel swighen totter tyt.
 mar een sulche en die
 onwys en sellen ghe
 nen tyt houden. Die
 vele woerde besicht
 hi quetset sine ziel. en
 die tot sinen behoef
 macht aen nemet on
 gherichtelike mensel
 en haten. den onghe
 stadich man is voert
 ganc int quade. ende
 het is een vindinghe
 der vnderinc of verlies
Eenrehande ganc is
 die niet oibaertlic en
 is. en eenrehande ganc
 is welker wederghel
 dinghe dobbelt is. ee
 vnderere is om die
 glorie. Sulc is die dat
 hoeft op heeft ghehe

nen van oetmoedic
 heit. sulc is die veel
 dines vlost mit luttel
 gheles en diet weder
 ghelzet seuen vout.
Die wise maket hem
 seluen unlyc inden woer
 den mer der soetter
 gracen sellen wt wor
 den ghehort. eens on
 wys ganc en sel di niet
 orbaertlic syn want
 syn oghen syn seuen
 uoudich hi sel deyne
 dinghen gheuen ende
 veel dinghen vinten.
 en dat op den synis mots
 is onstekinghe. hude
 leent hi en morghe
 eyschet hyt weder.
 sulken mensche is te
 haten enen soeten en
 sel gheen vrient syn
 en sinen goede en sel
 gheen graae wesen.
 want die ghene die
 syn broet eten syn
 valsche tonghen. hoe
 dieke syn doen en hoe
 veel datter is si sellen
 bespotten want hi en
 deel niet dat men sal

dich was te hebben mit
rechten sinne. oec dat
men niet en soude heb
ben ghehad. Die val
eene valscher ton
ghen is ghehe den
ghenen die op een
pauiment valt also
haestelic sel comen
der quader val. een
ondruckelic mensche
is als een ydel fabu
le. en si sel compaer
lijc sijn inder onghe
stadigher mont. Men
sel die woerden lach
teren wt eens sots
mont want hi en seid
se niet in haren tijt.
Sule is die vloten wort
te sondighen van ar
moeden en in sijn
rusten sel hi worden
ghepin. sule is die
sijn ziel sel vhesen ou
mde scaente en van
enen ontrijen persoe
sel hys vhesen. mer
in der wouninghe va
den persoen sel hi hem
seluen verliesen. sule
is die mit scaemenden

vrient beloeft en hi
heesten te vghoeft ghe
wommen te viande.
Want die loghen is
een quaet lachter in ene
mensche en si sel een
paerlic sijn inder on
ghestadigher mont.
Deter is een dief dan
die eupaerlijcheit eens
loghenachtichs mans.
mer beide sellen si dat
vlies te erue hebben.
Der loghenachtigher
menschen seden sijn son
der eer en haer scaem
te is mit hem sonder
blatensse. **Een** wise bren
ghet hem seluen voert
inden woerden en een
vroet mensche sel den
vorbarighen behaghe.
Die sijn ~~hant~~ lant weret
hi sel vhesen den hoep
sijn vruchten. en die
gherechtheit weret
sel worden vheuen. mer
die den vorbarighen
ghenoecht hi sel der
quaetheit ontulien. **De**
sente en hant ghyften
verbliden des rechtars

oghen. en als die stome
 inden mont so keert
 hi of haer berispinghe
 Die vborghen wysheit
 en die onsenlike scat
 wat orbaer is van
 beiden. beter is hi die
 heelt sin onwysheit.
 dan een die berghet
 sin wysheit. **xiii.**

Ruc mijn heefftu
 ghesondicht. so
 en doe daer ofter niet
 toe. mer vanden eer
 sten sonden bidde dat
 mens di vlate. vhe
 die sonden als van een
 re slanghen aensicht.
 is dattu totte sonden
 gaeste so sellen si di
 ontfacn. haer tanden
 sin leuen tanden en
 si doden der menschen
 sielen. alle quaetheit
 is als een swaert on
 beiden siden scerp. haer
 woude en is gheen ghe
 southeit. stridinghe
 en die ongherechtighe
 sellen dat goet te niet
 brenghen. en dat hinc
 dat alte vike is sel wor

Du te niet ghemaect
 van honer dien. dus
 sel eens honaerdichs
 goet worden outwor
 telt. eens armis bedin
 ghe sel vren moude
 comen tot sinen oren.
 en haestelic sel hem co. toe
 men dat oerdel. Die be
 rispinghe haet hi is
 die voetstap eens sonde
 ren. en die gode out
 siet hi sel worden be
 kent toti sinre herte.
 een machtich wort be
 kent van verren mit
 ter stontse tonghen
 en die broede weet dat
 hi vallet van hem. Die
 sin hinc sticht mit
 vreen den goede. hi
 is ghelijc den ghenen
 die sine stene vergadert
 inden wquter. v gaderet
 eystric is der sonders
 synagoghe. en haer o
 termghe is als een vlam
 me vics. Der sonder
 wech is ome ghemuerti
 mit stenen. en in haer
 eynde sin der hellen
 duysterissen. en pine.

die die gherechticheit
wacht hi sel sinen sin
behouden dat eynde vā
gods vrese is wysheit
en sin. die niet wys
en is hi en sel niet ghe
leert worden mit goe
de mer die onwys is
die onuloeyet in dat
quade. en gheen sin en
is daer die bitterheit
is **Eens** wys wysheit
sel oueruloeyen ghe
lyc eenre onuloeyen
ghen. en syn raet bli
uet als een fonteyne
des leuens. eens sots
herte is als een ghebro
ken vat. en en sel ghee
wysheit houden. so wat
wiser worden een
onwetende hoert hi
selt louen. en hi selt
tot hem waert toe wer
pen. die onchuische
hoert en het en sel hē
niet ghenoeghen. en
hi sel dat wech worpē
after sinen rugghe.
eens sots. eens sots
vtellen is als een bor
den inden wech. mer

men sel gracie vinden
in eens wys lippen **Eens**
vroets mont wort
ghe socht inder v'gade
ringhe. en syn woer
den sellen pensen in syn
herte. Ghelyc een ver
deruende huus also is
den sotten die wysheit.
en eens sots comt syn
onuitelike woerde. Die
leringhe is den sotten
als boeyen om die been.
en als hantbande op die
rechtshant. Die sot
v'heffet syn stem mit
lachen woede **Inde** lern
ghe is gulden ornament.
en als een v'cieringhe
anden rechten arm eens
sots voet is lichtche in
syns naesten huus. en
een gheleert mensche
sel worden bescaemt vā
eens machts persōe
Die sotte siet vanden
vensteren mit huus. mer
een gheleerde sel cime
buten staen. eens men
schen sothet is toe te
horen an die dore. en
een vroede sel worden

mer een wys mā sel cime al
swighende lachen

beswaert mit lachter.
 Der onuyser lippen sel
 len soctte duighen ver
 tellen. mer der wyser
 woerde sellen worden
 gheueghen in een ma
 ghe. **I**nder socter mout
 is haer herte. en inder
 wyser herte is haer mot.
 als die v'maledide den
 dunel vloect so vloect
 hi syne selues ziel. een
 rinaer sel syn siel be
 smetten. en in allen din
 ghen seluen haten. en
 die mit hem woent hi sel
 ghehaect wesen mer de
 singhenden en den wi
 sen sel men eren. **xxxij.**

In enen moeder
 achtighen stien
 is die traghe gheeste
 en alle lude sellen spreke
 op hem sin vrouwe. **d**ich
 vanden offen miffe is die
 traghe ghesteent. en elc
 dien ghequaect sel syn
 hande scuden. **D**es vaders
 scante is van enen on
 bescheidenen sone. mar
 in enen soctte dochter sel
 hi worden in veruider

inghe. een broede doch
 ter is haren man een
 erfachticheit. want
 die ghene die haer be
 scaemt si wort in lach
 ter haren vader. die
 bonde bescaemt den vad'
 en den man. en si en
 sel niet worden ghem'
 zert. den widighen man
 van beiden sel si worde
 outersaemet. **D**ie sanc
 inder weeninghe is een
 outamehe vtellinghe.
 gheselen en leringhe
 is in alre tijt wysheit.
 die den sotten leert is
 als die ghene die ene
 scarf v'gaderet. die dat
 woert vtellet den ghe
 nen dies niet en hoert
 hi is als die ghene die
 enen slapenden woeket
 van enen swaren slape.
 hi spreect mit enen sla
 penden die den sotten
 wysheit vtellet. en mit
 einde vander vtellinghe
 so seit hi wie is dese.
 weene opten doden. wat
 syn licht ghebreect. en
 wene op enen sotten

want hi ghebreect vā
sinne. luctel wene op
enen doden want hi is
gheruyt. alte quaet **itt**
is dat alre quaetste le
nen bonen eens sots
doot. Eens doden ghe
ween is seuen daghen
mer eens sots en eens
indichs betvenen is al
le die g daghe haers le
uens. en sprect met
veel mitten onwisen
en ganc met velenwach
te di van hem dactū ghee
onwille en hebste. en
en besmette di met in
sine sonden. ney ghe vā
hem en du selste ruyte
vinden. en du en selste
met worden vtrayhet
in synre soetheit. hi sel
worden verswaert ho
nen loot. en wat name
is hem anders dan sot
Saut en sout en een
hoep yfers is lichter
te draghen dan enen
onwisen mensche en
sot en indich. ghelyc
dat een fondament vā
houten pilen te gader

ghenoecht in een fonda
ment van ene ghespich
te met en sel worden
ghescheiden also en mach
oec dat herte dat vast
ghemaect is in der vrees
ghepeyns. eens wys
ghepeyns en sel in ghe
nen tyt worden vā
ghet of in vresen ghe
lyc dat stroe inden ho
ghen moerter sonder
calo gheleit met en sel
len dueren teghen dat
aensichte vanden wijn
de. also en sel gheen vre
sende herte herte in des
sots ghepeyns met we
der staen teghen dat be
drufsch van vresen.
Ghelyc eens sūdighe
vsioringhe in een ef
fene wech also en sel
in allen tyt die vresen
de herte in des sots ghe
peyns met outsiel.
also oec die altoes ghe
dueren in gods ghebo
de. die die oghen duwel
hi brenghet die cranc
wt. en die dat herte
prekelt hi brenghent

fortzen
mitten

den sin voert. Die ene
 steen werpet in die vo
 ghelen hi selse maghe
 also die ghene die ver
 wt teghen enen vriet
 hi breekt die vrientscap
In dattu tott enen vrie
 wt een swaert wt arc
 kes en mishope met
 wāt het is een weder
 keren totten vrient
 wt dat hi sinen mont
 serichlic opdoet en ont
 sieten met. want den
 vrient is een weder
 dencken wtghen^{men}der
 misdaet van lachter
 en van verwt en in
 der houerdien en inder
 openbaringhe der hei
 melicheit en in eenre
 bofer wonden in al de
 sen sel die vrient ont
 wien. **E**sist trouwe
 nutten naesten in syn
 re armoeden en du sel
 ste worden vlyt in
 sinen goede. **I**uden
 tude syns lidens ghe
 duer hem ghetrouwe.
 dattu oec moghes
 me erfghenooot sijn

in synre erfachtich.
Voer dat vier van
 enen fornaysse sel die
 hetten en die roet vā
 den vier op gaen also
 sellen oec voer dat
 bloet vloecte en lach
 ter en dreighinghe
 sijn. **E**n scaeme di niet
 een vrient te groete
 en en verberghe di
 niet van sinen den
 schme en al dat di
 quaet coemt. du seleet
 hi hem ghedoghen. ele
 diet sel horen sel hem
 van hem wachten. **W**ie
 sel minen moude hoe
 de ghenen en op mij
 lippen een seker tei
 ken. dat ic van hem
 niet en valle en dat
 mij tonghe niet en
 vliese. **cxij.**
Here vader en
 die he bist mij
 leuens. en laet mi niet
 in haren rade. noch
 en laet mi niet in ha
 ren rade. noch en laet
 mi niet vallen in dier
 onwaerdicheit. **W**ie
 sel in mij ghepeynse die gheselle
 onderlegghen en.

1 mi
set in mijn herte die
leringhe der wysheit
dat hi niet en spare
van haren onwetent
heden. en dat hare mis
dade niet en openba
ren en dat mine on
wetentheide niet toe
en wassen. en dat mi
ne misdade niet wor
den ghememichson
dicht. en dat mine
souden niet en oüvloey
en. en dat ic niet en
moet vallen inden aen
scouwen mijner we
dersaken. en dat mi
viant niet en moet
vbliden. **H**ere vader
en god mijns leuens
en laet mi niet in
haer ghepeins. ver
heffinghe van mine
oghen. en gheeft mi
niet. en alle quade be
gheerte kere van mi.
de van mi die begheet
te van den lichaem.
en die slapinghe van
der wls begheerten
en moet mi niet be
gripen. en eenre on

scamelre en sotter sie
ken en leuer mi niet.
kinder hoert des moets
leringhe en diese macht
en sel niet vnaeren in
smeu lippen. noch hi
en sel niet als quact
sten werken niet wor
den ghesandelseert.
Die sonder sel wor
den begrepen in syn
ydelheit. en die hou
dinghe en die bloeker
sel daer in werden
ghesandelycert. **D**ij
mont ^{en wylme} hem
niet ten eede. want
daer is vele vals in
in gods noemen en
sinet eenperlyc in
dine mont. metter
heiligher namen en
wordt niet toe ghe
minghet want du en
selste van hem niet
om hi niet syn. want
ghelyc dat ~~kynt~~ een
knecht diemen een
paerlyc vraghet van
benden niet en wort
gheuert. also en sel
elc swerere en noe

mer niet allen vander
 sonden niet werden
 ghesuuerd. Een man
 die vele sweert hi sel
 worden vuilt mit quaet
 heden. en die plaghe
 en sel van sinen huus
 niet wech gaen. **yt** dat
 hi sinen broeder bedrie
 ghet so sel die misdaet
 op hem sijn. **yt** dat hi
 vempt so sel hi twenou
 delijc misdoen. **yt** dat
 hi ydelic sweert so en
 sel **sijn huus** hi niet wo
 ren gherechtich want
 mitten alren quaesten
 loen sel sijn huus worde
 vuilt. Een ander sprac
 ke is oec der doot con
 trarie. **sine** si en moet
 niet worden gheou
 den in iacobs erue. wat
 vanden ontfeninghe
 luden sellen alle dese
 dinghen worden gheuo
 men. en **sine** en selle
 gheen wentelen hebbe
 in misdaden. **dijn** mont
 en wenne hem niet tot
 onghemamerliker
 spraken. want daer

is dat woert der son
 den in ghesondeniche digne
 vaders en digne moed.
 want du byt in midde
 vanden voerharighen.
 dat god licht digne
 niet en v'ghete in haer
 aenscouwen. en dattu
 dan v'sottes mit digne
 eenpaerichheit. **yt** en
 moetes ghedoghe lach
 ter. en dattu dan lieuer
 hadste dattu niet en
 waerste gheboren. en
 dattu dan vloecte de
 dich digne gheboerte.
 een mensche die ghe
 woen is inden woer
 den des dwyts. hi en
 sel in allen sinen da
 ghen niet worden ghe
 leert. Twe gheslach
 ten vloeyen ouer in
 sonden. en dat derde
 brenghet gramscap
 en v'hes toe. een hete
 siele als een bernende
 vier. si en sel niet ghe
 blusschet worden voer
 dat si yet v'sluden sel.
 en een scale mensche
 inden monde sijns vley

sche. hi en sel niet op
houden voer dat hi een
vier ontfeken hant
sel. Een mensche van
onchunfchen leuen is
alle broet soet. hi en
sel niet moede worde
ouerlidende van sine
misfaden totten eynde
Els mensche die sijn
bedde onergaet ver
smadende in sine siele
en seit wie siet mi.
die duinsten missen sijn
omtrent mi en die want
ten bedecken mi. ende
mement en siet mi
wie en ontse ic. die
alre hoechste en sel
myne misdaet niet
ghedencken. en hi en
vstaet niet dat sijn
oghe alle dinc sien.
want hi vstaet van
hem gods vrese. sulkes
menschen is vrese on
der menschen oghe
die dien ontfien. ende
en bekent niet dat des
heren oghe veel meer
claerre sijn dan die
sonne. en dat si al der

menschen weghe be
scouwen. en die diep
heit des afgrondes.
en dat si der mensche
herten bescouwen in
den vborghene steden
want den heer gode
waren alle dinc con
dich eer si worden ghe
schepen. en dus scou
wet hi alle dinc na dat
si volmaect sijn. Dese
mensche sel worden
ghecastet in den stra
ten vander stat. hi sel
worden viaghet als
eene merien volen
en daer hys niet wa
nen en sel daer sel hi
worden begrepen. en
hi sel allen menschen
in lachter wesen om
dat hi gods vrese niet
en heeft vstaen. Dus
sel oec els wijf sonde
ghen. die haven man
laet. en die erfachtic
heit set van vreemden
hulken. want ten eer
sten was si onghelo
uich in des alren hoech
sten wet. en ten andere

heeft si haren man ghe
 laten. ten derden heeft
 si onschynscheyt ghedaet
 in onerspal. en van ene
 anderen man heuet si
 tot haren behoef kind
 gheset. dese selmen bren
 ghen inder vgaederin
 ghe en men selse in ha
 ren sonen sonen scou
 wen. en haer sonen en
 sellen gheen wortelen
 leuereu. en haer telghe
 en sellen gheen vrucht
 ghenen si sellen hare
 ghedencken laten in
 maledyghheit. en haer
 scande en sel niet wor
 den of ghedaen. en die
 ghene die ghelaten syn
 sellen bekennen. dat
 niet beter en is dan
 gods vrese. en dat niet
 soeter en is dan in des
 heren ghebode te scou
 wen. den he te volghen
 is grote glorie. want
 men sel ontfanghen na
 hem lancheit van daghe
Die **xxij.**
 wysheit sel haer
 sielen louen. en si sel in

gode worden gheoert.
 en si sel glorie in mid
 den den volke. en in des
 alren hoechsten vgaede
 ringhe sel si haren mot
 op doen. en si sel glori
 eren inden aenscomme
 synre doghet. si sel wor
 den vheuen in midden
 van sinen volke. en
 men selse in wonderen
 in heiligher volheit.
 en si sel lof hebben
 inder menichten vande
 wijsderuen. en onder
 die ghebenedide selme
 se ghebenedien seg
 ghende ic ben wyghe
 comen wt des alren
 oüsten monde. eerst
 gheboron voer alle
 creatueren. ic dede in
 hem den hemelen dat
 onghebreckelike licht
 wassen soude. en als
 een uensel heb ic alle
 vleysch bedect. ic wan
 dede in den hoechsten
 en myn troen was in
 calupnen der wolke.
 den rinc vanden hemel
 hebbe ic alleen Tinogae.

en ic hebbe doer leet
in die diepheit vande
afgronde. en ic hebbe
ghe wandert in den
vloeden der see. en in
allen landen heb ic
ghestaen. en ic hebbe
die voerbaricheit
ghehadt in alle volc.
en in allen luden en
alle der honaerdigher
en der oetmoedigher
herten heb ic mit
machte vtreeden. En
in al desen soecht ic
ruste. en ic sel wo
nen in syure erfach
ticheit. doen gheboet
en seide mi die scypper
van allen ~~van allen~~
dinghen en die mi
schep ruste in taber
nacule. en hi seide mi
wone in iacob. en heb
be erue in ysel. en in
minen wencornen
seiete wortelen van
den beghinne voer
die werelt. ben ic ghe
schepen. en totter toe
comender werelt en
sel ic niet ghebreke.

en ic hebbe ghedient
voor hem inder heil
gher woninghe. en in
syon ben ic dus ghe
teret. en ghelikehe
heb ic ghehelecht. ghe
rust inder stat. en in
iherlm is mijn macht.
en ic hebbe ghesooten
wortelen in eer sant. ghe
volc. en haer erue is
inden deel mijns gods.
en inder menichten
vanden heilighen is mit
ghedenckenisse. Ic ben
vheuen als die cedre
in libano. en als die
cypres in den berghe
van syon. en als die
plantinghe vander
rosen in iherico. als
die speciose olueboom
inden welde. en ic bin
vheuen als die platang
neuen den water in de
strat. ghelyc caneel en
balsamen wel rukende
so gaf ic roke. als we
ner corne mirre gaf
ic roke der soeticheit.
en als storax storax gal
en galban en ~~van~~ van ~~van~~

en ic bin vheue als een palm in
cades

nine

oec specien die en daen
 ontrent also keuene
 groot en also en dro
 dine sijn als pele en
 eens mensche als een
 uaghel droe onghel
 pele is oec houwe
 eenrahande libanus
 specie die niet so berooc
 eenrehande te ic mi
 home druyter ne wo
 en si sijn van unghel
 alte soet roke en minne
 roke is als balsame
 die niet ghemenighet
 en is. Ic hebbe minne
 telghere wt ghesprec
 ket als een cherubin
 tus en minne telghere
 sijn der eren en der
 gracen Ghelyc den
 wijngaerde hebbe ic
 vrucht ghemaect en
 soetichem van roken
 en minne bloemen sijn
 vruchte der eren ende
 der oersaemhen. Ic
 ben moeder der scoen
 re minnen en der vre
 sen en der bekennissen
 en der heyligher hope
 In mi is gracie alre

weghe en alre waerheit
 In mi is alle die hope
 des leuens en der do
 ghel liden ouer tot
 mi die mi lighert
 en wort u vollet van
 minen gheslachte wat
 mijn gheest is soet bo
 nen houich en mijn erf
 achtichet bouen dat
 houich en die houich
 en die houich roten sijn
 ghedencken is inden
 gheslachte der ewichet
 Die mi eten hem sel noch
 hongheren en die mi
 drucken hem sel noch
 dorsten die mi hoert
 hi en sel niet worden be
 scaemt en die in mi wer
 ken en sellen niet son
 dighen en die in vlich
 ten sellen dat ewelike
 leuen hebben alle dit
 is die boec des leuens
 en des alen hoechten
 testamens en die bekenn
 unghel der waerheit
 Moyses gheboet ene
 wet inden gheboden
 der gherechtichet en
 erfachtichet iacobs

huse en isrls belofte.
In sette dand tott sine
kande en uwecke ut
hem enen coninc die
ewelike alte sterc sit
ten soude inden trone
der eren die die wyf
heit inwilt als phison
en als cigris in den
daghe der nuwer vruch
te. Die dan sin inwilt
als enfraten die me
nichfondicht als die
iordane inden tide des
oepes. die disciplinen
sent als dat licht en
in staet als gy on in
daghe dancen den wyn
gaert leet. die eerst
vuldoet die wyfheit
te weten en een cranc
ker en selse met on
der soeken want va
der see vloeyde syn
ghepenis ouer en
syn raet van vele af
gronden. Ic die wyf
heit storte die rieme
ren wt ic ben als
een arm van groten
watere wt eenre ri
meren. Ic ben als die

ruiere dorw en als
een water conduict
quam ic wten para
dyse. Ic seide ic sel v
nerschen minen hof
vanden planten en ic
sel inwilt die vrucht
ingure dracht en sich
in is ghemaect en e
beke ouvloeyende en
mine ruiere naecte
der see want ic vlich
te allen menschen die
leringhe als die daghe
raet en ic selse vtelte
tott tott in langhen
tiden ic selse vtelten
tott in langhen tide
ic sal dore gaen dat
ouderste deel vander
eerden en ic sel besien
alle dode en ic sel ver
lichten alle die ghenen
die he hopen roch sel
ic leringhe wt storte
als profete en ic selse
laten den ghenen die
wyfheit soeken en ic
en sel met eynden in
haren gheslachte tott
in die heilighe ewicheit
Diet dat ic in met al

lene ghearbeit en heb
be. mer hem allen die
die waerheit soeken

ii xxv.

Drien dinghe
is mijn gheest ghenoech
lyc die gheproeft sijn
voer gode en den men
schen. broeders eendrach
tichheit. en mine der ene
kersten of der naeste.
en man en wiff wel
ouer een draghende.
Drie manieren haet
mijn ziel en ic worde
seer vswaert haerve zie
len. en en armen houder
dich. en en riken loghe
achtich. en enen ouer
sot en ongheestich. Dat
tu in dijne roucheit
met vgaert en hebste
hoe selstu dat vinden
in dijne oncheit. hoe
scone is der grauwer
oncheit dat formisse.
en den priestaren te be
keunen den raet. hoe
scone. hoe scone is den
ouden die wijsheit en
den gloriosen die vspan
nisse en den raet. der

ouder crone is vele
wetcheiden en haer
glorie is die vrese gods.
neghen onghepense
dinghen der herten
vornuste ic groot ic
~~groot~~ en tience sel ic
den menschen segghen
inder tonghen. En ma
die leuende verblift
in sinen kinderen en
en die siet die dinc wor
pen sijne vande. salich
is hi die woent mit ene
wel ghesinnenden wive.
en die in sijn tonghe
met gheuallen en is.
en die met ghedient en
heuet den ghenen die
sijn onwaerdich wa
ren. salich is die man
die vint enen ghewa
righen vrient. en die
gherechticheit vtellet
eure oren diet hoert
Hoe groot is hi die
vint wijsheit en weten
heit. en gheen en is
bouen den ghenen die
den he outlet Gods
vrese heeft hi bouen
alle dinghe gheset. sa

lich is die man dien
ghegheuen is te hebbe
die vrese gods. die
die vrese hout wien
selmen ghelyc make.
gods vrese is dat be
ghynsel syne minne.
want b dat beghynsel
der trouwen is hem
in te cleuen. alrehande
plaghe is droefheit
der herten. en alle ma
tete ^{maetheit} is eens wyfs
quaetheit. en hi sel sien
alle woude en niet wou
de der herten. en alle
scalcheit en niet scale
heit des wyfs. en alle
heimelicheit en niet
heimelicheit der gheen
re die haten. en alle
wrake en niet wrake
der manden. Gheen
hoeft en is scalcher
dan der slanghen hoeft.
en gheen gramscap en
is bouen des wyfs
gramscap. Het sel meer
ghenoeghen te wonen
mit enen libaerde en
mit enen drake dan te
wonen mit enen scale

ken wine. eens wyfs
scalcheit. in wandelt
haer aensicht. en si
sel vbliden haer aen
sichte als een bere.
en si toghet als een
sac in midden haren
naeste haren man v
suchte en horende so
vsuchte si een luctelke
Lort is alle quaetheit
bouen eens wyfs quaet
heit. der sondaren lot
sal op haer vallen. Ghe
lyc dat een zandigher
opganc is in eens ou
mans voete. also is een
clappende wyf enen
rustelken man en aen
sich niet eens wyfs
soenheit. en en begheer
gheen wyf in hare
soenheit. eens wyfs
gramscap en onwader
dicheit is ~~vote~~ grote
scande. Heeft een wyf
die vorder hant so is
si haren man contrarie
een oetmoedich herte
en een serich aensich
te en een doet woude
is een scale wyf. Gram

ke hande en onmach-
 tighc knien is eens
 wyf die haren man
 niet en prijft. dat be-
 ghinsel der sonden
 wort vanden wior
 en bi haer steruen in
 alle. En ghif dinen wa-
 ter ghenen weganc
 noch cleuenen. noch ene
 quaden wille ghenade
 wt te gane. en wandert
 si niet na d'ynre hant
 so selse di seliden in
 d'ynre viande aenscon-
 winghe. sijnse of va
 dinen vleische dat si
 di altoes niet en mis-
 bruke

xiii.

Silich is die man
 eens goets wyfs.
 want dat ghetal van
 haren laren is twe
 uoudich. een swaert
 stare wyf is ghenoech
 lie haren man en si
 sel die laren sijnse le-
 uens in vreden volde
 een goet deel is een
 goet wyf. si sel wer-
 den ghegheuen enen
 man. ouer goede wer-

ken in enen goeden
 deel der gheene die
 gode ontsien. want dat
 goede herte is eens
 vhes en eens arms
 menschen. in allen tide
 is haer aensichte blide.
 Van drien dinghen
 ontsach mijn herte en
 int vierde vreesde he
 mijn aensicht. die ver-
 radnisse semstat.
 en vgaedinghe des
 volcs. en lo ghenacht
 ghe ouer diet. alle sijn
 si swaer bouen die doog.
 rouwe van herten en
 gheueen is een wan-
 trouwel wyf. In een
 wantrouwel wyf is
 die ghesele der tonghe
 hare allen menschen
 deelende. ghelyc der
 offen ioc dat ruert also
 is een scale wyf. die
 se houy is als een die
 een scorpioen begripet.
 een dronckenachtich
 wyf is grote gramscap
 en lachter. en haer
 villheit en sel niet be-
 dect worden. eens wyfs

onchuytich leuen is in
die hoechdraghenheit
haerre oghe en in
haren wybrauwen
selmens bekennē In
een dochter die haer
met of en keert ver
sekert die hoech dat
si gheen oersaec en
vint en haers mis
bruke. wacht di van
alre onersaenheit
haerre oghe. en ver
omwaerde di niet al
vroekeloeste di. Ghe
lyc dat een dorstich gan
gher sinen mont op
doen sel ter fonteyne
en van elken naesten
water drincken sel. en
teghen elken stakē
~~sinen~~ sitten. en teghe
elc ghesoutte sinen
coker op doen sel tot
dat hi amachtich wort.
eens eerustichs wyfs
gracie sel haren man
ghenoechte gheuen
en sel sijn been besal
uen. Haer ghemant
heit is die gane gods.
een wel ghesinnēt wyf

en singhende en is ghee
inwandelen der gheleer
der zielen. gracie boue
gracie is eenheitich wyf
en samel. want alle
swaerheit en is niet
weerdich der vsmaden
der zielen ghelyc der
risender sonne in der
werelt in gods hoech
sten. also is eens gods
wyfs scoenheit in ver
aeringhe haers huus.
Een lichtnat lichtende
op den heilighen candelae
en scoenheit des aensich
tes op ghestade outheit.
gulden colūnen op sil
ueren voeten. en vaste
voete op eens ghesta
dichs wyfs plantē.
het sijn ewelike fundi
menten op enen ghehe
len steen. en gods ghe
bode in eens heilichs
wyfs herte. In twee
dinghen is myn herte
begerich. en mit derde
is mi gramscap aen
ghecomen. een man
vechter die te niet gaet
bi armoē. en een wys

man vsmact. en die ouer gaet van gherechticheeden tot sonden dien heuet god bereset ten swaerde Twee ghe daenten duncken in pyalic en vreesachtich mit pinen doet een co menstap ver sijn rocke loeshet. en een bedrie gher en sel met gherechtich worden vanden son den sijnre lippe **XVII.**

Oele lude hebben misdaen om armoe en die soecti rike te wor den hi keert sijn oghen of. ghelyc dat men in die midde waert der ver gaderinghe van stenen enen stake steket aldus selmen in die midde waert van copen en v copen ghemocht wor den mit sonden. want mitten ghenen die mis doet sel die misdaet ver treden worden En hout ste di met uerustelike in des heren vrese so sel haestlic dighnis ane recht ghemorpen worden.

ghelyc dat in dat doer gate vanden zene dat meel blyst also is een eens moeynisse in sine ghepeynse. eens potte makers vat proeft die ouer en die gherechte ghe menschen tempta tie en liden Ghelyc dat die ruheit van houtz sijn vrucht coghet also doet dat ghepans dat wort in des mensche herte voer die reden en prife die man met want dit is der mensche becoringhe. volghen die gherechticheit so selstu begripen en du selste doen als een beha ghel cleet der eren en du selste mit haer wonen. en si sel die ewelic bescreuen en in den daghe der bekennissen sel stu vastheit vanden die voghelen v gaderen tot dien die hem ghelyc sijn en die waerheit sel we derkeren tot den ghene diese doen. die liebaert soecti altoes om te vaen

en also doen die souden
den ghenen die quaeth
doet Die heilighe men
sche gheduerft in wijs
heden als die sonne
want die sot uwan
del als die maen In
die middewaert van
vroeden luden houde
dat woert tot sinen
tiden en wes eenbaer
lic in midden die ghe
ne die gods wet pem
sen den souden ver
tellen is te huten en
haer ghelach in misda
de der souden Een spra
ke veel swerende doet
dat haer vanden hoef
te opstaen van aente
en haer onwaerdic
heit is een vstoppen
der oren wtfportinghe
van bloede is inder ho
naerdigher gheschelt
en haer vloec is swaer
te horen Die ondeck
sins vrients vholent
hi sel trouwe vliessen
en hi en sel den vrient
met vinden tot sinen
wille az mine dinen

naesten en worde mit
trouwen mit hem ghe
uoeghet. ict dattu ont
deckes sijn hemeliche
den so en selstu hem niet
na volghen ghelyc ene
mensche die sinen vrient
vliest also is hi die vliest
die vrientscap van sine
euenkerste en ghelyc
die enen voghel laet
vliegghen wt sijne hat
also bistu die laetes
dinen naesten en du
en en selsten niet vae
volch hem niet want
hi is verre wech wat
hi is gheuogghen als
een vde vten stricke
want sijn ziel is ghe
wont ouer hem en
selstu niet moghen toe
beden binden en vna
ledie en is gheen ghe
eendrachticheit want
dat ondecken eens vrients
hemelicheden is wan
hope eenre onsaligher
sien Die wenct mit
oghen hi werket ongh
rechticheit en niem
en sellen of worpen

In den aenschouwen dijn
 re oghen sel hi sinen
 mont vsoeten en op
 dine roden sel hi uwon
 deren. mar ten lesten
 sel hi sinen mont ver
 kerren en in dinen woer
 den sel hi scaude gheue.
Ic hebbe veel ghehoert
 en ic en gheliken hem
 niet. en die he sellen ha
 ten. Die mit hoghe wer
 petz den steen hi sel valle
 op syn hoest. en een
 loes woude sel loese wo
 den deelen. en die een
 gracht gramet hi sel
 in vallen en die sinen
 naesten enen steen set
 hi selre hem aeytote.
 en die den anderen ene
 stric leit hi selre in uer
 uen. Die gheue die die
 den scalcken raet maect
 hi sel worden op hem
 ghekeert. en hi sel be
 kennen waen hi hem
 toe coemt. **D**at bespot
 ten en dat uwyg vande
 houaer dighe en die wa
 ke sel van hem vlien als
 een leen. si sellen matte

stroppe vwarren die ghe
 noechte hebben inder
 gherachtigher val. mit
 die rouwe selse vterē
 eer si steruen sellen
Gramscap en toren
 bette sijn si te voutwaer
 den. en een man een
 sondaer sel die onthou
 den.

XVII
Die ghetwroke
 worden wil
 hi sel van gode wrake
 vinden en houdende
 sel hi sine sonden hou
 den. vlaect dinen naeste
 die ~~dinen naesten~~ di
 deert. en dan sellen di
 dijn sonden vlaten wor
 den alstuns bidde. een
 mensche hout enen
 mensche hout. ~~dinen~~
 men gramscap en hi
 eyschet van gode boete.
In enen mensche sijn
 ghelike en heeft hi
 gheen ontferrinckheit.
 en hi bidt ouer sine son
 den hi al is hi vleysch
 hondet die gramscap.
 en hi eyschet goeder
 tierenheit van gode.

wij sel bidden voer
sijn sonden. **G**hedene
dijne werke ende
laet manschap te dra
ghen want quellinghe
en die doot coemt den
in sine ghebode. ghe
dencke gods vrese en
en worde niet gram
op dinen naesten. **G**he
dencke des alren hoed
sten testament en ver
outwaerde dijns onen
kerkens onwetelheit
wachte di van stride. en
du selste die soude min
dare. want een vgrat
mensche swarmet ghe
strijt. en een man een
sonder vstoert vrien
de. en in midden den
ghenen die vrede heb
ben sel hi manschap brau
ghen want na thout van
den bossche also onste
ket dat vier. en van eens
menschen cracht also
sel sijn gramscap wesen
en na sijn goet sel sijn
gramscap vheffen. **H**ies
tich strijt onsteken vier
en haestich gheschelt

sel bloet wt storten. en
die oecoude tonghe
sel die doot aenbreughe
yt dattu blaete so selse
bernen als ier. en sijn
weten daer op so selse
gheleschen worden. en
beide coemt wt den mou
de. **S**en rimaer en mit
tween tonghen sel ver
maldyt wesen want
si selse veel verstoren
die vrede hebben. die
derde tonghe heeft vele
lude beroert en heeftse
ghestroeyt vanden ene
volc inden andere volc.
si henet der riker lude
ghenuerde stede ghed
troneert en groter lude
huse anrecht ghewor
pen. **D**er volken crach
te heeft si onwe ghe
houwen en sterke lude
ghescheiden. die derde
tonghe tonghe heeft
wine die manne lude
voren. en heeftse be
roeft van haren arbe
de. die die aenscouwen
hi en sel gheen rust hebbe
daer hi in ruste sel. der

noch hi en sel wende hebbe

gheselen woude die maket
 blaen ledermer der tonghe
 woude sel die beentre
 breken vele lude sijn die
 ghenallen in des swaerts
 mont. mer si en sijn al
 so met doot. als die ghe
 ne die vderfti sijn in haer
 re tonghen. **D**alich is
 hi die bedect is vander
 quader tonghen. die met
 ouer gheleden en is in
 hare gramscap. en die
 haer an hem met ghe
 toggen en heuet. en in
 haer en banden met ghe
 bonden en is. want haer
 ioc is oen yseren ioc.
 en haer bant is een mu
 talen bant. haer doot
 is die alre quaetste doot.
 en die helle is orbaer
 liker dan si. haer ghe
 duerichet en sel niet
 bliuen. mer si sel behou
 den der ongherechti
 gher weghe. en haer
 re vlamen en sel die ghe
 rechtighe niet vberne
 Die denke laten sellen
 in haer vallen en si sel
 in hem beruen. en niet

(luden)

worden wt ghedaen.
 en si sel in hem worde
 ghesent als een lybaerti
 en si selse quetsen
 als een luybaerti. **W**er
 time dyn oren mit doer
 nen. en en wil niet ho
 ren die quade tonghe.
 en make een doer tot
 dinen monde. en slote
 tot dinen oren. **S**melte
 dyn gont en dyn siluer
 ende make een waghe
 dinen woerden. en rech
 te breidel dinen monde.
 en wachte dattu mach
 schien niet en valte in
 dine tonghe. en dattu
 dan valte inden aufcon
 wen dijne viande die
 di vraden willen. en
 dat dyn val dan si on
 ghenefelic in die doot

Die **xxx.**
 Doutferrihticheit
 doet hi leent om bate
 sinen naesten. en die
 vmach in die hant hi
 hout die ghebode. leen
 om bate dinen naesten
 inden tiden sijne noet.
 en gheeft weder dine

naesten in sinen tide.
vseker dat woert en
doch ghetrouwelike
mit hem en in allen
tiden selstu vinden dat
di noetorstich is. ve
le lude hilden woek
ren ouer ene vout
en deden moeynisse de
ghenen die hem holpe
ton dat si hebben sellen
ontfaen so cussen si des
gheens hant die gheest
en mit belofte voet
moedighen si haer se
me en in den tyt des
gheldens sel hi tyt ei
schen en sel spreke wor
den van ydriet. en va
nne miracien en den
tyt claghen. en mach
tyt weder gheuen so
sel hi contrarie vallen
en cime sel hi gheue
enen haluen soellinc.
ende hi sel dit ~~rit~~ ve
kenen als enen vout
en mach hys met so
sel hi hem outhouden
sijn ghely. en hi selle
te dinc tog enen vi
ant besitten. en hi

sol hem weder inwite
en vloecken. en ouer
eer en weldaet sel hi
hem lichter gheuen.
Vele lude en hebben
met gheleent met
om die sake van scald
heden. mer si ontsa
ghen te duncke ghe
hoent te worden. mer
nochtans was ster
ker bouen den oetmoe
dighen van ghedichte.
en en trecken niet
om die aelmissen. Om
dat ghebode uem den
armen an di en om
sijn armoe en laten
niet ydel gaen. vlies
dijn ghely om dinen
broeder. en dinen vriet
en en vbercht niet
ouder enen steen in
vhesse. legghe dinen
scat in gods ghebode
en heet seldi meer ba
ten dan gouer. **B**eslute
die aelmissen in eens
arms scoet. en si sel
voer di ladden en ver
lossene van allen qua
den eens mans aelmiss

se is als een sackelkē
 mit hem en si sel eens
 menschen gracie be
 houden als die syn en
 daer na sel hi opstaen
 en ghelden hem haer
 loen elken op syn hoeft
 si sel teghen dinen vi
 ant vechten boue eens
 machtiche schilt ende
 bouen syn speer. **Een**
goet man doet trou
we sinen naesten en
diese vliet si sel hem
scemte laten en ver
ghet die gracie eens
borghen met want hi
heuet voer di sine sie
le ghegheue Die son
daer en die onchuische
vliet den belouer een
sondaer sel hem selue
den sermen die goede
woerde eens belouers
en een onduckelic
van sinne sel laten de
gheuen die hem vloet
een man beloest van
sinen naesten en als
hi eerfaunheit vloren
heest so sel hi van he
ghelaten worden **Scal**

ke beloeste heeft veel
 beleeders vloren en
 beroertse als die vlo
 de der Zee **Machtighe**
manen alome draey
ende doedse wech vare.
en si dwaelden in vresen
de luden een sondaer
ouergaende des here
ghebode hi sel vallen
in scalken beloesten
die hem prijnt veel te
doen hi sel valle in von
usse **Wercrighe weder**
dinen naesten na dijn
macht en wachte di
dattu met en valles.

Dat beghynsel van des
 menschen leuen is wa
 ter en broet en cleet
 en hnis dat syn wulhat
 bedect **Beter** is eens
 armis lustocht onder
 een deefel van borde
 ren dan oerlike spijse
 in onghestadicheden
 sonder hnis datre mi
 ste ghenoeeghe voer
 dat grote en du en
 selte met horen vuyt
 dijne onghestadicheit
Het is een scale leue

te herberghen van mit
een huus tot mit and
huus. en daer hi ghe
herberghet wort en
sel hi niet trouwelic
doen noch sijn mont
op doen. hi sel herber
ghen en voeden en
drincken ondanckeli
ke en hier toe sel hi
bitterheit horen. **It**
Die gasti lize ouer
en bereide die tafel
en dattu in die hant
heues aten die ander.
ganc wt vanden aen
sichte mijne vrienden
in der noedorstichem
mijns huus. **Brueder**
du lyke mit te herber
ghen gheworden. de
se dinghen sijn swaer
enen mensche die sijn
heuet berispen thuis
en dat switen eens
woek onuers. **xxx.**

Die sijn kint
niet hi gheef
hem dicke die roede
dattet vblide in sijn
vtersten. en dat het
niet en taste sijn enaef

ten doren. **Die** sijn kint
leert hi selre in worde
ghepresen en in misde
sijn huus luden sel hi
in hem vbliden. **Sijn**
vader is doot en hi is
als of hi niet doet en
waer. want hi heuet
enen hem ghelyc ach
ter ghelaten. **In** sijn
leuen sach hi en hi
wort in hem vblit en
in sijn doot en wort
hi niet bespot bedroeft
noch en wort besacemt
voer sijn viande. **Wilt**
hi heten ene besermer
sijns huus teghen die
viande. en die dinc ghe
uet sijn vrienden.
Voer der kindere sie
len sel hi sijn wonden
toe binden en sijn bin
genste sellen worden
vsto. niet op alle stume.
En onghetmen past
onegaet herdelic. en
den liden so en sel ne
der waert ontgaen.
Sijn een sijn kint en
het sel di doen in vresen
wesen specl mit hem

en het sel di bedroene.
 en lache noch en droe
 ue niet hem niet dit
 inden vtersten dinc
 tande niet egglich en
 worden. en gheef hem
 gheen macht in synre
 ioncheit. en en bou
 waerde syn ghepense
 niet. **L**ughe sinen
 hals in synre ioncheit.
 en slach syn siden alst
 een kint is dat her
 machsche niet en
 vharde. en di niet en
 gheloue en dat di dan
 si rouwe dijne sielen
 leer dyn kint en were
 in hem dattu niet en
 vbelche in synre vullz.
 beter is een arm me
 sche ghesont en sterc
 van machte. dan een
 onmoghende rike
 en ghesellet in quaet
 heit. **D**er zielen salic
 heit is in heilicheden
 der gherechticheden.
 en si is beter dan alle
 gont en siluer. en een
 sterc lichaem dan ou
 ghemeten sin. **S**oen

sin en is bone ten sin
 des lichaems salicheit.
 en gheen ghenoechte
 en is bouen der her
 ten bliscap. beter is
 die doot dan een bit
 ter leuen. en ewelike
 ruyt dan gheduerende
 quale. dat goet dit
 verborghen is in ene
 beslotenen mont is
 als gherechten van
 werseppē die om
 trengh een graf ghe
 set syn. wat vordert
 eenre beelden dat sine
 ken want si en eet
 noch en ghedenct. al
 dus is een die viaghet
 wort vanden here. en
 draghende den loen
 der ongherechticheit.
 siende niet en oghen.
 en vsuchtende ghelyc
 enen ghemaecten man
 omhelende ene ma
 ghet. en vsuchtende.
 en ghyf gheen seric
 heit dijne zielen. en
 en quelle di selue niet
 in raden der heuten.
 vroechde is des mensche

leuen. en di scatt sond
ghebree van heiliche
den. en eens mans v
bliden is lanc leuen.
Outferme dyne zie
len gode behaghende.
en behoude en v gader
dijn herte in sijne hei
lichkeit. En die droef
heit v droef verre van
di want die droeme
heit heeft veel lude
ghedoot. en in haer
en is gheen orbaerlic
heit. Toer u en gram
scap minnen die daghe.
en voer tijt so sellen
brenghen die ghepau
se outhet aen een
goet herte is bliken
en in werescapen ghe
recht men uoerstelle

Wake **xxxii.**
der eer saem
heit sel dat vleesch ver
droghen. en sijn ghe
peus sel den slaep of
nemen. Dat ghepeus
van uoer weten koert
den sin of. en swaer
siechheit maect die siel
sober. Die rike pynde

want sijn werescapen

in die v gaderinghe va
goede. en in sijne ru
sten sel hi uolq worde
van sijn goede. Die
arme arbete in vinn
ringhe sijne lystoch.
en int eynde wort hi
arm. Die gout minet
hi en sel niet worde ghe
rechtich. en die vteru
ghe na volghet hi sel
re of worden vernult.
Wele yser gheghene
nien valle van goude.
en in gonts ghedaente
is ghemaect haer ver
hesen. der gheene gont
die sacrificie doen is
hout der vbelghinghe.
Wee hem die gont na
volghen en elc on
vroede selre in buare.
salich is die rike ma
die gheuonden is sond
smette. en die na v gont
niet wech en ghinc
noch en hoepde inden
scatte vanden ghelde
niet. Wie is dese en
wi sellen lonen. want
hi heuet wonder in
sijn leuen ghe daen.

~~in den ghewende~~
 die inden goude ghe
 proeft is en is vol
 maect ghenonden en
 hem sel ewelic glorie
 wesen die mochte
 overdaet doen en met
 en dede overdaet en
 mochte quaet doen
 en met en dede hier
 om is syn goet ghe
 stadiet vast inden heer
 en alle die vgaerden
 ghe der heilige heilige
 sellen syn aelmissen
 vertellen **D**ustu tot
 een grote tafel en
 de dyn mont daer
 met eerst op en segt
 met oft veel is dat
 ter op gheset is ghe
 deno dat een scale
 oghe quaet is wat
 is quader ghesopen
 dan een scale oghe
Hier om sel hi met
 alle den aensichte we
 non als huy siet en
 ste eerst dyn hant met
 voert dattu met van
 haticu besmet en wort
 te en di scames noch

en worde met bedwo
 ghen inder werescap
 vanden wine bystant
 vt di seluen dyns naef
 ten dinc ghebrinc
 als een mensche dies
 datmen di voerser
 dattu met ghehaet en
 wortte alstu veel e
 tes houe eerst op
 om die ghemamert
 heit en en wils met
 te vele wesen dattu
 machsien met en
 vbelghes en bytu in
 die middewaert van
 veel luden gheseten
 en ste dyn hant met
 voert eer dan si noch
 en eyfche met eerst
 drincken **H**oe ghe
 noechghelic is enen
 gheleeyden man lut
 tel wyns en in te sla
 pen en selstuer met
 of worden ghepinet
 en du en selte gheen
 pijn ghedoghen wa
 ke en colera en ene
 sotten man en in ene
 sparachtighen men
 sche slaep der ghesout

slaghe

heit. **I**n sel slapen
tot des morgheus
en sine siele sel mit
hem ghenoechts heb
ben en wortstu lie
dwonghen in vele te
eten so stant op vand
mide waert en spu
we wt en het sel di
vlichten en du en sel
ste dinen lichaem ghe
siecht aenbrenghe.
Hoer in sone en
en vsmade in met
en inden vtersten
selstu minne woerde
vinden **I**n alle dine
werken wes suel en
gheen siecht en sel
di aen. **D**ie bliken
de is in broden sellen
veele lude lippen be
naden en die orcon
scap sware waerheit
is ghetrouwe. **I**n scal
ken brode sel die stat
minnere en die or
conscap sware scalch
is waer en wil niet
vporren die minne
inden wijn want die
wijn heeft vele lude

vdroneu dat fier proeft
dat herde vser also sel
die wijn in dronken
scap ghedronckē be
respen der honaerdi
gher herten. **W**ijn ghe
droncken in soberhede
is teffen leuen den me
schen dringsten ghe
maemerdelic so selstu
sober wesen. **W**at leue
yt dat mitten wine
ghemudert wort. **W**at
henet dat leuen bedro
ghen. **D**u die doet. **D**ie
wijn was in vroech
den ghescepen vande
beghine met in dron
kenap verbliden der
sielen en der herten is
wijn ghemanterlic
ghedroncken. **H**et ghe
southeit den lichaem
en der sielen sober
dranc. **D**ie wijn veel
ghedronckē maect on
waerheit en gram
scap en vele vallen.
Bitterheit der sielen
is die wijn vele ghe
droncken. **O**uer moe
dicheit der droncken

come

scap. vbelghen eens
 onwys is minder en
 die cracht en make
 de wonden en berij
 pe duen naesten met
 mer werfscap van
 wine. en en vsmaden
 met in sijne vroech
 den en seg hem gheen
 woerde van inwite.
 en vduwen met in te
 manen **xxxij.**

Hebbensse di een
 regierre gheset
 en wil di met vheffe.
 mer wes onder hem
 liden als een van hem
 hebbe sorghe van hem
 en also mer. en als
 dyn were sorghe vol
 dien is ganc sitten
 ten eten dattu moghes
 vbliden om hem liden
 en ontfanc behaghellheit
 van gracen tot eenve
 oronen en beiaech waer
 dieheit der vgaedinghe
 sprec meest van ghe
 voorten want het be
 taemt di. dat eerste
 woert den ghenen die
 wetendheit mint. en

en belet den soeten
 sanc met. Daer ghee
 hoerres en sijn. en
 brenghet ghene reden
 voert. en en wil niet
 ontamelic worden v
 heuen in dijne wysheit.
 een carbunkelsteen in
 een behaghellheit van
 goude. is te rekenen
 teghen goede sanghers
 mer werfscap van
 wijn. Ghelyc dat een
 teyken van smaragdo
 is een ghesmedet dinc
 van goude. also is tyhe
 tal van goeden sanghers
 in bliden en ghemamer
 den wine. hore al swi
 ghende en ouer waer
 dieheit sel di toe come
 goeds gracie. Jonghe
 linc sprec in dyn sal
 te come alst noet is.
 byten twerf gheura
 ghet so hebbe dyn hoeft
 noch dyn antwoer
 de. Wes in veel din
 ghen als niet weten
 de. en hoer al swighe
 de oec en vraghe. en
 vmet di niet te spre

uile

ken in die undetwaect
van groten luden en
daer oude lude sijn en
sprec met veel woer
den haghel sel blyeme
comen en voerscaem
te sel gracie gaen en
voor waerdicheit sel
di nu comen goede
gracie en in die vre
van op staen en vluch
te dyn haer met loep
voer in dyn huus en
worde der waert ghe
roepen en daer spe
le en doch dyn in alle
mar met in misdaden
en in houerdighen
woerden en op alle
dese dinghen benedie
den he. die di ghemact
heeft en die di inuol
let in allen sinen goe
de Die gode outsiet
sel sijn kringhe ont
sien en die tot hem
waken si sellen sijn
benedicte vinden die
die wet soet selre
of inuol worden en
die vrachic doet selre
in gheschiet worden

Die den he ontsien sel
len gherechtich vons
se vinden en si sellen
die gherechticheden
doen beuuen als een
hoch. Een man een
sondaer sel scouen
berispinghe en na si
nen wille sel hi vint
ghelkomsse. een ma
van rade en sel die ver
standnisse met istake.
een vreemde en een ho
naerdich en sel die vre
se met ontsien. oec
na dien dat hi mit hem
heeft ghedaen sonder
raet so sel hi worden
berispet in sinen na
volghinghe. Bone en
doch met sonder raet
en na die daet en sel
stins gheen rouwe heb
ben en ganc inden we
ghe des vals met en
du en selte di met sto
tan an den stou. noch
en gheloue di met te
pyuliken weghe. dit
dijne sielen gheen san
de en legghes. en mach
te di van dinou kinde

ren en hoede di van di
nen huus luden. In al
len dinen werken ghe
loef van trouwe din
re sielen want si is
dat behouden vanden ghe

bode Die gode gheloefft v
staet ten gheboden. en
die in hem betrouwen
hi en sel niet ghemin
ret worden **xxxiiij.**

Die gode ont
siet hem en
sel gheen quaet de
ghen comen. mar god
behouten inder beco
ringhe en sellen van
quade vlossen. Die wi
se en haet niet die
ghebode en die ghe
rechticheit. en hi en
sel niet vespoten wor
den in die vlaghe van
den schepe. een wijs
man gheloeft gods
wet en die wet is he
ghetrouwe. die die
vraghinghe openbaert
hi sel dat woert vera
den. en also bedende
sel hi worden ghehoert
en sel die discipline

behouden en sel dan sel
hi antwoerden. ons
sots herte is als een
karrren wiel. en sijn
ghewens als een draey
ende asse. Ghelyc ene
paerde dat men wt hem
zet also is een vrommaer
de vrient. het neyct
onder elken dier op
siet. waer om ver
hoeghet die een dach
den andere dach. ende
eften dat een licht dat
ander licht. en dat een
iaer dat ander iaer
vander sonen si sijn
ghescheiden van des
heren wetentheit als
die sonne ghemaect
was tghelod houden
de. en si sel nu andele
die tide en haer feeste
like daghe tot eenre
vren wt hem luden
so vhefen god ende
maecten groot. en
wt hem settede hi hem
in ghetale van daghe.
en alle die meschen
vanden gronde en van
der aerden dier adam

of ghescrepen was.

Judic menichte van
des heren disciplinen
so deilde hys. en uwan
delde hare weghe wā
hem luden vnedide hi
en vhesf en van hem
luden heilichde hi en
toechse an hem lude
vmaledide hi en vne
derde en bekeerde se
van haerre v'scheiden
heit. In sine hant is
dat te sceppen en te o
dineren als die mod
der in eens potmakers
hant. alle sine weghe
sijn na sine ordmancie.
aldus is des mensche
mensche in des ghees
hant dien ghemact
heeft. en hi sel hem
ghenen na sine von
nisse Teghen tquade
is goets. en teghen
die doot dat leuen. al
dus is teghen den ghe
rechtighen man die
sonder. en aldus aen
sich in alle des herē
werken twee teghe
twee. en een teghen

2
een. en ic waecte ten
lesten en aldus een die
bosten gaderij van den
wijn gaert lesers. Ic
hoepte oec in die hene
drie gods en als een
die wijn gaert leest so
vullde ic die wijn
pers. **Leusiet** dat ic
mi met alle en hebbe
ghearbeit. mer hem
allen die discipline
soeken. **Hi** voerbart
ghe hoert mi en al
le volc. en ghy regier
res der kerken be
uaect mitten oren. en
ghif gheen macht
bouen di in dinē leue
dinen kinde. noch dinē
wue. noch dinen broe
der. noch dinen vrient.
en en ghyf den andere
dine besittinghe niet
dattet di machschen
niet en berouwe. en
dan hem na moeste
bidden. also langhe als
du leeft en vademis
so en u wandel di niet
alle vleisch. want het
is beter dat dyn kinde

en vā hē

die

ren di bidden dan dat
 en scouwen souste in
 dynre kinderren hande
In alle dinen werken
 wes voerbarich en en
 ghif ghen smette in
 dine glorie. In den da
 ghe des eendes der da
 ghen dyns leuens en
 inden tiden dyns vna
 rens so deel dyn erfach
 tichelt. Voer en die
 roede en vorden den
 esel broet en disciply
 en werc den dienst
 knecht. **H**i weret in
 disciplinē en hi soect
 te rusten. vslappe hem
 sine hande en hi soect
 gheueriet te worden
Joe en den die ring
 crōmen enen harden
 hals en den dienst kne
 cht helden neder waert
 eenpaertlyc werc enē
 quaet willighen knecht
 slaghen en voetboeyē
 senden te werke dat
 hi niet ledich en si wā
 ledicheit heeft veel
 quaets gheleert. **B**et
 ten te werke want al

so betaemtet hem en
 ist dat hi niet ghehoer
 saem en is so crōmen
 niet voetboeyen en en
 bereden niet op alle
 vleisch mer en doe niet
 swaers sonder vormf
 se. **H**ebstu enen ghetrou
 wen knecht so sel hi
 di sijn als dyn ziel. dien
 selstu handelen als di
 nen broeder. wanttu
 hebste hem ghecoft
 inden bloede dynre
 sielen. questu en onghe
 rechte so sel hi vhen
 en gaet woch van ho
 uerdien. wien du soeke
 selste en weetstu niet

Enen xxxij.
 sotten man is
 veel hope en loghen
 en die drome vheffe
 die onwaerde. **S**heltse
 enen die die stadurwe
 begrypp en den wijue
 nauolghet also is hi
 die vstaet tot loghe
 nachtighen visioene.
 dat na visioen der dro
 me. **V**oer des mensche
 aensichte is die ghelike
 en i wat weghe du en soeke

nisse van eens anders
menschen ~~aensichte~~
wat sel vanden onju
neren worden ghesu
uert en wat waerheit
sel vanden loghenach
tighe gheseyt wor
den. Waersagherie
der doringhe en touer
re. loghenen en droe
me is die ydelheit der
gheene die quaet dōst
en ghelyc eens wyfs
die kint baert also
ghedoghen dijn herte
fantasien ten si dat van
den oppersten visitaci
en vt ghesemdet wor
den en ghif dijn herte
in dien niet. want die
droeme hebben veel
liden doen dwalen en
dier in hoepen. sijn dier
neder ghelullen. Dond
loghen sel dat woert
der wet enden. en die
wyssheit sel worden
ghenest in enou ghe
trouwen herte. Die
niet ghetemptert en
is wat weet hi. een
man in veel dinghen

gheleert sel veel dinghe
veinsen. en die veel ghe
leert hene hi sel die v
standnisse vertellen.
Die niet gheproeft
en heeft bekent luttel.
en die in veel dinghe
sot is sel sijn quaetheit
menichfoudighe. Die
niet ghetemptert en
is wat weet hi. en die
bedroggen is sel ouer
vloeyen in quaetheit.
Ic hebbe vele ghesie
vtellende en vele ghe
woenten van woerde
Dulken tijt heb ic in
vresen ghen eest totter
doot om die sake van
desen. en ic wort vlost
nietter gracen gods.
Der gheure gheest die
gode ontsien sel wor
den ghesocht van hem
en in sinen aenscouwe
sellen si worden ghebe
uedyt. want haer ho
pe is inden ghenen die
se behout. en gods oghe
sijn op in den ghenen.
die hem minen. Die go
de ontsiet en sel niet

vresen want hi is sijn
 hope Des gheens siel
 is salich die gode ont
 siet. tott wien siet hi
 en wie is sijn stercken
 des heren oghe sien
 op den ghenen dien
 oot sien. besermer
 der machty. vghheit
 der cracht. outoghe
 der hetten en scaduwe
 sezen van middaghe
 bedinghe des belgges
 en hulpe des vals. die
 siele vheffende en die
 oghe vlichtende ghe
 uende ghesontheit en
 dat leuen en benedycie
 Des gheens offerhan
 de is besmet die offert
 van ongherechtighe
 goede. en der onghere
 rechtigher onwaerdic
 heden en sijn met be
 quaem Die he alleen
 is den ghenen die sijn
 ontbeiden inden weghe
 der waerheit en der
 gherechticheit. der on
 gherechtigher ghisten
 en proeft die alre hoech
 te god met. noch hi en

aensiet met inder on
 gherechtigher offer
 hande. noch in die me
 uchte van haren sacri
 ficien so en sel hi haer
 sonde niet vghenen
 Die offerhand offert
 van eens arms goede.
 is als een die den soue
 dode in sijn vaders
 aensichte. Broets ghe
 broec te hebben is der
 armer leuen en die
 dat onthout hi is een
 mensche des bloets.
 Die inden suetz dat
 broec & zech is als
 een die sinen naesten
 doot slaet. die bloet wat
 stort en die loesheit
 doet sinen huer knecht
 sijn ghebroeder Een
 stichtende en een breke
 de wat vordert hem
 sonder den arbeit. Een
 bedende en een vloecte
 de. wies steme sel god
 horen. die ghedwoghe
 is vande doden en dien
 weder an tapt. wat heket
 hem sijn dwaen. aldus
 een mensche die vast voer

syn souden en weder
die selue doet. wat pro
fite doet hi hem selue.
voetmoedighende. wie
sel syn bedinghe horen

Die dat **xxxv.**
woert behoudt
hi menichfondicht
die bedinghe. een sal
ghe offerhande is te
vstaen ten gheboden
en wech te gaen van
alre ongherechtigheit.
en te offeren gheua
de der offerhande op
die ongherechtigheit.
en bedinghe ouer die
souden. en of te gaen
van ongherechtigheit.
hi sel gaern gheuen
die bloeme offert.
en die ontfermicheit
doet hi offert sacri
ficie. Den he is bequa
me of te gaen van on
gherechtigheden. ende
bedinghe voer die son
den. wech te gaen va
ongherechtigheden. du
en selste met ydel open
baren voer des heren
aenscomben. want al

dit doetmen om des he
ren ghebod. eens ghe
rechtichs offerhande
maect vet den outaer.
en si is roke der soetic
heit. in des alren hoe
chste gods aenscomve.
Eens gherechtichs sa
crificie is outfancke
he. en die heer en sel
haer ghedencke met
vgheten. mit goeder
herken ghyf gode glorie.
en en minne met die
prijncien dijner hande.
In allen gauen maec
dijn aensicht blide. en
in bliscappen heilighen
dine vrienden. ghyf den
hoechsten na syn ghyf
ten. ende in goeder o
ghen maec een vande
dijner hande. want
die he ist gheldende.
en hi selc di alleen
senen weruen ghelde.
en wil met offeren
quade ghysten. want
hi en sel dien met out
faen. en en wil met
aensien ongherechti
ghe ghysten of sacri

fiae want die he is
 wreker. en voer hem
 en is is met glorie
 van desen personen.
 Die he en sel met ont
 fuen den persoē toghe
 den armen. en hi sel
 voren des ghequest
 bedinghe. hi en ver
 smact niet die bedin
 ghe eens weesen. noch
 der weduwen. op dat
 si wt gheeft spake
 mit ghesuchte. en gae
 der weduwen tranen
 al die wanghen met
 neder waert. en haer
 gheroep op den gheue
 diese doet men en wat
 vander wanghe vare
 si op in den hemel. en
 die he die hoert en
 seke gheen ghenoech
 te in hebben die gode
 aenbed hi sel worden
 outfuen in ghenoechte
 en sijn bedinghe sel tot
 den wolken maken. des
 gheens bedinghe die
 hem voetmoedicht sel
 doer die wolken vare
 en si en sel met ghe

troest worden voer
 dat si ghenact is. en
 si en sel met neder co
 men voer datse die alre
 hoechste aensiet. en die
 he en sel hem met
 worden mar hi sel oer
 delen die gherechtighe
 en doen vommisse. ende
 die alre stercke en sel
 in hem gheen ghedoch
 samheit hebben dat hi
 haren rugge bedroe
 ne en den liden gheld
 wrake tot dat hi wech
 gheden heeft die vul
 heit der houdigher. en
 der onghelechter seep
 tre bedroene tot dat
 hi den menschen loene
 sel na haren daden en
 na adams werken
 en na sijn overdaet
 tot dat hi vommissen
 sel sijn volcs vommisse.
 en dat hi die gherecht
 ghe in ghenoechte set
 te sel bi sijn outfer
 hertichs Gods outferm
 herticheit is scoen in
 den rade des vnoeyts
 als wolken des reghes.

in den tiden der droec
hett

xxxvi.

Outferme ons god
alre dinghen en
aensie ons en to en ons
dat licht dijne outferm
herticheit en sende di
ne vrese op die hey
dene die di niet en soch
ten so dat si bekennē
dat gheen god en is
sonder du dat si dine
grote dinghen vtolle.
heffe op dine hande
op die vreesde heide
dat si dyn macht sien
moghen want ghe
lyc dattu ghehelelyc bist
te in haren aenscomve
also selten worden ver
heuen in hem in onsen
aenscomven. dat si di
bekennen also wi di
bekenne. Want ten
is gheen god sonder
di heer. vultwe die ten
kene en in vande die
wonderve glorifier
dijn hant en den rech
ten arm. utwecke den
toern en stort ~~in~~ neder
die gramscap. verheffe

Tons

den weder sake en quel
le den vrant haeste tijt
en ghedencke senden
dat si dine wonders
vtellen. In worde vswol
ghen in gramscapē der
vlamen die behouden
wort en die dijn volc
vquaden moeten vlies
vanden breke thoest
der princen vanden vi
anden die segghenken
is gheen ander voer
ons. vgaet alle die
gheslachten van iacob.
en si moeten beken
nen dat gheen god en
is sonder du. dat si ver
tellen dine groetheit.
en du selcse te eruen
hebben als vanden be
ghinne. outferme dijne
volcs op dat welke
dijn name aenroepen
is. en isrls dien du ghe
lyc makēs. Dinen see
ten gheborn soen. out
ferme der stat dijne
ghehelelychheit ihelms
der stat dijne rusten.
in velle syon mit dinen
outteliken crachten.

en mit dyne glorie
 dyn volc. ghif oecou
 scap want si sijn van
 den beghinne dyn cre
 atueren. en inwecke
 die bedinghe die in di
 nen name die voorgaende
 gheten hebben ghespro
 ken. ghif loen die di
 ontbeiden dat dine yhe
 ten ghetrouwe worde
 ghenonden en ghehoer
 dyne knechten bedin
 ghe. Na aarons bidden
 ic ghif dinen volke.
 en gheleuse inden me
 ghe der gherechticheit.
 dat si alle weten die
 woenen mit lant want
 du byt god die besou
 wer der werelde. alle
 spise sel die hunc eten
 en die een spise is be
 ter dan dunder spise
 Die stroten ghebelken
 te draghen te draghe
 die spise. en die ouer
 se herten loghenach
 tighen woerde. tquade
 herte sel ghenen serie
 hede. en een gheleert
 man selc wederstaen

Dat wyf sel elken
 man ontsaen en de
 dochter is beter dan
 dunder dochter. eens
 wyfs sdenheit ver
 blyt haers mans aen
 sichte. en si leidet op
 die begheerte bouen
 als eens mans ghe
 noechte. Ist dat is die
 tonghe van ghenesen
 so is si oec van ghe
 sachten en van ont
 fermicheden. haer
 man en is niet na
 dat der menschen kin
 deren sijn. die eengoet
 wyf besittet hi be
 ghint die besittinghe.
 si is hulpe van hem
 en een colime als
 ruyt. Daer gheen wyf
 en is daer sel die besit
 tinghe te seluen gaen.
 en daer gheen wyf
 en is sel die matz men
 sche vsuchten. wien
 gheloest hi die ghee
 nest en heuet. en die
 udder helende is. so
 waer dattet doncker
 is als een ghescoep

sihe mensche

reigende

ghint

roener springhende
vander eenre stat in
dander stat **xxxij.**
Elc vrient sel
segghen en ic
hebbe vrientscap ver
sader t. mer het is
een vrient alleen va
namen vrient. en y
ser die droefheit niet
in totter doot. want
die gheselle en die
vrient sellen worde
bekeert ter vrientscap.
o alte skalke oner daet.
waer of bytu ghesce
pen te onerdecken
die droghe quaetheit
en haer boefheit. een
gheselle wort vuroecht
nietten vrient in ghe
noechten. en inden ei
den des vnoeys sel
hi weder sake sijn
die gheselle heeft
rouwe. om die sake
sijns buncs. en hi sel
enen schilt nemen
teghen den vrient. En
vghet d'ijns vrients
niet in dijne ghedach
ten. en en wees niet

rouwe om sijns vrients

onghedachtich sijns
in dinen werken. En
wil ghenen raet hebbe
mit d'ijns wijfs vader.
en vanden ghenen die
di benden vberch den
raets. en wil ghenen
raet hebben mitten
ghenen die di bende
uerberch dinen raet.
Elc raets man sel de
raet voert brenghe.
mer het is eenraet
raetman in hem sel
nen vanden raets
man houde dine siel.
du **sijte** selste eerst
weten wat sine noet
sake is. en wat hi in
sijne ghedachten
penst. dat hi mach
schieuen enen stake niet
en stoke in die eerde
en di segghe d'ijne wech
is goet. en hi dan sta
teghen di te sien wat
di gheschien sel mit
enen onrechtlosen
man so sprec van ha
licheden en van ene
ongherechtighen
vander gherechtich

en mit enen wisse
 van dien dat si hem
 det. mitten bloeden
 vanden stride mitten
 v'cooper vanden vlie
 se. mitten coepman
 vanden v'coepen mitte
 beender van te dancke
 mitten onghenadighe
 van goeder oerheiden.
 mitten oneer samen
 van eerfaemheden mit
 ten achterman van al
 len werke. mitten
 iaerliken werctman
 vanden eynde vanden
 wer. mitten traghert
 knecht van veel te wer
 ken. en ghif di hier toe
 niet in allen rade. mer
 wes sonderlinghe die
 wijl mitten heilighen
 man. So wien ditte
 bekendes houdende die
 vrese gods. wies siel
 is na dyn ziel. so wie
 wandert in doncker
 heden. hi en sel op dine
 rouwe niet serighen
 en sette mitte een herte
 van goeden rade. want
 di. en is anders met man

dan hem. eens heilichs
 mans siele boetscap
 sulken tyt waerheden
 meer dan seuen mach
 ters die mit hoghe sit
 ten om te s'conwen
 en in allen desen bid
 de den hoechsten heer
 dat hi in waerheden
 dinen wech beelde.
Voer alle werke sei
 dat ghewarighe were
 voer di gaen en voer
 alle were ghestadich
 raet. een scale waert
 sel cherte u wandelen.
 vren welken mere dese
 risen. goet en quaet
 dat leuen en die doet.
 en die vroechde dier
 bouen heerscapne heb
 bende is die clappen
 de tonghe. den ghe
 leert man leerder
 vele. en hi is sijnre
 sielen soet. Die bedriech
 lic spreect hi is te hant.
 en hi sel van alle dinc
 worden ghehoent.
 hem en is vanden he
 gheen gracie gheghe

men. want hem is

alle wysheit ghenomen
 Een wise is syn
 re zielen en die vrucht
 te syns sijn is te pri
 sen. een wise man
 leert syn volc en die
 vruchte syns sijn syn
 ghetrouwe. die wise
 man sel wilt worde
 mit benedieren ende
 die en sien sellen pri
 sen eens mans leue
 is in ghetale vanden
 ghen. mer yfles daghe
 syn dütellie Die wise
 sel inden volke eer te
 erne ontfuen. en syn
 naem sel ewelic leuen
 de syn Bone in dinen
 leuen proene dyn ziel.
 en is si scale so en ghy
 haer gheen macht.
 want alle luden en be
 tamen alle dinc niet.
 en elker sielen en ghe
 uoecht ele gheslachte
 niet. en wilt niet te
 gherich wesen in alle
 mer scap. en en porte
 di niet wt op elke sijn
 se. want in veel sijn
 sel wesen onghesont.

en die ghericheit sel
 naken ter colere. om
 der sijnen ghericheit
 sijn vele lude ghestor
 uen mer die sober is
 hi sel sijn leuen vlanghe
Colera is een vande
mer complexion daer
die mensche hi leeft
dat is te weten bloet.
colera. melancolia. en
fleuma. en ele van de
sen vier humore volghet
sijn elemente. dat is
dat bloet die lucht. co
lera. fier. melancolia
die eerde. fleuma dat
water. dus sijn dese vier
humore als die vier ele
menten die onsenlic
hame behouden leuende
Dat bloet hiet men
ald om dat het den lichme
stijft en onghont en hel
pet. die colera hiet men
die galle want si rijst
vander gallen. die haer
deelt vorder dan in hoer
stat. melancolie hiet men
om dat si rijst vander
swarter dro esemen van
den bloede. dat bloet be

Dudt also vele als soet
want gherechte sangue
dats die meest van dier
opleien hebben sijn soet
en vrendlic Die der co
lorē meest hebben sijn
haestich en worden lichte
lic toerlich die der me
lancohen meest hebbe
die sijn droemich en vol
ghepems Die fleume
kwetmen also want si
is coust en waterachtich
en si maect die ludebit
ter van ghemoede hi
desen vier opleien wo
den die ghesonde lude
gheregieret en si wor
denre oec of siec wat
als si te seer bouen na
tuere wassen so wort
meure siec of **xxviii**

Ser den me
 decijn om die
 noet want die alre
 hoechste heeftse ghesce
 pen van gode is alle
 ghenesen en vanden co
 mic sel hi ontfuenghif
 ten eens medicyns di
 cipline sel sijn hoeft ver
 heffen en hi sel worde

gheprijs inder groter
 luden aenscomven die
 alre hoechste schiep van
 der erden die medicane
 en een wys man en sel
 se met veysen En wort
 bitter water met soet
 van enen houtē en ter
 menschen bekennen is
 is haer cracht en die
 alre hoechste heeft de
 mensche gh gheue conft
 om ghevert te worde
 in sinen wonderen In
 desen dinghen ghene
 sende sel hi die pnen sach
 ten en een salue maker
 sel maken pignietē der
 soetichetg **Wij mete**
 en sel make **sijn soet sal**
 salue der **ue of pica**
 ghesonthg **ose ghemact**
 en sijn wer **van olye va**
 ke en selle **zeeme en va**
 met word **mengher**
 vol eynder **hande spae**
 want gods **vrede is op**
 dat aensichte vander
 werelt **Done en v'sma**
 de di seluen met in d'ij
 re siechett mer bidde
 tot gode en hi sel di ghe

nosse keer di of van
der sonden en beleide
dine handen en van
alre misdaet sinner
dijn herte. ghif die
soetichheit en dat ghe
dencken van bloeme
en make die offer
hande bet. en ghif stat
den medicijn want die
he heeften ghescreuen
en hi en ga van di met
wech want sijn wer
ken sijn nooctor slich.
want die tijt is datu
in sine hande comen
selte mer si sellen den
heer bidden dat hi haer
ruste beleide. en haer
ghesontheit om haer
re wandelinghe wille
Die misdoet in des
gheens beghe moer
dichheit die hem ghe
maect heeft hi sel in
des medicijns hande
vallen. **D**one late tranen
op den doden en als
of en swaer dinghen
ghedoghes so beghin
ne te wenen en na rech
te vonnisse bedecke si

nen lichaem en en vsmade
sijn begraven met
Om die quaet sprekers
so doch bitterlyc sijn
gheween enen dach en
wordt vtroeft om die
serichheit en doch ghe
ween na sine vdiene
enen dach of twee om
die aftenjaer want van
der serichheit haest die
doot en oit dect die truch
en der herten droefst
cromet den necke.
Inder vleidinghe ghe
duert die serichheit en
eens maets menschen
goet na sine herte. en
ghif dyn herte met
in sericheden mer stee
se van di en ghedencke
der lester. en wils niet
vgheren want ten is
gheen weder kerer
en du en selte hem niet
vorderen. en du sel di
seluen verquade. wes
ghedachtich mijns oer
zels want also sakt selte
dine sijn mi wast ghif
teren en di huden. **I**n
des doden rusten.

rusten sijn ghedencken
 en vtroesten inden wt
 waren sijn gheestes.
Derijf wysheit in de
 tiden der ledicheit en
 die vinnert wort
 in sine daet sel die
 wysheit gheuoelen.
 want hi sel mit wys
 heden worden inuolte
Die die ploech hou
 den en die vbliden in
 den ghesente hi drifft
 die offen nutten gar
 de en hi wandelt in ha
 ren werken en sijn
 vtellen is inder stiere
 kinder. hi sel sijn her
 te ghenen om die vorē
 te keerne en sijn wa
 ken is inder coeyen
 baffe aldus is elc sijn
 sijn en die wyster
 vanden wercluden
 die den nacht als den
 dach ouerlijt. die gra
 uet ghegrouerde ta
 ken en sijn erustic
 heit menichfondicht
 die verwe. hi sel sijn
 herte ghenen in ghe
 lkenisse der uerwen

en in sinen wake vol
 doet hi sijn werc. al
 dus doet die yser smit
 sitende neuen dat ven
 beelt en merkende
 dat werc vanden yser.
 die hetten vanden vie
 re uermet sijn vleisch
 en hi arbeit inder het
 ten vander fornoysen.
 dat ghelunt vanden
 hamer sel sijn oren
 vinnen en sijn oghe
 sellen sijn te ghen die
 ghelikenisse vanden
 vats. hi sel sijn herte
 ghenen om dat werc
 te volmaken. en in
 sijnre wake sel hi
 die onvolgheetheit
 vtieren. aldus is die
 pottemaker sitende
 tot sine uerke.
 en mit sinen vosten
 dat wiel kevendene.
 die altoes in erustich
 heden gheseten is om
 sijn werc. en al sijn
 werde is onuertel
 he. In sinen arme
 sel hi die modder for
 meren en voer sijn

voete sel hi crōmen si
ne crucht. hi sel sijn
herte ghenen om te
bestriken te enden
en in sijnre waken
sel hi die fornoyse su
neren alle dese hopen
in hare hande. en ele
is wijs in sijn ambocht.
soudet alle dese en
stichtmen een stat met.
en si en sellenre niet
in wonen noch wan
deren noch onerlic
inder v'gaderinghe.
Si en sellen niet sit
ten op eens rechtens
stoel. en si en sellen die
ordnancie vanden
vonnisse niet v'staen
noch si en sellen niet
openbaer maken die
discipline en dat von
nisse. en si en sellen
niet worden ghenou
den inden parabolē.
mer een creatuer
beghinne sellen si
vast maken. en haer
bedinghe is in die wer
ke haers ambochts.
haer siele dier toe lee

nende en bedaghende
in des alre hoechsten
wet

xxxix
En wise sel onder
soeken alle der
ouder wijsheit. en hi
sel hem inden gheten
v'onledighen. hi sel
behouden dat dat fer
tellen van vernamen
den manen. en hi sel
oec nigaen in die be
edinghe vanden par
abolē. hi sel onder
soeken die heemeliche
den vanden woerden.
en hi sel ghedueren in
den v'borghenheten
der perabolē. en in
tinden van groten
liden sel hi dienē. en
in des rechtens den sel
sommen sel hi openba
ren. en hi sel d'ertlic
mit lant van v'sem
den liden want goet
en quaet sel hi in alle
prouenen. hi sel sijn her
te ghenen vroech te wa
ken totten he dien ghe
maect heuet. en hi sel
aenbeden in des alren

ho schten aenschouwe
 hi sel sinen mont op
 doen in bedinghe. en hi
 sel bidden ouer sine sou
 den want wilt die gro
 te heer so sel hi en ver
 mullen mitten gheest
 der vspanninghe. en
 hi sel als reghenen
 senden die sprake syn
 re wysheit. en inder
 bedinghe sel hi den he
 louen en hi sel sinen
 raet en sine disciplie
 beleeden. en in sinre
 heimelecheit sel hi en
 beraden. hi sel open
 baer maken die disci
 plie sine leeringhe.
 en hi sel vbliden inder
 wet van des here tes
 tament. vele hede
 sellen prisen syn wys
 heit. en hi en sel niet
 worden ofghedaen tot
 in den eweliken. syn ghe
 dencken en sel niet
 vgaen en syn name
 sel werden vsocht van
 gheslachte mit gheslach
 te. sine wysheit sellen
 die ghyghen heidenen

vstellen en sinen lof sel
 die kerke boetscappen.
 yt dat syn name ghe
 duert so sel hier meer
 dan dusentich laten. en
 yt dat hi doot is so sel
 hem helpen noch sel
 is beraden worden om
 te tellen want is bin
 vunt als van toerne
 hi seit in lude. ghehoert
 in godlike vruchte
 en maect vrucht als
 rosen die gheplant syn
 op een beke van water.
 hebt roke der soete
 heit als die liban. bloeyt
 ghi bloemen als die
 lelye. gheeft roke en
 bloeyt in gracen en
 priset liedekine en bu
 dyt den heer in sinen
 werken. gheeft groot
 heit sinen naem en be
 liet hem in den lude. ^{ghe}
 uwer lippen. en in cirole
 en dus seldi segghen
 in behaen. alle des here
 werke syn sere goet.
 want in sinen woerde
 stont dat water als een
 berch. en inder redene
 en inder liedekins d'lippen

sijns mouts stont in
 een v'gaderinghe van
 water want in sinen
 ghebode so wort ghe
 stel en gheen v'indere
 en is in sine salicheit.
 die wrake van allen
 vlesche sijn voer he.
 en met en is v'borghe
 van sinen oghen hi
 selt anscouwen vande
 beghinne tot in den eynde.
 en met en is won
 derlic in sinen aenscon
 wen Ten is met te seg
 ghen wat is dit of
 wat is dat. want al
 le dinghen sel men soe
 ken tot haren tiden
 sijn b'ndirre sel ouer
 vloeyen als een rymc
 re en ghelyc dat die
 diluue die eerde ver
 milde. also sel sijn gra
 scap die heidene die
 met en v'suchten tot
 erfachticheden out
 faen. ghelyc dat hi
 dat water in wandel
 in droecheden en die
 eerde ghedroghet wort
 en also sine weghe mit

haren weghe beleit
 sijn. also sijn den son
 daren vbellinghe in
 sijne gramscap Den
 goeden sijn die goede
 dinghen gheschepen va
 den beghinne also sijn
 den quaden die goede
 en die quade dinghe
 gheschepen. dat begh
 nsel van noet tot si
 gher dinc ter men
 schen leuen water vier
 yser sont en melc en
 broet van bloemen
 en honich en wijn en
 uen en olie en cleet al
 le dese worden den goe
 den in goet. en den qua
 den en den sondaren
 in quaet v'keert. Ghes
 ten sijn die gheschepen
 sijn ter wraken ende
 in hare vwoetheit so
 hebbense hare tomen
 te v'ast ghemact. In
 den tiden des endes sel
 wense haer cracht wt
 storten en selle des
 gheens toren die die
 hemele maecte besen
 men vier haghelsteuē

honger en die doot
 alle dese dinghen sijn
 ter wraken gheschepē.
 boespen tanden en scor
 moene en serpente en
 dat wrekende swaert
 inder quader vderse
 uisse. **D**i sellen wer
 scapen in sine gheboden
 en si sellen op dat lant
 worden ~~beraet~~ beract
 inder noetsaken en
 in haren tiden en selle
 si een woert met ou
 liden. **H**ier om ben ic
 vanden beghinne vast
 ghemact en beract
 en ic hebt ghepenst
 en laten ghescreuen.
Alle des heren werke
 sijn goet en elc werc
 sel in sijn vte dienst
 doen. **E**n is niet te seg
 ghen dat is quader
 dan dat. want alle din
 ghen sellen tot hare
 tude worden gheproeft
 en nu so loeft in al v
 herte en in myen mot
 en benedyt des heren
 namen.

Grote ouledichheit

is ghestepen alle men
 schen. en een swaer
 ioc op adiens kinderē
 vanden daghe dat si
 comen wt haerre moe
 der binne totten daghe
 des begrauens in alre
 creatueren moeder
 haer ghepenst en die
 vresen der heerten. **I**n
 den der ontberdinghe.
 en die dach des en des.
 is vanden ghenen die
 bouen sicken op enen
 gloriosen stol. totten
 ghenen die vnedert
 is tot op die aerde en
 in dasschen. van dien
 die besicht iacinct en
 die crone draghet tot
 ten ghenen die ghe
 cleet **sijn** is roemen mit
 binne laken. toeren
 gheruchte onghestadie
 heit en vrese der doot.
 gheduerende granscap
 en ghestryt en inden
 tiden der rusten opt
 bedde die nacht slaep
 in wandelt sine wetent
 heit. luttel en als met
 in rusten en van hem

in slape als niet in rust
ten en van hem in sla
pe als inden daghe des
aenscommens. hi is v
stoert in den visioene
sins herten als een
die ontloepen is inde
daghe des stryts. In
den tiden sijne salic
heit stont hi op en
wonderende tot ghee
re vresen mit allen
vleysche vanden men
sche totter besten. en
opten sondaren sene
uoudich. Tot desen
die doot bloet ghestreut
en dat scerpe swaert
vplettinghe hongher
en droeffheit en ghe
selen. op die onghe
rechtiche sijn alle dese
dinghen ghescepen.
en om haren willen
wort die diluue. wat
al dat vand' aerden is
sel inder aerden weder
keren. en alle watere
keren weder in die
Zee. alle ghyften en
ongherrechticheit sel
worden of ghedaem

en die trouwe sel ewe
lic staen. der ongherech
tigher goet sel worde
vdroghet als een riuier.
en sel doer liden als een
groet donerslach inden
reghen. In sijne hande
te outdoen sel hi ver
bliden. en die son dars
sellen also smelten mit
eynde. Der quader ne
uen en sellen niet vele
telghere maken. en
dousaner wortelen
oraken opten dop
eens steens. bouen al
le watere is groeyende
heit en ten cante vand'
riuieren selmen al thoy
of steken. gracie is ghe
lic den paradyse in de
nedieren. en die ont
fermherticheit duert
ewelic. Dat leuen eens
weremans die hem
selmen ghenoechlic is
sel worden vsoet. en
sone. mer in selstu vin
den enen scat. dat stich
ten eenre stat sel den
naem vast maken. en
hier en bouen sel wor

den gherekent een
 soner wyf Die wyf
 en soeten sanc vlt
 den dat herte en bo
 nen beiden is die ma
 ne der wysheit Die
 tybien en die santorie
 maken ene soets me
 lodie en bouen beide
 is die soets tonghe
 gracie en scoenheit
 sel die oghen beghe
 ren en bouen dit sign
 troene gheseyde d
 vruchte Die vrient
 en die gheselle in tude
 byaderen en boue bei
 de is dit wyf mit ene
 man ghebrederen
 in helpen inden tude
 des vnoeyt en boue
 hem sel die onferuich
 ticheit vlossenit gont
 en siluer en terten d
 voeten en bouen bei
 de is wel ghenoeghen
 de raet. Tgoet en die
 cracht vheffen therte
 en bouen desen is des
 here vrese In des hee
 vrese en is gheen ver
 mideren en daer en

is niet helpe te soeke
 des heren vrese is als
 een paradys der bene
 die vren bouen alle
 glorie hebben se die
 vrese on dact Soue mi
 en hebbe gheen ghe
 breec inden tiden dms
 leuus want het is
 beter te steruen dan
 ghebreec te hebben een
 man die scouwet in
 een vreesde tafel sign
 leuen en is niet in ghe
 peins der lystocher
 want hi voedet sign
 siele mit vreesden
 spisen mer een ghe
 leert man en ghema
 mert sel hem wachte
 In eens wons mans
 mont sel die ghebreec
 vsoet worden en in
 sinen binc sel ver
 bernen **xl.**

O doot hoe bitter
 is dyn ghedenc
 ken enen ongherech
 tighen man en enen
 vreedsamghe man die
 vrede heeft in sijn goet
 en wiec wegghen in al

mach

len gherechtich sijn.
en die noch broet spu
se ontfaen ~~o~~ doot
Dijn vonnisse is goet
enen man die ghe
broc heuet. en dies
cracht dat mindert
en ghebreck van ont
heden en dien dat va
llen so: ghe is. en
die onghelounghe v
heft die wysheit. En
wilt niet ontzien
dat vonnisse der doot.
ghedenct dat voer di
gheweest heeft. ende
dat di toe te comen is
Dit oerdel is vanden
he allen vleische en
dat di op comen sel in
des alren hoechsten
wille. weder het stien
ijm
uer of hondert of
duzent. want inder
hellen en is gheen wroe
ghen des leuens. kinder
der onwaerdicheit
worden der sondare
kunderen. en die wan
deren neuen der qua
der huse. die erfach
ticheit der sondaren

kunderē selle vwaren.
en mit haren sate is
een paerlicheit des lach
ters. vanden quaden
is ~~quade~~ vader soect
men die kinder. want
si sijn om hem in lachē.
Wee v quade mānen
die des alren hoechste
wet ghelaten hebt.
en wordi gheborē so
seldi gheborē wordē
in maledyrien. en sterf
di so sel v deel in ma
ledyrien wesen. Al dat
vand eerden is sel in
die eerde weder kerē.
also selle die quade va
v maledycheden in ver
liese. Der menschen
ghewoen is in haren
lichaem. mer der qua
der naem sel worden
of ghedaen. hebbe sor
ghe om onen goeden
naem. want die sel
di bet ghedueren dan
duzentich grote pe
ose scatten. Van goe
den leuen is den ghe
tal van daghen. mer
die goede name sel ewe

lie dueren kinder be
 hont discipline in re
 den. want vborghē
 wyshheit en onghesie
 scati wat profite is
 in beiden. **B**eter is een
 man die vberghet syn
 socht dan een man
 die vberghet syn wyf
 heit. mer nochtan wy
 bekeert tot die dat
 wt minen monde gact.
 want ten is niet goet
 alle ouersaemheit ghe
 houden. en allen lude
 en ghenoeghen niet
 wel alle dinghen inder
 trouwen. **D**aerom v
 vanden vader en vanden
 moeder van onsuere
 leuen. en vande plaet
 en vanden machtighē
 vander loghenen van
 den prince en vanden
 rechter. vander iusdant
 vander synagoghen
 en vanden volke vanden
 quaetheit. vande ghe
 selle en vanden vrient.
 en van ongherechtiche
 den vander stad daer
 du in woenste van dief

ten van gods waerhe
 den en van sinen tes
 tament. vander maect
 tijt in brode en vande
 vdonckeren der ghif
 ten. en der weder ga
 nen vanden groeten
 den van gheswighen
 vanden aensien eens
 anders wyfs. en van
 den ofkeren eens ne
 nen aensichte. en keer
 din aensichte niet
 van dinen naesten.
 van te nemen een
 deel en niet weder
 te ghenen. En aen
 sich niet eens vrents
 mans wyf. en en
 ondersoeke syn ionc
 wyf niet. nochen
 stant tot haren bed
 de niet. wachtte di van
 den vrienden van re
 denen des vwyfs. en
 alstu hem gheghene
 hebste en vwyfs niet
Ende **xliij.**
 segt niet twe
 werf die reden die du
 ghehoert hebste van
 den vtoeghene eens

vborghes woerts en
du selste waerlic we
sen sonder scaemte en
du selste vinden gracie
in alre menschen aen
scouwen. dattu van
allen desen niet en
wordes bescaemt. en
outfauc niemants
js en op dattu niet
misdoeste. Van des
alre hoedysten wet
en sine testamente
en van den vromste
den quaden gherecht
te wisen. vander ghe
sellen en der weghe
ganghers woerde. en
vander vriende erfach
tichheit te ghenen en
vande ghelijcheit der
waghen en der ghe
wichten. Ven van veel
en luttel te beiaghen.
en vanden bedriegheulle
des toepes en der coep
manne en van veel dy
ciplinen der kinder
ende vanden quast
knecht die gebloede
side. op een scale wyf
is een goet teiken. dier
quasten

vele hande sijn beslute.
en so wattu ghenen sel
ste telc en weghet. mer
besarue allet ghenen
en dat outfaen. Van
eens onghesundes en
sors disciplinen. en va
den ouders die gheoor
delc worden vanden
woghelijghen. en du
selste wesen gheleert
in allen. en te pruyen
in dat ayscouwen van
allen manen. Des vaders docht
is vborghen. sijn wa
ken en sijn sorghe sel
hem den slaep bene
men. dat si machschien
in hare ioncheit niet
oufpehane en worde.
en dat si niet mit ha
ren man woenende
niet en hatende en
worde dat si in haere
sinerheit niet out
reint en worde. en
dat si in haers vader
hans niet beswaert
van kinde ghenonde
en worde. dat si mach
sche mit haren man
woenende gheen ou

spul en doe. of dat si
 seker ondrachtich wer
 de maec vast die hne
 de op ene luxurioese
 dochter die si di gheen
 en oyt en doe comen
 te lachter dinen vian
 de vanden van quaet
 achter sprekende in d'
 stat en van ofsteken
 des volcs en dat si di
 besame in die menich
 te des volcs en wilt
 elken mensche met
 merken in sine gheda
 te. en en wil met ghe
 dueren in die midde
 waert van wienen w
 wt den cederen coent
 die motte en wt den
 wius coent eens mas
 quaetheit. **B**eter is
 eens mans quaetheit
 dan een wel doende wijf.
 en dan een wijf besa
 mende in lachter **H**ier
 om sel ic ghedencke
 sijn herē werke en
 dat ic ghesien hebbe
 sel ic boetscappen. **I**n
 des heren woerde sijn
 sine werke. die lichten

de sonne sach al omē
 en mit des herē glo
 rien is al sijn werc
 vol **E**n zede die he die
 heilighen met vertelle
 alle sine wonder die
 die almachtighe heer
 vast ghemaect heeft
 ghestadich te bliuen
 in sijne glorie. **H**i
 sel onder soeken den
 afgrou en der men
 schen herē. en hi sel
 voerpeyusen in hare
 behendicheit want
 die he bekent alle
 coun. en hi aenscont
 in tecken der ewic
 heit. boetscappende
 dat voerleden is. en
 dat na te comen is.
 ontdeckende die tey
 ken der vlo:ghenre
 dinghen **G**heen ghe
 pems en ontlidit he
 en gheen reden en ver
 berghet haer van he.
Die groetheden sijn
 re wijshede heeft hi
 vscout die voer die
 werelt is. en tot in
 den ewelken hem

en is niet toe ghewor-
pen noch hi en sel
niet worden ghewi-
dert. en hi en behoest
menans niet want
sine werke sijn begheer-
lic. en als en voer die is
te merken. Alle dese
sellen leuen en ghe-
dueren ewelic. en in
alre noet sijn hem al-
le dine ghehoersam-
alle dine sijn dobbel-
een togthen een en hi
en deet niet ghebre-
ken hi sel togthen welc
goet v'sekeren en wie
sel ghesaedt werden
si ende sine glorie.

Der creaturē lof xliij.

Dat firmament
der hoechen
is sine scoenheit. des
hemels ghediente
in aensien der glori-
en die sonne inden an-
scouwen boetscapen
de inden weyanc. een
wonderlic vat des
alre hoechsten werck.
Juden unden daghe
bherut si die eerde.

en wie selt moghen
ghedoeghen inden an-
scouwen haerre hette
si is huedende die so-
noyse inden wken der
hetten. drienuzelic
is die sone vbernende
die borghen. vte blasen
de merighe rayen. en
blickende in hareu ray-
en vblint si die oghen.
groet is die hoer die
se maecte. en in sinen
woerden haesten si den
wech. en die mane is
in hareu bidē een toghe
des tyts en teken der
ewicheit. vander mane
is dat teken vanden
feesteliken daghe dat
licht dat ghewinderet
wort int ~~wa~~ denden.
Die maect is na hare
name wassende won-
derlike in dende. si is
een teken der scouwen
in den hoghensten lich-
tende inden firmamen-
te des hemels. Die glo-
riose scoenheit des he-
mels is die glorie van
den sterren. die he mē

hoghesten die werelt
 vlichtende. **H**i sellen staen
 ten oerdel in heilighe
 woerden. en si en sel
 len niet ghebreken
 in haren waken. **H**e
 sich den boghe en loef
 hem dien maecte. wari
 hi is herde scone in si
 ne claerheit. **H**i heeft
 den hemel omeringhet
 al omme en omme in syn
 re glorien. des allen
 hoghesten hande deden
 op. hi sinen ghebode so
 dede hi die suce haeste
 he comen. en hi haest
 wt te seuden bliuene
 syns vonnissen. hier
 om syn die scatten ont
 daen en die nenele voe
 ren wech als voghele.
In synre groetheit
 settede hi die wolken
 en die prime des ha
 ghels worden ghebro
 ken. **I**n sinen aenscon
 wen sellen die berghe
 beroet worden en in
 sinen wille so waeyt
 die suden wynt. dit
 gheluyt syns douesta

ghes sel die aerde
 slaen die tempeest
 van woerden en die
 vlgaderinghe des wynts.
 also een voghel vlyten
 de om te sieten den suce
 houe drifft. en als val
 lende spelchane is syn
 neder comen. die scoen
 heit syns blickens sel
 die oghe v'wonderen.
 en therte ontscien van
 sinen reghene. hi stort
 wt op dat lang den
 vort als soue. en alst
 beuorou is so selt
 worden als esoppe van
 den dorre. die conde
 wynt van noerden
 waeyde en hi v'roes
 kristal van water. hi
 rust op alle vlgaderin
 ghe van water. en als
 mit enen halsberghe
 sel hi hem cleden mit
 water. hi sel die ber
 ghe v'slinden en v'ber
 nen die wilderisse.
 en hi selt groeyende
 bluschen als mer
Alle dinghen medi
 cine is in th'aest des

menels en die dou die
der hetten teghen
coemt sel hem die
hette minnen In sine
woerden sel hi die
wijne op honden mit
sinen ghepense saf
tede hi den afgront
en die he ijs plante
de dien Die in die
Zee mit scepen vare
vtellen haer vresen
en als wylt horen mit
onsen oren so sellen
wijns in wonderre Daer
sijn voerbarighe en
wonderlike werke
menigherhande ma
meren van beesten
en van allen dieren
en die creatiure van
onghieren zeebeesten
Om hem yet eynde van
den weghe vast ghe
maect en in sijn woer
den sijn alle dinc ghe
maect Wi sellen veel
segghen en ghebreke
inden woerden mer
dat eynden vander re
den is hi selue In al
len dinghen vblidende

waer toe sellē wi doghe
want hi is almachtich
bouen alle sijn werke
Die he is vnaerhe en
die alre meeste anpelic
en sijn macht is won
derhe touch den heer
so ghi moest moghet
hi sel noch daer bouen
vhoghen inmoghen en
sijn groetheit is te ver
wonderre en den he be
nedende vheften so gi
moest moghet want
hi is meerre dan alle
lof Vheften en wort
inwillet mit doechden
en en arbeit met wat
gi en selter met coa co
men wie sieten en
selt vtellen en wie sel
len vheffen als vande
beghinne vele dinc ghe
sijn verborghen in eerre
dan dese want wi heb
ben luttel van sijn wer
ken ghesien want die
he heeft alle dinc ghe
maect en die wel doe
heeft hi wysheit ghe
ghene **Loft vanden
vaderre xliij.**

Louet wi die glo
 rose mānen
 en onse vaderē in hare
 gheslachten. die he he
 uet vele glorie en ghe
 maect. sine groetheit
 is vanden ewelken heer
 scapne hebbende in haer
 mooghenthedē grote
 māne viciert in hare
 doghet. en haer wijs
 heit boetscapen in
 den ppheten der pphete
 ten waerdicheit. en
 regneerde in dese
 werelt en inder cracht
 haerre roetscap de
 volke bendende die
 heilichste woerden.
 In haerre gheleert
 heit ondersoekende die
 mate van soeten sin
 ghen en vertellen der
 scriftueren liederen
 rike mānen der doe
 chden. hebbende vern
 sticheit der soenheit
 en wede in haren hu
 sen. alle dese vdiende
 glorie inden gheslach
 ten haers volcs. en
 in haren dighen heeft

mense in loue die van
 hem ghebozen worde
 lieten den name te v
 tellen haren lof. en
 gheuen sōunghe sijn
 dier gheen gheden
 ken en is. si inoeren
 als of si niet gheweest
 en hadden. en si wo
 den ghebozen als of
 si niet ghebozen en
 waren. en haer kin
 deren mit hem. mer
 dat sijn māne der ont
 fermicheit. welker
 goedertierenhē niet
 en ghebr. als. mer mit
 haren sate gheduert
 die goede erfachtic
 heit van hare neuen.
 en haer saet stont in
 die beloefte. en haer
 re kinder saet ghe
 duert om haren wille
 tot in den ewelken.
 haer saet en haer glo
 rie en sel niet worden
 ghelaten. haer licha
 men sijn misreden be
 granen en haer name
 sel leuen in gheslach
 ten en gheslachten.

haer wyshheit vtelle
die volke en haren
lof boetschappen die
kerke. Enoch ghe
noechde gode en is
ouerghenoert mit
paradis om den heide
nen penitencie te ghe
uen. Roe wort ghe
uonden volmaect en
gherecht. en inden tide
der granscap wort hi
ghemaect in vreden.
Daer dine wort ghela
ten ouerblijf der we
relt als die diluue ghe
maect wort. Der we
relt belofte waren
bi hem gheleit. om dat
alle vleysch niet en sou
de moghen worden of
gheden nutter diluue
Abraham grote vader
der menichten vanden
heidenen. syns ghelge
en was niet gheuonde
in der glorie. die behieldt
des alren hoechsten wet
en hi was in belofte
mit hem. hi dede die be
loften mit hem. hi de
de die beloften staen

in sinen vleysche. en in
der temptaen wort
hi ghetrouwe gheuon
den hier dine gaf hi he
niet rechte van eede suet
in sinen luden hem te
waffen als enen berch
erden en syn suet te o
heffen als die sterren
en dien erfachticheit
hi vanden see totter see.
en vander riuier en tot
ten enden vander we
relt. En ysaac dede hi
in deser seluer manere
om abrahams sins va
ders wille. hi gaf hem die
benedicte van allen lu
den. en sine gheloften
maecte hi vast op iacobs
hoest. hi bekende in sine
benedicte en hi gaf he
die erfachticheit ende
hi deel hem syn deel in
twalef gheslachten. en
hi behieldt hem die men
schen der ontfermicheit
vande gracie inden oghe
van allen vleysche
Moyse **xlv**
was van gode ghe
uunt en vanden mensche.

wies ghedencken in
 bidden 16. hi maecte
 dien ghelyc inder hei
 lighen glorie. en hi ver
 heffen in die vrese der
 viand. en in sinen woer
 den vrede hi die onghelou
 nighe heyden. hi eer
 den inder coninghe aen
 scouwen. en hi gheboet
 hem voer sinen volke.
 en hi toghede hem sijn
 glorie. In sine trouwe
 en in sine sachmoedicheit
 maecte hi en he
 lich. en hi vlosten wt
 allen vleysche. want
 hi hoerden en sijn ste
 me en hi leeden inder
 wolken. en hi gaf ther
 te ten gheboden. en
 ter wet des leuens.
 en ter discipline en
 te leren iacob die beloof
 te en vol sijn vromis
 se. Hi maecte aaron
 sinen broeder hoghe
 en hem ghelyc vanden
 gheslachte leui. hi sette
 hem ewelike beloefte
 en hi gaf hem dat priester
 scap vanden volke

en hi maecten salich
 in glorie. en hi ome
 gorden mitten ~~goudel~~
 gordel der gherichtich;
 en deden naeter stelen
 der glorie. en hi croen
 den inden vaten der do
 ghet. behaghel scoen
 en neder dedere ende
 sulphurmerael maecte
 hi hem en dingorden
 al ome en ome mit
 vele gouden belliquis
 te gheuen gheluyt in
 sinen inganghate doen
 horen dat gheluyt inde
 tempel. in een gheden
 ken der dochter sijn
 volcs. Hi gaf hem die
 heilighe stole eens wys
 mans. gheuen were ^{we}
 van goud en van sil
 uer en van purpere
 die vult was mit bou
 nisse en mit waerhede
 Dat were eens wert
 mans van ghesponen
 der roeder siden ~~mit~~
 mit porosen steenen
 gheset. in ghebonden
 van goud ghegroneert
 mitte werke eens lap

daris. in een ghedencken
van tghetal der
gheslachten der kinder
van isrl. Een gulden
croue op sine mitre
gheteykent mit teykenen
der heilichheit. glo
rie der eren en dat werc
der crachte. Voert mit
ter oghen begheerten.
dus grote scoonheit
en waren voer hem
meti tog orienten. ghes
veemt gheboren
en dede die au. mar
allene sijn souen en
sijn neuen alle dien
dijc doer. Sine offer
hande worden daghe
lycs uerniet mitten
vier. Moyses vilde
sine hande en besalf
den mitter heiligher
ohen. het is hem ghe
maect in eweliker
beloefte en sinen sa
de als die daghe des
hemels. ghebruklich
te wesen priester scaps
en te hebben lof. en te
glouficieren sijn volc
in sine name. In coes

sen vte van allen leuen
de mensche te offerne
gode sacrificie. en wier
oec en goeden rocke
in gheducke te vrede
voer sijn volc. en hi gaf
hem die macht in den
gheboden. in den belof
ten der vrommen te
berou iacob sijn o. con
soap. en ysel licht te
gheuen in sijn unquam
te ghen hem stonden
veemde. en om hatie
so ostonden inder wil
der iussen die manne
die waren mit dathan
en abro en chore vga
dwinghe in gramscap
die he sacht en ten ghe
noechde hem met. ende
si worden bederft in
den bedruusch der gram
scap. In maecte hem
onghuurheit. en hi ver
deruede in die vlamme
des vrens. en hi dede
aaron glorie coe. en hi
gaf hem erfachtichheit.
en hi dede hem die pri
mieren vanden vrecht
vanden lande. Juden

ersten bereide hi hem
 broet in satheden want
 si sellen gods sacrificie
 eten die hi hem gaf en
 sinen sate. mar voert
 en sel hi mit lant met
 die lude te erue hebbe. **xl**
 en hem en is gheen mit
 volo. want hi die he
 is sijn deel en sijn erf
 achticheit. en phinees
 eldazar soen is die
 derde inder glorie
 hem na volghende in
 des heres vrese. en te
 stadi in die waerdic
 heit vanden volke in
 die groetheit en heer
 lichheit sijner zielen
 ghenoechede hi gode
 van isrl. Hier omme
 sette hi hem die belof
 ten des vreden prince
 der heilighen en sijnus
 volcs. om dat het hem
 en sinen sate sel wesen
 die waerdicheit van
 priester scap ewelic.
 En hi sette die beloefte
 den coninc dauid wesse
 sone van iudas ghesluch
 te. erfachticheit hem

en sinen sate. om dat
 hi wijsheit gheuen sou
 de in onse herte om te
 vonsen sijn vole in
 gherechticheit. dat
 haer goet met vigne
 ten en soude worden.
 en hi maecte haer glo
 rie ewich in haer lude

I. Osue xlv.
 Na volgher in de
 ppheten was sterc in
 strie. die groet was
 na sinen naem. en die
 alre meeste in die gods
 v'corene salicheit te
 v'winnen dan coninc
 de munde. dat hi ghe
 crighen soude die erf
 achticheit van isrl
 welke glorie hi beu
 ghede in op te heffen
 sine handen en te w
 striden teghen die ste
 den mitten swerde.
 wie wast die voer he
 aldus weder stont.
 want die munde ver
 sloeghe. die he selue
 En wort in sijner
 gramscap die soune
 met gheleit. en een

dach wort also lanc als
twee. hi aenriep den
hoechsten machtighen.
in die vande te vnech
ten allesins. en die gro
te en die heilighe god
ghehoerden in haghel
stene van harde groter
cracht. hi maecte ghe
ruchte teghen dat vi
antlike volc en inde
neder ganc vloes hi
sijn vande. dat hi die
heidene sijn macht be
kenne selle. dat het te
ghen den he met licht
te vechten en is. en hi
volghede den machti
ghen na van achter
den rugghe. en in mon
ses daghen dede hi ont
fermhertichs. caleph
rephone soue te staen
teghen den viant en
dat volc te vnechten
van sonden. en te doer
breken die muur mu
re der quaetheit. en
dese tvee worden van
der wesen vloest. vande
ghetale van sesse hon
dert. Inseutich man te

voet. en si waren ghe
set die in der sachtrich
te leiden int lanc dat
vloeyt homich en melc.
en die he gaf hem die
caleph starcheit. en tot
in sijn outhet bleef
hem die cracht dat hi
op gaen soude in die
hoghe stat vanden lan
de. en sijn saet behelt
die erfachticheit. Dit
dat alle die kind' va
yfel sien sonden dat
het goet is den heili
ghen god onder danich
te wesen. en elke rech
ters bi sijnen naem
welker herten niet
besmet en wort. die
hem niet of en keer
de vanden heer dat
haer ghedencke si in
benedicrien. en dat hare
beere groeye van
haerre stat. en hare
name ghedueret ewe
ho. gheduerende der
heiligher manen glo
rie an haer kinder
Samuel des heren yphet
was ghemint van sine

god. en hi vnuwede dat
 vike. en consacreeerde
 die princken in sinen
 volke In des heren
 wet oerdele hi die
 v gaderinghe en sach
 iacobs god. en in sine
 gheloue wort hi ghe
 proeft pphete. en hi
 wort bekent ghe
 trouwe in sinen woer
 den want hi sach
 gode des lichtes. en hi
 aenriep den almacht
 tighen he. in canuech
 ten die vlande die
 alle sins ome stonde
 inder offerhanden
 eens onbesmetz minis
 en die he conrede
 vanden hemel. en
 in groten ghelude so
 dede hi horen syn stem
 me. en hi der brac
 die princken van tyr
 en alle die leenthe
 ven van phyllystyn.
 en voer den tyt. des
 endes syns leuens
 en der werelt gaf
 hi oronscap in des
 heren anstoude en

syns xpus In en ont
 sine van ghenen vley
 sche ghele. noch niet
 totten ghescoeyte. en
 gheen mensche en
 beclaghede hem syns
 en hier na sloop hi.
 en hi dede bekennen
 den coninc saul ende
 toghede hem dat en
 de syns leuens. en hi
 vhesf sine steme we
 der eerden in pfectien
 of te tone des voley
 quaetheit Ra die so
 stont op nathā die
 pphete in dunds da
 ghen. als dat vette v
 socheiden is vanden
 vleyche **xlviij**

Deluid vanden
 kinderē van iher
 speelde mitten liebaer
 den als mit scapen la
 mēven en inden berē
 dede hys oec als mit
 lamēven van scapen.
 in synre. en sloech hi
 den giganet niet doct
 en dede den lachter
 of vanden volke In
 te roeren die hant

in eenre slingeren
steen ~~steen~~ ~~werp~~ ~~werp~~
hi gollas bliscap der
neder. mer hi den
machtighen ha aen
riep. en hi gaf in si
ne rechterhant ene
sterken man wech
te doene in stride en
te vheffen den hore
sijn volc. aldus ver
hief hi en in tiendu
sentighen en loefden
in des heren buidrie
in dien dat hi ghaf
die crone der glorie
want hi vran alle
sins die maende. en
hi dede filistyn sine
weder saec tonder
tot in desen daghe. hi
brac haren hore en tot
inden ewelken. in
allen werke gaf hi
lof den heylighen en
den hoeghesten inden
woerde der glorie
van al sijn heten loef
de hi gode. en hi nam
de gode die hem ghe
maect hadde. en hi
~~maect~~ ~~gode~~ ~~ga~~ gaf he

macht toghen die vi
ande. en hi dede die can
ters staen teghen den ^{gh}
outaer. en in hare lude
maecte hi suete liede
kijn. en hi gaf soen
heit inden vierden. en
hi vorderde die tide tot
eynde sijn leuens.
dat si louen souden de
heylighen name ons
heren. en dat si vroech
bredden souden gods
heilichheit. Crijtq suer
de sine sonden en vhef
ewelc sijn hore. en
hi gaf hem der con
ghen testament ende
den stoel der glorie
in ierl. Ra hem stont
op een wyse soen en
om hem vdroef hi
alle macht der ma
de. Salomo regneerde
inden daghe van vs
den en die dede hem
alle viande tonder
om dat hi sticht son
de een huus in sijn
naem. en berede hei
lichheit inden ewel
hken. also hi gheleest

was in sijne roghet.
 en wort vervult vā
 wijsheden als een
 riviere. en si
 ne siel ondersochte
 dat lant en du vūul
 leste in ghelikenisse
 die gheraetsfelle. en
 den eylanden verre
 wort dine naem v
 maert. en du waer
 ste ghemint in dinen
 brede. Die lande ver
 wonderen inden he
 delijc en in dine woer
 den en inden ghelike
 nissen en in dinen be
 teykeninghe en in dē
 name des herē gods.
 wies toename is god
 van ysel. so v gader
 stu goyt als latoen
 en du vūullest dat si
 uer als loet. en du hyl
 des dine dien neder
 ten wuen. du hadt
 macht in dinen he
 haem. du gaefte ene
 smette in dine glorie.
 en du vūuntesames
 dyn zaet in te bren
 ghen gramscap tot

dine kinderē. en in dē
 anderen dyn sothet.
 om dattu maken sou
 ste dat rijc in twee
 zelen en van effray
 te ragnuerne een hard
 ghebod. mar en sel sijn
 hant met laten. ende
 hi en sel niet storen
 noch ofdoen sine wer
 ke. noch en sel niet v
 liesen vanden gheslach
 te neuen sijns wen
 corens. en hi en sel
 niet besmette sijn saet.
 die den he minet. wāt
 hi gaf dauder iacob
 en dauid van dien ghe
 slachte. en salomon
 cynde mit sinen va
 ders. en hi het nahe
 van sinen sade den
 volke sothet. en ro
 boom veruureet van
 wijsheet. die dat volc
 ofkeert mit sinen ra
 de. en ierobom nabathe
 sone die ysel sōndi
 ghen dede. en effray
 gaf den wech van
 sōndighen. en seer
 vele haerre sōnden

god

liepen ouer. **D**i keer
deuse of van haren
lande. en si sochten
alle scalcheden tot
din op hem quam die
besoermeusse. en die
he vlossetse van alle
sonden. **xlviij.**

En helias die pro
pheet stont op
als een vier. en syn
woert beruede als een
walm die in hem broch
te den hongher. en si
vgrammeden mit ha
ren haren. en worde
luttel ghemaeft. **W**an
si en mochten des heren
gheboden niet draghe.
mit des heren woer
de behela hi den hemel.
en hi werp wt van
hem tfer in die eerde.
aldus wort helias
ghebreedt in sinen
wonder wonderen. en
wie mach ghelikehe
di gloueren. die in
des heren gods woer
den weder dit come
den doden vander hel
len vanden deele der

doot. die die coninghe
vrees ter verderf sin
sen. en braeds lichtelic
han hare macht ende
die gloriose mit haer
ve misdaet. **D**ie in si
na hoerste oerdel. en
in oreb die vromme be
soermees. die die conu
gheu besalmes tot pe
ntengien. en **W**het
maecte na volghers
na di. die outfanghe
waerste inden bedruijs
sche van vier. en mit
waghen mit vierighe
paerden. die beserene
bute kinde vromme der
tied. te vsachten des
heren gramscap. te be
keren des vaders her
te tot den soen. en we
der te setten iacobs
gheslachte. **D**i syn ja
lich die di sien en ver
soent worden in dinc
vrienscap. want wi
lenen allene kenen
mer na die doot en
sel onse name dusta
nich niet wesen. **H**e
has die inden bedruijs

sche ghedect is. in
 helse wort syn ghe
 est voldact. In sine
 daghen en ontsach hi
 den prince met. en me
 ment en vranen mit
 machts. noch gheen
 woert en vranen.
 en syn dode lichame
 yfeteerde. In sinen
 daghen maecte hi on
 ghewelden. en in sine
 dode dede hi wonder.
 en in allen desen en had
 de tsole gheen beron
 wemisse. en si en ghin
 ghen niet of van ha
 ren sonden. voer dat
 si voren waren wt
 den lande. en dat si
 ghestroyt worden in
 allen lande. en daer
 wort ghelaten herde
 luttel voly en een prin
 ce in duide hant. en
 ghe van hem luden
 deden dat gode ghe
 noechde. mer daer
 deden veel sonden.
 ezechias uwaerde die
 stat. en leydede in mid
 den der stat dat water

en groef mit yser die
 roedse en hi maecte
 ten water enen putte.
 In sinen daghen qua
 op semacherib en hi
 sende rubsacen en hi
 hief sine hant opte
 ghen hem en hi stac
 op syn hant in syon.
 en hi wort houaerdich
 in sijne macht. doe
 worden haer herten
 en haer hande veruert
 en si hadden wee als
 ghebarende wiue. en
 si aenriepen den ont
 fermyghen heer. en
 si staken haer hande
 wt ten hemel waert
 op. en die heilighe he
 god hoerde haestelic
 hare stemme. hi en ghe
 dichte haerre sonden
 niet. noch hi en gaffe
 haven vanden niet.
 mer hi sinewetse in
 ysaias des heilighen
 pheten hant. hi dede
 sonder die scaren va
 assirien. en des heren
 enghel dodesse. want
 ezechias dede dat gode

behaghede. en hi ghinc
sterckelyc in dauids
syns vaders was
wech. dien hem beual
ysaas die grote pphe
te en ghetrouwe in
gods anscouwen. In
sinen daghen ghinc
die sonne achterwaert.
en vlanghende den
coninc syn leuen. In
grotten gheests sacht hi
die achterste. en hi v
troeste den weenen
de van syon tot in de
eweliken. hi toghede
dat toe come soude
en vborghen was. eer
si gheschede. **xlix**

Isaas ghezinc
ken is ghemaect
inden werke van roe
ke eens speeteers we.
sine ghedencken sel
vsueten in elken mout
als homich. en als soe
ten sanc in die wiscap
van wine. hi was
godlic ghesent ter
penitencien vanden
volke. en hi dede wech
die onwaerdicheden

der quaetheit. en hi
~~dede~~ wech beleide ten
he waert syn herte
en inder sondaren di
ghen ghesterete hi die
goeder tierneheit. sond
dauid en ezechias en
iosias. so deden alle die
coninghen sonde. wat
die coninghe van in di
lieten des almachtighe
wet en vomaerden
gods wroed. want si
gauen haer riken te
anderen. en haer glorie
vroemde gheboren vol
ke. si vberuden die v
coren stat der heilichs.
en si maecten woeste
hare weghe in ier
mas. ~~gheten~~ hant.
want si handelden die
qualic die vte synre
moeder hinc gheheilichs
~~hichs~~ was pphe.
auerrecht te keeren.
en te vlossen. en te
vliessen. ende weder
te stichten en te ver
winnen. Jerechiel die
sacht dat anscouwen
der glorie die hi hem

togheden in den waghe
 vanden cherubin want
 hi ghedichtes der man
 den in reghenen den
 ghenen wel te doen
 die togheden rechte
 weghe. en der twalef
ppheten beentre groy
 en van haerre stat.
 want si ghestereten
 iacob en vlosten hem
 in den ghelone haerte
 doecht. hoe sellen in
 grotehe gheereen zoro
 babel. want hi is recht
 als een teyken in iher
 rechter hant. en ihu
 iosefche sone. die
 in haren daghen thuis
 stichten en vlienen
 den heilighen tempel
 berest in ewelker glo
 rien en nemas is ghe
 dencken van veel eyts.
 die ons op rechte die
 muere die auerecht
 gheworpen waren.
 en hi dede staen die
 poerten en die sloten.
 die onse huse op rech
 te. **Nieman** en was
 ghebozen in die werelt

als enoch want hi is
 op ghenomen vander
 werelt. en ioseph die
 een man ghebozen was
 prins sijnre broeders.
 vastheit des volcs rof
 gheerde sijnre brueder
 ghestadicheit des volcs.
 en sine beentre wor
 den gheuisentzert. en
 si **pphetserden** na die
 doct. scti en sem ver
 dienden glorie voer
 den menschen. en boue
 alle sielen in adams
 beghinne. **ii.**

Simon omias so
 ne die grote prie
 ster. die in sinen leue
 thuis ondersette de.
 en in sinen daghen
 vskerde hi den tempel
 oec was die hoecheit
 vande temple van
 hem ghefondert. die
 dubbelde stichinghe
 en die hoghe wante
 vanden tempel In
 sinen daghen weder
 vloyden die putten van
 watern. en worden
 vermilt bouen mate

als die Zee. die sijn
vols besorghede en
vloste van vliese. die
bmochte die stat te
widen. die ghewan
die glorie inder lude
wanderinghe. en hi
wilde den inganc va
den huse en vanden
vrythone. Ghehe dat
die dich sterre in mid
den den neuel. en ghe
lyc dat die volle maec
licht in haren daghe.
en ghehe der blicken
der sonne. also lichte
hi inden tempel gods.
als die blickende bo
ghe onder den neuel
der glorie. en als
der rosen bloeme in
den daghe van leuten.
als lelien die sijn in
ghelide van water. en
als wel rukende wie
roec inden daghe des
somers. als blicken
des vier en meroc
beruende mit vier. als
een gheheel gulden
mit dat vier is mit
allen piosen stenen

als een sprutende ol
ne en een cypres in
hocheden wassende.
In dat hi ontfinc die
stole der glorie. en
gheleest wort in vol
maechheit der doghet.
inden oppanc ten hei
lighen outaer. gaf hi
glorie den mantel der
heichheit. want in
outfaen die delle van
der papen hant. en
hi staende neuen den
outaer ontrent hem
was een vinc spure
broeder. als eenre
deren plante op ten
berch liban. also stou
den si ontrent hem
als eenre palmen tel
ghere. en alle aarone
sonen in hars glorie.
want des heres offer
hande was in haren
handen. woer alle die
vgaderinghe van isel.
en hi ghebukende des
mit woldans inden ou
taer om te meere en
des hoechsten conincs
offerhande. Hi stac

sijn hant voert inder
 offerhande en seeyne
 te vanden wyndruine
 bloede. Den hoghen
 prince storte hi wt god
 liken roeke. ten fonda
 mente vanden ontu
 re. doe riepen aarōs
 kindere en si luden
 inden gheslegghenen
 troempen en si dede
 horen groten gheluyt
 in ghedencken voer
 gode. Doe quam alt
 vole te gader toe. en
 si vielen in hare aen
 sichte op die aerde ha
 ren he te aenbeden en
 te gheuen bedinghe
 den hoghen almacht
 ghen god. en si meer
 reden in haren stāmen
 singhende. en mit grote
 luys wort ghemeer
 ret dat gheluyt vol
 soeticheden. En dat vol
 vole had den hoghen
 he in bedinghe tot dat
 des herē lof tof vol
 daen was. ~~Doe quam~~
 en tot dat sijn ghes
 ten volde. Doe quam

hi neder en stac wt
 sine hande in alle die
 vergaderinghe d' kind
 van isrl. gode glorie
 te gheuen van sinen
 lippen en in sine naem
 te vbliden. En hi dede
 ander werne sijn be
 dinghe om dat hi die
 cracht gods woude
 toghen. en hi badt noch
 meer alre creatuerē
 god. die grote dinghe
 dede in al die werelt.
 Die meerrede onse
 doghen van onser moe
 der buue. en die mit
 ons heeft ghedaen na
 sijn grote ontfermh
 ticheit. hi moet ons
 gheuen vroechde van
 herten. en ewelken
 vrede te worden in
 isrl. in onsen daghen.
 En isrl. licht ghelouen
 dat mit ons gods ont
 fermh ticheit is dat
 hise vlossene moet
 in haren daghe. Inver
 hande lude haect mijn
 ziel. mer die derde
 en sijn gheen lude die

lo hate. die sitten op
 ten berch van seu.
 en die philistin en
 dat sette vole dat
 woent in sychem. **Ihs**
 syrach's sone vā ihrlin
 screef in desen boec
 die conij vā d' wijshe^{it}
 vū nuwe vū syne
 herten. **Balich** is hi
 die in sine desen goe
 den dinghen wandert.
 en diese in sin herte
 leit hi sel altoes wijs
 wesen. **W**ant hi dat
 hi hi die doet. so sel
 hi tott allen dinghen
 socht sin. **W**ant dat
 licht gods is sin voet
 stap **Ihs syrach's loes**
Quinc **waer**. **li**
 he is sel di be
 lion. en is sel di louen
 god minen behouder.
 is sel dinen naem beke.
 want du bist mi ghe
 worden een hulper. en
 besormer. en vloste
 mijn lichaem van ver
 hese. vanden stricke
 sene quader tonghe.
 en vanden lippen die

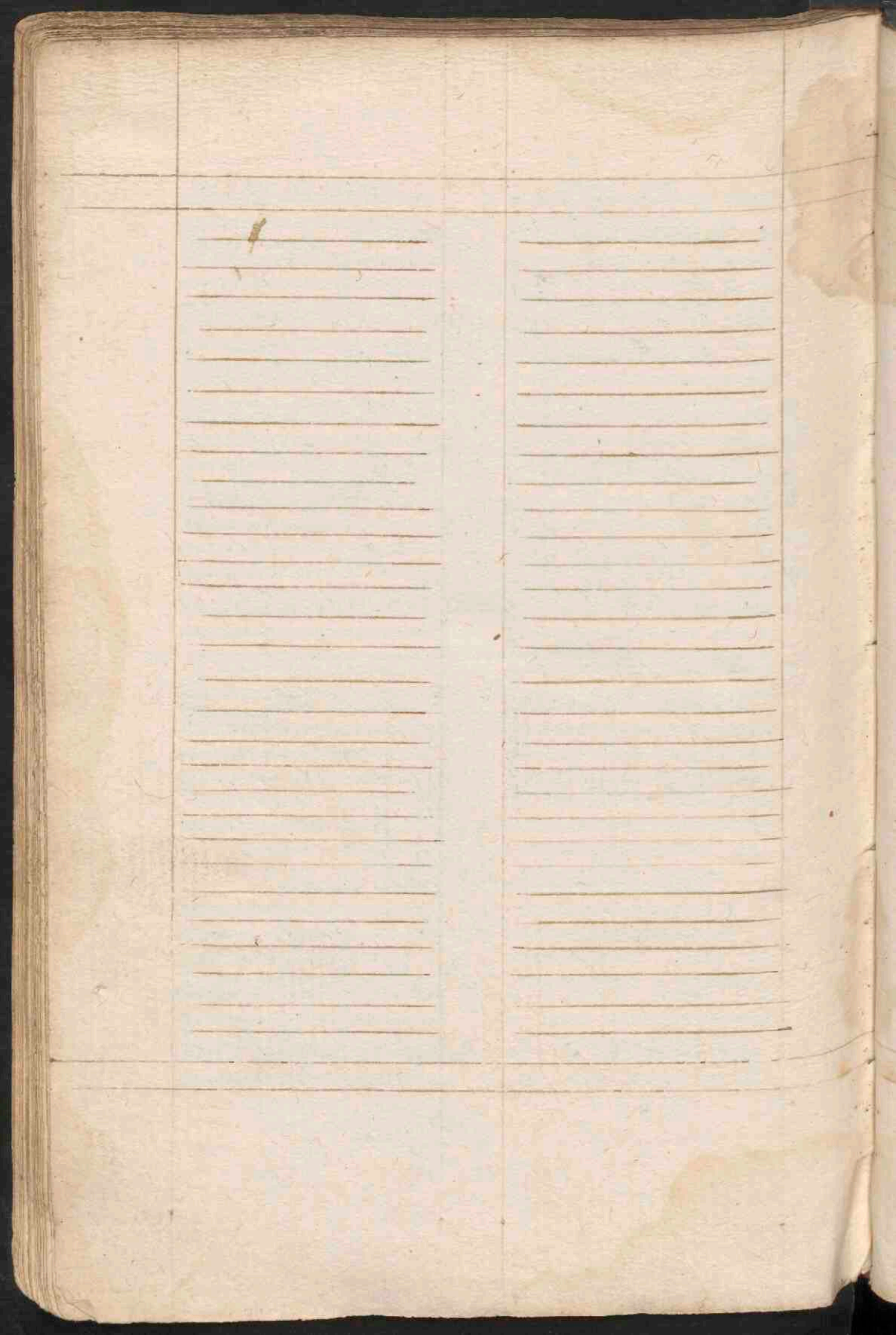
loghen werken. en mi
 bistu mijn aenschouwe
 bistu mijn hulper. ghe
 worden. en du vloste
 mi na die monichsou
 dicheit der outfermh
 tich. dyns name. **W**an
 ten brieschenden die be
 vut waren ter spusen
 en vanden handen der
 gheure die mijn siel
 sochten. en vanden poer
 ten der vnoyen die mi
 omme ghinghen. **W**an
 peres der vlamen die
 mi omme ghinc. en mi
 nudden den vier en v
 berude is met vā d'
 diepheit der hellen
 vuuc. en vander besme
 ter tonghen. en vā d'
 woerden der loghen.
 vanden ongherechtighe
 coninc. en vā d' on
 gherechtighe tonghe.
 mijn siel sel totter doot
 den he louen. en mijn
 leuen was nakende
 neder waert ter helle
Si omme ghinghen mi
 alle sijn. en myement
 en was die mi halp. **Je**

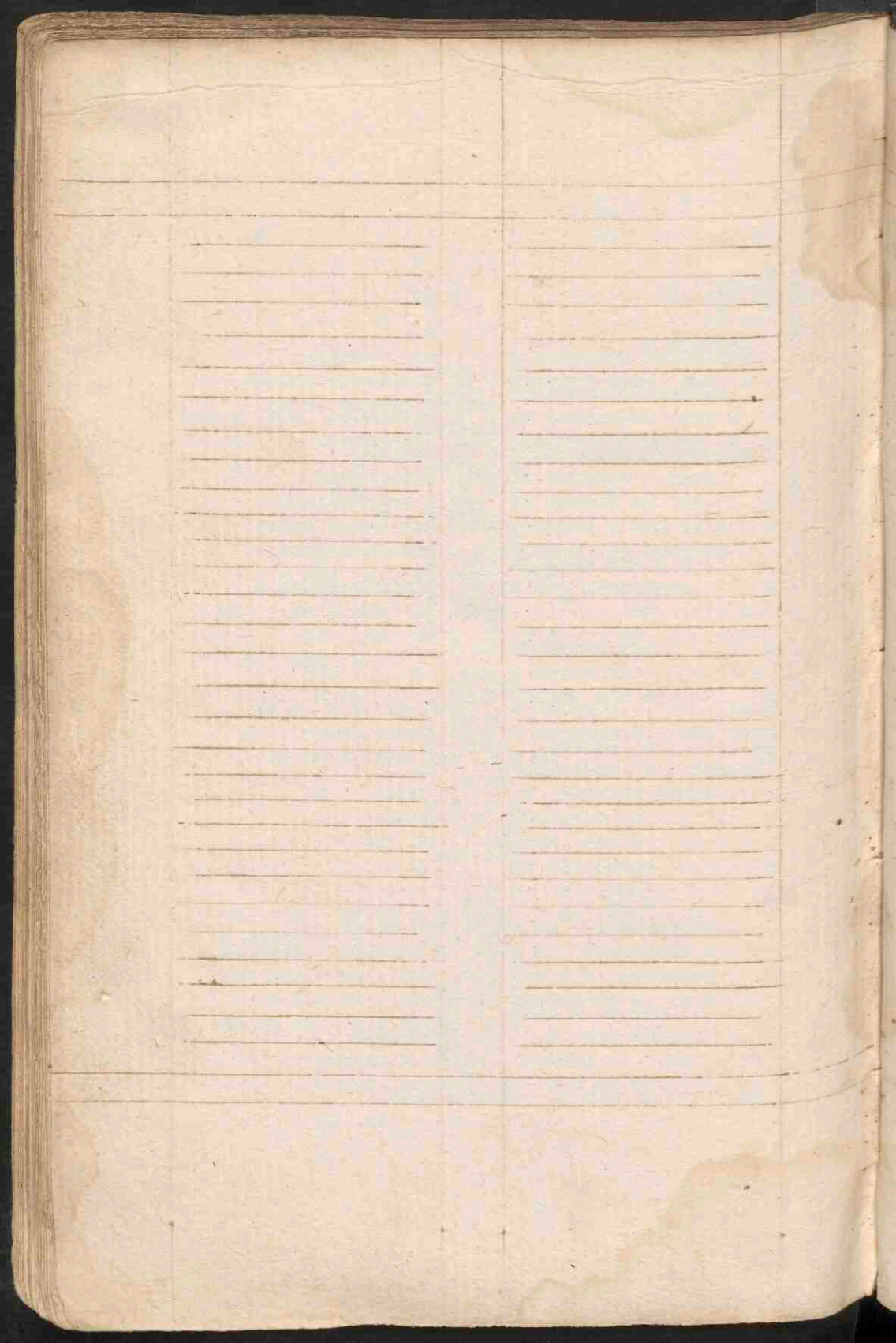
was siende totter men
schen hulpe en si en
was niet. **H**e is ghe
dochte dijns ontferm
herticheit. en dijns me
de werkens die vande
beghinne sijn want
du vloestese die ghene
die di ontbeide. en du
vloestese vande heydenen
handen. **D**u vlieffte
bonen der aerden mij
woninghe. en is badt
voer die of vloeyende
door. **I**c aenreep den
heer. den vader mijns
heren dat hi mi niet en
late inden daghe mijns
vnoogs. en inder ho
uerdigher tijt sonder
helpe. **I**c sel eenpaer
lic dinen name louen
en is sellen louen in
behen. en mijn bedin
ghe wort ghehoert.
du vloestes mi van ver
liese en du besceer me
mi inden ongherechte
tijde. **M**ier omc sel is
behen en di lof seg
ghen. en is sel dinen
naem benedien als

141
is noch iongher beu
ser is dwaelde so
socht iche. openbaer.
in mijne bedinghe
die wijsheit. **W**ore tijt
eysehede is om haer.
en tott inden vtersten
selose socken. en si
sel bloeyen als een
versche drume. ende
mijn herte wort in
haer vblit. mijn voet
wonderde den rechte
wech. van mijne
iongher ondersocht
lose is helde een luttel
mine ore neder en is
outfuese. **I**c vant
vele wijsheden in mi
seluen. en is weder
veel pnyts in. **D**en
ghenen die mi wijsheit
gheeft sel is glorie
ghenen. want is ben
beraden dat isose doen
sonde. **I**c hebbe goede
gheinnit en is en sel
niet bescaemt worde.
mine siele heeft ghe
worfelt in hare. ende
is ben vast ghewor
den in hare te doen

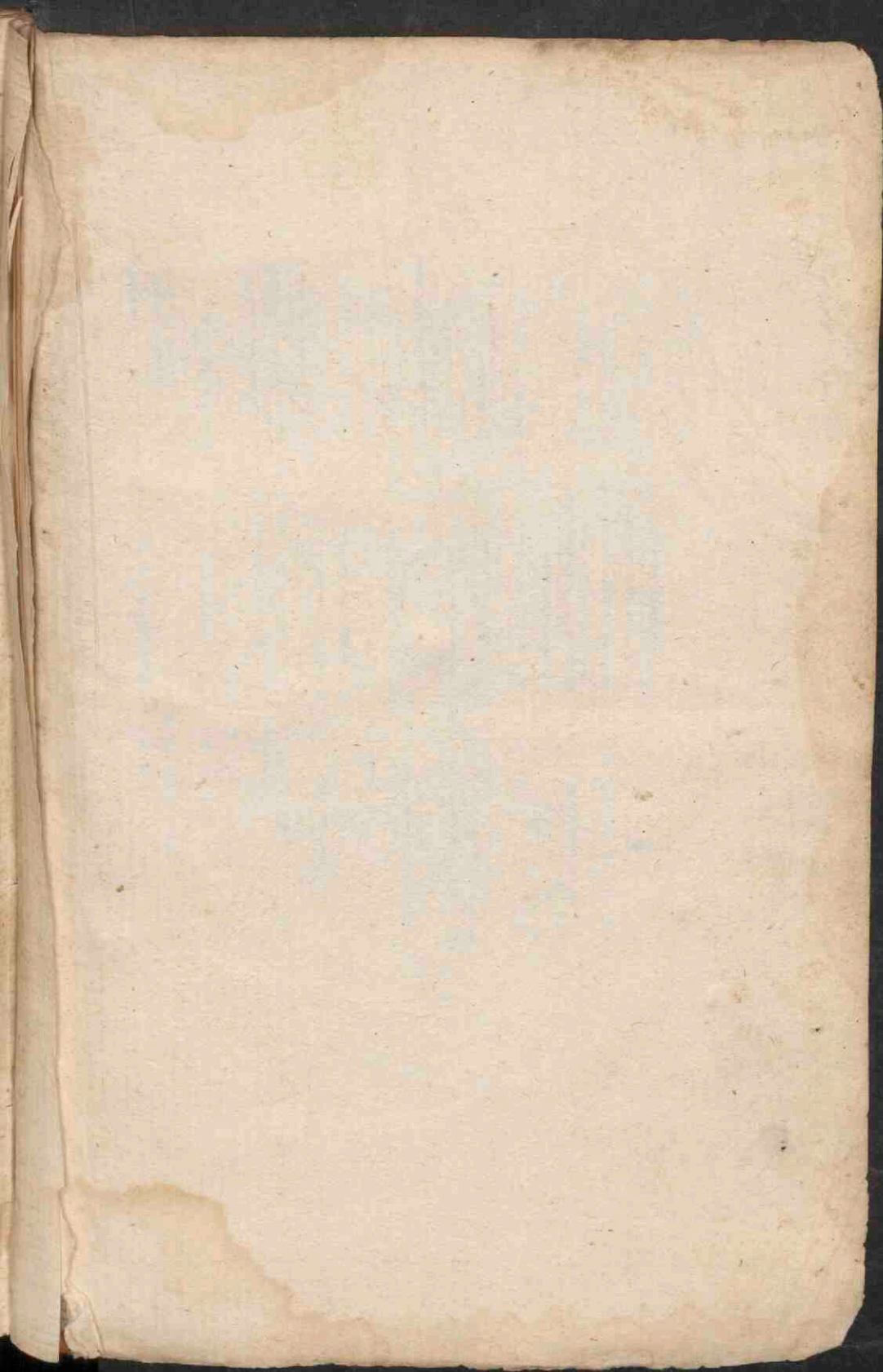
ic hief op mine han
de mit hoghe en in ha
re wysheit weende
mine siele. en hi ver
lichte mine onwetent
hede. mijn siele ghe
leide ic ter wysheit
wort waert. en in
bekenissen want ic se
ic besat mit hem ther
te vanden beghinne
daer om en sel ic niet
worden gheleaten.
Mijn buuc wort ver
stoert. die wysheit soe
kende daer om sel ic
besitten goede besitten
ghe. want die he he
net in gheghenen die
tonghe tot minen loe
ne en daer in sel ic he
louen. Ghi ongheloe
de edent tot in waert
en is adert v mit hant
der disciplinen. wat
bebedet di noch. en
wat segdi in desen.
uwe sielen hebben an
telken doest. Ic dede
op minen mont ende
sprac. Coem tot uwer
behoef sonder suluer

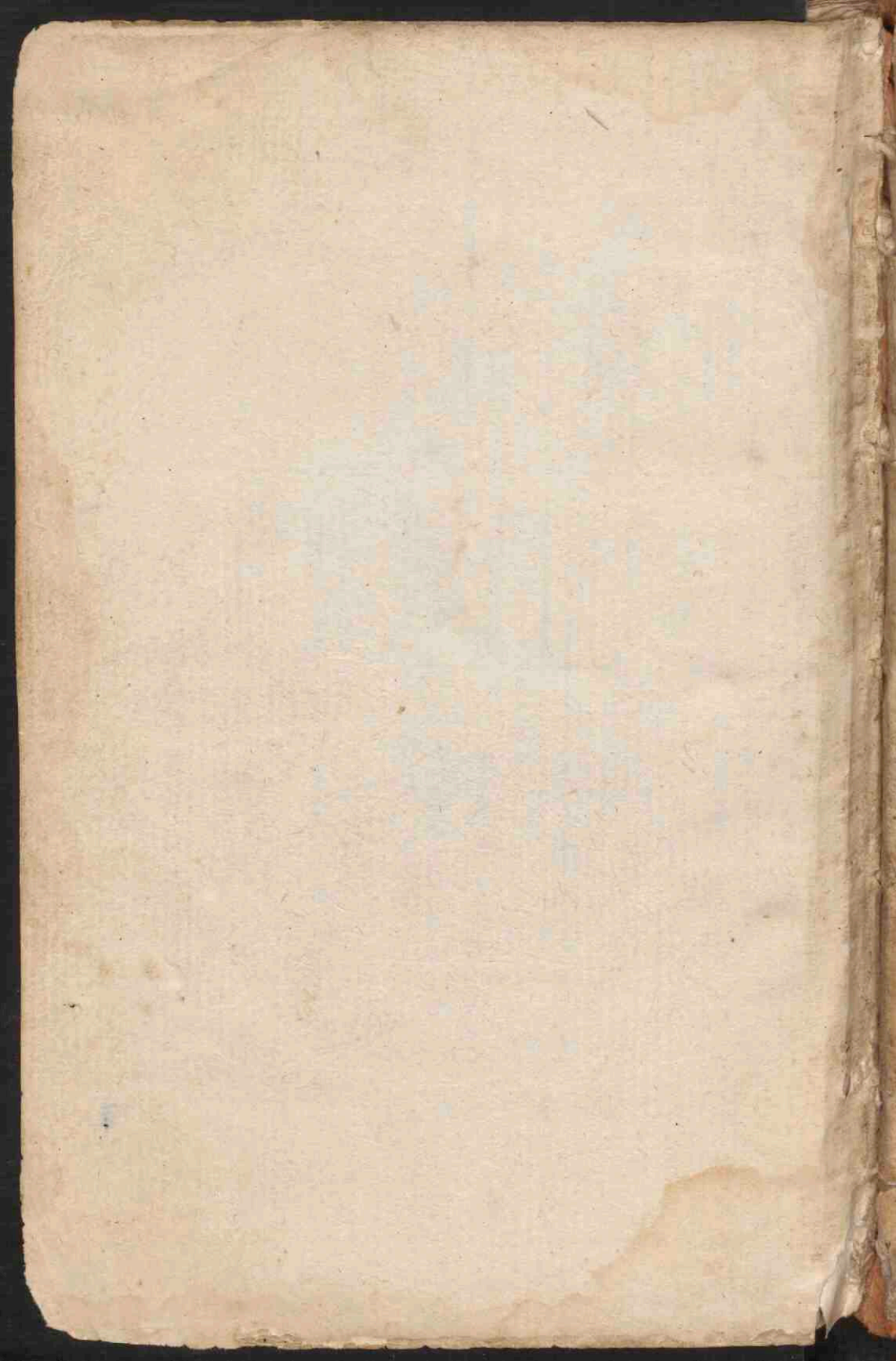
wysheit. en doet uwen
hals ond hare wo. en
uwe siele ontfact dis
cipline. want het is
alre naest hare te vin
den. Die mit uwen
oghen dat ic luttel
ghepint hebbe. ic heb
be. en ic hebbe tot mijn
re behoef ghenonden
vele rusten. Neemt aen
discipline. in vele ghe
tule suluers. en vele
gouts besitten in haer
siele vblide in hare
ontfermyheit en gi
en sel mit worden be
scant in haren lof.
weret w were voer
tijt en het sel v loen
ghenen in sinen tiden

51-56
10 4

Dit boec hoert toe den regulariff tot suite marie
ter goude op die goude

